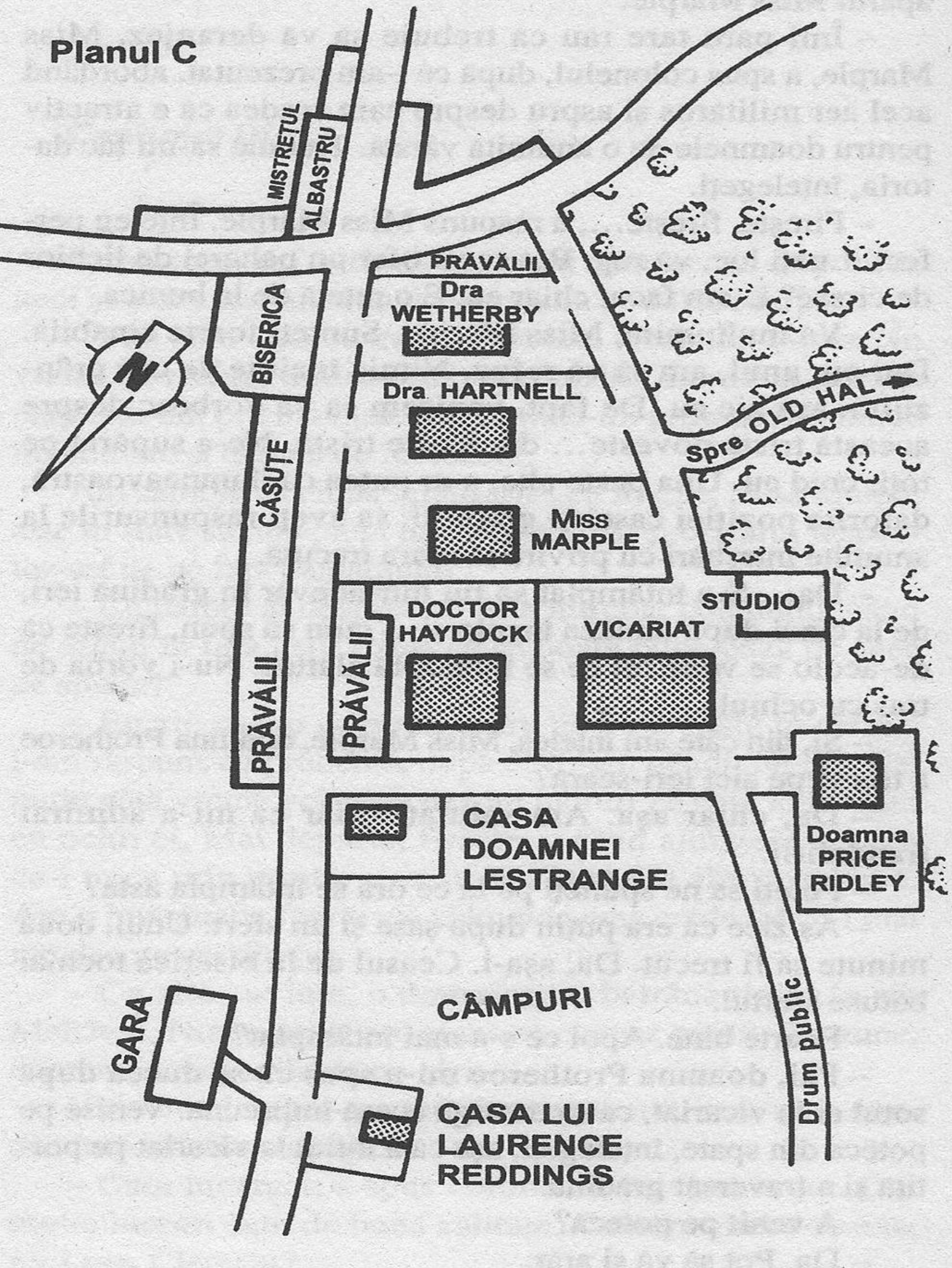
Planul C
MISTREȚUL ALBASTRU
PRĂVĂLII
Dra WETHERBY
BISERICA
Dra HARTNELL
Spre OLD HAL
CĂSUȚE
MISS MARPLE
STUDIO
DOCTOR HAYDOCK
VICARIAT
PRĂVĂLII
PRĂVĂLII
CASA DOAMNEI LESTRANGE
Doamna PRICE RIDLEY
GARA
CÂMPURI
Drum public
CASA LUI LAURENCE REDDINGS

Agatha Christie

Crimă la vicariat

Capitolul I

Nu eram sigur de unde ar trebui începută această poveste, dar, în cele din urmă, m-am hotărât asupra unei scene petrecute într-o miercuri, la vicariat, pe când ne luam dejunul. Cu toate că, în linii mari, discuţia nu este relevantă pentru chestiunea de faţă, a inclus totuşi câteva momente care au influenţat evenimentele ulterioare.

Tocmai terminasem de tăiat în felii o bucată de carne de vită fiartă (că veni vorba, era extrem de tare); aşezându-mă la loc pe scaun, am emis ipoteza, foarte nelalocul ei pentru un om înveşmântat în haina preoţească, cum că, dacă se găsea cineva să-l ucidă pe colonelul Protheroe, această persoană putea face un mare bine umanităţii. Pe dată, tânărul meu nepot, Dennis, mi-a replicat:

— Când moşul o să fie găsit zăcând într-o baltă de sânge, o să ne aducem aminte de ce-ai spus şi asta va fi rău pentru dumneata. Mary o să depună şi mărturie, nu-i aşa, Mary? O să povestească în amănunt cum fluturai cuţitul de tăiat carne, cu gesturi ameninţătoare.

Mary este fată în casă la vicariat, dar numai ca o scurtă oprire din drumul care s-o ducă spre un serviciu mai bun şi mai bine plătit. Auzind ce se vorbea, ea s-a mulţumit să spună, cu o voce foarte răsunătoare şi seacă:

— Legumele!

Apoi, cu un gest feroce, a trântit un platou pe masă, în faţa lui Dennis.

— Aşa de rău ţi-a mers cu colonelul? M-a întrebat soţia mea, pe un ton milos. N-am putut să-i răspund imediat,

fiindcă Mary, după ce aşezase legumele pe masă, cu un zgomot ca de tunet, mi-a vârât sub nas un platou cu găluşti absolut dezgustătoare de apoase ce erau. Am refuzat-o politicos, iar ea a lăsat platoul pe masă, cu gesturi bruşte, şi a ieşit.

— Păcat că sunt aşa o proastă gospodină, s-a auzit glasul soţiei mele, cu o nuanţă sinceră de regret.

M-am simţit înclinat să-i dau dreptate. Pe soţia mea o cheamă Griselda – nume foarte potrivit pentru o soţie de preot. Numai că potrivelile se termina aici. Spre exemplu, ea nu este deloc blajină. Am crezut dintotdeauna că un om al bisericii nu trebuie să se însoare. Nici acum nu-mi dau seama ce m-a făcut s-o implor pe Griselda să mă ia de bărbat, la numai douăzeci şi patru de ore după ce-o cunoscusem. Am spus mereu sus şi tare că însurătoarea este o problema foarte serioasă şi că nimeni nu trebuie să facă acest pas fără să-l cântărească îndelung înainte, şi că lucrul cel mai important este potriveala gusturilor şi a stilului de viaţă. Griselda este cu aproape douăzeci de ani mai tânără ca mine, îţi ia minţile de drăguţă ce e, dar mai e şi complet incapabilă de a lua lucrurile în serios. Nu se pricepe la nimic, iar traiul alături de ea este un mare efort. După cum se poartă, s-ar zice că parohia mea este o uriaşă farsă, pusă la cale numai pentru distracţia ei. Am încercat s-o educ şi am eşuat. Sunt mai convins ca niciodată că, pentru un cleric, celibatul este situaţia cea mai potrivită. I-am spus asta şi Griseldei, pe ocolite, de mai multe ori, dar ea s-a mulţumit, de fiecare dată, să râdă.

— Scumpa mea, i-am spus atunci, dacă ai încerca să ai puţină grijă…

— Uneori, am, mi-a răspuns Griselda. Însă, una peste alta, am impresia că lucrurile merg şi mai rău, atunci când mă străduiesc să mă ocup eu însămi. E limpede că nu sunt făcută pentru gospodărie. Mi se pare că e mai bine să las totul pe seama lui Mary şi să mă consolez cu ideea că mă

voi simţi stingherită şi că voi avea la masă numai feluri proaste.

— Şi cu soţul tău cum rămâne, iubito? Am întrebat-o eu, cu reproş, după care, păcătuind ca diavolul care cita din Sfânta Scriptură pentru a-şi atinge scopurile, am continuat: „Şi să se ocupe ea de cele ce ţin de gospodărie.”

— Ia gândeşte-te cât eşti de norocos că nu ai ajuns în situaţia de-a fi sfâşiat de lei, m-a întrerupt pe dată Griselda. Sau ars pe rug. Mâncarea proastă, praful şi viespile moarte nu sunt un motiv de supărare şi agitaţie. Mai povesteşte-mi de colonelul Protheroe. Un noroc au avut şi primii creştini – pe atunci nu existau epitropi pe lângă biserici.

— Ce bătrân brutal, arţăgos şi plin de el, a intervenit Dennis. Nu mă mir că prima soţie şi-a luat lumea în cap.

— Păi, ce altceva putea să facă? S-a întrebat soţia mea.

— Griselda, i-am spus eu aspru, te rog să nu mai vorbeşti aşa.

— Hai, iubitule, mi-a răspuns, cu multă afecţiune, povesteşte-mi. De data asta, ce-a mai fost? Tot domnul Hawes, care face plecăciuni, dă din cap şi se închină tot timpul?

Hawes este noul diacon – sosit de curând la noi. Nu trecuseră pe atunci decât vreo trei săptămâni de când apăruse. E un om foarte bisericos şi ţine post în fiecare vineri. Iar colonelul Protheroe era foarte pornit împotriva ceremoniilor de orice fel.

— Nu, de data asta nu. A mai zis câte ceva, dar numai în treacăt. De data asta, totul a pornit de la doamna Price Ridley şi de la bancnota ei nenorocită de-o liră.

Doamna Price Ridley face parte din parohia mea şi este o persoană foarte cucernică. În ziua când comemora moartea fiului ei, venise la slujba de dimineaţă şi pusese o bancnotă de o liră în cutia milei. Ceva mai târziu, citind lista colectelor, constatase, îndurerată, că suma cea mai mare pomenită acolo era de zece şilingi. Mi se plânsese şi mie, iar

eu îi răspunsesem, cu mult bun-simţ, că făcuse, pesemne, o confuzie.

— Cu toţii îmbătrânim, îi spusesem eu, încercând să închei discuţia cu tact. Trebuie să plătim preţul anilor care ni se adună în spate.

Ce să zic? Ciudat, dar vorbele mele nu făcuseră decât s-o irite şi mai tare. După ce-mi trântise în faţă că totul i se părea foarte straniu şi că era uimită de reacţia mea, plecase val-vârtej şi, cred eu, se dusese drept la colonelul Protheroe – genul de om căruia îi place să facă scandal cu fiecare prilej care i se oferă. Şi asta făcuse şi atunci. De un lucru îmi pare rău – că se nimerise să fie într-o miercuri. Miercurea dimineaţă trebuie să ţin lecţii la şcoala parohială, iar asta mă face să fiu foarte nervos şi tulburat, întreaga zi.

— La urma urmei, trebuie să se distreze şi el puţin, a zis soţia mea, de parcă încerca să rezume totul dintr-o perspectivă nepărtinitoare. Pe el, nimeni nu-l măguleşte, nimeni nu-i spune „dragă domnule vicar”, lui nimeni nu-i brodează papuci din aceia de casă, oribili, şi nimeni nu-i dă şosete în dar, când vine Crăciunul. Şi nevastă-sa şi fiică-sa s-au săturat de el până peste cap. Pesemne că-i place să se creadă şi el important, măcar într-o privinţă.

— Bine, dar n-ar trebui să fie aşa de agresiv, am replicat eu, destul de iritat. Cred că nici nu şi-a dat bine seama de ceea ce spunea. Vrea să verifice toate registrele bisericii, ca să nu existe vreo delapidare. Chiar aşa s-a exprimat, „delapidare”! Ce-o fi crezând, că am început să fur din banii bisericii?

— Pe tine n-are cine să te bănuiască, dragule, mi-a răspuns Griselda. Toată lumea ştie că eşti demn de încredere… Ceea ce, la urma urmei, este un prilej minunat. Ştii ce mi-aş dori? Să iei câte ceva din fondurile S. P. G. {1} Niciodată nu mi-au plăcut misionarii, nu pot să-i suport.

Aş fi vrut s-o dojenesc pentru ceea ce auzisem, dar tocmai atunci a intrat Mary, aducând o budincă de orez, nu tocmai coaptă. Am încercat să protestez slab, dar Griselda a spus

că japonezii nu mănâncă orezul decât aşa, pe jumătate făcut, şi că tocmai de-asta sunt aşa de inteligenţi.

— Ba chiar aş spune că dacă ai mânca o budincă la fel ca asta, în fiecare zi, până duminică, ai ajunge să ţii o predică minunată.

— Doamne fereşte, m-am înfiorat eu, apoi mi-am continuat vorba: Protheroe vine încoace mâine-seară ca să ne uităm împreună în registre, aşa că astăzi trebuie să-mi sfârşesc discursul pentru C. E. M. S. {2} Am căutat nişte referinţe în Realitatea canonicului Shirley, şi m-am lăsat prins de ea în aşa măsură că n-am lucrat cât mi-aş fi dorit. Tu ce faci după-amiază, Griselda?

— Îmi fac datoria, ca orice soţie bună de vicar. La patru şi jumătate – ceai şi bârfă.

— Şi cine o să vină?

Cu o sclipire de virtute pe chip, Griselda a început să numere pe degete:

— Doamna Price Ridley, domnişoara Wetherby, domnişoara Hartnell şi înfricoşătoarea Miss Marple.

— Mie, unuia, Miss Marple îmi place, am comentat. Măcar are simţul umorului.

— Dintre toate scorpiile din sat, ea e cea mai rea, s-a opus Griselda. Ştie tot ce mişcă şi trage cele mai îngrozitoare concluzii.

După cum am mai spus, Griselda e mult mai tânără ca mine. Eu, la vârsta mea, am ajuns să recunosc că ideile cele mai groaznice sunt, în general, adevărate.

— Ei, de la mine să nu te aştepţi să particip la ceaiul tău, Griselda, a spus Dennis.

— Bestie!

— Păi, ce să zic, astăzi chiar am fost invitat la tenis la familia Protheroe.

— Bestie! A repetat Griselda.

Prudent, Dennis s-a retras, iar eu şi Griselda ne-am dus în biroul meu. Ea s-a aşezat pe masa de lucru şi a început:

— Mă întreb cu ce-o să fiu servită astăzi la ceai. Probabil că se va povesti despre doctorul Stone şi domnişoara Cram, şi poate şi de doamna Lestrange. Că veni vorba, am trecut ieri pe la ea, dar n-am găsit-o. Da, da, precis că vom avea la ceai câte ceva despre doamna Lestrange. E foarte misterios, nu crezi, cum a apărut ea aşa din senin, a închiriat o casă aici şi cum nu iese aproape niciodată. Te duce cu gândul la o poveste poliţistă. Ştii tu… „Şi cine să fi fost ea, această femeie misterioasă cu chipul frumos şi palid? Ce se-ascundea în trecutul ei? Nu ştia nimeni, iar în jurul ei plutea un aer sinistru.” Cred că numai doctorul Haydock ştie câte ceva despre ea.

— Citeşti cam prea multe poveşti poliţiste, Griselda, am dojenit-o eu blând.

— De tine ce să mai zic? Mi-a replicat. Mai deunăzi, pe când erai închis aici, scriindu-ţi predica, am căutat peste tot Pata de pe trepte şi, în cele din urmă, am intrat să te-ntreb dacă n-ai văzut-o pe undeva, şi când colo, ce găsesc?

Am avut bunul simţ să roşesc.

— Am luat-o fără să mă gândesc. Mi-au căzut ochii pe o frază şi…

— Ştiu cum e cu frazele astea pe care-ţi cad ochii, a spus Griselda şi a început să citeze, solemn: „Şi-apoi se întâmplă un lucru foarte straniu – Griselda se ridică, străbătu camera şi-şi sărută cu multă afecţiune bărbatul de vârstă mijlocie.”

După care, a făcut exact ceea ce spusese.

— Şi asta ţi se pare ţie straniu? Am întrebat.

— Fireşte. Îţi dai tu seama, Len, că m-aş fi putut mărita cu un ministru, cu un baronet, cu un afacerist foarte bogat, cu trei funcţionari plus un fluieră-vânt foarte atrăgător, şi totuşi te-am ales pe tine? Nu te-a uimit asta?

— Pe-atunci, da, i-am răspuns. M-am întrebat adesea de ce-ai făcut-o.

Griselda a râs.

— M-am simţit atât de puternică, a şoptit ea. Toţi ceilalţi mă considerau pur şi simplu minunată şi, fireşte, ar fi fost

foarte bine pentru ei să pună mâna pe mine. În schimb, pentru tine reprezint exact genul de persoană pe care-o deteşti şi cu care nu poţi fi de acord, şi totuşi nu mi-ai putut rezista. Vanitatea mea nu s-a lăsat învinsă. E aşa de plăcut să fii păcatul tainic şi încântător din viaţa cuiva, decât să-i fii lumina ochilor. Ştiu că te stingheresc groaznic şi că te irit mereu, şi totuşi mă iubeşti la nebunie. Aşa e, nu?

— Fireşte că ţin foarte mult la tine, draga mea.

— Vai, Len, de fapt mă adori. Nu-ţi aduci aminte când am rămas peste noapte în oraş, ţi-am trimis o telegramă pe care n-ai primit-o pentru că sora femeii de la poştă tocmai năştea doi gemeni, aşa că ea a uitat s-o dea mai departe, iar tu te-ai tulburat aşa de tare încât ai sunat la Scotland Yard şi ai făcut mare tărăboi?

Există unele momente de care nimănui nu-i place să i se reamintească. E adevărat că mă purtasem prosteşte atunci, aşa cum nu-mi stă în fire.

— Dacă nu-ţi e cu supărare, draga mea, aş vrea să trec la treabă pentru C. E. M. S., i-am spus.

Griselda a oftat adânc, a supărare, mi-a ciufulit părul din creştet, l-a aranjat la loc, şi mi-a răspuns:

— Nu mă meriţi. Zău că nu. O să mă îndrăgostesc de un artist. Să ştii că aşa am să fac, promit. Ia gândeşte-te ce scandal o să iasă în parohie.

— Şi-acuma sunt destule scandaluri, am protestat eu slab.

Griselda a râs, mi-a trimis prin aer un sărut, şi a plecat prin uşa-fereastră.

Capitolul II

Aşa face mereu – mă scoate din fire. Când mă ridicasem de la masă, mă simţeam pregătit pentru a aşterne pe hârtie un discurs înflăcărat pentru Asociaţia Membrilor Bisericii Anglicane. Discuţia cu ea, însă, m-a lăsat tulburat şi neliniştit.

Tocmai când izbutisem să mă concentrez asupra a ceea ce aveam de făcut, Lettice Protheroe a intrat peste mine,

plutind prin văzduh – şi folosesc cu bună ştiinţă acest cuvânt. Am citit şi eu diverse romane în care apar tineri despre care se spune că plesnesc de energie, de joie de vivre, {3} de miraculoasa vitalitate a tinereţii… Părerea mea este că toţi tinerii pe care i-am cunoscut în viaţa mea seamănă cu nişte strigoi. În după-amiaza aceea, Lettice aducea mai mult ca oricând cu un spectru. E o fată drăguţă, foarte înaltă, blondă şi cu totul desprinsă de lumea din jur. A plutit înăuntru, prin uşa-fereastră, şi-a scos bereta galbenă pe care-o avea pe cap, fără să-şi dea prea bine seama ce făcea, apoi a murmurat, cu un aer surprins şi distant:

— Dumneavoastră eraţi…

Există o cărare care pleacă de la Old Hall, străbate pădurea şi iese apoi la poarta grădinii noastre. Aşa că, în general, oamenii care vin din direcţia aceea, intră prin grădină şi ajung la fereastra biroului, în loc să mai ocolească pe drum şi să ajungă la uşa din faţă. Nu m-am mirat că Lettice venise pe-acolo, însă atitudinea ei m-a iritat un pic.

Când vii la vicariat, pare firesc să te-aştepţi să dai şi peste un vicar acolo.

Lettice a intrat şi s-a prăbuşit ca o cârpă într-unui dintre fotoliile mele mari. Cu privirile aţintite în tavan, absentă, a început să se tragă de păr.

— Dennis nu-i pe aici?

— Nu l-am mai văzut de la dejun. Înţelesesem că merge să joace tenis la voi acasă.

— Of, a spus Lettice. Sper că nu s-a dus. Acolo nu-i nimeni.

— A zis că tu l-ai invitat.

— Da, cred că aşa e. Dar asta era vineri şi azi e marţi.

— Ba miercuri, am corectat-o eu.

— Vai, groaznic. Înseamnă că iar am uitat să merg să iau masa cu nişte persoane. E a treia oară.

Din fericire pentru ea, nu părea foarte tulburată de acest gând.

— Dar Griselda, pe unde-o fi?

— Cred că în studioul din grădină – îi pozează lui Lawrence Redding.

— Ce bramburească a mai fost şi cu el, a spus Lettice. Şi cu tata, ştiţi dumneavoastră. Tata e groaznic.

— Ce bra., adică despre ce-a fost vorba? Am întrebat-o.

— Despre portretul meu. Tata a aflat totul. Dar ce-i rău în faptul că mă picta în costum de baie? Dacă tot merg aşa la plajă, de ce să nu apar aşa şi-n tablou? E de-a dreptul absurd, a continuat Lettice după o scurta pauză. Un tată care să-i interzică unui tânăr să-i mai intre-n casă. Fireşte că eu şi Lawrence şi cu mine suntem revoltaţi. Am să vin încoace şi-o să mă picteze în studioul dumneavoastră.

— Ba nu, draga mea, dacă tatăl tău se opune, atunci nu.

— Of, of, a suspinat Lettice. Toată lumea se poartă aşa de aspru cu mine! Mă simt zdrobită cu totul. Dacă măcar aş avea ceva bani, aş pleca de-aici, dar aşa nu pot. Măcar dacă tata ar avea bunul-simţ să moară, mi-ar merge şi mie mai bine.

— Lettice, să nu mai spui aşa ceva.

— Nu? Păi, dacă nu vrea să-i doresc moartea, n-ar trebui să se poarte aşa de groaznic când vine vorba de bani. Nu mă mir că mama l-a părăsit. Ştiţi că, multă vreme, am crezut-o moartă? A fugit cu un tânăr, nu? Ce fel de om era? Era simpatic?

— Asta s-a întâmplat cu ceva ani buni înainte ca taică-tău să se stabilească aici.

— Mă întreb ce s-o fi întâmplat cu ea. Cred că şi Anne o să-şi ia un amant în curând. Anne mă urăşte – se poartă foarte bine cu mine, dar mă urăşte, pentru că şi ea îmbătrâneşte şi nu-i convine. Că veni vorba, a cam ajuns la vârsta când te apucă spaimele.

În clipa aceea, m-am întrebat dacă nu cumva Lettice avea de gând să-şi petreacă toată după-amiaza în biroul meu.

— Nu mi-aţi văzut discurile de gramofon, nu? M-a întrebat ea.

— Nu.

— Ce groaznic! Ştiu că le-am lăsat pe undeva. Mi-am pierdut şi câinele. Şi ceasul de mână trebuie că zace pe undeva, dar n-are a face pentru că oricum nu merge. Of, of! Mi-e aşa de somn şi nu înţeleg de ce, pentru că de-abia pe la unsprezece m-am trezit. Dar aşa-i viaţa. Te stoarce de puteri, nu credeţi? Vai de mine, trebuie să plec. La trei trebuie să trec pe la doctor Stone, să-i văd gorganul.

Am tras cu ochiul la ceasul din perete şi i-am spus că se făcuse patru fără douăzeci şi cinci.

— Chiar aşa? Ce groaznic! Mă întreb dacă m-au aşteptat sau au plecat fără mine. Mai bine mă duc şi încerc să aflu.

S-a ridicat şi s-a îndepărtat plutind, aruncându-mi o şoaptă peste umăr:

— Îi spuneţi dumneavoastră lui Dennis, bine?

Fără să mă gândesc, am încuviinţat; mi-am dat apoi seama că nu aveam habar ce urma să-i spun lui Dennis, dar era prea târziu şi mi-a trecut prin cap că orice ar fi fost pesemne că n-avea nici o importanţă. După aceea, am început să mă gândesc la situaţia doctorului Stone, un celebru arheolog care venise de curând în sat, să locuiască la hanul Mistreţul Albastru, pentru a supraveghea săpăturile la un gorgan aflat pe moşia colonelului Protheroe. Între el şi colonel avuseseră deja loc câteva certuri. Faptul că o invitase pe Lettice să-i vadă munca mă amuza.

Mi-am dat seama, dintr-o dată, că Lettice Protheroe era o fată destul de frivolă şi m-am întrebat cum avea să se înţeleagă cu secretara arheologului, domnişoara Cram – o tânără zdravănă, de douăzeci şi cinci de ani, foarte expansivă, roşie la faţă, vivace şi înzestrată cu o gură care pare întotdeauna să adăpostească prea mulţi dinţi.

Opinia publică din sat este împărţită – unii consideră că nu-i chiar uşă de biserică, iar alţii că este o femeie foarte virtuoasă, care şi-a pus în cap să devină cât mai repede

doamna Stone. În toate privinţele, este foarte diferită de Lettice.

Pesemne că lucrurile nu stăteau prea bine la Old Hall, m-am gândit eu atunci – şi era firesc. Colonelul Protheroe se căsătorise a doua oară, cu vreo cinci ani în urmă. Cea de-a doua doamnă Protheroe era o femeie foarte atrăgătoare, cu un stil oarecum neobişnuit. De la bun început mi se păruse că relaţiile dintre ea şi fiica vitregă nu aveau cum să fie prea grozave.

A urmat o altă întrerupere. De data aceasta era diaconul meu, Hawes, care voia să afle amănunte despre discuţia cu Protheroe. I-am spus că bătrânul colonel se plânsese iarăşi de tendinţele sale „papiste”, dar că adevăratul scop al vizitei fusese altul. În acelaşi timp, i-am reproşat şi eu ceva, şi i-am spus verde-n faţă că trebuia să se supună voinţei mele. Una peste alta, a suportat totul destul de bine.

După ce-a plecat, mi-a părut destul de rău pentru faptul că nu aveam o părere mai bună despre el. Asemenea senzaţii, că un om îţi place sau îţi displace încă din primul moment, sunt iraţionale şi nu pot fi prea creştineşti.

Constatând că limbile ceasului de pe birou arătau cinci fără un sfert (ceea ce însemna că era, de fapt, patru şi jumătate), am oftat şi m-am dus în salonaş. Acolo se adunaseră deja patru membre ale parohiei mele, fiecare cu ceaşca sa de ceai. Griselda şedea lângă măsuţa de servit, încercând să pară cât mai degajată şi la locul ei, dar nu reuşea decât să sară în ochi, încă şi mai mult ca de obicei. Am dat mâna cu toate musafirele şi m-am aşezat între Miss Marple şi domnişoara Wetherby. Miss Marple este o doamnă în vârstă, cu o fire blândă şi prietenoasă. Domnişoara Wetherby este un amestec de înflăcărare şi de dispreţ. Din ele două, cea mai periculoasă este, de departe, Miss Marple.

— Tocmai vorbeam, mi-a spus Griselda cu un glas dulce ca mierea, despre doctorul Stone şi domnişoara Cram.

Ca fulgerul, mi-a trecut prin minte o poezioară foarte îndrăzneaţă pe care-o compusese Dennis. „Domnişoarei Cram, nu-i pasă nici un dram…”. Am simţit dorinţa subită de-a o rosti cu voce tare, pentru a vedea efectul, dar, din fericire, m-am abţinut.

— Nici o fată de treabă nu ar face aşa ceva, a spus scurt domnişoara Wetherby, subţiindu-şi încă şi mai mult buzele, într-un gest de dezaprobare.

— Ce anume? Am întrebat eu.

— Să facă pe secretara unui bărbat neînsurat, a venit răspunsul, pe un ton îngrozit.

— Vai, draga mea, a spus Miss Marple, eu, una, zic că bărbaţii însuraţi sunt cei mai răi dintre toţi. Adu-ţi aminte de biata Mollie Carter.

— Fireşte că bărbaţii însuraţi care trăiesc despărţiţi sunt ceva cu totul aparte, a replicat domnişoara Wetherby.

— Şi chiar şi unii dintre cei care trăiesc alături de neveste, a şoptit Miss Marple. Mi-aduc aminte…

— Ei, am intervenit eu, ca să pun capăt acestor amintiri nelalocul lor, dar cred că, în zilele noastre, o fată se poate angaja la fel de bine ca şi un bărbat.

— Şi să vină să locuiască la ţară? La acelaşi hotel? A spus şi doamna Price Ridley pe un ton sever.

— Şi toate camerele sunt pe acelaşi palier…, am auzit şoapta domnişoarei Wetherby către Miss Marple.

Domnişoara Hartnell, o femeie foarte ridată, jovială, spaima tuturor săracilor, a făcut şi ea o observaţie, cu un glas răsunător şi puternic:

— Săracul om, o să fie prins în laţ înainte să-şi dea seama pe ce lume e. E nevinovat ca un prunc de-abia născut, i se citeşte pe figură.

Ce ciudate expresii mai folosesc oamenii într-o discuţie! Niciuna dintre doamnele de faţă nu ar fi îndrăznit să se refere la un prunc real, înainte ca acesta să fie undeva la adăpost, în leagăn, accesibil tuturor privirilor.

— Eu spun că-i dezgustător, a continuat domnişoara Hartnell, demonstrându-şi lipsa de tact obişnuită. Păi, el trebuie să fie cu cel puţin douăzeci şi cinci de ani mai în vârstă.

Pe dată, s-au înălţat trei glasuri femeieşti, care au început să vorbească, amestecat, despre spectacolul pregătit de corul de băieţi, despre regretabilul incident de la ultima întrunire a mamelor şi despre cum te trăgea curentul în biserică. Miss Marple a privit-o pe Griselda şi i-a făcut cu ochiul.

— Dar nu credeţi, a spus soţia mea, că este cu putinţă ca domnişoarei Cram să-i placă, pur şi simplu, slujba pe care o face? Poate că nici nu-l consideră pe doctorul Stone altceva decât şeful ei.

S-a lăsat tăcerea. Era limpede că niciuna dintre cele patru doamne nu era de acord. Miss Marple a vorbit prima, mângâind-o pe Griselda pe braţ, cu gesturi blânde.

— Draga mea, dumneata eşti foarte tânără. Cei tineri au gânduri aşa curate!

Indignată, Griselda i-a răspuns că ea, una, nu avea câtuşi de puţin gânduri curate.

— E firesc, a spus Miss Marple, fără să-i ia în seamă protestele, ca dumneata să crezi tot ce-i mai bun despre fiecare.

— Şi chiar credeţi că vrea să se mărite cu bărbatul ăla chel şi plicticos?

— Înţeleg că e destul de bine situat, i-a răspuns Miss Marple. Dar mi-e teamă, şi destul de nervos şi de agresiv. Mai deunăzi s-a certat rău cu colonelul Protheroe.

Toate celelalte s-au aplecat în faţă, ascultând cu interes.

— Colonelul l-a acuzat că ar fi un şarlatan fără pic de cunoştinţe în domeniu.

— Tipic pentru colonel… Ceva aşa de absurd, a comentat doamna Price Ridley.

— Tipic pentru colonel, da. Nu ştiu însă dacă-i aşa absurd, a continuat Miss Marple. Vă aduceţi aminte de femeia care

a venit să spună că reprezenta organizaţiile de binefacere, a încasat donaţii şi apoi a dispărut fără urmă şi s-a dovedit că n-avea nimic de-a face cu asta? Toată lumea are tendinţa să se arate încrezătoare şi să-i judece pe oameni după ceea ce pretind a fi.

Mie, unuia, nici prin cap nu mi-ar fi trecut să o descriu pe Miss Marple ca pe o persoană „încrezătoare”.

— Parcă auzisem că au fost probleme şi cu tânărul artist, cu domnul Redding, nu? A întrebat domnişoara Wetherby, iar Miss Marple a încuviinţat.

— Colonelul Protheroe l-a dat afară din casă. Se pare că o picta pe Lettice în costum de baie.

— Eu am zis de la bun început că este ceva între ei, a declarat doamna Price Ridley. Tânărul ăsta e mereu pe acolo. Păcat că biata fată n-are mamă. Mama vitregă e cu totul altceva, întotdeauna.

— Ei, pot să zic că doamna Protheroe se străduieşte, a spus domnişoara Hartnell.

— Fetele sunt aşa de ascunse, s-a plâns doamna Price Ridley.

— Dar ce poveste frumoasă, nu? A intervenit domnişoara Wetherby cea sensibilă. E un tânăr foarte arătos.

— Da, dar cam sălbatic, a spus domnişoara Hartnell. N-are cum altfel. Artist… Paris, modele şi toate celelalte!

— Şi s-o picteze în costum de baie! Nu-i prea bine, a replicat doamna Price Ridley.

— Şi pe mine mă pictează, a intervenit Griselda.

— Da, draga mea, dar nu în costum de baie, a zis Miss Marple.

— Nu, dar se poate şi mai rău de-atât, a declarat Griselda, solemnă.

— Vai, obrăznicătură mică…, s-a auzit domnişoara Hartnell, amuzată şi îngăduitoare; celelalte păreau însă uşor tulburate.

— Spuneţi-ne, oare draga de Lettice v-a povestit necazurile ei? M-a întrebat Miss Marple.

— Să-mi povestească?

— Da. Am văzut-o trecând prin grădină şi intrând prin fereastra biroului.

Miss Marple vede tot. Faptul că trebăluieşte prin grădină este o acoperire perfectă, iar obiceiul de-a cerceta păsările cu un binoclu puternic poate fi, oricând, invocat ca pretext.

— Da, a pomenit de asta, da, am încuviinţat.

— Domnul Hawes părea îngrijorat, a continuat Miss Marple. Sper că nu munceşte prea mult.

— Vai! A strigat însufleţită domnişoara Wetherby. Mai că am uitat. Am nişte veşti. L-am văzut pe doctorul Haydock ieşind de la doamna Lestrange.

Cu toatele s-au privit, rând pe rând.

— Poate că-i bolnavă, a sugerat doamna Price Ridley.

— Dacă-i pe-aşa, trebuie să fi fost ceva foarte brusc, a spus domnişoara Hartnell, de vreme ce eu am văzut-o plimbându-se prin grădină pe la trei după-amiază şi părând foarte sănătoasă.

— Pesemne că ea şi cu doctorul se cunosc de mult, a revenit doamna Price Ridley. Numai că el nu spune nimic.

— Ce ciudat, a reluat domnişoara Wetherby, că nici măcar n-a pomenit despre asta.

— Că veni vorba…, a început Griselda, pe un ton jos, de taină, apoi s-a oprit; toate celelalte s-au aplecat spre ea, pline de însufleţire. Se întâmplă ca eu să ştiu toată povestea. Bărbatul doamnei Lestrange a fost misionar. O poveste groaznică. Ce să zic… A fost mâncat. Chiar aşa, mâncat. Iar ea a fost silită să devină soţia unui şef de trib. Doctorul Haydock a făcut parte dintr-o expediţie care a salvat-o.

A urmat un moment de mare agitaţie, apoi Miss Marple a spus, cu reproş, dar zâmbind:

— Vai, fetiţo dragă, ce răutăcioasă eşti!

Şi a bătut-o pe Griselda pe braţ, a dojană.

— Draga mea, să nu mai faci aşa ceva. E foarte primejdios. Dacă te apuci să inventezi astfel de lucruri, să ştii că

oamenii vor avea înclinaţia să le creadă. Uneori, asta duce la complicaţii.

Peste întreaga adunare s-a lăsat un nor ca de gheaţă. Două doamne s-au şi ridicat să plece.

— Mă întreb dacă este totuşi ceva între tânărul Lawrence Redding şi Lettice Protheroe, a spus atunci domnişoara Wetherby. Cam aşa pare. Dumneata, Miss Marple, ce crezi?

Miss Marple părea adâncită în gânduri.

— Eu, una, n-aş zice. Nu de Lettice e vorba. Eu m-aş fi gândit la cu totul altă persoană.

— Da, dar Protheroe trebuie să fi crezut că.

— Ei… El un bărbat destul de nătâng. Aşa l-am crezut de la bun început, a spus Miss Marple. E genul de om căruia îi intră în cap o idee greşită şi care, apoi, se încăpăţânează s-o creadă. Nu vă amintiţi de Joe Bucknell, cel care ţinea mai demult Mistreţul Albastru? S-a agitat atâta pentru că fiica lui avea ceva, chipurile, cu tânărul Bailey. După care s-a dovedit că era vorba de soţia lui… Femeia aceea atât de uşuratică.

De când deschisese gura, se uitase numai la Griselda, ceea ce m-a făcut să mă înfurii, brusc.

— Nu credeţi, Miss Marple, am intervenit, că suntem, cu toţii, înclinaţi să spunem vrute şi nevrute? Ştiţi bine că mila creştinească înseamnă şi refuzul oricărui gând rău. Vorbele astea prosteşti şi bârfele răutăcioase pot provoca nişte consecinţe nebănuite.

— Dragă domnule vicar, mi-a răspuns Miss Marple. Dumneavoastră sunteţi aşa de bun… Dar sunteţi desprins de lumea în care trăim. Eu am studiat firea omului de multă, multă vreme şi am ajuns să mă aştept la tot ce-i mai rău. E adevărat că vorbele în doi peri nu sunt o dovadă de bunătate şi de blândeţe, numai că, foarte adesea, ele sunt adevărate. Nu credeţi?

Precisă şi necruţătoare, ultima lovitură şi-a atins ţinta.

Capitolul III

— Ce mai scorpie, a comentat Griselda, de îndată ce uşa s-a închis, apoi s-a strâmbat în direcţia musafirelor care plecau, m-a privit şi a râs. Len, oare chiar mă bănuieşti că aş fi amanta lui Lawrence Redding?

— Fireşte că nu, draga mea.

— Şi totuşi ai crezut că la asta făcea aluzie Miss Marple şi mi-ai sărit în apărare într-un chip absolut minunat. Ca… ca un tigru furios.

M-am simţit cuprins de o nelinişte subită. Nici un cleric al Bisericii Anglicane nu ar trebui să se afle vreodată într-o situaţie în care să poată fi descris ca „tigru furios”.

— Păi, mi s-a părut că trebuia să spun ceva, i-am răspuns. Totuşi, Griselda, mi-aş dori să ai ceva mai multă grijă ce vorbeşti.

— Te referi la povestea cu canibalii? Sau la aluzia pe care-am făcut-o, cum că Lawrence mă pictează goală? Dacă ar fi ştiut ele că, de fapt, mă pictează îmbrăcată cu o haină groasă cu guler înalt de blană – genul de haină cu care-ai putea să mergi să-l vezi şi pe Papă – şi fără nici un petic de piele la vedere, fără umbră de păcat… De fapt, totul este fantastic de pur. Lawrence nici nu încearcă măcar să-mi facă un pic de curte. Nu înţeleg de ce.

— Cum nu înţelegi? Doar ştie că eşti măritată.

— Haide, Len, nu mai face pe nevinovatul. Ştii foarte bine că o femeie atrăgătoare, măritată cu un bărbat ceva mai în vârstă, este ca un fel de dar ceresc pentru un tânăr. Trebuie să mai fie vreun motiv. Nu se poate spune că nu sunt atrăgătoare, pentru că sunt.

— Doar nu vrei cu adevărat să-ţi facă declaraţii.

— Păi… Nu, mi-a răspuns Griselda, şovăind o idee mai mult decât mi s-ar fi părut cuviincios.

— Dacă e îndrăgostit de Lettice Protheroe…

— Miss Marple nu părea s-o creadă.

— Poate se înşeală.

— Miss Marple nu se înşeală niciodată. Genul ăsta de scorpie bătrână are mereu dreptate, a spus Griselda, apoi

s-a oprit puţin şi a continuat, aruncându-mi o privire iute şi piezişă: Mă crezi, nu-i aşa? Adică, mă crezi că nu e nimic între mine şi Lawrence.

— Griselda, draga mea…, am spus eu surprins. Fireşte.

S-a apropiat de mine şi m-a sărutat.

— Ce n-aş da, Len, să nu fii aşa de uşor de dus de nas. Indiferent ce ţi-aş spune, m-ai crede.

— Da, chiar sper să fie aşa. Şi totuşi, scumpa mea, te implor să ai grijă ce spui şi să nu te mai repezi să vorbeşti. Pare greu de crezut, dar femeile astea nu au nici un pic de umor şi iau totul în serios. Să nu uiţi asta.

— Ce le trebuie lor în viaţă, a spus Griselda, este un strop de imoralitate. Dacă ar avea-o, n-ar mai fi aşa de dornice s-o caute la alţii.

Şi, cu asta, a ieşit din cameră, iar eu, aruncând o privire la ceasul de mână, m-am grăbit să plec în nişte vizite pe care ar fi trebuit să le fac ceva mai devreme.

Ca de obicei, la slujba de miercuri seară nu a fost multă lume; când am ieşit în biserică, după ce îmi scosesem veşmintele de ceremonie în sacristie, nu mai era nimeni acolo în afară de o femeie care stătea în picioare, privind afară pe una dintre ferestre. Avem câteva vitralii foarte frumoase şi, de fapt, biserica însăşi este demnă de admiraţie. Auzindu-mi paşii, femeia s-a întors şi am observat că era doamna Lestrange. Amândoi am tăcut o clipă, oarecum încurcaţi, apoi i-am spus:

— Sper că vă place bisericuţa noastră.

— Tocmai admiram amvonul, mi-a răspuns ea; are un glas plăcut, jos, dar foarte special, şi pronunţă toate cuvintele limpede. Îmi pare rău că n-am fost acasă ieri, când a trecut soţia dumneavoastră.

Am mai vorbit câteva minute despre biserică, şi am constatat că era, fără putinţă de tăgadă, o femeie cultivată, care ştia multe despre istoria şi arhitectura bisericii. Am plecat împreună şi am apucat-o pe drum, căci una dintre

căile pe care se ajunge la vicariat trece chiar pe lângă casa ei. Ajungând la poartă, mi-a spus cu amabilitate:

— Nu vreţi să intraţi? Puteţi să-mi spuneţi ce părere aveţi despre aranjamentele pe care le-am făcut.

Am acceptat invitaţia.

Casa ei, pe nume Little Gates, aparţinuse mai înainte unui colonel anglo-indian, şi nu m-am putut simţi altfel decât uşurat de dispariţia meselor din alamă şi a idolilor aduşi din Burma. Acum era mobilată foarte simplu, dar cu un gust impecabil. Îţi dădea o senzaţie de armonie şi de odihnă. Cu toate astea, m-am întrebat din ce în ce mai mirat ce-o făcuse pe o femeie ca doamna Lestrange să vină să locuiască în St. Mary Mead. Mi-era limpede că era o persoană de lume, aşa că mi se părea o alegere ciudată din partea ei să se îngroape într-un sătuc ca al nostru. În lumina puternică din salonaşul ei, am avut prilejul s-o văd aşa cum trebuia, pentru prima dată. E o femeie foarte înaltă, cu părul auriu, cu o nuanţă roşcată. Are sprâncenele şi genele închise la culoare – fie de la natură, fie cu ceva ajutor, nu mi-am putut da seama. Dacă atunci era machiată – aşa cum am crezut, privind-o – o făcuse cu foarte mult meşteşug. Aşa, liniştit, chipul ei avea ceva de sfinx. Ochii erau stranii – cei mai stranii din câţi am văzut în viaţa mea; la culoare, erau aproape aurii. Era îmbrăcată impecabil şi se purta cu multă graţie, ca o femeie de familie bună, şi totuşi exista ceva la ea care părea nepotrivit şi surprinzător. Se simţea că ascunde ceva. Mi-am adus aminte de cuvântul pe care-l folosise Griselda – „sinistru”. Era o absurditate, fireşte… Şi, totuşi…? Fără să vreau, m-am gândit dintr-odată că femeia aceea nu se dădea în lături de la nimic.

Discuţia noastră nu a avut nimic ieşit din comun – am vorbit despre tablouri, cărţi, biserici vechi. Cu toate astea, am ajuns să am puternica impresie că mai era şi altceva la mijloc, că doamna Lestrange voia să-mi spună ceva cu totul diferit. I-am prins privirea de vreo două ori şi am văzut-o cum se uita la mine cu o stânjeneală ciudată, de parcă nu se

putea hotărî. Am observat că avea mare grijă să nu aducă vorba de nimic personal. Nu pomenise nici măcar o dată de vreun soţ, de prieteni sau de rude. Numai că, în tot acest timp, în privirea ei persista o expresie stranie, ca şi cum mi-ar fi cerut ajutorul. Părea să-mi spună: „Să vă povestesc? Aş vrea s-o fac. Nu mă puteţi ajuta?”

Până la urmă însă, totul i-a pierit de pe chip. Sau, cine ştie, poate că fusese numai o părere. Am avut atunci senzaţia că-şi dorea să mă vadă plecat. M-am ridicat şi am salutat-o. Ieşind din cameră, am privit înapoi şi am văzut-o cu ochii aţintiţi în urma mea şi cu o expresie mirată, nehotărâtă. Dintr-o pornire subită, m-am întors la ea.

— Dacă pot să fac ceva pentru dumneavoastră…

— Sunteţi foarte amabil, mi-a răspuns, şovăielnic; am tăcut amândoi, apoi a adăugat: Ce n-aş da să ştiu cu siguranţă. E foarte greu. Nu, nu cred că mă poate ajuta cineva. Dar vă mulţumesc pentru că v-aţi oferit.

Discuţia părea încheiată, aşa că am plecat, fără însă să încetez a mă frământa. Noi, cei din St. Mary Mead, nu suntem obişnuiţi cu tainele. Adevărul acestei afirmaţii se vede şi din faptul că, pe dată ce-am ieşit pe poartă, cineva a sărit asupra mea. Era domnişoara Hartnell, care se pricepe foarte bine să sară la oameni, în felul ei copleşitor şi fioros.

— V-am văzut! A exclamat ea, pe un ton jovial, care mă stânjenea. Vai, şi ce încântată am fost! Acum ne puteţi spune şi nouă totul…

— Despre ce?

— Despre misterioasa doamnă! E văduvă, sau are şi un soţ pe undeva?

— Chiar că nu ştiu. Nu mi-a spus.

— Ce ciudat, foarte ciudat. Aveam impresia limpede că o să pomenească ceva, în treacăt. Parcă ar avea un motiv să nu spună nimic, nu credeţi?

— Zău că nu cred asta.

— Ah! Dumneavoastră, domnule vicar, parcă nu sunteţi de pe lumea asta. Bine zice Miss Marple. Ia spuneţi, îl cunoaşte

demult pe doctorul Haydock?

— N-a pomenit de el, aşa că nu ştiu.

— Serios? Atunci despre ce-aţi vorbit?

— Despre tablouri, cărţi, muzică, am răspuns eu sincer.

Domnişoara Hartnell, care nu vorbeşte decât despre subiecte de interes pur personal, a părut bănuitoare şi câtuşi de puţin convinsă. Profitând de faptul că rămăsese puţin pe gânduri, neştiind cum să procedeze mai departe, i-am urat noapte bună şi m-am îndepărtat în grabă.

Pe drumul de întoarcere am mai făcut o vizită, apoi am intrat la vicariat prin poarta grădinii; astfel, am trecut foarte aproape de periculosul loc în care se afla grădina lui Miss Marple. Cu toate acestea, nu-mi trecea prin minte nici o modalitate posibilă prin care veştile despre vizita mea la doamna Lestrange să fi putut ajunge deja la urechile posesoarei grădinii, aşa că mă simţeam destul de în siguranţă.

Pe când închideam poarta, mi-a venit ideea să dau o fugă până la căsuţa din grădină pe care tânărul Lawrence Redding o folosea pe post de studio, ca să văd cu ochii mei cum progresa munca la portretul Griseldei.

Includ aici o schemă, nu foarte amănunţită, dar care va fi utilă pentru înţelegerea celor întâmplate mai apoi; ea cuprinde numai detaliile absolut necesare.

Nici nu mă gândisem că putea fi cineva în studio. Din afară nu auzisem nici un glas care mi-ar fi putut atrage atenţia; cât despre paşii mei, presupun că nu se auzeau deloc, pentru că mergeam pe iarbă. Am deschis uşa şi apoi m-am oprit în prag, foarte încurcat, căci, până la urmă, chiar erau două persoane înăuntru, iar bărbatul o îmbrăţişa pe femeie şi o săruta cu patimă. Cei doi erau Lawrence Redding, artistul, şi doamna Protheroe.

M-am retras în grabă şi m-am refugiat în birou. Acolo m-am aşezat, mi-am scos pipa şi am început să mă gândesc.

Ceea ce aflasem mă tulburase profund. Trăisem până atunci cu impresia, accentuată de discuţia pe care o avusesem cu Lettice în după-amiaza aceea, că între ea şi tânărul artist exista o legătură care se tot adâncea. Mai mult, eram acum convins că şi ea credea la fel şi că nu avea habar de sentimentele bărbatului faţă de maică-sa vitregă.

Neplăcută încurcătură. Fără nici un entuziasm, am recunoscut în sinea mea că Miss Marple avusese dreptate, nu se lăsase înşelată, ci, era limpede, bănuise cam cum stăteau de fapt lucrurile. Interpretasem cu totul greşit privirea pe care i-o aruncase Griseldei.

Cât despre doamna Protheroe, nici prin cap nu-mi trecuse s-o bănuiesc. Ea fusese dintotdeauna privita într-un anume fel… Cam ca soţia lui Cezar – o femeie liniştită, retrasă, pe care nimeni nu putea s-o bănuiască de mari profunzimi sentimentale.

Tocmai ajunsesem cu gândurile în acest punct, când o bătaie în fereastra biroului m-a făcut să tresar. M-am ridicat şi m-am apropiat. Afară era doamna Protheroe. Am deschis fereastra, iar ea a intrat, fără să aştepte s-o poftesc. A străbătut camera în grabă şi s-a prăbuşit pe sofa. Am avut atunci senzaţia că n-o mai văzusem niciodată în viaţa mea. Femeia liniştită şi retrasă pe care-o cunoşteam dispăruse. În locul ei se afla o făptură care respira întretăiat, disperată. Pentru prima oară mi-am dat seama că Anne Protheroe era foarte frumoasă.

E o femeie şatenă, cu chipul palid şi cu ochi cenuşii, foarte adânciţi în orbite. În seara aceea era roşie la faţă şi respira greu. Părea o statuie care se însufleţise brusc. Am clipit din ochi, nevenindu-mi să cred cât de mult se schimbase.

— Mi s-a părut că trebuie să vin, mi-a spus ea. Aţi… Aţi văzut totul?

Am făcut semn că da.

— Ne iubim…, a spus ea, foarte încet şi, chiar aşa agitată şi îngrijorată cum era, nu şi-a putut înăbuşi un zâmbet uşor

care i s-a aşternut pe chip, zâmbetul unei femei care contemplă ceva frumos şi minunat.

Am continuat să tac şi, în cele din urmă, ea a rupt tăcerea:

— Presupun că, în ochii dumneavoastră, e un mare păcat…

— Chiar vă aşteptaţi să spun altceva, doamnă Protheroe?

— Nu… Nu, presupun că n-aveţi cum.

— Sunteţi măritată…, am adăugat eu, încercând să-i vorbesc cu cât mai multă blândeţe cu putinţă, dar ea m-a întrerupt:

— Da, ştiu… Ştiu. Credeţi că nu m-am gândit la asta, iarăşi şi iarăşi? La urma urmei, nu sunt o ticăloasă, zău că nu. Iar lucrurile nu stau… Nu stau… Aşa cum, poate, credeţi dumneavoastră.

— Mă bucur, am răspuns eu solemn.

— O să-i spuneţi soţului meu? M-a întrebat, cu o undă de teamă, iar eu i-am replicat pe un ton destul de sec:

— Toată lumea pare a trăi cu impresia că un cleric nu se poate comporta ca un gentleman. Nu-i adevărat, să ştiţi.

Mi-a aruncat o privire plină de recunoştinţă.

— Sunt aşa nefericită! Vai, sunt groaznic de nefericită! Nu pot continua. Pur şi simplu nu mai pot. Şi nu ştiu ce să fac…, a continuat, cu o uşoară nuanţă de isterie în glas. Dumneavoastră nu ştiţi cum îmi duc eu viaţa. Am fost nefericită cu Lucius de la bun început. Nici o femeie nu poate fi fericită cu el. Ce n-aş da să moară… E groaznic, dar chiar asta simt… Sunt disperată, credeţi-mă, sunt disperată.

Apoi a tresărit şi a aruncat o privire către fereastră.

— Ce-a fost asta? Mi s-a părut că aud ceva? Poate că e Lawrence.

M-am dus lângă fereastră, pe care nu o închisesem, aşa cum crezusem mai devreme, am ieşit afară şi m-am uitat în grădină, dar nu se vedea nimeni. Şi totuşi eram aproape convins că auzisem şi eu ceva. Sau, cine ştie, poate că mă lăsasem influenţat de convingerea ei. Când am intrat la loc,

am găsit-o aplecată înainte, cu capul în jos. Arăta ca o imagine a disperării. A repetat:

— Nu ştiu ce să fac. Nu ştiu ce să fac.

M-am apropiat şi m-am aşezat lângă ea. Am spus ceea ce mi s-a părut că trebuie spus şi am încercat să-i vorbesc cu convingere, fără şovăială; eram, la rândul meu, tulburat, amintindu-mi vag că, în dimineaţa aceleiaşi zile, spusesem că o lume fără colonelul Protheroe ar fi fost o lume mai bună. Mai presus de orice, am implorat-o să nu se pripească, părăsindu-şi casa şi soţul. Aşa ceva era un lucru foarte serios şi complicat.

Nu cred c-am convins-o. Am trăit îndeajuns de mult în această lume ca să-mi dau seama că este practic inutil să încerci să discuţi raţional cu o persoană îndrăgostită; cred însă că vorbele mele au făcut-o să se simtă puţin mai bine. Când s-a ridicat să plece, mi-a mulţumit şi mi-a promis să se gândească la ce-i spusesem.

Cu toate acestea, după ce a plecat, m-am simţit foarte tulburat, din pricina gândului că, până atunci, o judecasem greşit pe Anne Protheroe. Impresia pe care mi-o lăsase în acea seară era de profundă disperare. Îmi părea o femeie care nu s-ar fi dat în lături de la nimic, odată ce se lăsa pradă emoţiilor. În plus, era îndrăgostită nebuneşte, sălbatic, cu disperare de Lawrence Redding, un bărbat cu câţiva ani buni mai tânăr decât ea. Nu-mi plăcea deloc.

Capitolul IV

Uitasem cu desăvârşire că-l invitasem pe Lawrence Redding să ia cina cu noi în seara aceea. Când Griselda a dat buzna peste mine, să mă dojenească, arătându-mi că mai erau două minute până la ora fixată, am fost cu totul uimit.

— Sper să fie totul bine, mi-a strigat Griselda, în timp ce urcam scările. M-am gândit la ce mi-ai spus la prânz şi am plănuit pentru masa asta câteva feluri foarte bune.

În treacăt, fie-mi îngăduit să spun că cina din seara aceea mi-a demonstrat cu vârf şi îndesat că Griselda avea dreptate – era totul mult mai rău când se străduia, decât atunci când stătea deoparte. Meniul, în sine, era ambiţios conceput, însă s-ar fi zis că lui Mary îi făcuse o plăcere perversă să experimenteze cel mai bun mod de a face să alterneze mâncărurile insuficient preparate cu cele arse. Griselda comandase şi nişte stridii, care păreau în siguranţă, imposibil de stricat în vreun fel, numai că, din nefericire, nu ne-am putut bucura de ele întrucât nu aveam în casă nici un instrument cu care să le putem desface – o lipsă pe care-am constatat-o numai când a venit momentul servirii lor.

Fusesem destul de sigur că Lawrence Redding nu avea să vină. Ar fi putut găsi cu uşurinţă un pretext pentru a lipsi. Şi totuşi, a sosit chiar la ora fixată, aşa că ne-am aşezat la masă, toţi patru.

Lawrence este, indubitabil, o persoană atrăgătoare. Are, cred, vreo treizeci de ani, părul negru, dar ochii albaştri, aproape neverosimil de strălucitori. E genul de om care se pricepe la toate. E bun la jocuri, vânează bine, are talent actoricesc şi ştie să povestească. E sufletul oricărei petreceri. Cred că are ceva sânge irlandez. Una peste alta, nu e un artist tipic, cu toate că pare a fi destul de talentat, ca pictor modernist. Eu, unul, ştiu foarte puţine despre pictură.

Era absolut firesc ca în seara respectivă să pară uşor distrat, dar, în general, s-a descurcat foarte bine. Cred că nici Griselda, nici Dennis nu şi-au dat seama că era ceva în neregulă. Pesemne că nici eu n-aş fi observat nimic, dacă n-aş fi ştiut dinainte.

Griselda şi Dennis erau foarte în vervă – făceau tot felul de glume despre doctorul Stone şi domnişoara Cram… Scandalul la ordinea zilei. La un moment dat, mi-a venit brusc ideea că Dennis este mai aproape de vârsta Griseldei decât eu însumi. Asta m-a durut un pic. Mie-mi spune

„unchiul Len”, însă ei îi spune pe nume. Asta mi-a dat o oarecare senzaţie de însingurare. Pesemne că eram încă tulburat de discuţia cu doamna Protheroe. În general, nu sunt înclinat spre astfel de gânduri fără nici un sens.

Cei doi ajunseseră destul de departe, însă eram prea îngândurat ca să le mai atrag atenţia. Dintotdeauna am fost de părere că e păcat ca, în prezenţa unui cleric, toată lumea să fie mohorâtă. Lawrence a participat şi el la discuţie, cu destulă vervă. Totuşi, am observat că privirile i se întorceau adesea spre mine, aşa că nu m-a mirat că, după cină, a făcut în aşa fel încât să rămânem singuri în birou şi că, pe dată, purtarea lui s-a schimbat.

— Ne-aţi aflat taina, domnule vicar, mi-a spus. Acum ce-aveţi de gând să faceţi?

Lui Redding puteam să-i vorbesc mai deschis, nu ca doamnei Protheroe, şi chiar asta am făcut. Iar el a reacţionat foarte bine.

— Fireşte, mi-a răspuns, după ce terminasem ce-aveam de zis, altceva ce puteaţi spune? Doar sunteţi preot. Să nu credeţi că vreau să vă insult, zicând asta. La urma urmei, cred că probabil aveţi dreptate. Dar între mine şi Anne nu este ceva obişnuit.

I-am replicat că fraza asta mai fusese auzită de multe ori, de la începuturile omenirii, iar pe buzele lui a apărut un zâmbet strâmb, ciudat.

— Adică fiecare crede că situaţia sa e unică? Aşa o fi. Dar am să vă spun un lucru, şi trebuie să mă credeţi.

M-a asigurat că, până în acel moment, „nu se-ntâmplase nimic rău”. Anne, mi-a spus el, era una dintre cele mai credincioase şi devotate femei din lume. Nu ştia însă ce-avea să fie mai departe.

— Măcar dacă am fi fost într-un roman, a continuat, pe un ton sumbru. Atunci bătrânul ar muri… Şi ar fi cu atât mai bine pentru toţi.

L-am dojenit pentru asta.

— Ei, dar să nu credeţi că aş avea de gând să-i înfig un cuţit în spate, deşi aş fi dispus să-i mulţumesc din suflet celui care-ar face-o. Nu cred că este nimeni pe lume care să aibă o vorbă bună despre el. Pe undeva, mă întreb cum de nu i-a făcut felul prima doamnă Protheroe. Am întâlnit-o cândva, cu mulţi ani în urmă, şi părea perfect capabilă s-o facă. Era una dintre acele femei liniştite şi periculoase. Iar el… Face numai scandaluri peste tot, supără pe toată lumea, e rău până-n măduva oaselor şi-i sare ţandăra imediat. Nici nu ştiţi câte trebuie să suporte Anne. Dac-aş avea ceva bani, aş lua-o cu mine pe dată şi-aş fugi.

Atunci i-am vorbit foarte deschis şi l-am implorat să plece din St. Mary Mead. Rămânând în sat, nu putea decât s-o facă pe Anne Protheroe şi mai nefericită decât îi fusese dat. Oamenii aveau să înceapă să bârfească, chestiunea urma s-ajungă la urechile colonelului şi totul avea să fie cu mult mai rău pentru ea. Lawrence a protestat.

— Dar nu ştie nimeni, în afară de dumneavoastră, padre.

— Tinere dragă, nu subestima instinctele poliţieneşti ale vieţii la ţară. În St. Mary Mead, fiecare îţi cunoaşte cele mai ascunse probleme. Nu există nici un detectiv în Anglia care să-i facă faţă unei domnişoare bătrâne, de o anumită vârstă, care n-are nici o altă ocupaţie în viaţă.

El mi-a replicat că nu era nici o problemă. Toată lumea îl credea încurcat cu Lettice.

— Dar nu ţi-a trecut prin cap că poate şi Lettice crede la fel?

A părut foarte uimit de această idee. Lettice, chipurile, nu dădea doi bani pe el, era convins de asta.

— E o fată ciudată, mi-a spus. Parcă visează mereu şi totuşi, în străfundurile sufletului ei, cred că e foarte cu picioarele pe pământ. Cred că toată aura aceea de aiureală este o mască. Lettice ştie bine, foarte bine, ce face. Şi are o fire ciudată… Răzbunătoare. Partea stranie este c-o urăşte pe Anne, din tot sufletul, cu toate că Anne s-a purtat mereu ireproşabil cu ea.

Firește că nu l-am crezut pe cuvânt. Pentru tinerii îndrăgostiţi, aleasa inimii se poartă întotdeauna ca un înger. Şi totuşi, atât cât putusem să observ, Anne o tratase întotdeauna pe fiica ei vitregă cu blândeţe şi fără s-o nedreptăţească. Eu însumi, ceva mai devreme, fusesem surprins de amărăciunea din glasul lui Lettice. A trebuit să întrerupem discuţia, pentru că Griselda şi Dennis au dat năvală peste noi şi mi-au spus să nu-l mai fac pe Lawrence să se poarte ca un moş.

— Of, vai de mine, a spus Griselda, aruncându-se într-un fotoliu. Ce mult mi-ar plăcea nişte senzaţii tari. O crimă… Sau măcar vreo tâlhărie.

— Nu prea cred să fie cineva pe-aici de la care să merite să furi, a spus Lawrence, încercând să-i cânte în strună. Poate doar proteza domnişoarei Hartnell să merite.

— Da, e ceva oribil. Mereu clămpăne, a răspuns Griselda. Dar să ştii că te înşeli în ceea ce-ai spus. La Old Hall este nişte argintărie veche, minunată. Platouri de servit şi o cupă din vremea lui Carol al II-lea… Tot felul de lucruri de-astea. Cred că valorează mii de lire.

— Probabil că bătrânul ar trage în tine cu pistolul lui din soldăţie, a intervenit Dennis. Exact ce-şi doreşte.

— A, numai că noi am intra primii şi i-am sări în spate, a spus Griselda. Cine are un pistol?

— Am eu unul. Un Mauser, a spus Lawrence.

— Zău? Ce minunat! De unde-l ai?

— Amintire din război, a răspuns el, fără să insiste.

— Chiar astăzi, bătrânul Protheroe îi arăta argintăria lui Stone, ne-a informat Dennis. Iar ăsta se prefăcea teribil de interesat.

— Credeam că s-au certat din pricina gorganului, a zis Griselda.

— Aaa, s-au împăcat ei, i-a răspuns Dennis. Oricum nu înţeleg ce le vine oamenilor să scormonească prin gorgane.

— Omul acela, Stone, mă uimeşte, l-am auzit pe Lawrence. Cred că trebuie să fie foarte distrat. Câteodată poţi să juri

că nu ştie nimic despre propria meserie.

— Aşa-i amorul, a spus Dennis. Gladys Cram, zău că-i aşa, doar tu eşti iubirea mea. Dinţii tăi sunt albi ca zorii, când îi văd mă trec fiorii. Hai cu mine, preafrumoasă Gladys să îmi fii mireasă. La Mistreţ te-aştept cu dor, pe podea, în dormitor…

— Gata, Dennis, am intervenit eu.

— Ei, a spus Lawrence Redding, eu trebuie să plec. Domnule Clement, vă mulţumesc foarte mult pentru această seară plăcută.

Griselda şi Dennis l-au condus, apoi nepotul meu s-a întors în birou, de unul singur. Se vedea că se-ntâmplase ceva cu el – era neliniştit. Se plimba fără scop prin cameră, încruntat, lovind mobilele cu piciorul. Cu toate că mobila noastră este oricum atât de veche încât cu greu poate ajunge mai deterioratăde-atât, m-am simţit obligat să protestez slab. Dennis şi-a cerut iertare, a rămas o vreme tăcut, apoi a izbucnit.

— Bârfa este ceva foarte, foarte rău!

— Ce s-a-ntâmplat? L-am întrebat eu, uşor surprins.

— Nu ştiu… Poate n-ar trebui să-ţi spun.

Uimirea mea a crescut.

— E un lucru rău, rău de tot, a repetat Dennis. Să mergi aşa, din loc în loc, vorbind vrute şi nevrute. Sau nu, fără măcar să le spui de-a dreptul. Doar făcând aluzii. Nu, să fiu al naibii – scuze, unchiule – dacă pot să-ţi spun! E o mare porcărie.

M-am uitat curios la el, dar nu l-am mai tras de limbă. Cu toate astea, am rămas foarte mirat. Dennis nu are obiceiul să pună nimic la inimă. Atunci a apărut Griselda.

— Tocmai m-a sunat domnişoara Wetherby. Doamna Lestrange a plecat de-acasă la opt şi un sfert, şi încă nu s-a-ntors. Nimeni nu ştie unde s-a dus.

— Şi de ce-ar trebui să ştie cineva?

— Oricum, nu e la doctorul Haydock. Domnişoara Wetherby e convinsă de asta, pentru că i-a telefonat

domnişoarei Hartnell care locuieşte chiar alături de el şi care ar fi trebuit s-o vadă, dacă apărea.

— Nu pot să înţeleg, am spus, cum face lumea de pe-aici să mai şi mănânce. Pesemne că iau masa în picioare, lângă fereastră, ca să fie siguri că nu pierd nimic.

— Şi asta nu-i tot, a spus Griselda, mustind de satisfacţie. S-a aflat totul despre Mistreţul albastru. Doctorul Stone şi domnişoara Cram au camerele una lângă cealaltă, DAR..., a continuat ea, fluturându-şi arătătorul prin aer cu un gest solemn, nu există uşă de comunicaţie!

— Vai, i-am răspuns, pesemne că toată lumea e foarte dezamăgită.

Iar Griselda a râs.

Ziua de joi a început prost. Două doamne din parohia mea s-au gândit să se certe în legătură cu decoraţiunile din biserică. Am fost chemat să arbitrez conflictul dintre cele două femei de vârstă mijlocie, amândouă tremurând, pur şi simplu, de furie. Dacă n-ar fi fost aşa dureros, ar fi putut fi un fenomen fizic interesant de observat. După aceea, a trebuit să dojenesc doi băieţi de cor, pentru că sugeau fără încetare bomboane în timpul slujbelor, şi am avut senzaţia neplăcută că nu-mi făceam datoria cu entuziasm, aşa cum s-ar fi cuvenit. A urmat organistul, care este o persoană absolut „iritabilă” şi care a găsit un motiv să se supere, aşa că a trebuit să-l liniştesc. Iar patru dintre cei mai săraci oameni din parohie s-au revoltat pe faţă împotriva domnişoarei Hartnell, care a venit la mine, plesnind de mânie.

Tocmai mă duceam acasă când l-am întâlnit pe colonelul Protheroe, foarte bine dispus, după ce tocmai judecase trei braconieri, în calitatea sa de magistrat.

— Fermitate, mi-a strigat, cu glasul său de stentor; colonelul e puţin surd, aşa că ridică vocea, după cum fac de obicei oamenii tari de urechi. De asta e nevoie în zilele noastre – fermitate! Să dăm un exemplu. Aud că escrocul

ăla de Archer a ieşit ieri şi că jură să se răzbune pe mine. Nemernic fără ruşine. Oamenii pe care alţii-i ameninţă trăiesc mult, parcă aşa se spune. Data viitoare când îl mai prind dând iama în fazanii mei, îi arăt eu răzbunare. Slabi! Suntem mult prea slabi în ziua de azi! Eu cred că omul trebuie judecat pentru ceea ce este. Tot timpul ţi se cere să te gândeşti la soţia şi la copiii lui! Prostii, vorbe goale! De ce, mă rog, să scape cineva de consecinţele faptelor sale, numai pentru că se jeluieşte că are nevastă şi copii? Pentru mine-i tot aia, cu oricine aş avea de-a face – doctor, avocat, cleric, braconier, beţiv ordinar; dacă-i prind că încalcă legea, atunci tot legea să-i pedepsească. Sunt convins că eşti şi dumneata de acord cu mine.

— Uiţi, i-am spus, că profesia mea mă obligă să ţin seama mai presus de orice de o anumită virtute – mila.

— Ei, eu sunt un om drept. Nimeni nu poate spune că nu-i aşa.

Nu i-am răspuns, iar el a continuat, pe un ton aspru:

— De ce nu răspunzi? Hai, omule, spune ce gândeşti.

Am şovăit, apoi m-am decis să vorbesc:

— Mă gândeam că, atunci când o să-mi bată ceasul, mi-ar părea rău să nu pot spune nimic în apărarea mea decât c-am fost un om drept. Pentru că asta ar însemna că nu aş fi tratat decât cu dreptate…

— Aiurea! Lumea noastră are nevoie de puţin creştinism militant. Eu mi-am făcut mereu datoria, sper. Ei, gata cu asta. O să trec diseară, după cum ţi-am spus. Să zicem la şase şi un sfert, nu la şase, dacă-ţi convine şi dumitale. Trebuie să mai trec şi pe la cineva din sat.

— Da, e foarte bine.

Şi-a fluturat bastonul prin aer şi s-a îndepărtat cu paşi mari. Întorcându-mă, am dat de Hawes care, din câte mi s-a părut, arăta foarte rău în dimineaţa aceea. Îmi pusesem în gând să-l dojenesc puţin pentru că nu-şi îndeplinise prea bine îndatoririle, dar zărindu-i chipul palid şi încordat, am înţeles că nu-i era deloc bine. I-am şi spus-o, iar el a negat,

dar nu prea sigur pe sine. Până la urmă, mi-a mărturisit că nu se simţea tocmai în formă şi a părut să-mi accepte sfatul de a merge acasă să se bage în pat.

Am luat prânzul la iuţeală şi am ieşit iar, pentru câteva vizite. Griselda plecase la Londra cu trenul de joi, la care biletul costă foarte puţin. M-am întors pe la patru fără un sfert, cu gândul de a-mi face planul predicii de duminică, dar Mary mi-a spus că domnul Redding mă aştepta în birou.

L-am găsit plimbându-se de colo-colo, îngrijorat. Era alb la faţă şi părea tulburat. Auzindu-mă, s-a întors brusc către mine.

— Domnule vicar… Ce să zic, m-am gândit mult la ce mi-aţi spus ieri. N-am închis un ochi de atâtea frământări. Aveţi dreptate. Trebuie să-mi fac bagajele şi să plec.

— Vai, băiete dragă…

— Aveaţi dreptate cu ce mi-aţi spus despre Anne. Dacă mai stau pe-aici, n-o să-i fac decât necazuri. Ea e… e mult prea bună pentru altceva. Am înţeles că trebuie să plec. I-am făcut şi-aşa viaţa grea, să mă ierte Dumnezeu.

— Cred c-ai luat singura hotărâre cu putinţă, i-am spus. Ştiu că-ţi vine greu, dar crede-mă că, până la urmă, va fi mai bine aşa.

I-am citit gândurile pe chip – era limpede că se gândea că o astfel de frază e rostită cu mare uşurinţă de cineva care habar n-are despre ce vorbeşte.

— Pot să vă rog să aveţi grijă de Anne? Are nevoie de prieteni.

— Am să fac tot ce-mi stă în putinţă, fii liniştit.

Mi-a mulţumit şi mi-a strâns mâna.

— Sunteţi un om bun, padre. Am s-o văd în seara asta, să-mi iau rămas-bun, iar mâine probabil că am să-mi strâng lucrurile şi-o să plec. N-are nici un rost să-mi prelungesc agonia. Mulţumesc pentru că m-aţi lăsat să pictez în căsuţa din grădină şi-mi pare rău că n-am isprăvit portretul doamnei Clement.

— Nu-ţi face griji de asta, băiete dragă. La revedere, şi fii binecuvântat.

După ce-a plecat, am încercat să mă apuc de predică, dar fără nici un succes. Mă tot gândeam la Lawrence şi la Anne Protheroe. Am luat o ceaşcă de ceai, cam de nebăut, negru şi rece, iar la cinci şi jumătate a sunat telefonul. Mi s-a spus că domnul Abott de la Lower Farm era pe moarte şi am fost rugat să vin de îndată.

Am sunat imediat la Old Hall, pentru că Lower Farm este cam la două mile distanţă şi nu aveam cum să mă întorc până la şase şi un sfert. N-am fost niciodată în stare să învăţ să merg pe bicicletă. Mi s-a spus însă că domnul colonel Protheroe tocmai plecase cu maşina, aşa că am plecat şi eu, lăsându-i vorbă lui Mary că fusesem chemat de urgenţă, dar că aveam să-ncerc să mă întorc până la şase şi jumătate sau puţin după aceea.

Capitolul V

Când am ajuns iarăşi la poarta vicariatului, întorcându-mă, era mai aproape de şapte decât de şase şi jumătate. Înainte să apuc s-o deschid, l-am văzut ieşind pe Lawrence Redding. Când m-a observat, a încremenit, şi mi-am dat seama pe loc că arăta ciudat, ca un om care mai are puţin şi-şi pierde minţile. Avea o privire stranie, fixă, era alb ca varul şi tremura din toate încheieturile. M-am întrebat o clipă dacă nu cumva băuse, dar am părăsit pe dată acest gând.

— Bună seara, i-am spus, ai trecut iarăşi să mă vezi? Îmi pare rău, am fost plecat. Hai, întoarce-te. Trebuie să-l văd pe Protheroe, pentru ceva legat de registre… Dar cred că n-o să dureze foarte mult.

— Pe Protheroe, a zis el şi a început să râdă. Pe Protheroe? Trebuie să vă-ntâlniţi cu Protheroe? Oh, da, o să-l vedeţi pe Protheroe, de bună seamă. O, Doamne, da…

Am rămas cu gura căscată la el şi, din instinct, i-am întins mâna, dar el s-a ferit brusc.

— Nu, mi-a răspuns, aproape strigând. Trebuie să plec de-aici… Să mă gândesc bine. Trebuie să mă gândesc. Numai asta trebuie să fac.

A luat-o la fugă şi a dispărut iute în josul drumului care duce-n sat, lăsându-mă cu privirile aţintite în urma lui; mi-a trecut iarăşi prin minte că, poate, era beat. Până la urmă, clătinând din cap, am intrat în vicariat. Uşa din faţă nu se închide niciodată, dar totuşi am sunat. A apărut Mary, ştergându-şi mâinile pe şorţ.

— Deci în sfârşit v-aţi întors, mi-a aruncat ea.

— A ajuns colonelul Protheroe?

— Da, e în birou. A sosit pe la şase şi un sfert.

— Şi a fost şi domnul Redding pe aici?

— A sosit acum câteva minute şi a întrebat de dumneavoastră. I-am spus că trebuie să picaţi dintr-o clipă într-alta, şi că în birou aştepta colonelul, iar domnul mi-a zis că va aştepta şi dânsul şi s-a dus acolo. Trebuie să fie încă înăuntru.

— Ba nu, nu e, i-am răspuns. Tocmai l-am întâlnit pe drum în jos.

— Ei, eu, una, nu l-am auzit ieşind. Înseamnă că n-a stat decât vreo două minute. Doamna nu s-a-ntors încă din oraş.

Am dat din cap, preocupat. Mary s-a adăpostit în zona bucătăriei, iar eu m-am dus în vestibul şi am deschis uşa biroului. În vestibul era întuneric, dar în birou se revărsa lumina soarelui la asfinţit, aşa că am început să clipesc des, orbit. Am făcut un pas, doi, apoi am încremenit. O clipă, nici nu mi-a venit să cred ce vedeam. Colonelul Protheroe zăcea întins pe masa mea de scris, într-o poziţie înspăimântătoare, nefirească. Pe tăblia mesei, lângă capul său, se vedea o baltă întunecată, un lichid care picura încet pe podea, făcând un zgomot sinistru. Am inspirat adânc şi m-am apropiat. Era rece la pipăit. I-am ridicat un braţ, dar acesta a căzut la loc lipsit de viaţă. Omul era mort – împuşcat în cap. M-am dus la uşă şi-am strigat-o pe Mary, iar, când a venit, i-am poruncit să dea fuga cât putea de

repede după doctorul Haydock, care locuieşte foarte aproape, la colţul drumului. I-am spus că se întâmplase un accident. Apoi m-am întors şi am închis uşa, ca să aştept sosirea doctorului.

Din fericire, Mary l-a găsit acasă. Haydock e un om de treabă, un bărbat masiv, bine clădit, vânjos, cu un chip onest şi ridat. Când i-am arătat cu degetul, în tăcere, ce se afla în cameră, a ridicat din sprâncene, dar, ca un adevărat doctor, nu a dat nici un semn de emoţie. S-a aplecat peste cadavru, cercetându-l iute, apoi s-a îndreptat şi m-a privit.

— Ei? L-am întrebat.

— Mda, e mort de-a binelea – cam de jumătate de oră, aş spune.

— Sinucidere?

— Nici vorbă, omule. Uită-te unde-i rana. În plus, dacă s-a-mpuşcat, ce s-a-ntâmplat cu arma?

Ce-i drept, nu era nici urmă de aşa ceva.

— Mai bine nu mişcăm nimic, a spus Haydock. Şi cred c-ar trebui să sun la poliţie.

A ridicat receptorul şi a început să vorbească. Le-a povestit totul foarte succint, apoi a închis şi s-a apropiat de locul în care şedeam.

— Ce treabă împuţită! Cum ai ajuns tocmai dumneata să-l găseşti?

I-am explicat totul.

— Crezi… Crezi că e vorba de crimă? Am întrebat, pe un ton destul de pierdut.

— Aşa pare. Adică, altceva ce-ar putea fi? Ce poveste nemaipomenită! Mă întreb cine avea ceva de împărţit cu bietul bătrân. Fireşte, ştiu că nu era prea simpatizat, dar nu se întâmplă prea des ca un om să fie ucis pentru aşa ceva – mare ghinion!

— S-a-ntâmplat ceva destul de straniu, i-am spus. Azi după-amiază s-a telefonat după mine să mă duc la un bărbat din parohie, aflat pe patul de moarte. Când am ajuns, toată lumea s-a mirat să mă vadă. Bolnavul se simţea

mult mai bine decât în ultimele zile, iar nevastă-sa mi-a spus sus şi tare că nu ea sunase după mine.

Haydock s-a încruntat.

— Asta spune multe. Da, multe. Ai fost îndepărtat din calea ucigaşului. Nevasta dumitale unde e?

— A plecat la Londra până diseară.

— Dar fata în casă?

— În bucătărie – tocmai în cealaltă parte a clădirii.

— De unde pesemne că n-are cum s-audă nimic din ce se petrece aici. Urâtă afacere! Cine ştia că Protheroe trebuia să vină aici în seara asta?

— A spus-o şi azi-dimineaţă, în mijlocul satului, ţipând din răsputeri cum făcea de obicei.

— Aşa că ştia tot satul? Oricum, aşa e întotdeauna. Cunoşti pe cineva care să aibă vreun dinte împotriva lui?

Mi-am amintit atunci de Lawrence Redding, de chipul său palid şi de privirea fixă. Am scăpat însă fără să răspund la întrebare, când din vestibul s-a auzit zgomot de paşi.

— Poliţia, a spus doctorul, ridicându-se.

Forţele noastre de ordine erau reprezentate de agentul Hurst, care arăta foarte impozant, dar cam îngrijorat.

— Bună seara, domnilor, ne-a spus el. Inspectorul o să ajungă imediat. Între timp, am să fac ce mi s-a spus. Înţeleg că l-aţi găsit împuşcat pe colonelul Protheroe – chiar aici, la vicariat.

S-a oprit din vorbă şi mi-a aruncat o privire rece şi bănuitoare, pe care-am încercat s-o întâmpin aşa cum se cuvenea, ca un om care se ştie nevinovat. Apoi agentul s-a dus lângă masa de scris şi ne-a anunţat solemn:

— A nu se atinge nimic până nu vine inspectorul.

Pentru a fi mai bine înţeles de cititorii mei, iată şi un plan al încăperii.

Hurst şi-a scos carneţelul, şi-a umezit creionul cu limba şi ne-a privit întrebător. I-am povestit şi lui cum ajunsesem să descopăr cadavrul. După ce a notat tot, ceea ce i-a luat ceva timp, s-a întors către doctor.

— În opinia dumneavoastră, domnule doctor Haydock, care a fost cauza morţii?

— O împuşcătură în cap, de la mică distanţă.

— Şi arma?

— Nu pot să vă spun precis până ce nu scoatem glonţul. Dar, luându-mă după ceea ce văd, pot să afirm că este vorba, probabil, de un pistol de calibru mic – să zicem un Mauser 25.

Am tresărit, amintindu-mi de discuţia din seara precedentă şi de ceea ce ne spusese Lawrence Redding. Agentul de poliţie şi-a întors iarăşi spre mine ochii reci, ca de peşte.

— Aţi spus ceva, domnule?

Am scuturat din cap. Orice bănuieli aş fi avut, nu erau decât atât – bănuieli, şi deci trebuia să le ţin pentru mine.

— După părerea dumneavoastră, când a avut loc tragedia?

Doctorul a şovăit doar o clipă, apoi a răspuns:

— Nu cred să fi trecut mai mult de jumătate de oră de când a murit. Sunt sigur că nu a fost mult mai mult de atât.

— Fata în casă a auzit ceva? A întrebat Hurst, întorcându-se spre mine.

— Din câte ştiu, nimic, i-am răspuns. Dar mai bine întrebaţi-o chiar pe ea.

Numai că, exact atunci, a sosit inspectorul Slack, care venise cu maşina din Much Benham, de la două mile distanţă. Tot ce pot să spun despre el este că nu a existat niciodată un om mai hotărât să nu se comporte aşa cum îi spunea numele {4}. Este un om smead, neobosit şi energic, cu ochii negri care se mişcă în permanenţă dintr-o parte într-alta. Se poartă cu multă grosolănie şi superioritate. L-am salutat, iar el a dat scurt din cap, i-a smuls subordonatului său carneţelul din mână, l-a citit de la cap la coadă, a schimbat câteva fraze scurte cu acesta, cu glas scăzut, apoi s-a apropiat de cadavru, cu paşi mari.

— Presupun că toate au fost mişcate din loc şi amestecate, a spus el.

— Eu n-am atins nimic, a replicat Haydock.

— Nici eu, am zis.

O vreme, inspectorul şi-a făcut de lucru cercetând în amănunt lucrurile de pe masă şi balta de sânge.

— Aha! A spus, în cele din urmă, cu un glas triumfător. Iată ce voiam. Ceasul de birou s-a răsturnat când a căzut cadavrul. Asta o să ne furnizeze momentul crimei. Şase şi douăzeci şi două. La cât aţi spus că a avut loc decesul, doctore?

— Am spus că trebuie să fi trecut cam jumătate de oră, dar.

Inspectorul şi-a privit ceasul.

— Şapte şi cinci. Eu am aflat acum vreo zece minute, la şapte fără cinci. Cadavrul a fost descoperit pe la şapte fără un sfert şi, din câte înţeleg, dumneavoastră aţi fost adus aici pe dată. Să zicem că l-aţi fi examinat pe la fără zece… Oho, păi asta ne aduce exact la momentul pe care-l doream.

— Nu pot să jur că aşa a fost, a spus Haydock. Am făcut doar o aproximare.

— Oricum e bine, domnule doctor, oricum e bine.

— Că veni vorba de ceas…, am izbutit eu să intervin, după ce mă străduisem de ceva vreme.

— Iertare, domnule, dacă vreau să aflu ceva am să vă întreb. Timpu-i scurt. Acum vreau linişte netulburată.

— Da, dar ar trebui să vă spun.

— Linişte netulburată, a repetat inspectorul, privindu-mă fioros, aşa că i-am făcut pe plac; după ce s-a mai uitat o vreme pe masa de scris, a mormăit: De ce s-o fi aşezat aici? Oare voia să scrie un bilet… Hehei! Ce-i asta?

Şi s-a ridicat, ţinând triumfător în mână o bucată de hârtie ruptă dintr-un carneţel. Era atât de mulţumit de descoperire că ne-a îngăduit până şi să ne apropiem şi s-o cercetăm şi noi. Era hârtia vicariatului, iar în susul foii era scris 6.20.

„Dragă Clement, începea scrisoarea, îmi pare rău că nu mai pot aştepta, dar trebuie.”

Şi, aici, scrisul devenea indescifrabil.

— Limpede ca lumina zilei, a spus triumfător inspectorul Slack. Se aşează aici ca să scrie, duşmanul intră uşor pe fereastră şi-l împuşcă înainte să se ridice. Ce vreţi mai mult?

— Doar un lucru am de spus…, am început.

— Daţi-vă la o parte din drum, domnule, vă rog, vreau să văd dacă sunt urme de paşi.

S-a lăsat în patru labe şi a început să se mişte către fereastra deschisă.

— Cred c-ar trebui să ştiţi…, m-am încăpăţânat eu.

Inspectorul s-a ridicat şi mi-a vorbit fără mânie, dar foarte ferm:

— O să avem timp de asta mai târziu. Deocamdată, v-aş ruga, domnilor, să eliberaţi încăperea. Chiar acum, dacă sunteţi amabili.

Ne-am lăsat daţi afară ca nişte copilaşi. Mi se părea că trecuseră ore întregi de când intrasem – dar nu era decât şapte şi un sfert.

— Ei, a spus Haydock, cam asta e. Când măgarul ăla înfumurat o să aibă nevoie de mine, poţi să-l trimiţi la dispensar. Bună seara.

— S-a întors stăpâna, a spus Mary, ieşind câteva clipe din bucătărie; avea ochii măriţi şi tremura de nerăbdare. A sosit acum vreo cinci minute.

Am găsit-o pe Griselda în salonaş. Părea înspăimântată, dar foarte curioasă. I-am povestit tot, iar ea m-a ascultat cu atenţie.

— Pe scrisoare scrie 6.20, mi-am terminat relatarea. Iar ceasul de masă a căzut şi s-a oprit la 6.22.

— Da, a spus Griselda, dar nu i-ai povestit inspectorului că noi ţinem întotdeauna ceasul ăla cu un sfert de oră înainte?

— Nu, i-am răspuns. Nu i-am povestit nimic. Nu m-a lăsat, eu m-am străduit.

Griselda se încruntă, ca şi cum o frământa ceva.

— Păi bine, Len, mi-a spus, atunci totul devine absolut misterios, pentru că atunci când ceasul arăta şase şi douăzeci, de fapt era numai şi cinci, iar la ora aia colonelul Protheroe nici măcar nu ajunsese aici, din câte am impresia.

Capitolul VI

Ne-am mai întrebat o vreme care-ar fi putut fi explicaţia poveştii cu ceasul, dar n-am ajuns la nici o concluzie. Griselda a fost de părere că era bine să mai încerc o dată să-i povestesc inspectorului, numai că, în privinţa aceea, mă simţeam – nu pot folosi alte cuvinte – „încăpăţânat ca un catâr”. Slack fusese îngrozitor de nepoliticos şi de grosolan, fără să fie nevoie. De-abia aşteptam să vină un moment în care să pot interveni, cu informaţiile preţioase pe care le aveam, ca să-l văd pus în încurcătură. Aveam de gând să-i spun, pe un ton de reproş:

— Măcar dacă m-aţi fi ascultat, domnule inspector…

Mă aşteptam totuşi ca el să-mi mai vorbească o dată, înainte să părăsească vicariatul, dar, spre marea noastră mirare, am aflat de la Mary că plecase deja, după ce încuiase uşa biroului şi dăduse ordine ca nimeni să nu încerce să intre acolo. Griselda mi-a propus să meargă la Old Hall.

— O să fie groaznic pentru Anne Protheroe, cu toţi poliţiştii acolo şi restul… Poate pot s-o ajut în vreun fel.

M-am declarat întru totul de acord cu ideea, dar am sfătuit-o să-mi dea un telefon dacă avea să constate că puteam fi de folos în vreun fel, eventual pentru a le calma şi consola pe femeile de-acolo. A încuviinţat şi a plecat.

Imediat după aceea, i-am căutat la telefon pe profesorii de la şcoala de duminică; ar fi trebuit să treacă pe la mine la 7.45, aşa cum făceau în fiecare săptămână, pentru o oră de pregătire, dar m-am gândit că, în situaţia în care eram, ar fi fost mai bine să amânăm. Următorul care a ajuns acasă a fost Dennis, întorcându-se de la o partidă de tenis. Faptul că

la vicariat avusese loc o crimă a părut să-i ofere o puternică senzaţie de mulţumire.

— Ca să vezi… Să fim exact la locul potrivit într-un caz de crimă! A exclamat el. Dintotdeauna mi-am dorit să fiu implicat în aşa ceva. Ce le-a venit poliţiştilor să încuie biroul? Nu există vreo altă cheie care să se potrivească?

I-am interzis să încerce aşa ceva, iar el a cedat, până la urmă, însă fără convingere. După ce m-a stors de absolut toate informaţiile, a plecat în grădină să caute urme de paşi, declarând cu voioşie că era foarte bine că se nimerise să fie doar bătrânul Protheroe, pe care nimeni nu-l plăcea. Această dovadă de veselă indolenţă m-a cam iritat, dar apoi m-am gândit că, la urma urmei, îl judecam prea aspru. La vârsta lui Dennis, o poveste poliţistă este unul dintre lucrurile cele mai frumoase ale vieţii, iar acum se trezise că un astfel de mister, cu tot cu cadavru, îl aştepta, ca să spun aşa, în prag, ceea ce era firesc să-l facă pe un băiat normal şi isteţ să ajungă într-al nouălea cer. La vârsta de şaisprezece ani, moartea nu înseamnă mare lucru.

Griselda s-a întors după vreo oră. O văzuse pe Anne Protheroe şi ajunsese acolo imediat după ce inspectorul îi dăduse veştile. Auzind că doamna Protheroe îl văzuse pe soţul ei ultima dată în sat, pe la şase fără un sfert, şi că nu mai ştia nimic care s-ar fi putut dovedi folositor, Slack plecase, explicându-le că avea să se întoarcă a doua zi, pentru o discuţie mai lungă.

— În felul lui, a fost chiar politicos, a recunoscut Griselda fără entuziasm.

— Şi doamna Protheroe cum s-a comportat?

— Bine. A fost foarte tăcută… Dar aşa e ea mereu.

— Da, am spus. N-o văd pe Anne Protheroe să facă vreo criză de isterie.

— Fireşte că a fost foarte tulburată. Se vedea. Mi-a mulţumit pentru vizită, mi-a spus că-mi era foarte recunoscătoare, numai că nu aveam cum s-o ajut.

— Dar Lettice?

— Era plecată, juca tenis pe undeva şi nu se întorsese încă. După câteva clipe de tăcere, Griselda a continuat: Ştii, Len, de fapt a reacţionat foarte ciudat… Chiar foarte, foarte ciudat.

— Din cauza şocului, am sugerat eu.

— Da… Poate. Şi totuşi…, a adăugat soţia mea, încruntându-se, derutată. Totuşi, parcă nu era asta. Nu părea devastată… Mai degrabă, cum să zic… Îngrozită.

— Îngrozită?

— Da… Nu o arăta, înţelegi, sau cel puţin nu voia s-o arate, dar avea în ochi o privire stranie, îngrijorată. Mă întreb dacă nu cumva crede că ştie cine l-a omorât. A întrebat de mai multe ori dacă era cineva suspectat.

— Aşa? Am comentat eu, gânditor.

— Da. Sigur că Anne e foarte stăpână pe ea, ceea ce e minunat, dar se vedea că era foarte supărată. Mai supărată decât m-aş fi aşteptat, ţinând cont că, la urma urmei, nu era atât de ataşată de colonel. Aş fi îndrăznit să spun chiar că-l cam detesta.

— Câteodată, moartea ne face să ne schimbăm sentimentele.

— Da, aşa o fi.

A apărut Dennis, foarte încântat pentru că tocmai descoperise o urmă de pas într-unul dintre straturile de flori. Era convins că poliţiştii nu o văzuseră şi că asta avea să se dovedească a fi cheia misterului.

Noaptea următoare a fost foarte neplăcută pentru mine. A doua zi dimineaţă, Dennis s-a trezit în zori, cu mult înainte de micul dejun, pentru a „cerceta ultimele evenimente”, după cum s-a exprimat. Şi totuşi, noutăţile senzaţionale ale dimineţii ne-au fost aduse nu de el, ci de Mary.

Tocmai ne aşezaserăm la masă când ea a năvălit în cameră, cu obrajii roşii, cu privirile înflăcărate, şi ni s-a adresat aşa cum făcea de obicei, pe un ton lipsit de orice respect:

— Vă vine să credeţi? Tocmai mi-a spus brutarul. L-au arestat pe tânărul domn Redding.

— L-au arestat pe Lawrence? A exclamat Griselda, pe un ton neîncrezător. Imposibil! Trebuie să fie vreo greşeală prostească.

— Nu-i nici o greşeala, coniţă, i-a răspuns Mary, cu un soi de încântare avidă. Chiar domnul Redding s-a dus acolo şi s-a predat. Aseară, târziu. A intrat frumuşel, a aruncat pistolul pe masă şi-a zis: „Eu am făcut-o”. Uite, aşa.

Ne-a privit pe rând, a dat puternic din cap şi s-a retras, mulţumită de efectul pe care-l produsese. Eu şi Griselda ne-am aruncat o privire lungă.

— Vai, dar nu e adevărat, a spus Griselda. Nu poate fi adevărat. Len, doar nu crezi şi tu că-i adevărat, a adăugat, observându-mă că tăceam.

Mi-a venit greu să-i răspund. N-am scos nici un cuvânt. O furtună de gânduri mi se învârtejea în minte.

— Pesemne că a înnebunit, a mai spus Griselda. A înnebunit de tot. Sau cine ştie… Poate că se uitau împreună la pistol şi, dintr-odată, s-a descărcat.

— Nu prea pare probabil să se fi întâmplat aşa ceva.

— Dar trebuie să fi fost vreun accident, pentru că nu există nici urmă de motiv. Ce motiv plauzibil ar putea avea Lawrence să-l ucidă pe colonelul Protheroe?

Aş fi putut să-i răspund foarte sigur la această întrebare, dar îmi doream s-o cruţ pe Anne Protheroe cât puteam de mult. Exista încă o şansă ca numele ei să nu fie pomenit.

— Adu-ţi aminte că se certaseră, i-am spus Griseldei.

— Da, în legătură cu Lettice şi cu costumul de baie. Dar asta-i o absurditate, şi chiar dacă el şi cu Lettice erau logodiţi în secret… Ce să zic, ăsta nu-i un motiv să-i ucidă tatăl.

— De fapt, Griselda, nu ştii cum ar putea sta lucrurile în realitate.

— Deci chiar crezi, Len! Vai, cum poţi…? Ascultă-mă pe mine, sunt convinsă că Lawrence nu s-a atins nici măcar de

un fir din capul colonelului.
— Adu-ţi aminte că l-am întâlnit chiar când ieşea pe poartă. Arăta ca un nebun.
— Da, dar… Nu, nu e cu putinţă.
— Mai e şi ceasul, am continuat. Asta explică ce s-a-ntâmplat cu ceasul. Pesemne că Lawrence l-a dat înapoi, la 6.20, ca să-şi asigure un alibi. Uită-te ce uşor a picat în cursă inspectorul Slack.
— N-ai dreptate, Len. Lawrence ştia că ceasul mergea înainte. „Vicarul trebuie să ajungă întotdeauna la timp”, aşa spunea el de obicei. Lawrence n-ar fi făcut niciodată greşeala să-l dea înapoi la 6.20. Ar fi ales o oră mai potrivită, ceva gen şapte fără un sfert.
— Poate că nu ştia la ce oră ajunsese Protheroe. Sau poate că uitase pur şi simplu că ceasul mergea înainte.
Griselda nu a fost de acord.
— Nu, nu. Dacă te-apuci să comiţi o crimă, eşti întotdeauna foarte atent la astfel de amănunte.
— N-ai de unde să ştii, draga mea. Doar tu n-ai comis niciodată vreo crimă.
Înainte ca ea să-mi poată răspunde, peste masă s-a aşternut o umbră şi un glas foarte blând şi călduros a rostit:
— Sper că nu deranjez. Iertaţi-mă, vă rog. Dar în aceste împrejurări triste… Aşa de triste…
Era Miss Marple, care locuieşte chiar lângă noi. Am invitat-o să intre, cu toate politeţurile de rigoare, explicându-i că nu ne deranja deloc, iar ea a păşit prin uşa-fereastră. I-am oferit un scaun. Părea uşor îmbujorată şi foarte însufleţită.
— E ceva absolut groaznic, nu credeţi? Bietul colonel Protheroe! Ei da, nu era el un om foarte plăcut şi n-aş zice că era prea simpatizat, dar totuşi e foarte trist. Şi a fost împuşcat chiar aici, în birou, din câte am înţeles?
I-am confirmat.
— Dar scumpul nostru vicar nu era aici la momentul acela? A întrebat-o Miss Marple pe Griselda, iar eu i-am explicat ce

se întâmplase. Şi domnul Dennis nu e cu dumneavoastră în dimineaţa asta? A continuat ea, aruncând o privire în jur.

— Dennis, i-a răspuns Griselda, se crede detectiv amator. E foarte încântat de urma de pas pe care a descoperit-o într-un strat de flori, şi am impresia că s-a dus să spună poliţiei.

— Vai de mine, vai de mine, a spus Miss Marple. Ce încurcătură, nu? Şi domnul Dennis crede că ştie cine a comis crima. De fapt, cu toţii credem că ştim.

— Vreţi să spuneţi că e limpede? A întrebat Griselda.

— Nu, draga mea. Nicidecum. Îndrăznesc să afirm că toată lumea se gândeşte la altă persoană. De-asta e aşa de important să avem dovezi. Eu, de exemplu, sunt de-a dreptul convinsă că ştiu cine-a fost. Dar trebuie să recunosc că n-am nici urmă de dovadă. Ştiu că trebuie să fim foarte atenţi cu ce spunem, într-un moment ca ăsta… Să ne ferim de infracţiunea de calomnie, parca aşa-i spune, nu? Mi-am pus în minte să am foarte, foarte mare grijă cu inspectorul Slack. Mi-a trimis vorbă că o să treacă să mă vadă în dimineaţa asta, dar acum tocmai m-a sunat să-mi spună că, până la urmă, n-o să mai fie nevoie.

— Da, cred că nu mai e nevoie, odată ce l-au şi arestat…, am spus.

— L-au arestat…? A îngânat Miss Marple şi s-a aplecat înainte, roşie în obraji din pricina curiozităţii. Nu ştiam că au arestat pe cineva.

Se întâmplă atât de rar ca Miss Marple să fie mai prost informată decât noi încât mi se păruse la mintea cocoşului că ea ştia deja de ultimele evenimente.

— Înţeleg că vorbeam fiecare pe limba lui, i-am spus. Da, au arestat pe cineva – pe Lawrence Redding.

— Lawrence Redding? A întrebat Miss Marple, părând foarte surprinsă. Ce să spun, nici nu m-aş fi gândit…

Griselda a întrerupt-o cu vehemenţă:

— Mie nici acum nu-mi vine să cred. Nu şi nu, chiar dacă într-adevăr a mărturisit.

— A mărturisit? A zis Miss Marple. Vreţi să spuneţi că a mărturisit chiar el? Vai de mine şi de mine, văd că făceam o mare greşeală… Da, din păcate, o mare, mare greşeală.

— Eu tot cred că a fost un soi de accident, a continuat Griselda. Len, tu nu crezi? Vreau să spun că faptul că a venit şi s-a predat asta trebuie să însemne.

Miss Marple s-a aplecat către ea, foarte concentrată.

— Deci el singur s-a predat?

— Da.

— Gh! A exclamat Miss Marple, oftând adânc. Îmi pare bine… Aşa de bine îmi pare.

Am privit-o oarecum uimit.

— Da, presupun că asta aduce a pocăinţă sinceră, i-am spus.

— Pocăinţă? A repetat Miss Marple, foarte uimită. Cum, dar domnule vicar, dragă domnule vicar, doar nu vreţi să spuneţi că într-adevăr credeţi că-i vinovat?

De data asta, eu am fost cel uimit.

— Păi, de vreme ce a mărturisit…

— Da, dar asta-i o dovadă, nu? O dovadă, adică, a faptului că n-a avut nimic de-a face.

— Nu, am spus. Oi fi eu mai încet la minte, dar nu înţeleg ce vreţi să spuneţi. Dacă n-ai comis nici o crimă, nu văd scopul pentru care ai pretinde că ai făcut-o.

— Oh, dar sigur că există un motiv, m-a contrazis Miss Marple. Sigur că există. Întotdeauna există un motiv, nu? Iar tinerii sunt aşa de sensibili şi de înflăcăraţi, şi adesea au tendinţa să creadă tot ce-i mai rău. Nu crezi, draga mea? A întrebat-o apoi pe Griselda.

— Nu… Nu ştiu ce să zic, a răspuns ea. E greu să-mi dau seama ce să cred. Nu văd nici un motiv pentru care Lawrence s-ar purta ca aşa un mare idiot.

— Dacă i-aţi fi văzut faţa aseară…, am intervenit.

— Povestiţi-mi, m-a rugat Miss Marple.

I-am descris scena întoarcerii mele, iar ea m-a ascultat atent şi apoi a continuat:

— Ştiu că adesea am nişte idei prosteşti şi ciudate şi că nu văd lucrurile aşa cum ar trebui, dar zău că nu vă dau dreptate. Aş zice că, dacă un tânăr s-a hotărât să facă aşa o ticăloşie, să ia viaţa unei alte fiinţe umane, n-ar trebui să pară tulburat, după aceea. Ar fi vorba de o faptă premeditată, comisă cu sânge rece, şi cu toate că, odată totul terminat, criminalul ar putea fi uşor agitat, făcând, poate şi vreo mică greşeală, nu mi se pare probabil ca el să se piardă cu firea în aşa măsură, încât să se comporte după cum mi-aţi povestit dumneavoastră. E greu să-ţi dai seama cum ai reacţiona într-o atare situaţie, dar eu, una, nu cred că aş fi ajuns aşa.

— Dar nu ştim mai nimic despre desfăşurarea evenimentelor, am protestat eu. Poate s-a iscat o ceartă, şi focul s-a tras dintr-un imbold neaşteptat, din cauza mâniei, după care Lawrence şi-a dat seama ce-a făcut şi s-a îngrozit. De fapt, prefer să cred că exact aşa s-a petrecut totul.

— Dragă domnule Clement, ştiu că există multe moduri în care preferăm să privim lucrurile. Numai că trebuie întotdeauna să le luăm aşa cum sunt, nu? Iar mie mi se pare că, în cazul nostru, o asemenea interpretare nu este cu putinţă. Slujnica dumneavoastră a spus limpede că domnul Redding nu a rămas înăuntru mai mult de două minute; e clar că n-a fost timp pentru o ceartă de felul celei pe care aţi descris-o. Şi încă ceva – am înţeles că bietul colonel a fost împuşcat în cap din spate, în timp ce scria o scrisoare. Cel puţin aşa mi-a spus slujnica mea.

— Da, aşa e, a răspuns Griselda. Se pare că tocmai scria un bilet, să spună că nu mai putea aştepta. Pe bilet scrie 6.20, iar ceasul de birou s-a răsturnat şi s-a oprit la 6.22, şi tocmai asta ne-a uimit aşa de tare pe mine şi pe Len.

Şi i-a explicat obiceiul nostru de a da ceasul cu un sfert de oră înainte.

— Foarte curios, a spus Miss Marple. Da, foarte, foarte curios. Dar biletul mi se pare ceva încă şi mai ciudat.

Adică…

S-a oprit şi a întors capul. Afară, în faţa ferestrei, stătea Lettice Protheroe. A intrat, ne-a salutat din cap şi a îngânat:

— Bună dimineaţa.

S-a prăbuşit pe un scaun, apoi a spus, cu ceva mai multă însufleţire decât vorbea de obicei:

— Aud că l-au arestat pe Lawrence.

— Da, i-a răspuns Griselda. A fost un mare şoc pentru noi.

— Nu credeam să se găsească cineva să-1 omoare cu adevărat pe tata, a spus Lettice; era limpede că, din orgoliu, se străduia să nu lase să-i scape nici un semn de jale sau de emoţie. Mulţi şi-o doreau, ştiu bine. Câteodată, mi-ar fi plăcut s-o fac chiar eu.

— Nu vrei ceva de mâncare sau de băut, Lettice? A întrebat Griselda.

— Nu, mulţumesc. M-am abătut pe aici numai ca să văd dacă nu mi-am lăsat bereta – era una micuţă, de formă ciudată, galbenă. S-ar putea s-o fi uitat în birou alaltăieri.

— Dacă-i aşa, trebuie să fie tot acolo, a spus Griselda. Mary nu face niciodată ordine.

— Mă duc să văd, a zis Lettice, ridicându-se. Îmi pare rău că trebuie să vă deranjez aşa, dar se pare că mi-am pierdut absolut toate pălăriile, de orice fel.

— Mi-e teamă că acum nu poţi intra, i-am zis. Inspectorul Slack a încuiat uşa.

— Of, ce prostie. Nu se poate intra pe fereastră?

— Îmi pare rău, nu. E închisă pe dinăuntru. Dar, Lettice, ce nevoie ai acum de o beretă galbenă?

— Vă referiţi la doliu şi toate cele? Cred că n-o să-mi bat capul să mă îmbrac în negru. Mi se pare o idee teribil de învechită. Ce păcat de povestea cu Lawrence… Da, mare păcat.

S-a ridicat şi a rămas în picioare, încruntată, cu gândurile aiurea.

— Presupun că e numai din cauza mea şi a costumului de baie… Ce prostie, totul e o prostie.

Griselda a deschis gura să spună ceva dar, dintr-un motiv numai de ea ştiut, a închis-o pe dată la loc. Pe buzele lui Lettice a apărut un surâs ciudat.

— Cred, a spus ea, încet, că trebuie să mă duc acasă să-i spun lui Anne despre arestarea lui Lawrence.

Şi a plecat pe unde venise. Griselda s-a întors spre Miss Marple.

— De ce m-aţi călcat adineauri?

Bătrâna îi zâmbea.

— Mi s-a părut că aveai de gând să spui ceva, dragă. Şi, adesea, e mult mai bine să laşi lucrurile să-şi urmeze cursul. Ştiţi ceva, eu n-o cred pe copila asta nici pe departe aşa de aiurită cum pretinde a fi. Are nişte intenţii foarte clare şi face exact ceea ce trebuie pentru a şi le îndeplini.

Mary a bătut tare la uşa salonului şi a intrat, imediat după aceea.

— Ce e? A întrebat-o Griselda. Şi, Mary, te rog să ţii minte să nu mai baţi la uşi. Ţi-am mai spus şi altădată.

— Mă gândeam că oţi fi ocupaţi, a zis Mary. A sosit colonelul Melchett. Vrea să-l vadă pe domnul.

Colonelul Melchett este inspectorul-şef al întregului comitat. M-am ridicat imediat.

— M-am gândit eu că nu v-ar conveni să-l las să aştepte în vestibul, aşa că l-am poftit în salonaş, a adăugat Mary. Să strâng masa?

— Încă nu, i-a răspuns Griselda. O să sun.

S-a întors apoi către Miss Marple, iar eu am ieşit.

Capitolul VII

Colonelul Melchett este un om micuţ şi sprinten, care are obiceiul să pufnească din când în când, pe neaşteptate, pe nas. E roşcat şi are nişte ochi albaştri destul de pătrunzători.

— Bună dimineaţa, domnule vicar, mi-a spus când ne-am întâlnit. Urâtă poveste, nu? Bietul Protheroe! Nu că l-aş fi simpatizat. Nu-mi plăcea deloc. De fapt, nimănui nu-i

plăcea, că veni vorba. Şi pentru dumneata e destul de rău, acum. Sper că doamna nu s-a supărat prea tare.

I-am răspuns că Griselda se descurca foarte bine.

— Mare noroc. Foarte neplăcut să se întâmple aşa ceva în propria casă. Trebuie să-ţi spun că m-a mirat foarte tare tânărul Redding – să procedeze aşa. Nici un pic de respect pentru sentimentele altora.

Mi-a venit brusc să izbucnesc în râs, dar era limpede că, din punctul lui de vedere, colonelul Melchett nu găsea nimic comic la gândul că un criminal s-ar putea purta cu decenţa faţă de cei din jur, aşa că m-am abţinut.

— Trebuie să mărturisesc că am fost destul de descumpănit să aud că individul s-a predat de bunăvoie, a continuat colonelul, aşezându-se.

— Şi cum s-a întâmplat, mai precis?

— Păi, astă-noapte, pe la zece, tipul intră la poliţie, arunca un pistol pe masă şi zice: „Iată-mă. Eu sunt vinovatul”. Aşa, pur şi simplu.

— Şi v-a dat vreo explicaţie?

— Mai nimic. A fost prevenit, fireşte, că declaraţiile pe care le face pot să ajungă la tribunal. Dar s-a mulţumit să râdă. A zis că a venit încoace să te vadă şi l-a găsit pe Protheroe. S-au dondănit un pic şi l-a împuşcat. N-a vrut să ne spună motivul certei. Ia ascultă, Clement, aşa între noi doi, dumneata ştii ceva despre asta? Am auzit nişte zvonuri, cum că nu i se mai permitea să intre în casă şi alte cele. Ce-a fost? A sedus-o pe fată, sau cum? N-am vrea s-o târâm şi pe ea în toată povestea asta, mai mult decât este nevoie. Şi asta de dragul tuturor. Care-a fost problema?

— Nici vorbă, i-am răspuns. Crede-mă pe cuvânt că a fost cu totul altceva, dar în situaţia de faţă nu pot spune mai mult.

A încuviinţat din cap, apoi s-a ridicat.

— Mă bucur s-aud. Se vorbesc vrute şi nevrute. În partea asta a lumii sunt prea multe femei. Ei, acuma trebuie să plec, să ajung la Haydock. Mai devreme lipsea, avea nu ştiu

ce treabă, dar de-acum trebuie să se fi întors. Îmi pare rău de Redding, să ştii. Dintotdeauna mi-a părut un tânăr de treabă. Poate c-o să-i găsească un soi de apărare. Urmările războiului, traume provocate de gloanţe, ceva aşa. Mai ales dacă nu se iveşte nici un motiv plauzibil. Mă duc. Vrei să vii şi dumneata?

I-am răspuns că aş fi dorit, aşa că am plecat împreună. Haydock locuieşte chiar alături de mine. Servitorul lui ne-a spus că doctorul tocmai sosise şi ne-a introdus în salonaş, unde se afla Haydock, în faţa unei farfurii aburinde cu ouă prăjite şi şuncă. Văzându-mă, mi-a făcut un semn prietenesc din cap.

— Îmi pare rău că a trebuit să ies. Am avut un pacient nedeplasabil. Am stat treaz aproape toată noaptea pentru afacerea dumitale, colonele. Am glonţul.

Şi a făcut semn către o cutiuţă aşezată pe o latură a mesei. Melchett i-a cercetat conţinutul.

— Calibru.25?

Haydock a încuviinţat.

— Amănuntele tehnice o să le auziţi la anchetă, a continuat el. Momentan, ceea ce trebuie să ştiţi este că moartea a fost practic instantanee. Mă întreb ce motiv o fi avut idiotul ăsta tânăr? Că veni vorba, e de mirare că nimeni n-a auzit împuşcătura.

— Da, a spus Melchett, asta mă miră şi pe mine.

— Fereastra bucătăriei dă în cealaltă parte a casei, am intervenit. Toate uşile erau închise – şi la birou, şi la cămară, şi la bucătărie. În condiţiile astea, cred că nimeni n-avea cum să audă ceva. În plus, în casă era doar slujnica.

— Hmm, a spus Melchett, oricum e ciudat. Mă întreb dacă nu cumva bătrâna, cum o cheamă… Marple, nu a auzit ceva. Fereastra biroului era deschisă.

— Mai ştii, poate a auzit, a spus Haydock.

— Nu cred, am intervenit eu. Era la vicariat când am plecat şi nu a pomenit nimic despre asta; dacă ar fi avut ce povesti, sunt convins că ar fi făcut-o.

— Poate c-a auzit, dar nu a dat atenţie – o fi crezut că e un automobil care dă rateuri.

Mi-a trecut prin minte că, în dimineaţa aceea, Haydock arăta mult mai vesel şi mai liniştit. Părea că încearcă să-şi ţină în frâu buna dispoziţie, care ameninţa să se reverse.

— Sau, ce ziceţi de un amortizor? A mai spus el. Nu pare imposibil de crezut. Atunci chiar că nimeni nu mai avea cum să audă ceva.

Melchett a clătinat din cap.

— Slack n-a găsit nimic de soiul ăsta, l-a întrebat şi pe Redding, care părea mai întâi nici să nu-şi dea seama despre ce vorbea, după care a declarat sus şi tare că nu a folosit niciodată aşa ceva. Şi cred că putem să-l credem pe cuvânt.

— Da, aşa e. Săracul om.

— Săracul? Dă-l dracului de idiot! A exclamat colonelul Melchett. Scuze, Clement, dar n-am cum altfel să-i spun! Nu ştiu, parcă nu mă pot obişnui să-l consider criminal.

— Există vreun motiv? A întrebat Haydock, luând o ultimă înghiţitură de cafea şi împingându-şi scaunul în spate.

— Spune că s-ar fi certat, că şi-a pierdut cumpătul şi l-a împuşcat.

— Aha, speră să scape de acuzaţia de premeditare? A comentat doctorul, clătinând din cap. Nu prea ţine povestea asta. S-a strecurat în spatele colonelului, care tocmai scria ceva, şi l-a împuşcat în cap. Nu prea aduce a „ceartă”.

— Oricum, n-ar fi fost nici vreme pentru aşa ceva, am spus eu, amintindu-mi de cuvintele lui Miss Marple. Până se furişa, până-l împuşca pe colonel, până dădea ceasul în urmă la 6.20 şi pleca iarăşi, îşi consuma tot timpul pe care-l avea la dispoziţie. N-am să uit niciodată cum arăta când l-am întâlnit la poartă, sau cum mi-a zis: „Trebuie să vă-ntâlniţi cu Protheroe… Oh, da, o să-l vedeţi pe Protheroe, de bună seamă!” Ar fi trebuit să-mi dau seama chiar atunci că se-ntâmplase ceva. Şi nu trecuseră decât câteva minute…

Haydock m-a privit cu gura căscată.

— Cum adică… „doar câteva minute”? Păi când crezi că a avut loc crima?

— Cu foarte puţin timp înainte să ajung eu acasă.

Doctorul a clătinat din cap.

— Cu neputinţă! Absolut imposibil! Colonelul murise de mai multă vreme, când l-am consultat eu.

— Dar, omule, a strigat colonelul Melchett, chiar dumneata ai spus că jumătatea de oră reprezenta numai o estimare.

— Jumătate de oră, treizeci şi cinci de minute, douăzeci şi cinci, douăzeci chiar – asta da, dar mai puţin, în nici un caz. Atunci cadavrul nici n-ar fi avut timp să se răcească, până să ajung eu.

Ne-am privit uimiţi. Pe chipul lui Haydock se petrecuse o schimbare. Părea, dintr-odată, cenuşiu şi bătrân. M-am întrebat care-o fi fost cauza.

— Uite ce-i, Haydock, a spus colonelul, prinzând iarăşi glas, de vreme ce Redding recunoaşte că l-a împuşcat, la şapte fără un sfert…

Haydock a sărit în picioare.

— Eu vă spun că nu e cu putinţă, a tunat el. Dacă Redding spune că l-a împuşcat pe Protheroe la şapte fără un sfert, atunci Redding minte. Ei, la dracu’, doar sunt doctor, ştiu ce spun. Până şi sângele începuse să se coaguleze.

— Dacă Redding minte…, a început Melchett, apoi s-a întrerupt, clătinând din cap. Cred c-ar trebui să mergem la poliţie să vorbim cu el.

Capitolul VIII

Pe drumul spre secţia de poliţie, n-am prea vorbit. Haydock a rămas puţin în urmă şi mi-a şoptit:

— Să ştii că treaba asta nu-mi place. Pur şi simplu nu-mi place. Ne scapă ceva din toată povestea.

Părea foarte îngrijorat şi supărat.

L-am găsit pe inspectorul Slack la secţie şi, după puţin timp, ne-a fost adus şi Lawrence Redding, palid şi obosit,

dar foarte stăpân pe sine – lucru foarte ciudat, după părerea mea, ţinând cont de împrejurări. Melchett a pufnit pe nas şi şi-a dres glasul; era limpede că era foarte încordat.

— Uite ce-i, Redding, înţeleg că i-ai făcut anumite declaraţii inspectorului Slack aici de faţă. Ai declarat că te-ai dus la vicariat pe la şapte fără un sfert, l-ai găsit acolo pe Protheroe, te-ai certat cu el, l-ai împuşcat şi-ai plecat. Nu am declaraţia în faţă, dar ăsta-i esenţialul.

— Da.

— Am câteva întrebări să-ţi pun. Ţi s-a explicat deja că nu eşti obligat să răspunzi, ci o faci numai dacă vrei. Avocatul dumitale…

Lawrence l-a întrerupt:

— N-am nimic de ascuns. Eu l-am ucis pe Protheroe.

— Ah, da…, a pufnit Melchett. Dar cum de-aveai pistolul la dumneata?

— Era în buzunar, a răspuns şovăielnic Lawrence.

— L-ai luat cu dumneata la vicariat?

— Da.

— De ce?

— Aşa fac mereu.

Şovăise din nou înainte să răspundă, aşa că am fost absolut sigur că nu spunea adevărul.

— De ce-ai dat ceasul înapoi?

— Ceasul? A venit răspunsul; Lawrence părea uimit.

— Da. Arăta 6.22.

Pe chipul pictorului a apărut o expresie de teamă.

— Ah! Da… Asta era. Da… Eu l-am potrivit.

— Unde l-ai împuşcat pe colonelul Protheroe? A întrebat dintr-odată Haydock.

— În birou, la vicariat.

— Nu asta întrebam. În ce parte a corpului?

— Ah! În cap… cred. Da, în cap.

— Nu eşti chiar sigur?

— De vreme ce ştiţi asta, nu văd de ce-ar mai fi nevoie să v-o spun eu, a încercat Lawrence să riposteze, dar fără prea multă convingere.

Afară s-a auzit zgomot. Un agent, cu capul descoperit, a intrat şi a adus un bilet.

— Pentru domnul vicar. Zice aicea că e foarte urgent.

Am deschis plicul şi am citit:

Vă rog… Vă rog să veniţi. Nu ştiu ce să fac. Totul e groaznic… E groaznic, pur şi simplu. Vreau să spun cuiva. Vă rog să veniţi imediat şi să aduceţi pe cine doriţi, cu dvs.
ANNE PROTHEROE

I-am aruncat o privire lui Melchett, încercând să-i comunic că se întâmplase ceva. A înţeles şi am plecat cu toţii împreună. Aruncând o privire peste umăr, i-am văzut chipul lui Lawrence Redding. Se uita ţintă la hârtia din mâna mea, cu o expresie de îngrijorare şi de disperare pe care nu cred s-o mai fi văzut vreodată în viaţa mea. Mi-am adus aminte de Anne Protheroe, şezând pe canapeaua mea şi spunând: „Sunt disperată”, şi mi-am simţit sufletul greu de tulburare. Îmi trecuse prin minte că exista un motiv posibil pentru eroica mărturisire pe care-o făcuse Lawrence. Melchett tocmai vorbea cu Slack:

— Ai aflat ceva despre ce-a mai făcut Redding înainte de momentul respectiv? Avem motive să credem că l-a împuşcat pe Protheroe mai devreme decât ne-a spus. Ocupă-te de asta, te rog.

Apoi s-a întors către mine. Fără nici o vorbă, i-am întins scrisoarea de la Anne Protheroe. A citit-o şi a făcut ochii mari de uimire. Apoi m-a privit întrebător.

— La asta făceai aluzie azi-dimineaţă?

— Da. Atunci nu eram încă sigur ce era mai bine să fac – să vorbesc sau nu. Acum mi-e limpede.

Aşa că i-am povestit ce văzusem cu două nopţi în urmă, în studio. După ce a schimbat câteva vorbe cu inspectorul, am

plecat cu toţii, inclusiv doctorul Haydock, spre Old Hall. Uşa ne-a deschis-o majordomul, foarte sobru şi cu gesturi uşor triste şi posomorâte, exact cum trebuia.

— Bună dimineaţa, i-a spus Melchett. Te rog spune-i cameristei doamnei Protheroe s-o anunţe că am venit şi că am dori s-o vedem; apoi întoarce-te aici. Avem câteva întrebări pentru dumneata.

Majordomul s-a grăbit să plece şi s-a întors repede, spunându-ne că mesajul fusese transmis.

— Bun, acum povesteşte-ne despre ziua de ieri, a început colonelul Melchett. Stăpânul dumitale a luat prânzul aici?

— Da, domnule.

— Se comporta ca de obicei?

— Din câte mi-am putut da seama, domnule, da.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

— După dejun, doamna Protheroe s-a dus să se odihnească, iar colonelul s-a retras în birou. Domnişoara Lettice a plecat cu automobilul cel mic. Se ducea la o partidă de tenis. Colonelul şi doamna Protheroe au luat ceaiul la patru şi jumătate, în salonaş. Au cerut ca automobilul cel mare să fie gata la cinci şi jumătate, ca să-i ducă în sat. Imediat după ce-au plecat, a sunat domnul Clement…, a continuat majordomul, înclinând capul în direcţia mea, şi i-am spus că ieşiseră.

— Hmm, a răspuns colonelul Melchett. Şi domnul Redding…? Când a fost ultima oară pe aici?

— Marţi după-amiază, domnule.

— Înţeleg că au existat neînţelegeri între el şi stăpânul dumitale?

— Aşa cred, domnule. Colonelul mi-a spus foarte răspicat că domnul Redding nu mai trebuie primit în casă pe viitor.

— Ai auzit ceva din ce s-a spus în timpul certei? A întrebat colonelul, fără şovăială.

— Ce să spun, domnule… Colonelul avea o voce foarte răsunătoare, mai ales când era furios. N-aveam cum să nu aud câteva cuvinte, din când în când.

— Îndeajuns pentru a-ţi da seama de motivul disputei?
— Din câte am înţeles, domnule, era vorba de un portret pe care-l picta domnul Redding – portretul domnişoarei Lettice.
Melchett a mormăit în barbă.
— L-ai văzut pe domnul Redding când a plecat?
— Da, domnule, eu l-am condus.
— Părea furios?
— Nu, domnule; dacă-mi îngăduiţi, părea mai degrabă amuzat.
— Aha! Şi ieri nu a venit?
— Nu, domnule.
— Şi nici altcineva?
— Ieri nu, domnule.
— Dar alaltăieri?
— Alaltăieri după-amiază a fost domnul Dennis Clement. Şi doctorul Stone a trecut pe aici şi a rămas destul de mult. Iar seara a venit o doamnă.
— O doamnă? A repetat Melchett, surprins. Cine era?
Majordomul nu-şi mai amintea numele. N-o mai văzuse niciodată până atunci. Da, se recomandase la venire, iar când aflase că toată familia era la masă, spusese că putea aştepta. Aşa că majordomul o condusese în micuţul salon de dimineaţa. Ceruse să-l vadă pe colonel, nu pe doamna Protheroe. Colonelul fusese anunţat şi se dusese în salonaş de îndată ce terminase cina.
Cât durase vizita? Cam jumătate de oră, din câte îşi amintea. Colonelul însuşi o condusese pe doamnă, la plecare. Ah! Da. Până la urmă, îşi amintea şi numele. Era o anume doamnă Lestrange.
Lucrul ăsta ne-a cam mirat.
— Ciudat, a comentat Melchett. Chiar foarte ciudat.
N-am mai insistat însă asupra subiectului, căci tocmai atunci a sosit mesajul că doamna Protheroe era gata să ne primească. Anne era în pat, albă la faţă şi cu ochii foarte aprinşi. Pe chip avea o expresie care m-a uimit – părea

foarte întunecată, dar hotărâtă. Când a vorbit, a început prin a mi se adresa mie:

— Vă mulţumesc că aţi venit aşa repede. Văd că aţi înţeles la ce mă refeream, când v-am scris să aduceţi cu dumneavoastră pe oricine credeţi de cuviinţă. Ar fi mai bine să terminăm repede, nu? A continuat, după un scurt moment de tăcere, cu un zâmbet strâmb, aproape patetic. Domnule colonel, cred că dumneavoastră sunteţi persoana căreia trebuie să mă adresez. Uitaţi ce se întâmplă: eu l-am omorât pe soţul meu.

— Dragă doamnă Protheroe…, a început cu blândeţe colonelul.

— Oh, să ştiţi că-i adevărat. Înţeleg că v-am dat vestea cam brusc, dar eu nu mă prea emoţionez în legătură cu nimic. L-am urât multă vreme, iar ieri l-am împuşcat.

Cu asta, s-a lăsat înapoi pe perne, cu ochii închişi.

— Asta-i tot. Acum pesemne că o să mă arestaţi şi o să mă luaţi cu dumneavoastră. De îndată ce pot, am să mă ridic şi am să mă îmbrac. Deocamdată mă simt puţin bolnavă.

— Doamnă Protheroe, ştiaţi că domnul Lawrence Redding a mărturisit şi el că ar fi comis crima?

Anne a deschis ochii şi a încuviinţat, cu însufleţire.

— Ştiu. E tânăr, şi e un prost. Mă iubeşte foarte mult, să ştiţi. A făcut un gest foarte cavaleresc… Dar foarte prostesc.

— Adică ştia că dumneavoastră eraţi cea care comisese crima?

— Da.

— De unde ştia?

Doamna Protheroe a şovăit.

— I-aţi spus dumneavoastră?

Răspunsul tot nu venea. În cele din urmă, femeia a părut să se hotărască.

— Da… I-am spus…

Şi a ridicat din umeri, de parcă era iritată de ceva.

— N-aţi putea să plecaţi, acum? V-am spus ce era de spus. Nu mai vreau să vorbesc despre asta.

— De unde aţi luat pistolul, doamnă Protheroe?

— Pistolul! Păi, era al soţului meu. L-am luat din sertarul măsuţei lui de toaletă.

— Aşa. Şi l-aţi dus cu dumneavoastră la vicariat?

— Da. Ştiam că urma să-l găsesc acolo…

— La ce oră se întâmpla asta?

— După şase… Aşa trebuie să fi fost. Cam şi un sfert, şi douăzeci… Aşa ceva.

— Aţi luat pistolul cu dumneavoastră pentru că aveaţi intenţia să vă omorâţi soţul?

— Nu… de fapt… Era pentru mine.

— Înţeleg. Şi totuşi v-aţi dus la vicariat?

— Da. Am ajuns lângă uşa-fereastră. Nu se auzea nimic. M-am uitat înăuntru şi l-am văzut pe soţul meu. Nu ştiu ce mi-a venit atunci… Dar am tras.

— Şi după aceea?

— După aceea? Păi… După aceea am plecat.

— Şi i-aţi spus domnului Redding ce se întâmplase?

— Da, a răspuns ea, dar cu aceeaşi şovăială în glas pe care o observasem şi mai devreme.

— V-a văzut cineva intrând la vicariat sau plecând de-acolo?

— Nu. Ah, ba da. Bătrâna Miss Marple. Am vorbit câteva minute cu ea. Era afară, în grădină. Ce mai vreţi de la mine? A continuat ea, foindu-se neliniştita în pat. V-am spus totul. De ce mă tot bateţi la cap?

Doctorul s-a dus lângă ea, ca să-i ia pulsul, apoi i-a făcut lui Melchett un semn din cap.

— Rămân eu cu ea, i-a spus în şoaptă, până puneţi lucrurile la punct. N-ar trebui lăsată singură, ca să nu-şi facă vreun rău, cumva.

Melchett a încuviinţat, aşa că am plecat cu toţii şi am coborât. Tocmai atunci, am zărit un bărbat, slab, cu faţa foarte osoasă, ieşind din camera alăturată dormitorului

doamnei Protheroe. Instinctiv, am urcat înapoi şi l-am întrebat:

— Eşti valetul colonelului Protheroe?

— Da, domnule, mi-a răspuns omul, părând uimit.

— Ştii cumva dacă răposatul dumitale stăpân avea pe undeva vreun pistol?

— Din câte ştiu eu, nu, domnule.

— Nici în vreun sertar de la măsuţa de toaletă? Gândeşte-te bine, omule.

Valetul a scuturat cu hotărâre din cap.

— Sunt de-a dreptul convins că nu, domnule. Dacă ar fi avut, l-aş fi văzut. Nu aveam cum să nu-l văd.

M-am grăbit după ceilalţi, pe scări, întrebându-mă de ce oare doamna Protheroe minţise în legătură cu pistolul.

Capitolul IX

Inspectorul-şef a trimis un mesaj către secţia de poliţie, apoi şi-a anunţat intenţia de a o vizita pe Miss Marple.

— Mai bine vino cu mine, domnule vicar, mi-a spus. Nu vreau ca vreuna dintre oiţele din turma dumitale să aibă palpitaţii din pricina mea. Împrumută-mi prezenţa dumitale liniştitoare şi demnă de încredere.

Am zâmbit. În ciuda înfăţişării sale fragile, Miss Marple este în stare să ţină piept oricărui poliţist şi oricărui inspector-şef de pe faţa pământului.

— Ce părere ai despre ea? M-a întrebat colonelul, când ne aflam în faţa uşii. Crezi că se poate pune bază pe ceea ce spune?

— Eu zic că e o persoană care poate fi luată în serios, i-am răspuns cu prudenţă, după ce m-am gândit un pic. Cel puţin câtă vreme vorbeşte despre lucruri pe care le-a văzut cu ochii ei. Mai departe, fireşte… Când ajungem la ceea ce-i trece prin minte… Ce să zic, atunci e altă problemă. Are o imaginaţie foarte vie şi întotdeauna crede tot ce-i mai rău despre cei din jur.

— Cu alte cuvinte, o domnişoară bătrână tipică, a râs Melchett. Nici o grijă, am ajuns să cunosc genul. Doamne, doamne… Ceaiurile de pe-aici…

Uşa ne-a deschis-o o fată foarte micuţă, care ne-a condus într-un salonaş îngust.

— Cam încărcat, a spus colonelul, privind în jur. Dar multe lucruri sunt de bună calitate. Camera unei doamne, nu-i aşa, Clement?

Am încuviinţat şi, tocmai atunci, uşa s-a deschis şi a apărut Miss Marple.

— Îmi pare tare rău că trebuie să vă deranjez, Miss Marple, a spus colonelul, după ce l-am prezentat, abordând acel aer milităros şi aspru despre care credea că e atractiv pentru doamnele de o anumită vârstă. Trebuie să-mi fac datoria, înţelegeţi.

— Fireşte, fireşte…, a răspuns Miss Marple. Înţeleg perfect. Luaţi loc, vă rog. Pot să vă ofer un păhărel de lichior de cireşe? L-am făcut chiar eu. E o reţetă de la bunica.

— Vă mulţumim, Miss Marple. Sunteţi foarte amabilă. Dar eu, unul, am să vă refuz. Nimic înainte de ora prânzului, aşa zic eu. De fapt, venisem să vă vorbesc despre această tristă poveste… Da, foarte tristă. Ne-a supărat pe toţi, cred eu. Una peste alta, s-ar putea ca dumneavoastră, datorită poziţiei casei şi grădinii, să aveţi răspunsurile la anumite întrebări cu privire la seara trecută.

— Da… S-a întâmplat să fiu într-adevăr în grădină ieri, de la cinci după-amiaza încolo şi… Cum să spun, fireşte că de-acolo se vede tot ce se întâmplă alături. Nu-i vorba de tras cu ochiul…

— Şi, din câte am înţeles, Miss Marple, doamna Protheroe a trecut pe aici ieri-seară?

— Da, chiar aşa. Am salutat-o, iar ea mi-a admirat trandafirii.

— Puteţi să ne spuneţi pe la ce oră se întâmpla asta?

— Aş zice că era puţin după şase şi un sfert. Unul, două minute să fi trecut. Da, aşa-i. Ceasul de la biserică tocmai bătuse sfertul.

— Foarte bine. Apoi ce s-a mai întâmplat?

— Păi, doamna Protheroe mi-a spus că se ducea după soţul ei la vicariat, ca să meargă acasă împreună. Venise pe poteca din spate, înţelegeţi, aşa că a intrat la vicariat pe portiţă şi a traversat grădina.

— A venit pe potecă?

— Da. Pot să vă şi arăt.

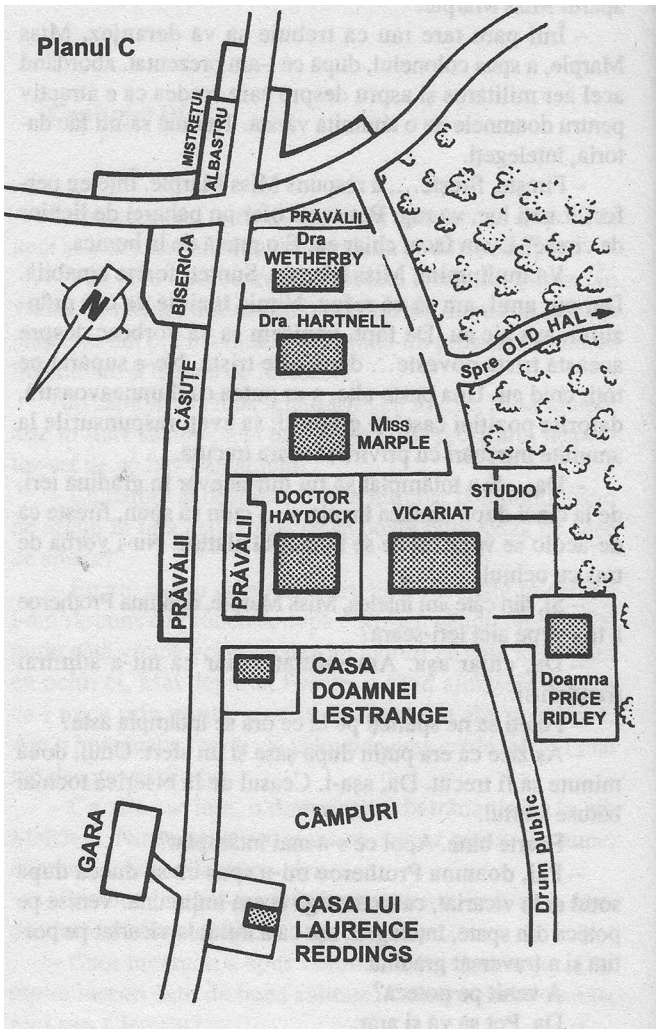

Plină de însufleţire, Miss Marple ne-a condus în grădină şi ne-a arătat potecuţa care trecea prin apropiere.

— Iar poteca de vizavi, cu gărduţul, duce la Old Hall, ne-a explicat ea. Pe acolo ar fi trebuit să plece acasă, împreună. Doamna Protheroe venea din sat.

— Minunat! Minunat, a spus colonelul Melchett. Şi a traversat grădina, până la vicariat, ziceţi?

— Da. Am văzut-o trecând după colţul casei. Presupun că domnul colonel nu ajunsese încă, pentru că s-a întors aproape imediat şi a coborât pe pajişte, până la studio – e clădirea aceea de acolo, pe care vicarul i-a cedat-o domnului Redding, pe post de studio.

— Aşa. Şi… Nu s-a întâmplat să auziţi şi o împuşcătură, Miss Marple?

— Nu. Atunci nu am auzit nimic, a venit răspunsul.

— Dar să înţeleg că aţi auzit aşa ceva cu o altă ocazie?

— Da, cred că a răsunat de undeva din pădure. Dar trecuseră deja vreo cinci sau zece minute… Şi, după cum v-am spus, venea din altă parte. Cel puţin aşa cred. Nu putea să fie… Nu, nu, sigur nu putea să fi fost…

Apoi s-a oprit, albă la faţă şi cu sufletul la gură.

— Da, da, o să ne-ntoarcem imediat şi la asta, a spus colonelul Melchett. Vă rog, continuaţi povestea. Doamna Protheroe a coborât la studio…

— Da, a intrat şi a rămas acolo puţin. N-a trecut mult şi a apărut domnul Redding, tot pe potecă, venind din sat. A ajuns la poarta vicariatului, a privit în toate părţile…

— Şi v-a văzut pe dumneavoastră, Miss Marple.

— De fapt, nu m-a văzut, a răspuns Miss Marple, uşor îmbujorată. Pentru că, nu ştiu dacă înţelegeţi, tocmai atunci mă aplecam… Încercam să scot din pământ un fir de păpădie… Ştiţi că nu fac deloc bine grădinii. E o treabă foarte grea. Apoi, el a intrat pe portiţă şi s-a dus la studio.

— Nu s-a apropiat de casă?

— Oh, nu. S-a dus direct la studio. Doamna Protheroe i-a ieşit înainte la uşă, apoi au intrat amândoi.

Şi, aici, Miss Marple a continuat ce-avea de spus cu o pauză nemaipomenit de expresivă.

— Poate că-i poza pentru un tablou…, am sugerat eu.
— Poate, a răspuns Miss Marple.
— Şi când au mai ieşit?
— Cam după zece minute.
— Cât era ceasul, cu aproximaţie?
— Bătuse jumătatea la biserică. Au mers încet până la poarta grădinii, apoi au apucat-o pe potecă şi, tocmai atunci, a apărut şi doctorul Stone, pe drumul care vine de la Old Hall, a sărit gărduţul şi s-a apropiat de ei. Au plecat împreună spre sat. La capătul potecii, cred… Dar nu pot fi chiar sigură, a venit lângă ei şi domnişoara Cram. Cred că ea trebuie să fi fost, pentru că avea o fustă foarte scurtă.
— Pesemne, Miss Marple, că aveţi vederea foarte bună, dacă aţi reuşit să observaţi ce se întâmpla la o aşa mare distanţă.
— Mă uitam după o pasăre, a răspuns Miss Marple. O pitulice cu creastă aurie, din câte am observat. Foarte drăguţă. Îmi scosesem binoclul, aşa că s-a întâmplat s-o văd şi pe domnişoara Cram (dacă era într-adevăr ea, dar eu aşa zic), venind lângă ei.
— Ei, da, se poate, a spus colonelul. Şi acuma Miss Marple, de vreme ce păreţi a avea un foarte bun simţ al observaţiei, puteţi să-mi spuneţi cum arătau doamna Protheroe şi domnul Redding când au trecut pe potecuţă?
— Zâmbeau, vorbeau, a venit răspunsul. Păreau foarte fericiţi să fie împreună, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.
— Nu păreau de fel supăraţi sau tulburaţi?
— Ah, nu! Chiar dimpotrivă, aş spune.
— Tare, tare ciudat, a comentat colonelul. Toată afacerea este al naibii de ciudată.
Brusc, Miss Marple ne-a luat prin surprindere pe amândoi. Cu un glas lipsit de orice expresie, ne-a întrebat:
— Şi-acum a spus şi doamna Protheroe că ar fi comis crima?
— Pe cinstea mea, a spus colonelul, de unde aţi ghicit asta, Miss Marple?

— Ce să spun… Mă cam aşteptam, a zis Miss Marple. Cred că şi draga de Lettice a crezut la fel. Să ştiţi că e o fată foarte isteaţă. Nu are întotdeauna prea multe scrupule, mi-e teamă. Deci Anne Protheroe spune că şi-a ucis soţul. Ca să vezi! Nu cred că-i adevărat. Nu, sunt aproape sigură că nu-i adevărat. Când e vorba de o femeie ca Anne Protheroe… Deşi, nu poţi fi niciodată cu adevărat convins de firea altuia, nu-i aşa? Cel puţin, eu aşa am ajuns să cred. Şi când spune că l-ar fi împuşcat?

— La şase şi douăzeci. Chiar după ce-a vorbit cu dumneavoastră.

Miss Marple a clătinat din cap, încet, părând înduioşată şi plină de milă. Cred că mila se adresa celor doi adulţi din faţa ei, care fuseseră într-atât de neghiobi încât să creadă o asemenea poveste. Mă rog, mie, unuia, aşa mi s-a părut.

— Şi cu ce l-a împuşcat?

— Cu un pistol.

— Unde l-a găsit?

— Zice că l-ar fi adus cu ea.

— Nu, nu, asta în nici un caz, a răspuns Miss Marple; nu mă aşteptasem s-o aud vorbind cu atâta hotărâre. Pot să jur că n-a fost aşa. Nu avea cum să aducă un obiect de felul ăsta.

— Poate că n-aţi observat.

— Eh, fireşte că aş fi observat.

— Şi dacă îl avea în poşetă?

— Nu avea poşetă.

— Atunci… Poate-l ascunsese cumva… Chiar asupra ei. Miss Marple i-a aruncat o privire plină de dispreţ şi de jale.

— Dragă domnule colonel, ştiţi şi dumneavoastră cum sunt femeile tinere din ziua de azi. Nu se ruşinează să se arate exact aşa cum le-a făcut Dumnezeu. Pot să jur că nu avea nici măcar o batistă îndesată în ciorap.

Melchett nu s-a lăsat:

— Trebuie să recunoaşteţi că totul se potriveşte, a obiectat el. Momentul, ceasul răsturnat care arăta 6.22.

Miss Marple s-a întors către mine.

— Adică tot nu i-aţi povestit despre ceas?

— Ce-i cu ceasul, Clement?

I-am povestit, iar el s-a arătat extrem de deranjat.

— Şi de ce Dumnezeu nu i-ai spus lui Slack, de ieri?

— Pentru că nu mi-a dat voie să vorbesc, am răspuns.

— Ce prostii spui… Trebuia să insişti.

— Aş crede, am început eu, că inspectorul Slack se poartă cu totul altfel cu dumneata decât cu mine. Nu mi-a dat nici o ocazie să insist.

— Povestea asta e cu totul ieşită din comun, a zis Melchett. Dacă mai apare şi un al treilea care să pretindă că a comis crima, cred că o să intru la casa de nebuni.

— Dacă-mi permiteţi… Am o propunere, a şoptit Miss Marple.

— Da?

— Ce-ar fi să-i explicaţi domnului Redding ce-a făcut doamna Protheroe, apoi să-i spuneţi că nu prea sunteţi convinşi că spune adevărul. După care, dacă mergeţi la doamna Protheroe şi-i spuneţi că domnul Redding a scăpat cu bine… Ce să zic, poate că amândoi o să vă povestească adevărul. Şi adevărul chiar este necesar, deşi eu, una, aş crede că niciunul din ei, săracii, nu ştie prea multe.

— Da, bine, bine… Dar eu nu văd alte persoane, în afara lor, care să aibă vreun motiv să scape de Protheroe.

— Vai, domnule colonel, eu n-aş spune asta, a replicat Miss Marple.

— Adică dumneavoastră vă gândiţi şi la alţii?

— Oh, cum să nu. Staţi aşa, a început ea, numărând pe degete, unul, doi, trei, patru, cinci, şase… Da şi poate chiar şapte. M-am gândit la cel puţin şapte persoane care ar fi fost foarte mulţumite să nu mai aibă de-a face cu colonelul.

Melchett a privit-o intimidat.

— Şapte oameni? Toţi din St. Mary Mead?

— Nu uitaţi, vă rog, că nu rostesc nici un nume, a spus Miss Marple, încuviinţând cu însufleţire. N-ar fi drept s-o

fac. Dar teamă mi-e că în lume există multă răutate. Un militar onorabil şi demn ca dumneavoastră, domnule colonel Melchett, n-are de unde să ştie aşa ceva.

Privindu-l pe inspectorul-şef, m-am temut să nu-l văd pradă unui atac de apoplexie.

Capitolul X

După ce-am plecat de-acasă de la Miss Marple, colonelul a făcut despre ea nişte remarci care nu erau nici pe departe măgulitoare.

— Zău dacă domnişoara aia bătrână şi zbârcită nu crede că ştie tot ce mişcă pe lumea asta. Şi nici măcar n-a prea ieşit din sat cine ştie cât, în toată viaţa ei. Ce prostie! Cât poate să ştie despre ce se-ntâmplă în viaţa oamenilor?

Fără patimă, i-am răspuns că Miss Marple, fără îndoială, nu ştia mai nimic despre viaţa cu V mare, dar ştia practic totul despre ce se-ntâmpla în St. Mary Mead. Melchett a fost de acord cu asta, deşi tot mai bombănea. Până una alta, bătrâna era un martor valoros – extrem de valoros pentru doamna Protheroe, cel puţin.

— Presupun că nu putem pune la îndoială ce ne-a spus, nu?

— Dacă Miss Marple spune că nu avea pistolul, poţi să fii convins că-i aşa, i-am răspuns. Dacă ar fi existat o cât de mică posibilitate, ar fi pomenit-o imediat.

— Cam aşa cred şi eu. Mai bine am merge să aruncăm o privire în studio.

Aşa-zisul studio era pur şi simplu o căsuţă, simplă, dotată cu un luminator. Nu existau ferestre şi deci nu se putea intra sau ieşi decât pe uşă. Mulţumit de ce văzuse, Melchett m-a anunţat că avea intenţia să viziteze vicariatul, împreună cu inspectorul Slack.

— Şi-acum mă duc la secţie.

M-am îndreptat şi eu spre casă şi, când am intrat, atenţia mi-a fost atrasă de murmurul unor voci. Am deschis uşa salonaşului. Pe canapea, alături de Griselda, se afla

domnişoara Gladys Cram, care vorbea cu însufleţire. Îşi ţinea încrucişate picioarele, care erau învăluite în nişte ciorapi roz extrem de strălucitori, aşa că am avut prilejul să remarc că purta chiloţei de mătase, împodobiţi tot cu dungi roz.

— Bună, Len, mi-a spus Griselda.

— Bună dimineaţa, domnule Clement, a zis şi domnişoara Cram. Ce spuneţi despre colonel? Aşa-i că-i cum nu se poate mai groaznic? Bietul domn… la vârsta lui…

— Domnişoara Cram, a intervenit soţia mea, a fost într-atât de drăguţă încât să se ofere să ne ajute cu Ghidurile. Ţi-aduci aminte că duminica trecută am rugat să se ofere voluntari.

Îmi aduceam, într-adevăr, aminte, dar eram sigur (după cum era şi Griselda, o înţelesesem din tonul ei), că domnişoarei Cram nu i-ar fi venit în vecii vecilor ideea de a se oferi voluntară, dacă la vicariat nu s-ar fi întâmplat ceva atât de interesant.

— Tocmai îi spuneam doamnei Clement, a continuat domnişoara Cram, că era să cad jos de uimire când am auzit veştile. O crimă? Am zis. Unde, în sătucul ăsta liniştit şi retras – căci aşa şi e, trebuie să recunoaşteţi – unde nu există nici măcar un cinematograf cu filme mute, darmite unul dintre cele moderne! Şi apoi, când am auzit despre cine era vorba – ce să zic, pur şi simplu nu mi-a venit să cred. Nu ştiu cum să spun, dar colonelul Protheroe nu părea, pur şi simplu, genul de persoană care să fie omorâtă.

— Aşa că, a intervenit Griselda, domnişoara Cram a trecut pe-aici să afle tot ce se putea.

M-am temut o clipă că asemenea remarcă ar fi putut s-o supere pe vizitatoarea noastră, dar ea n-a făcut decât să-şi dea capul pe spate şi să râdă tunător, arătându-şi toţi dinţii din gură.

— Vai, vai, vai! Nu prea vă scapă nimic, aşa-i, doamnă Clement? Dar e şi firesc, nu credeţi, să vrei să afli toate amănuntele despre un caz ca ăsta. Şi credeţi-mă că sunt

într-adevăr dispusă să vă ajut la Ghiduri, orice m-aţi pune să fac. E ceva nemaipomenit de interesant, zic eu. Duceam lipsa unui strop de distracţie. Credeţi-mă, zău! Nu că n-aş avea o slujbă bună şi bine plătită, iar doctorul Stone este un gentleman desăvârşit, în toate privinţele. Dar fetele mai vor să şi trăiască puţin după ce se termină programul şi, în afară de dumneavoastră, doamnă Clement, nu se mai poate vorbi cu nimeni lăsând la o parte adunătura de scorpii bătrâne.

— Mai e şi Lettice Protheroe, am spus, iar Gladys Cram a scuturat din cap.

— Oho, e prea cu nasul pe sus pentru una ca mine. Se crede cea mai mare şi mai tare din lume, şi nu s-ar coborî să bage în seamă o fată care trebuie să-şi câştige singură existenţa. Mă rog, de fapt am auzit-o şi pe ea vorbind despre asta. Dar cine-ar angaja-o, vă întreb? Cred că s-ar trezi aruncată în stradă în mai puţin de-o săptămână. În sfârşit, s-ar putea face manechin, ca altele de teapa ei, împopoţonate din cap până-n picioare şi fâţâindu-se de colo, colo. La asta cred c-ar fi bună.

— Ar fi foarte bună ca manechin, a răspuns Griselda. Are o siluetă minunată.

E limpede: soţia mea nu are pic de stofă de scorpie.

— Dar când aţi auzit-o vorbind despre aşa ceva?

Domnişoara Cram a părut o clipă descumpănită, dar şi-a revenit fără probleme, ca de obicei.

— Asta e un fel de bârfă, nu? I-a răspuns. Dar să ştiţi că am auzit-o cu urechile mele. Pesemne că lucrurile nu stăteau prea bine acasă. Nici eu n-aş putea trăi cu o mamă vitregă. N-aş accepta asta nici un minut, măcar.

— Bine, dar dumneata eşti atât de energică şi de independentă, a spus Griselda, pe un ton grav, iar eu am privit-o bănuitor.

Domnişoara Cram, în schimb, era vădit mulţumită.

— Aşa-i. Aşa-s eu, şi aşa am fost dintotdeauna. Mă las condusă cu vorba bună, dar nu cu forţa. Asta mi-a spus-o o

ghicitoare care mi-a citit în palmă, acum ceva timp. Nu, nu. Nu sunt eu omul care să accepte să fie ţinut sub papuc. Şi i-am spus doctorului Stone de la bun început că trebuie să am zile libere, la intervale regulate. Domnii ăştia care se ocupă de ştiinţă cred că fetele sunt ca nişte maşinării – de cele mai multe ori nici nu le bagă în seamă şi nici nu-şi amintesc că mai sunt şi ele acolo.

— Cum vi se pare munca la doctorul Stone? Plăcută? Pesemne că, dacă vă interesează arheologia, vă place ceea ce faceţi acum.

— De fapt, nu ştiu prea multe despre domeniul ăsta, a mărturisit tânăra. Dintotdeauna am crezut că munca de a aduce la suprafaţă oameni morţi, care-au murit de sute de ani, nu e chiar… Adică e ca şi cum ţi-ai băga nasul unde nu-ţi fierbe oala. Şi aşa cred şi acum. Iar doctorul Stone e întotdeauna aşa de absorbit, încât ar uita şi să mănânce, dacă n-aş fi eu.

— Şi acum e tot la gorgan? A întrebat Griselda.

Domnişoara Cram a făcut semn că nu era.

— Nu se simţea prea bine, ne-a explicat. Nu era în stare să muncească. Aşa, are şi micuţa Gladys parte de o vacanţa.

— Îmi pare rău, am intervenit eu.

— Oh, dar nu e mare lucru. N-o să mai moară nimeni, staţi liniştiţi. Dar, domnule Clement, vă rog, povestiţi-mi. Aud că toată dimineaţa aţi fost împreună cu poliţiştii. Ce cred despre cele întâmplate?

— Ce să zic, am răspuns eu fără tragere de inimă. Au mai rămas încă anumite… Neclarităţi.

— Aha! A exclamat domnişoara Cram. Atunci au renunţat la ideea că ar fi fost domnul Lawrence Redding. Ce bărbat chipeş, nu credeţi? Ca o stea de cinema. Şi zâmbeşte aşa frumos când îţi dă bună dimineaţa. Zău că nu mi-a venit să-mi cred urechilor, când am auzit c-a fost arestat. Deşi, la drept vorbind, se ştie că poliţiştii de la ţară sunt nişte oameni foarte proşti.

— De data asta nu poţi da vina pe ei, am răspuns. Chiar domnul Redding s-a dus şi s-a predat.

— Poftim? A strigat tânăra, vizibil tulburată. Ca să vezi… Tocmai el… Dacă aş fi comis o crimă, să ştiţi că eu nu m-aş fi dus să mărturisesc. Credeam că Lawrence Redding are mai mult bun-simţ. Cum adică, să se predea? Şi de ce l-a ucis pe Protheroe? V-a spus? S-au certat pur şi simplu, sau…

— Nu e chiar sigur dacă l-a ucis sau nu, am recunoscut eu.

— Păi, cum… de vreme ce spune că a făcut-o… Zău, domnule Clement, aş zice că n-are cum să nu ştie ce-a făcut.

— Fireşte că n-are cum, am încuviinţat. Dar poliţia nu e mulţumită de povestea lui.

— Şi de ce să mărturisească, dacă, de fapt, n-a fost de vină?

Asupra acestui aspect, n-aveam de gând s-o lămuresc pe domnişoara Cram, aşa că i-am răspuns cam pe lângă subiect:

— Din câte ştiu, în toate cazurile importante de crimă, poliţia primeşte numeroase scrisori de la oameni care se acuză singuri că ar fi vinovaţi.

Iar domnişoara Cram a primit această informaţie exclamând, pe un ton uimit şi dispreţuitor:

— Ce tâmpiţi! Apoi s-a ridicat şi, oftând uşor, ne-a comunicat: Ei, cred că de-acum trebuie să plec şi eu. Doctorul Stone o să fie surprins să afle că domnul Redding a mărturisit.

— Oare îl interesează povestea? A întrebat Griselda, iar domnişoara Cram şi-a încreţit fruntea, căzând pe gânduri.

— E un om ciudat. Cu el, nu ştii niciodată ce să crezi. Aşa-i de cufundat în trecut… Ar prefera de o mie de ori să cerceteze cine ştie ce cuţit vechi şi urât din bronz, scos din movilele alea de pământ, decât să vadă cuţitul cu care Crippen şi-a măcelărit nevasta, chiar dac-ar avea ocazia.

— Ce să zic, am intervenit şi eu, aici mărturisesc că sunt de acord cu el.

Privirea domnişoarei Cram exprima uimire, însoţită de un uşor dispreţ. Şi-a mai luat o dată rămas-bun, apoi a plecat.

— E de treabă, cred eu, a spus Griselda, când uşa s-a închis în urma vizitatoarei. Foarte comună, fireşte, dar mi se pare una dintre fetele alea masive, vioaie, binedispuse, pe care n-ai cum să nu le placi. Mă întreb ce-a adus-o prin părţile noastre, de fapt.

— Curiozitatea.

— Da, pesemne că aşa-i. Acuma, Len, ia povesteşte-mi tot. Mor să aud!

M-am aşezat şi i-am relatat de-a fir a păr toate întâmplările dimineţii. Când şi când, Griselda intervenea cu mici exclamaţii, arătându-se mirată şi interesată.

— Aşadar, după Anne Protheroe umbla el, până la urmă! Nu după Lettice. Ce orbi am fost cu toţii! Pesemne că la asta făcea aluzie Miss Marple, ieri. Nu crezi?

— Ba da, am răspuns, ferindu-mi privirea.

Atunci a intrat Mary.

— Au venit nişte bărbaţi – cică ar fi de la un ziar. Vreţi să-i vedeţi?

— Nu, i-am răspuns, nici vorbă. Trimite-i la inspectorul Slack, la secţia de poliţie.

Mary a dat din cap, apoi a plecat.

— După ce scapi de ei, i-am zis, întoarce-te aici. Vreau să te întreb ceva.

Mary a încuviinţat din nou, dar au trecut câteva minute bune până să se întoarcă.

— N-a fost prea uşor să scap de ăştia, ne-a spus. Tare insistenţi! N-aţi văzut aşa ceva. Eu nu şi nu, iar ei nimic!

— Cred că o să mai avem de-a face cu ei, destul de mult, am fost de părere. Dar, Mary, uite ce voiam să te întreb: eşti convinsă că n-ai auzit împuşcătura, ieri-seară?

— Împuşcătura de l-a ucis pe domnul? Nu, sigur că nu. Dac-aş fi auzit ceva, m-aş fi dus să văd ce era.

— Da, dar…

Şi, amintindu-mi ce spusese Miss Marple, despre o împuşcătură „undeva în pădure”, mi-am reformulat întrebarea:

— Dar vreo altă împuşcătură ai auzit? Una care venea din pădure, de exemplu?

— Aha, deci aşa ceva…, a început fata, apoi s-a oprit puţin. Da, acum că stau să mă gândesc, zic că da. Nu mai multe, una singură. Şi a răsunat ciudat, aşa, ca un „bum”.

— Exact, i-am spus. Şi pe la ce oră a fost asta?

— La ce oră?

— Da, la ce oră.

— Păi nu ştiu, zău. Mult după ora ceaiului, asta-i sigur.

— Nu poţi fi un pic mai precisă?

— Nu, nu pot. Am şi eu de lucru, nu credeţi? Doar nu stau toată ziua, bună ziua să mă uit la ceas! Şi nici nu m-ar ajuta prea mult – ceasul deşteptător rămâne cu trei sferturi de oră în urmă în fiecare zi, şi tot potrivindu-l şi una alta, niciodată nu ştiu sigur cât e ora.

Pesemne că de-asta mesele noastre nu sosesc niciodată la timp. Uneori întârzie, iar alteori ne iau pe toţi prin surprindere, aşa devreme ce apar.

— A mai trecut mult după ce-ai auzit zgomotul, până să sosească domnul Redding?

— Nu, nu mult. Zece minute, un sfert de oră, dar nu mai mult de-atât.

Mulţumit, am încuviinţat din cap.

— Asta-i tot? A întrebat Mary. Ce vreau să zic e că am pus cotletele în cuptor, şi cred că şi budinca fierbe de-acum.

— Da, mulţumesc. Poţi pleca.

Fata a ieşit, iar eu m-am întors către Griselda.

— Crezi că-i cu neputinţă s-o facem pe Mary să binevoiască să zică „domnule, doamnă”?

— I-am spus. Dar nu ţine minte. Nu uita că-i o fată simplă şi necoaptă.

— Îmi dau seama foarte bine. Dar ceea ce-i necopt nu rămâne musai aşa, pentru vecie. Sunt de părere că Mary ar

putea să mai prindă un pic de crustă.

— Ei, eu, una, nu sunt de acord, mi-a spus Griselda. Ştii şi tu că nu ne permitem să ne plătim servitorii prea bine. Dacă ajungem s-o educăm, o să plece. E normal. Şi o să primească bani mai mulţi. Câtă vreme însă nu ştie să gătească şi se poartă atât de oribil, totul e-n regulă, n-o s-o primească nimeni.

Atunci mi-am dat seama că ideile despre gospodărie ale soţiei mele nu erau chiar aşa de vagi şi de tulburi pe cât crezusem. Dedesubtul lor se ascundeau anumite raţionamente. Cu toate acestea, nu eram pe de-a-ntregul convins că merita să ţinem o fată în casă, cu condiţia ca ea să nu ştie să gătească şi tolerându-i obiceiul de-a trânti farfuriile şi de-a da replici nepoliticoase, cu acea bruscheţe care te lasă fără grai.

— Oricum, a continuat Griselda, înţelegi şi tu că acum se poartă mai rău decât de obicei. Şi are şi de ce. Nu poţi să te-aştepţi s-o vezi înduioşată de soarta colonelului Protheroe, câtă vreme el i-a băgat iubitul la închisoare.

— Serios? I-a băgat iubitul la închisoare?

— Da, pentru braconaj. Îl ştii şi tu, e bărbatul ăla pe nume Archer. Mary iese cu el de vreo doi ani.

— Nu ştiam.

— Len, dragule, tu niciodată nu ştii nimic.

— Ce bizar, am spus, că toată lumea zice că împuşcătura s-a auzit din pădure.

— Nu cred că-i bizar, câtuşi de puţin, mi-a răspuns Griselda. Vezi tu, se întâmplă destul de des să auzi împuşcături din pădure. Aşa că-i firesc: când auzi o bubuitură, presupui pe dată că dintr-acolo vine. Da, poate răsună mai tare decât de obicei şi fireşte că, dacă ai fi în camera învecinată, ai şti că a fost în casă, dar din bucătăria lui Mary, cu fereastra aia care e tocmai de cealaltă parte, nu cred că ţi-ar trece prin cap aşa ceva.

Uşa s-a deschis din nou. Era tot Mary.

— S-a-ntors colonelul Melchett. Şi-l are şi pe inspectorul ăla cu el, şi cică v-ar ruga să vă duceţi şi dumneavoastră. Sunt în birou.

Capitolul XI

Mi-am dat seama dintr-o privire că inspectorul Slack şi colonelul Melchett aveau anumite neînţelegeri cu privire la toată povestea. Melchett era roşu la faţă şi părea iritat, iar inspectorul arăta posomorât.

— Teamă mi-e, mi-a zis Melchett, că inspectorul Slack nu-i de acord cu mine, şi nu-l crede pe tânărul Redding nevinovat.

— Dacă n-a făcut-o, ce i-a venit să mărturisească? A întrebat bănuitor Slack.

— Nu uita, Slack, că şi doamna Protheroe a procedat la fel.

— Asta-i altceva. Vorbim de-o femeie, şi femeile aşa se poartă de obicei – aiurea. Nici prin cap nu-mi trece c-ar fi făcut-o ea. A auzit de el, aşa că a inventat o poveste. Ştiu eu jocul ăsta. Nici nu m-aţi crede, dacă v-aş povesti prostiile pe care le fac femeile de obicei. Dar cu Redding nu-i aşa. Ăsta chiar are capul pe umeri. Şi dacă tot a recunoscut, eu zic că el trebuie să fie. Pistolul e al lui – de asta n-aveţi cum să ziceţi că nu-i aşa. Şi acum, cu toată povestea asta cu doamna Protheroe, ştim şi motivul. Înainte, ăsta ne era punctul slab… Dar acum ştim, aşa că totul e clar.

— Şi crezi că l-ar fi putut împuşca mai devreme? Să zicem pe la şase şi jumătate?

— Asta nu, nu se poate.

— Ai verificat pe unde-a fost înainte?

Inspectorul a încuviinţat.

— Da, la şase şi zece era în sat, lângă Mistreţul Albastru. De acolo, a apucat-o pe poteca din spate, unde ziceţi că l-a văzut şi bătrâna de-alături. Ăsteia nu-i scapă mare lucru, cred eu. Apoi a ajuns la întâlnirea cu doamna Protheroe, în studioul din grădină. Au plecat împreună, puţin după şase şi jumătate, şi au coborât în sat, tot pe potecă, şi cu doctorul

Stone. Am vorbit cu el şi a confirmat totul. Au rămas cu toţii lângă poştă puţin, de vorbă, apoi doamna Protheroe a intrat la domnişoara Hartnell să împrumute o revistă de grădinărit. Şi asta se confirmă, am vorbit cu domnişoara Hartnell. Au stat de vorbă până pe la şapte, apoi doamna Protheroe a văzut cât era ceasul, a spus că se făcuse târziu şi că trebuia să ajungă acasă.

— Şi cum se purta?

— Era foarte drăguţă şi liniştită, aşa mi-a spus domnişoara Hartnell. Părea binedispusă. Domnişoara Hartnell e convinsă că nu o preocupa nimic.

— Bine, continuă.

— Păi, Redding s-a dus cu doctorul Stone la Mistreţul Albastru şi au băut ceva împreună. A plecat de-acolo la şapte fără douăzeci, a trecut repede-repede pe strada principală şi a coborât drumul până la vicariat. Multe persoane l-au şi văzut.

— Adică, de data asta, n-a mai luat-o pe poteca din spate? A comentat colonelul.

— Nu, a venit prin faţă, a întrebat de vicar, a auzit că venise şi colonelul Protheroe, a intrat – şi l-a şi împuşcat, exact aşa cum ne-a spus! Asta-i adevărul, şi cu asta basta.

Melchett a clătinat din cap.

— Avem şi mărturia doctorului. Nu poţi să nu ţii seama de asta. Protheroe a fost împuşcat cel târziu la şase şi jumătate.

— Ei, doctorii! A exclamat inspectorul Slack, dispreţuitor. Doar n-o să aveţi încredere în doctori. Întâi îţi scot toţi dinţii din gură – aşa se face acum – după care spun: „Vai, îmi pare foarte rău, de fapt era vorba de apendicită”. Doctorii!

— Aici nu-i vorba de diagnostic. Doctorul Haydock era absolut sigur de ce ne-a spus. Haide, Slack, nu poţi să te pui cu dovezile medicale.

— Şi mai depun şi eu mărturie, deşi poate nu contează prea mult, am intervenit, amintindu-mi dintr-odată ceva. Am atins şi eu cadavrul şi era rece. Pot să jur.

— Vezi, Slack? A spus Melchett.

— Mă rog, dacă-i pe aşa, aşa rămâne. Dar trebuie să recunoaşteţi – era o poveste minunată. Domnul Redding părea de-a dreptul nerăbdător să fie spânzurat, ca să zic aşa.

— Asta, drept să fiu, mi se pare cam nefiresc, a remarcat şi colonelul Melchett.

— La urma urmei, gusturile nu se discută, a răspuns inspectorul. O groază de domni de familie bună au luat-o puţin razna după război. Dar asta e. Acum presupun că trebuie s-o luăm de la-nceput. Cât despre dumneavoastră, domnule, a continuat el, întorcându-se spre mine, nici prin cap nu-mi trece de ce v-aţi străduit atâta să mă amăgiţi în povestea cu ceasul. Asta-i obstrucţionarea cercetărilor, ascultaţi ce vă spun.

— De trei ori am încercat să vă spun, am răspuns. De fiecare dată mi-aţi închis gura şi nu m-aţi ascultat nici cu o ureche.

— Ăsta, domnule, e numai un fel de-a spune. Dacă voiaţi cu adevărat, puteaţi să-mi povestiţi liniştit. Ceasul şi mesajul păreau să se potrivească de minune. Acum, dumneavoastră spuneţi că ceasul nu arăta ora cum trebuie. Eu, unul, n-am mai văzut asta niciodată. La urma urmei, de ce să ţineţi ceasul cu un sfert de oră înainte?

— Ca să fiu întotdeauna punctual, i-am declarat.

— Hai, Slack, nu cred că-i momentul acum pentru discuţia asta, a intervenit, plin de tact, colonelul Melchett. Acum avem nevoie să auzim adevărata poveste – şi de la doamna Protheroe, şi de la tânărul Redding. I-am telefonat lui Haydock şi i-am cerut s-o aducă încoace pe doamna Protheroe. O să ajungă cam într-un sfert de oră. Cred că ar fi bine, între timp, să-l vedem pe Redding.

— Să sun la secţie, atunci, a spus inspectorul Slack, şi a ridicat receptorul; după ce l-a pus la loc în furcă, m-a privit în felul lui insinuant şi a spus: Şi acum, avem nişte treabă aici, în camera asta.

— Atunci, poate c-ar fi mai bine să vă las, am zis eu.

Pe dată, inspectorul mi-a deschis uşa. Melchett însă a intervenit:

— Clement, vino, te rog, înapoi, când soseşte tânărul Redding. Eşti bun prieten cu el şi poate că ai suficientă influenţă asupra lui ca să-l faci să spună adevărul.

M-am întors la Griselda şi am găsit-o adâncită în conversaţie cu Miss Marple.

— Tocmai discutam despre ce s-ar fi putut întâmpla, mi-a spus ea. Of, Miss Marple, aş vrea să rezolvaţi dumneavoastră cazul, aşa cum aţi făcut atunci când domnişoarei Wetherby i-au dispărut creveţii pe care tocmai îi alesese şi-i cântărise. Şi aţi descoperit totul numai pentru că v-aţi adus aminte de o poveste cu totul diferită, despre un sac de cărbuni.

— Dumneata glumeşti, draga mea, a spus Miss Marple, dar, la urma urmei, să ştii că asta-i o cale foarte sigură de a descoperi adevărul. De fapt, asta-i intuiţia despre care vorbeşte toată lumea, şi se face atâta caz. Intuiţia e ca şi cum ai citi un cuvânt, fără să trebuiască să-l iei literă cu literă. Copilul nu poate, pentru că nu are prea multă experienţă. Adultul însă ştie cuvântul, pentru că l-a văzut de multe ori până atunci. Înţelegeţi ce vreau să spun, domnule vicar?

— Da, i-am răspuns gânditor, cred că da. Vreţi să spuneţi că, dacă o poveste vă aminteşte de alta, înseamnă că, probabil, e vorba de acelaşi lucru.

— Exact.

— Dar uciderea colonelului Protheroe, de ce anume vă aminteşte?

Miss Marple a oftat.

— Tocmai asta e problema. Îmi vin în minte atâtea situaţii asemănătoare. De exemplu, maiorul Hargraves – epitrop al bisericii, un bărbat foarte bine văzut, în toate privinţele, care avea, de la bun început, o a doua familie – o fostă fată

în casă, gândiţi-vă! Şi cinci copii – cinci, nici mai mult nici mai puţin – ce mai lovitură pentru soţia şi fiica lui!

M-am străduit din greu să-l văd pe colonelul Protheroe în rolul de păcătos ascuns, dar n-am reuşit.

— Şi a mai fost şi povestea cu spălătoria, a continuat Miss Marple. Acul de opal al domnişoarei Hartnell, pe care ea l-a lăsat din zăpăceală înfipt într-o bluză cu dantelă la guler pe care-a trimis-o la spălătorie. Iar femeia care l-a luat nu-l voia câtuşi de puţin pentru ea, şi nu era nicidecum hoaţă din fire. Pur şi simplu l-a ascuns acasă la altcineva, apoi a spus poliţiei că a văzut-o pe cealaltă când îl furase. Din răutate şi invidie, pur şi simplu. Asta a fost tot. Ce motiv uimitor – invidia! Era şi un bărbat la mijloc, fireşte. Mereu e aşa.

De această dată n-am reuşit să găsesc nici o legătură, nici măcar pe departe.

— Şi a mai fost şi fata bietului Elwell – aşa drăguţă şi cu capul în nori. A încercat să-şi sufoce frăţiorul. Şi au mai fost şi banii pentru spectacolul corului de băieţi (înainte să sosiţi dumneavoastră, domnule vicar), pe care de fapt îi luase organistul. Din păcate, s-a dovedit că nevastă-sa făcuse multe datorii. Da, povestea asta îmi aduce aminte de atât de multe lucruri – prea multe. E foarte greu de descoperit adevărul.

— N-aţi vrea să-mi spuneţi, am intervenit, cine sunt cei şapte suspecţi?

— Cei şapte suspecţi?

— Da, aţi spus că puteţi găsi şapte persoane care ar fi… Mă rog, fericite de moartea colonelului Protheroe.

— Aşa am spus? Da, da, mi-aduc aminte.

— Şi era adevărat?

— Ei, sigur că era adevărat. Dar nu pot pomeni nici un nume. Însă îi puteţi descoperi şi dumneavoastră, fără nici o greutate, sunt convinsă.

— Nu pot, zău că nu. Bun, ar fi Lettice Protheroe, presupun, de vreme ce probabil moşteneşte nişte bani la

moartea tatălui ei. Dar e cu totul absurd să mă gândesc la ea în felul ăsta, ca să nu mai spun că, în afară de ea, nu-mi mai vine nimeni în minte.

— Dar dumitale, draga mea? A întrebat Miss Marple, întorcându-se către Griselda.

Griselda s-a înroşit la faţă – ceea ce m-a cam mirat. Aproape că i-au dat lacrimile şi şi-a încleştat mâinile micuţe, făcându-le pumn.

— Of! A strigat ea, indignată. Ce oribili sunt oamenii – ce oribili! Şi ce lucruri mai spun! Aşa nişte lucruri groaznice…

Am privit-o plin de uimire. Pentru Griselda, e ceva cu totul ieşit din comun să fie aşa de iritată. Mi-a observat privirea şi a încercat să zâmbească.

— Nu te uita la mine ca la cine ştie ce exemplar uman ciudat, pe care nu-l înţelegi, Len. Hai să nu ne pierdem capul şi să nu ne abatem de la ce discutam. Eu nu cred să fi fost nici Lawrence, nici Anne, iar Lettice iese din discuţie. Trebuie să existe pe undeva vreun indiciu care să ne ajute.

— Există biletul, fireşte, a spus Miss Marple. Vă aduceţi aminte că azi-dimineaţă v-am zis că mi se pare ceva cu totul ieşit din comun.

— Pare să ne indice ora morţii cu multă precizie, am comentat. Şi totuşi, să fie cu putinţă? La momentul respectiv, pesemne că doamna Protheroe de-abia plecase din birou. N-ar fi avut timp nici măcar să ajungă la studio. Nu-mi trece prin minte decât o explicaţie: colonelul s-a uitat la ceasul pe care-l avea la mână, şi care mergea tot în urmă. Mi se pare uşor de înţeles.

— Eu am altă idee, a spus Griselda. Len, ce-ai zice dacă ceasul ar fi fost deja dat înapoi… Nu, asta duce la aceeaşi problemă, ce mai prostie am spus!

— Când am plecat eu, totul era bine, am răspuns. Mi-aduc aminte că m-am uitat şi la ceasul de buzunar. Totuşi, aşa cum spui, asta n-are nici o importanţă.

— Ce credeţi, Miss Marple? A întrebat Griselda.

— Draga mea, mărturisesc că nu priveam defel lucrurile din punctul ăsta de vedere. Ceea ce mi s-a părut curios, încă de la început, este subiectul scrisorii.

— Nu înţeleg, am zis. Păi, colonelul îmi scria, pur şi simplu, că nu mai poate aştepta…

— La şase şi douăzeci? A întrebat Miss Marple. Fata în casă, Mary a dumneavoastră, îi spusese deja că nu aveţi cum să ajungeţi înainte de şase şi jumătate, iar el părea dispus să aştepte liniştit. Şi totuşi, la şase şi douăzeci, se aşează la masă şi scrie că nu mai poate aştepta.

Am privit-o pe bătrâna doamnă, din ce în ce mai impresionat de agerimea minţii ei. Iată că reuşise să observe ceva ce nouă ne scăpase. Într-adevăr, era ciudat – foarte ciudat.

— Măcar dacă n-ar fi scris ora pe bilet, am zis, iar Miss Marple a încuviinţat.

— Exact! Măcar dacă n-ar fi scris-o.

Am căzut pe gânduri, încercând să-mi amintesc cum arăta foaia ruptă din carnet şi scrisul mâzgălit, cu cifrele foarte limpezi aşternute în susul paginii – 6.20. Mi-a trecut prin minte că arătau mai mari, altfel decât restul scrisorii. Am tras adânc aer în piept.

— Şi dacă n-ar fi scris chiar el ora? Am spus. Ia gândiţi-vă: pe la şase şi jumătate, colonelul Protheroe devine nerăbdător şi se aşează la masă, să scrie că nu mai poate aştepta. În timp ce el stă şi scrie, cineva intră pe fereastră…

— Sau pe uşă, a sugerat Griselda.

— Nu, ar fi auzit uşa şi ar fi ridicat ochii.

— Nu uitaţi că era cam surd, a spus Miss Marple.

— Da, aşa-i. N-avea cum să audă. Oricum, pe oriunde-ar fi apărut criminalul, rezultă că s-a furişat în spatele colonelului şi l-a omorât. Apoi a văzut biletul şi ceasul şi i-a venit ideea. A scris 6.20 în susul paginii şi a pus ceasul la 6.22. Deşteaptă soluţie. Îi oferea un alibi perfect, sau cel puţin aşa credea.

— Aşadar, ce ne trebuie nouă, a spus Griselda, este o persoană cu un alibi foarte solid pentru 6.20, dar nici un alibi pentru… Of, dar asta nu-i aşa uşor. Tot nu putem stabili momentul.

— Ba da, avem nişte indicii destul de precise, am răspuns. Haydock spune că nu se putea întâmpla mai târziu de şase şi jumătate. Presupun că putem accepta şi 6.35. Din ce-am discutat mai înainte, pare limpede că Protheroe nu şi-ar fi pierdut răbdarea înainte de 6.30. Cred că putem spune că ştim destul de bine la ce oră s-a petrecut totul.

— Deci împuşcătura pe care-am auzit-o… Da, presupun că e cu putinţă. Şi nici prin cap nu mi-a trecut… Nici o clipă. Vai, ce supărător! Şi totuşi, acum că încerc să-mi amintesc, mi se pare că a fost uşor altfel decât împuşcăturile obişnuite care se aud pe aici. Da, a fost altfel.

— Mai puternică? Am sugerat eu.

Nu, Miss Marple nu credea că ar fi fost mai puternică. De fapt, nu-i venea uşor să spună în ce consta diferenţa, deşi continua să susţină că exista ceva. Mi-a trecut prin minte că, pesemne, încerca să se convingă singură de ceva ce, de fapt, nu-şi amintea, numai că, ţinând cont de ideea atât de preţioasă pe care tocmai ne-o sugerase, o priveam cu mult mai mult respect. Până la urmă, s-a ridicat, spunându-ne cu voce înceată că pur şi simplu nu mai putea sta, era târziu, dar nu se putuse abţine să vină să discute despre toată problema cu drăguţa de Griselda. Am însoţit-o până la zidul despărţitor, lângă portiţa grădinii. Când m-am întors, Griselda era cufundată în gânduri.

— Tot cu biletul te frământi? Am întrebat-o.

— Nu.

Dintr-odată, am văzut-o cutremurându-se, apoi scuturând din umeri, nerăbdătoare, ca să se liniştească.

— Len, uite ce mă gândeam. Pesemne că cineva o urăşte din răsputeri pe Anne Protheroe!

— O urăşte?

— Da. Nu înţelegi? Împotriva lui Lawrence nu există aproape nici o dovadă… Toate dovezile sunt accidentale, aşa s-ar putea spune. S-a întâmplat să-i treacă prin cap să vină încoace. Dacă n-ar fi făcut-o… Nimeni nu s-ar fi gândit să-l pună în legătură cu cele întâmplate. Dar cu Anne e altceva. Ia gândeşte-te… Să zicem că cineva ştia că a fost aici la 6.20 fix. Toate firele duc la ea. Ceasul, ora scrisă pe foaie. Nu cred că ora a fost aleasă numai pentru stabilirea unui alibi, cred că-i mai mult de-atât. E o încercare clară de a da vina pe ea. Dacă n-ar fi fost Miss Marple să spună că nu avea pistolul cu ea şi să observe că n-a trecut mult timp până să coboare la studio… Da, dacă n-ar fi fost asta, a continuat ea, înfiorându-se din nou. Len, am impresia că cineva o urăşte din tot sufletul pe Anne Protheroe. Nu-mi… Nu-mi place asta.

Capitolul XII

Când a sosit Lawrence Redding, am fost chemat în birou. Tânărul artist arăta neîngrijit, tulburat şi, din câte mi s-a părut, foarte bănuitor. Colonelul Melchett l-a întâmpinat aproape cu cordialitate.

— Vrem să-ţi punem câteva întrebări – chiar aici, la locul crimei, i-a spus.

Lawrence s-a strâmbat uşor, parcă ironic.

— Ce idee! Franţuzească, nu-i aşa? Reconstituirea momentelor…

— Băiete dragă, a replicat Melchett, nu-ţi lua tonul ăsta cu noi. Ai aflat cumva că mai există o persoană care a mărturisit că ar fi comis aceeaşi crimă pe care ţi-ai asumat-o şi dumneata?

Aceste cuvinte au avut asupra lui Lawrence un efect dureros şi imediat.

— A… altă persoană? S-a bâlbâit el. Cine… cine?

— Doamna Protheroe, i-a răspuns colonelul, fără să-l scape din ochi.

— E ridicol! N-a făcut aşa ceva. Nu putea s-o facă! Nu e cu putinţă!

Melchett l-a întrerupt:

— O să ţi se pară ciudat, dar n-am crezut-o. Şi nici pe dumneata nu te credem, dă-mi voie să-ţi spun. Doctorul Haydock a declarat fără drept de apel că fapta nu putea să fi avut loc la ora despre care-ai pomenit dumneata.

— Spune doctorul Haydock aşa ceva?

— Da, deci vezi că, vrei sau nu vrei, nu mai eşti suspect, iar acum vrem de la dumneata să ne ajuţi, să ne povesteşti exact ce s-a-ntâmplat.

Lawrence şovăia în continuare.

— Sper că mi-aţi spus adevărul în legătură cu doamna Protheroe. Chiar nu o bănuiţi?

— Îmi dau cuvântul de onoare, a declarat Melchett.

Lawrence a tras adânc aer în piept şi a zis:

— Am fost un prost. Prost ca noaptea. Nu ştiu cum de mi-a trecut vreo clipă prin cap că ar fi făcut-o ea…

— Ce-ar fi să ne explici? I-a cerut inspectorul-şef.

— Nu sunt multe de spus. În după-amiaza aceea m-am întâlnit cu doamna Protheroe…, a început Lawrence, apoi s-a oprit.

— Ştim totul despre asta, a intervenit Melchett. Poate că dumneata credeai că sentimentele pe care le nutreai pentru doamna Protheroe, şi ea pentru dumneata, nu erau cunoscute de nimeni, dar de fapt nu-i aşa. Unii ştiau, şi chiar vorbeau despre asta. Oricum ar fi, de-acum totul trebuie să iasă la iveală.

— Ei, da, presupun că aveţi dreptate. Îi promisesem domnului vicar, aici de faţă (şi mi-a aruncat o privire) să plec imediat. În seara aceea, m-am întâlnit cu doamna Protheroe în studio, la şase şi un sfert. I-am comunicat decizia mea. A fost şi ea de acord că nu era nimic altceva de făcut şi… Ne-am luat rămas-bun. Am plecat din studio şi, aproape imediat, ne-am întâlnit cu doctorul Stone. Anne a reuşit să se comporte foarte firesc. Eu nu. Am plecat cu

Stone la Mistreţul Albastru şi am băut ceva. Apoi m-am gândit să mă duc acasă, dar când am ajuns la colţul drumului, m-am răzgândit şi m-am hotărât să trec să-l văd pe domnul vicar. Simţeam că trebuie să vorbesc cu cineva despre toată povestea. La uşă, fata în casă mi-a spus că vicarul era plecat, dar că urma să se întoarcă repede. Colonelul Protheroe era în birou şi-l aştepta. Nu-mi convenea să plec aşa, pur şi simplu – ar fi părut că-l evitam, aşa că m-am arătat şi eu dispus să aştept şi am intrat în birou.

Şi aici s-a oprit.

— Bun, şi? A întrebat colonelul Melchett.

— Protheroe era aşezat la masa de scris – exact aşa cum l-aţi găsit şi dumneavoastră. M-am apropiat, m-am uitat… Era mort. Apoi am coborât ochii şi am văzut pistolul care zăcea pe podea lângă el. L-am ridicat… Şi mi-am dat de îndată seama că era chiar pistolul meu. Asta m-a zguduit. Pistolul meu! Singura concluzie la care am putut ajunge atunci, pe loc, a fost că Anne trebuie să-l fi luat pe ascuns, cine ştie când – ca să se sinucidă, dacă nu mai putea îndura situaţia. M-am gândit că poate îl avusese cu ea în ziua aceea şi, după ce ne-am despărţit acolo, în sat, se întorsese aici şi… Şi… Vai, cred că-mi pierdusem minţile, de am putut bănui aşa ceva. Dar asta a fost. Am băgat pistolul în buzunar şi am ieşit. Chiar la poartă, m-am întâlnit cu domnul vicar care mi-a spus o vorbă amabilă, foarte firească, despre întâlnirea cu Protheroe. Şi, dintr-odată, mi-a venit să râd în hohote. Se purta aşa de calm şi de natural, ca în fiecare zi, iar nervii mei erau încordaţi la maximum. Mi-aduc aminte că am strigat nişte prostii, şi că l-am văzut schimbându-se la faţă. Cred că nu mai aveam mult până să-mi pierd minţile de tot. Am plecat, am mers şi am mers… Şi până la urmă n-am mai putut îndura. Dacă, într-adevăr, Anne comisese această ticăloşie, eram şi eu responsabil. Cel puţin moral. M-am dus şi m-am predat la poliţie.

După ce-a terminat de vorbit, s-a lăsat tăcerea, pe care a întrerupt-o colonelul, pe un ton foarte firesc şi la obiect:

— Mai am una sau două întrebări, nu mai mult. Mai întâi, se întâmplă să fi atins sau mutat cadavrul, câtuşi de puţin?

— Nu, nu l-am atins defel. Se vedea că era mort şi fără să-l ating.

— Şi nu ai observat un bilet care zăcea pe sugativă, pe jumătate ascuns de cadavru?

— Nu.

— Te-ai atins cumva de ceas?

— Nici vorbă. L-am văzut, parcă, zăcând răsturnat pe masă, dar nu l-am atins.

— Bun. Dar pistolul ăsta al dumitale, când l-ai văzut ultima oară?

— Mi-e greu să precizez, a răspuns Lawrence, după ce s-a gândit un pic.

— Unde-l ţii de obicei?

— Aa, într-o grămadă, împreună cu tot felul de alte lucruri, în salonul de la mine de-acasă. Pe unul dintre rafturile bibliotecii.

— Şi l-ai lăsat mereu aşa, nesupravegheat?

— Da. Nici nu m-am gândit la el prea des. Stătea acolo, pur şi simplu.

— Deci toată lumea care te vizita putea să-l vadă.

— Da.

— Şi nu-ţi mai aminteşti când l-ai văzut ultima dată?

Lawrence s-a încruntat, încercând să-şi aducă aminte.

— Sunt aproape sigur că a fost alaltăieri. Îmi amintesc că l-am dat la o parte, ca să ajung la o pipă veche. Cred că a fost alaltăieri, dar se poate să fi fost şi cu o zi înainte.

— Cine a trecut pe la dumneata în ultima vreme?

— Oho, o mulţime de oameni. Tot timpul vine cineva. Alaltăieri am organizat un soi de ceai. Lettice Protheroe, Dennis şi amicii lor. Şi din când în când mai vine şi câte una dintre bătrânele domnişoare…

— Când pleci de-acasă, încui uşa?

— Nu. Ce motiv aş avea? Nu am nimic de valoare. Pe-aici, nimeni nu-şi încuie uşile.
— Menajul cine ţi-l face?
— O doamnă în vârstă, doamna Archer, care vine în fiecare dimineaţă „să-mi facă treburile”, cum se spune.
— Crezi că şi-ar putea aminti când a văzut ultima dată pistolul?
— Habar n-am. Ar putea. Dar părerea mea e că ştersul prafului nu e punctul ei forte.
— Deci, una peste alta, aproape oricine putea să ia pistolul.
— Mda… Aşa se pare.
Tocmai atunci, uşa s-a deschis, şi au intrat doctorul Haydock şi Anne Protheroe, care, văzându-l pe Lawrence, a tresărit mirată. Cât despre el, a făcut un pas şovăielnic, dând să se apropie de ea.
— Iartă-mă, Anne, a rostit. A fost oribil din partea mea să cred aşa ceva despre tine.
— E…, a început doamna Protheroe, apoi s-a intimidat şi a tăcut, uitându-se implorator la colonelul Melchett. E adevărat ce mi-a spus doctorul Haydock?
— Anume că domnul Redding nu mai este suspectat? Da. Acum să auzim şi povestea dumneavoastră doamnă Protheroe, ce spuneţi?
Anne a zâmbit, fără să pară prea ruşinată.
— Presupun că dumneavoastră credeţi că am făcut un lucru groaznic…
— Mai degrabă prostesc, aş spune. Dar gata, s-a terminat. Acum, doamnă Protheroe, vreau adevărul. Adevărul adevărat.
Ea a dat din cap a încuviinţare, devenind foarte serioasă.
— O să vă povestesc. Presupun că ştiţi de-acum… Totul despre noi.
— Da.
— În seara aceea, trebuia să mă întâlnesc cu Lawrence… cu domnul Redding în studio. La şase şi un sfert. Eu şi soţul

meu am coborât împreună în sat, cu maşina. Eu aveam ceva cumpărături de făcut. Când ne-am despărţit, mi-a pomenit în treacăt că avea de gând să treacă pe la vicariat. Nu aveam cum să-i trimit vorbă lui Lawrence, aşa că m-am simţit puţin îngrijorată. Mi se părea… Nu ştiu, nu mi se părea în regulă să-l întâlnesc în grădina vicariatului, în timp ce soţul meu era acolo.

Spunând acestea, obrajii i se făcuseră roşii ca focul. Nu era un moment prea plăcut pentru ea.

— M-am gândit că poate soţul meu nu avea să stea foarte mult. Ca să aflu, am luat-o pe poteca din spate şi am intrat în grădină. Speram să nu mă vadă nimeni, dar fireşte că bătrâna Miss Marple era acolo, în grădiniţa ei. M-a oprit din drum şi am vorbit un pic. I-am explicat că mă duceam după soţul meu. Mi s-a părut că trebuie să dau o explicaţie oarecare, dar nu ştiu dacă m-a crezut. Arăta… Ciudat. După ce m-am despărţit de ea, m-am dus drept la vicariat, şi am înconjurat casa ca să ajung la fereastra biroului. M-am furişat fără nici un zgomot, pentru că mă aşteptam să aud voci, dar, spre surprinderea mea, nu se auzea nimic. Am aruncat o privire, am văzut că nu era nimeni înăuntru şi m-am grăbit să traversez pajiştea şi să cobor la studio. Lawrence a venit şi el, aproape imediat.

— Spuneţi că nu era nimeni aici, în cameră, doamnă Protheroe?

— Da. Soţul meu nu era aici.

— Ce ciudat!

— Cu alte cuvinte, doamnă, spuneţi că nu l-aţi văzut? A intervenit şi inspectorul.

— Nu, nu l-am văzut.

Inspectorul Slack i-a şoptit ceva colonelului, care a încuviinţat.

— Doamnă Protheroe, v-ar deranja să ne arătaţi exact ce-aţi făcut?

— Nu, deloc.

S-a ridicat, iar inspectorul Slack a deschis fereastra, lăsând-o să iasă pe terasă şi să înconjoare casa, înspre stânga.

După ce ea a trecut de colţ, inspectorul mi-a făcut un semn poruncitor să mă duc să mă aşez la masa de scris. Nu ştiu de ce, dar parcă nu-mi venea s-o fac. Mă stânjenea. Cu toate astea, fireşte, m-am supus. În scurtă vreme, am auzit paşi care se apropiau. O clipă, nu s-a mai auzit nimic, apoi zgomotul s-a repetat. Inspectorul Slack mi-a făcut semn că mă puteam întoarce în cealaltă parte a camerei. Doamna Protheroe s-a întors şi a intrat din nou în cameră.

— Exact aşa aţi făcut şi atunci? A întrebat-o colonelul Melchett.

— Cred că da. Exact aşa.

— Atunci, doamnă Protheroe, spuneţi-ne, vă rog, unde era domnul vicar, atunci când v-aţi uitat în cameră. Dar precis, dacă se poate, i-a cerut inspectorul Slack.

— Domnul vicar? Păi… Nu ştiu, mi-e teamă că nu l-am văzut.

Inspectorul a dat din cap.

— De-asta nu l-aţi văzut pe soţul dumneavoastră. Era după colţ, aşezat la masa de scris.

— Oh! A exclamat Anne, apoi s-a oprit şi, dintr-odată, a făcut ochii mari de groază. Doar nu acolo a fost… A fost…

— Ba da, doamnă Protheroe. S-a întâmplat în timp ce el era aşezat acolo.

Ea s-a cutremurat din toate încheieturile, dar inspectorul nu terminase cu întrebările.

— Doamnă Protheroe, ştiaţi că domnul Redding avea un pistol?

— Da, mi-a spus chiar el, cândva.

— Aţi avut vreodată acel pistol cu dumneavoastră?

A negat, clătinând din cap.

— Ştiaţi unde-l ţinea?

— Nu sunt sigură. Cred… Da, cred că l-am văzut pe un raft, la el acasă. Nu acolo-l ţineai, Lawrence?

— Când aţi fost ultima dată pe acolo, doamnă Protheroe?
— Păi, cam acum vreo trei săptămâni. Eu şi soţul meu am luat ceaiul cu el.
— Şi de-atunci n-aţi mai fost?
— Nu. N-am fost niciodată acolo singură. Vedeţi dumneavoastră, aşa ceva ar fi stârnit multe vorbe prin sat.
— Fără discuţie, a comentat sec colonelul Melchett. Şi, dacă-mi permiteţi, unde obişnuiaţi să vă întâlniţi cu domnul Redding?
— De obicei, venea el la Old Hall. O picta pe Lettice. După aceea… Adesea ne… ne întâlneam în pădure.
Colonelul Melchett a dat din cap a încuviinţare.
— Mai e ceva? A întrebat Anne, cu vocea, dintr-odată, tremurătoare. E aşa de groaznic… Că trebuie să vă povestesc toate astea. Şi, să ştiţi… Că nu era nimic rău în ceea ce făceam. Nu era, zău că nu. Eram doar prieteni. Nu aveam cum să nu mai ţinem unul la altul.
L-a privit cu implorare pe doctorul Haydock, iar el, ca un bărbat sensibil, i-a sărit în ajutor.
— Melchett, cred că ajunge. Doamna Protheroe nu mai poate. A suferit un şoc puternic… Şi nu doar într-o singură privinţă.
Inspectorul-şef a încuviinţat.
— De fapt, doamnă Protheroe, nu mai avem nici o altă întrebare. Vă mulţumesc pentru că ne-aţi răspuns aşa de deschis.
— Atunci… Atunci pot să plec?
— Soţia dumitale e acasă? M-a întrebat Haydock. Cred că doamna Protheroe ar vrea s-o vadă.
— Da, e acasă, am răspuns. O găsiţi în salonaş.
Anne şi Haydock au ieşit împreună, iar Lawrence Redding s-a dus după ei. Colonelul Melchett îşi strânsese buzele şi începuse să se joace cu un cuţit de tăiat hârtia. Slack cerceta biletul. Atunci le-am pomenit de teoria lui Miss Marple, iar Slack şi-a apropiat bucata de hârtie de ochi, ca s-o vadă mai bine.

— Pe cinstea mea, ne-a spus, cred că bătrâna are dreptate. Ia uitaţi-vă, domnule, nu vedeţi? Cifrele astea sunt scrise cu alt fel de cerneală. Ora a fost scrisă cu un stilou. Dacă nu, îmi înghit pantofii.

Tuturor ne bătea inima cu putere.

— Sper că ai luat amprentele de pe foaie, a spus inspectorul-şef.

— Păi ce credeţi, domnule colonel? Dar nu era nici o amprentă. Pe pistol erau cele ale domnului Redding. Or mai fi fost şi altele înainte dar, după ce el s-a tot jucat cu obiectul şi l-a mai pus şi în buzunar, nu mai putem observa nici o urmă limpede.

— La început, vinovăţia doamnei Protheroe părea destul de clară, a spus gânditor colonelul. Mult mai clară decât povestea tânărului Redding. E drept că bătrâna asta, Miss Marple, ne spusese că nu avea pistolul cu ea, dar doamnele de o anumită vârstă se înşeală adesea.

N-am spus nimic, deşi nu eram de acord cu el. De când Miss Marple ne declarase că Anne Protheroe nu avusese pistolul cu ea, fusesem convins că aşa şi era. Miss Marple nu este ca alte doamne în vârstă – nu se înşeală mai niciodată. E de-a dreptul ieşit din comun, dar are mereu dreptate.

— Ce m-a năucit pe mine a fost că nimeni n-a auzit împuşcătura. Nu se poate! Dacă s-a tras când s-a tras, cineva trebuie să fi auzit – chiar dacă se putea crede că venea din altă parte. Slack, mai bine vorbeşte cu fata în casă.

Plin de zel, inspectorul s-a îndreptat spre uşă.

— Eu, unul, n-aş întreba-o dacă a auzit o împuşcătură în casă, i-am sugerat. Dacă-i spui aşa ceva, o să nege. Mai bine vorbeşte-i de o împuşcătură în pădure. Numai aşa ceva poate recunoaşte că a auzit.

— Ştiu eu cum să mă port, mi-a răspuns inspectorul Slack şi a dispărut.

— Şi Miss Marple spune că a auzit o împuşcătură, ceva mai târziu, a spus colonelul Melchett, cufundat în gânduri. Trebuie să vedem dacă ne poate preciza şi momentul. Sigur că s-ar putea să fie vorba de o coincidenţă şi să nu existe nici o legătură cu cazul.

— Sigur, se poate, am încuviinţat.

Colonelul a început să se plimbe prin cameră.

— Ştii, Clement, mi-a spus el dintr-odată, am senzaţia că povestea asta o să se dovedească a fi cu mult mai încâlcită şi greu de limpezit decât credem noi. Dracu' să mă ia, aici se ascunde ceva, a continuat, pufnind puternic. E ceva ce nu ştim. Suntem de-abia la început, Clement, ascultă-mă ce spun. Ia seama bine, suntem de-abia la început. Toate astea, ceasul, biletul, pistolul… Aşa cum arată lucrurile acum, nu au nici un sens.

Am clătinat din cap. Chiar că nu aveau sens.

— Dar nu mă las eu. O să descâlcesc totul. Nici vorbă să-i chemăm pe cei de la Scotland Yard. Slack e un om deştept. Foarte deştept. E un fel de ogar, o să tot amuşine până ajunge la adevăr. A făcut el multe lucruri bune până acum, iar cazul ăsta o să fie încununarea. Alţii, în locul meu, ar chema Scotland Yard-ul. Eu nu. O să-i dăm noi de capăt aici, în Downshire.

— Sper din tot sufletul, am răspuns, încercând să par entuziasmat, numai că ajunsesem deja să-l detest într-atâta pe inspectorul Slack încât perspectiva succesului său nu mă atrăgea deloc. Încununat de succes, Slack avea să devină încă şi mai odios decât atunci când era pus în încurcătură – eu aşa credeam.

— Cine locuieşte alături de dumneata? M-a întrebat dintr-odată colonelul.

— Adică la capătul drumului? Doamna Price Ridley.

— După ce termină Slack cu fata în casă, o să trecem şi pe la ea. Cine ştie, poate a auzit ceva. Nu-i surdă cumva?

— Eu aş zice că are un auz extrem de fin, dacă e să judec după câte scandaluri a stârnit spunând „mi-a ajuns ceva pe

la ureche, din întâmplare”.

— Asta şi vrem. Uite, a apărut Slack.

Inspectorul părea să fi scăpat dintr-o încăierare aprigă.

— Uf! A exclamat el. Ce mai tătăroaică aveţi aici, domnule!

— Mary este o fată cu foarte multă voinţă şi tare din fire, i-am răspuns.

— Nu-i plac poliţiştii, a continuat el. Am avertizat-o… Am făcut tot ce-am putut ca să-i insuflu teamă şi respect în faţa legilor, dar degeaba. Nici nu s-a clintit.

— E voluntară, am spus, simţindu-mă dintr-odată mai înclinat s-o apreciez pe Mary.

— Până la urmă, tot am dovedit-o. A auzit o împuşcătură – una singură. Şi asta la multă vreme după ce venise colonelul Protheroe. N-am putut s-o fac să-mi spună ora, dar până la urmă ne-am lămurit, pornind de la peşte. Peştele a sosit cu întârziere, aşa că ea l-a cam beştelit pe băiatul care l-a adus, însă el i-a zis că oricum de-abia trecuse de şase şi jumătate. La scurt timp, a auzit şi împuşcătura. Fireşte că povestea asta nu-i deloc precisă, dar măcar ne putem face o idee.

Colonelul Melchett a mormăit, nu prea convins.

— Până la urmă, cred că doamna Protheroe nu-i amestecată, a spus Slack, cu o undă de regret în glas. Pentru început, nu ar fi avut timpul necesar, ca să nu mai spun că femeilor nu le place să se joace cu arme de foc. Arsenicul e mai pe placul lor. Nu, nu cred că-i vinovată. Mare păcat! A oftat el.

Melchett i-a explicat că avea de gând să treacă pe la doamna Price Ridley, iar Slack l-a aprobat.

— Pot să vin şi eu? Am întrebat. Începe să mă intereseze. Am primit învoirea, aşa că am plecat cu toţii. Când ieşeam pe poarta vicariatului, cineva ne-a atras atenţia cu un salut răsunător. Era Dennis, nepotul meu, care a venit în fugă din josul drumului, dinspre sat, şi s-a oprit lângă noi.

— Ia ascultaţi, i-a spus inspectorului, cum a rămas cu urma de picior de care v-am povestit?

— Ea grădinarului, a răspuns laconic Slack.

— Nu credeţi că ar fi putut fi altcineva, încălţat cu ghetele grădinarului?

— Nu, nu cred! A răspuns inspectorul, încercând să-l descurajeze prin ton.

Însă Dennis nu se lasă descurajat aşa de uşor niciodată, aşa că a scos la iveală două beţe de chibrit arse.

— Le-am găsit la poarta vicariatului.

— Mulţumesc, a spus Slack, şi le-a pus în buzunar.

De-acum, lucrurile păreau a fi ajuns într-un punct mort.

— Doar nu-l arestaţi pe unchiul Len, nu? S-a interesat şmechereşte Dennis.

— De ce? Ar trebui? A întrebat Slack.

— Sunt o groază de dovezi împotriva lui, a declarat Dennis. Întrebaţi-o şi pe Mary. Păi, nu mai devreme de alaltăieri, cu o zi înainte de crimă, îşi dorea ca lumea să scape de colonelul Protheroe. Nu-i aşa, unchiule Len?

— Păi…, am început eu.

Inspectorul Slack s-a răsucit încet şi mi-a aruncat o privire bănuitoare. M-au trecut toate căldurile. Dennis este extrem de obositor câteodată. Trebuia să-şi dea seama că poliţiştii nu au simţul umorului.

— Dennis, nu fi absurd, i-am spus nervos.

Sărmanul şi nevinovatul copil a făcut ochii mari de uimire.

— Hei, hei, era o glumă, a replicat el. Unchiul Len a spus doar atât – că dacă se găseşte cineva să scape lumea de colonel, le-ar face tuturor un serviciu.

— Aha, a spus inspectorul Slack, acum înţeleg ceva ce-mi zicea fata în casă.

Şi cu servitorii e la fel – foarte rar au simţul umorului. Am tras o înjurătură zdravănă, în gând, la adresa lui Dennis, pentru că deschisese discuţia. După povestea cu ceasul, asta avea să-l facă pe inspector să mă bănuiască pentru tot restul vieţii.

— Haide, Clement, haide, a spus colonelul Melchett.

— Unde mergeţi? Pot să vin şi eu? A întrebat Dennis.

— Nu, nu poţi, m-am răstit la el.

Şi aşa l-am şi lăsat, uitându-se după noi cu o înfăţişare rănită. Am ajuns la uşa din faţă, foarte elegantă, a casei doamnei Price Ridley. Inspectorul a bătut, apoi a sunat, cu nişte gesturi pe care nu le pot descrie altfel decât oficiale. Auzind soneria, o fată în casă foarte drăguţă ne-a deschis.

— E acasă doamna Price Ridley? A întrebat Melchett.

— Nu, domnule, a spus ea, apoi a adăugat: Tocmai s-a dus la secţia de poliţie.

La aşa ceva nu se aştepta nimeni. În timp ce făceam cale întoarsă, Melchett m-a luat de braţ şi mi-a şoptit:

— Dacă s-a dus şi asta să mărturisească, zău că o să-mi ies din minţi!

Capitolul XIII

Nu mi se părea deloc probabil ca doamna Price Ridley să aibă nişte intenţii atât de dramatice, dar tot mă întrebam ce-o determinase să meargă la secţie. Oare avea să ne împărtăşească nişte fapte cu adevărat importante (măcar în opinia ei, dacă nu şi în realitate)? Oricum ar fi fost, ştiam că aveam să aflăm curând.

Am găsit-o pe doamna Price Ridley vorbindu-i, într-un ritm absolut impresionant, unui agent de poliţie care arăta cam năucit. Mi-am dat seama că era indignată, după felul în care-i tremura funda de la pălărie. Doamna Price Ridley obişnuieşte să poarte nişte pălării care se numesc, din câte ştiu „pălării pentru doamne respectabile” – o adevărată specialitate a modistelor din Much Benham, oraşul învecinat. Sunt foarte uşor de purtat peste o coafură elaborată şi sunt decorate, poate în exces, cu panglici uriaşe, împletite. Griselda mă tot ameninţă că o să-şi cumpere şi ea aşa ceva.

La intrarea noastră, doamna Price Ridley şi-a întrerupt pentru o clipă potopul de cuvinte.

— Doamna Price Ridley? S-a interesat colonelul Melchett, scoţându-şi pălăria.

— Doamnă, daţi-mi voie să vi-l prezint pe colonelul Melchett, am spus. Este şeful poliţiei din comitatul nostru.

Doamna Price Ridley m-a privit cu răceală, însă a izbutit să găsească, pentru colonel, un zâmbet îndeajuns de elegant şi de graţios.

— Tocmai am trecut pe la dumneavoastră, doamnă Price Ridley, i-a explicat colonelul. Acolo am aflat că aţi venit încoace.

Doamna Price Ridley şi-a topit cu totul.

— Aha! A spus. Mă bucur că măcar cineva este de găsit. Este o poveste ruşinoasă, ascultaţi-mă ce vă spun. Pur şi simplu ruşinoasă!

Fără îndoială, o crimă este ceva ruşinos, deşi eu unul nu aş folosi acest cuvânt pentru a o descrie. Din câte am văzut, şi Melchett era surprins.

— Aveţi să ne daţi ceva informaţii despre asta? A întrebat.

— E treaba dumneavoastră să aflaţi adevărul. E treaba poliţiei. De ce mai plătim taxe şi impozite, aş vrea să ştiu?

Mă întreb de câte ori răsună această frază, într-un an.

— Ne străduim, doamnă Price Ridley, a spus inspectorul-şef.

— Dar omul ăsta de-aici nu ştia nimic până nu i-am spus eu! A strigat doamna.

Cu toţii ne-am întors privirile către agent.

— Doamna a fost sunată la telefon, ne-a spus el. Ceva supărător. Din câte înţeleg, i s-au spus tot felul de obscenităţi.

— Aha, înţeleg, a răspuns colonelul, lămurindu-se. Vorbeam despre lucruri diferite. Înseamnă că aţi venit să depuneţi o plângere?

Melchett e un om înţelept şi ştie că atunci când ai de-a face cu o doamnă de vârstă mijlocie, atât de furioasă, singurul lucru de făcut este s-o asculţi. După ce spune tot ce are de spus, există o şansă să binevoiască să asculte şi ea, la rândul său. Doamna Price Ridley n-a pierdut nici o clipă şi a început:

— Asemenea fapte ruşinoase ar trebui prevenite. N-ar trebui să se întâmple. Gândiţi-vă… Să sune telefonul şi să fii insultată – da, insultată – în propria casă. Nu sunt obişnuită cu aşa ceva. De când cu războiul, moralitatea oamenilor aproape că a dispărut. Nimănui nu-i pasă ce spune… Iar când vine vorba de îmbrăcăminte…

— Chiar aşa, s-a grăbit să intervină colonelul Melchett. De fapt, ce s-a întâmplat?

Doamna Price Ridley şi-a tras suflul şi a luat-o de la capăt:

— Am fost sunată…

— Când?

— Ieri după-amiază – sau pe seară, mai precis. Pe la şase şi jumătate. M-am dus la telefon, fără să bănuiesc ceva. Pe dată, am fost atacată în cel mai josnic mod, am fost ameninţată…

— Ce vi s-a spus, precis?

Doamna Price Ridley se coloră uşor în roz.

— Asta refuz să vă spun!

— Limbaj obscen, s-a auzit şoapta groasă şi răsunătoare a agentului.

— S-au folosit cuvinte grosolane? A întrebat colonelul Melchett.

— Depinde ce înţelegeţi prin asta.

— Aţi înţeles tot ce vi s-a spus? Am intervenit eu.

— Fireşte că am înţeles!

— Atunci nu putea fi vorba de cuvinte prea grosolane, am conchis.

Doamna Price Ridley m-a privit bănuitoare.

— O adevărată doamnă, i-am explicat, nu are de unde să fie familiarizată cu cuvintele urâte.

— N-a fost chiar aşa, a spus doamna Price Ridley. La început, trebuie să recunosc, m-am lăsat înşelată cu totul. Am crezut că era cu adevărat un mesaj. Apoi omul… Persoana a devenit violentă.

— Violentă?

— Foarte violentă. M-am şi speriat.

— V-a ameninţat, aşadar?
— Da. Nu sunt obişnuita cu aşa ceva.
— Şi cu ce anume v-a ameninţat? Cu violenţa fizică?
— Nu chiar.
— Doamnă Price Ridley, mi-e teamă că trebuie să fiţi mai explicită. Cum anume aţi fost ameninţată?
La asta, în mod ciudat, doamna Price Ridley părea foarte puţin dispusă să răspundă.
— Nu-mi aduc aminte exact. Am fost aşa de supărată. Şi, chiar la sfârşit… Când ajunsesem să mă supăr foarte, foarte rău… Nenorocitul… Nenorocita asta a început să râdă.
— Era o voce de bărbat sau de femeie?
— Era o voce de stricat, a răspuns doamna Price Ridley, foarte demnă. Nu pot s-o descriu altfel decât ca o voce perversă. Ba groasă şi răguşită, ba subţire. Foarte stranie, credeţi-mă.
— Probabil a fost o glumă proastă, a spus colonelul, încercând s-o liniştească.
— Dacă-i pe aşa, e un lucru foarte răutăcios. Puteam să fac un atac de inimă.
— O să investigăm problema, a răspuns colonelul. Hei, inspectore! Vezi de unde a venit apelul. Chiar nu-mi puteţi explica mai mult despre ce vi s-a spus, doamnă Price Ridley?
În pieptul voluminos, învăluit în negru, al doamnei Price Ridley, a început să se dea o luptă aprigă. Dorinţa de a nu se expune se confrunta cu dorinţa de răzbunare şi răzbunarea a triumfat.
— Sper că toate astea vor rămâne între noi, a început ea.
— Fireşte că da.
— Făptura aceea a început prin a spune… Vai, nici nu vă pot repeta…
— Aşa, aşa, a spus Melchett, încurajator.
— Eşti o femeie rea, pusă numai pe scandaluri!” Gândiţi-vă, domnule colonel Melchett, eu…! Eu să fiu pusă pe scandaluri! „Dar de data asta ai mers prea departe.

Oamenii de la Scotland Yard sunt pe urmele tale pentru calomnie.”

— Înţeleg de ce v-aţi alarmat, a spus Melchett, muşcându-şi mustaţa ca să-şi înăbuşe un zâmbet.

— Pe viitor, dacă nu-ţi ţii gura, o s-o păţeşti… Şi încă în mai multe privinţe.” Nici nu pot să vă descriu tonul ameninţător pe care a rostit ultimele cuvinte. Am reuşit să intervin şi eu, deşi de-abia puteam vorbi, şi am întrebat cine era persoana. Şi mi s-a răspuns „Răzbunătorul”. Am scos un mic ţipăt. Părea ceva aşa de groaznic… Iar apoi respectivul a râs. A râs! Am auzit clar! Şi asta a fost tot. Am auzit cum punea receptorul în furcă. Fireşte că am întrebat centrala de unde fusesem sunată, dar mi-au spus că nu ştiau. Ştiţi cum sunt centralistele. Foarte grosolane şi lipsite de orice înclinaţie să fie de ajutor.

— Chiar aşa, am spus.

— M-am simţit foarte slăbită, a continuat doamna Price Ridley. Atât de tulburată şi de nervoasă încât, când am auzit un foc de armă în pădure, vă rog să mă credeţi, am sărit aproape până în tavan. Ce spuneţi de asta?

— O împuşcătură în pădure? A întrebat pe dată inspectorul Slack.

— La cât eram de tulburată, mi s-a părut că e o lovitură de tun. „Of!”, doar atât am spus, şi m-am prăbuşit pe canapea aproape leşinată. Clara a trebuit să-mi aducă un pahar de rachiu de prune.

— Groaznic, a spus Melchett. Absolut groaznic! Trebuie să fi fost foarte neplăcut pentru dumneavoastră. Şi spuneţi că împuşcătura a răsunat foarte puternic? Ca şi cum ar fi venit de undeva, de-aproape?

— Pesemne că din cauza stării mele nervoase.

— Fireşte, fireşte. Şi când se întâmpla asta? Vă întreb ca să putem identifica mai uşor apelul, înţelegeţi.

— Pe la şase şi jumătate.

— Nu ne puteţi spune mai precis de-atât?

— Vedeţi dumneavoastră, cesuleţul meu de deasupra căminului tocmai bătuse jumătatea de oră, iar eu am spus: „Pesemne că ceasul ăla a luat-o înainte”. (Cam aşa face, de obicei.) Aşa că m-am uitat şi la ceasul de mână pe care-l purtam, şi care arăta numai şi zece, dar apoi l-am dus la ureche şi am descoperit că stătuse. Aşa că m-am gândit: „Dacă ceasul de pe cămin merge înainte, înseamnă că n-o să mai treacă mult şi o să-l aud pe cel de la biserică”. Apoi, fireşte, a sunat telefonul, şi am uitat cu totul de asta.

Rămasă fără suflare, s-a oprit.

— Bun, cred că e destul de bine aşa, a spus colonelul Melchett. O să cercetăm noi problema, doamnă Price Ridley.

— Gândiţi-vă că a fost o glumă prostească şi nu vă faceţi griji, doamnă, am zis şi eu.

M-a privit cu răceală. Era limpede că incidentul cu bancnota de o liră încă nu fusese uitat.

— În ultima vreme, în satul nostru s-au întâmplat nişte lucruri foarte ciudate, a spus ea, adresându-i-se colonelului. Chiar foarte ciudate. Colonelul Protheroe avea de gând să facă nişte investigaţii şi acum, uitaţi-vă ce-a păţit, sărmanul. Poate că urmez eu…

Şi cu asta a plecat, clătinând din cap, cu un soi de melancolie rău prevestitoare.

— N-avem noi norocul ăsta, a murmurat Melchett, cu glas scăzut, după care a redevenit serios şi s-a uitat întrebător la inspectorul Slack care, ca un bărbat cu capul pe umeri ce era, a încuviinţat din cap cu mişcări lente.

— Ne-am cam lămurit, domnule. Iată a treia persoană care a auzit împuşcătura. Acum nu mai trebuie să aflăm decât cine a tras. Povestea cu domnul Redding ne-a făcut să pierdem timpul. Dar avem mai multe puncte de pornire. Crezându-l pe domnul Redding vinovat, nu m-am mai ocupat de ele, dar de-acum totul s-a schimbat. Primul lucru de făcut este să cercetăm istoria cu apelul telefonic.

— Al doamnei Price Ridley?

Inspectorul a rânjit.

— Nu… Deşi pare-mi-se că nu trebuie să uităm nici de asta, dacă nu vrem să ne trezim iarăşi cu cucoana pe cap. Mă refeream la apelul care l-a făcut pe domnul vicar să plece de-acasă.

— Aşa-i, a spus Melchett, asta pare important.

— După care, trebuie să aflăm precis ce făcea toată lumea în seara aceea între şase şi şapte. Toată lumea de la Old Hall, adică, şi, până la urmă, toată lumea din sat.

Am oftat.

— Te admir, inspectare, pentru energia de care dai dovadă.

— Pun mare preţ pe muncă şi pe efort. Că veni vorba, domnule Clement, o să începem cu dumneavoastră.

— Cu mare plăcere. Telefonul a sunat pe la cinci şi jumătate.

— Bărbat sau femeie?

— Femeie. Cel puţin, aşa părea, numai că, desigur, eu nici nu mi-am pus problema că ar putea fi altcineva decât doamna Abott.

— Dar nu i-aţi recunoscut limpede glasul.

— Nu, n-aş putea afirma aşa ceva. Nici n-am fost prea atent. Nu-mi era gândul la asta.

— Şi aţi plecat imediat? Pe jos? Nu aveţi bicicletă?

— Nu.

— Înţeleg. Aşa că v-a luat… Cam cât?

— Pe oriunde ai lua-o, tot sunt cam două mile.

— Drumul cel mai scurt este prin pădurea de lângă Old Hall, nu?

— Da, aşa-i. Dar se merge destul de greu pe acolo. Am plecat şi m-am întors pe cărarea care traversează câmpurile.

— Cea care pleacă de la poarta vicariatului?

— Da.

— Şi doamna Clement?

— Soţia mea era la Londra. A venit cu trenul de 6.50.

— Aşa. Cu fata în casă am vorbit. Cu asta, am terminat cu vicariatul. Acum mă duc la Old Hall, apoi vreau să discut puţin cu doamna Lestrange. E straniu că s-a dus să-l vadă pe Protheroe chiar cu o zi înainte să fie ucis. Foarte multe ciudăţenii în povestea asta.

Am încuviinţat apoi, uitându-mă la ceas, mi-am dat seama că era aproape ora prânzului. L-am invitat pe Melchett să împartă bucatele cu noi, dar s-a scuzat, pe motiv că trebuia să meargă la Mistreţul Albastru. Acolo se serveşte o masă foarte bună, cu cotlete şi două feluri de legume. Mi s-a părut o alegere înţeleaptă, mai ales că, pesemne, după întâlnirea cu poliţia, Mary era într-o dispoziţie mai proastă decât de obicei.

Capitolul XIV

În drum spre casă, am dat peste domnişoara Hartnell, care m-a reţinut pe puţin zece minute, perorând, cu glasul ei gros şi răsunător, împotriva lipsei de prevedere şi a nerecunoştinţei oamenilor din clasele sociale inferioare. Esenţa poveştii părea să fie faptul că Săracii nu o voiau pe domnişoara Hartnell în casa lor. Eram cu totul de partea lor, însă poziţia mea în societate mă împiedică să-mi exprim simpatiile şi antipatiile pe faţă şi deschis, aşa cum fac ei. Am consolat-o cât am putut mai bine pe domnişoara Hartnell, după care am reuşit să scap. La colţul drumului care duce la vicariat m-a ajuns din urmă Haydock, cu automobilul lui.

— Tocmai am dus-o acasă pe doamna Protheroe, mi-a strigat; a oprit şi m-a aşteptat în poarta casei lui.

M-a invitat să intru câteva minute, aşa că l-am urmat.

— Ce poveste ciudată, mi-a spus, aruncându-şi pălăria pe un scaun şi deschizând apoi uşa către cabinetul său.

Intrat acolo, s-a prăvălit pe un scaun jerpelit, de piele, cu privirea aţintită în gol. Părea neliniştit şi măcinat de ceva.

I-am povestit că reuşiserăm până la urmă să stabilim ora la care avusese loc crima. M-a ascultat cu un aer absent, de parcă nu-l interesa mai deloc.

— Cu asta, Anne Protheroe a scăpat cu bine, a răspuns. Ce să zic, mă bucur că niciunul din ăştia doi nu s-a dovedit vinovat. Amândoi îmi plac.

L-am crezut pe cuvânt, cu toate că m-a mirat întrucâtva faptul că, deşi îi simpatiza pe amândoi, dezvinovăţirea lor părea să-l fi cufundat într-o stare mohorâtă şi melancolică. Dimineaţa avusese aerul unui om care-a scăpat de o mare povară, în timp ce acum arăta cu totul zguduit şi supărat. Şi totuşi, eram convins că vorbea sincer. Îi aprecia şi pe Anne Protheroe, şi pe Lawrence Redding. Şi atunci, de unde să fi provenit starea aceea de tulburare şi de preocupare? Până la urmă, cu oarecare greutate, a revenit la realitate.

— Voiam să-ţi vorbesc despre Hawes, dar povestea asta m-a făcut să uit de el.

— Este cu adevărat bolnav?

— Nu are nici o problemă gravă. Cred că ştii că a suferit de encephalitis lethargica, o stare de somnolenţă bolnăvicioasă, boala somnului, cum i se spune în general?

— Nu, i-am răspuns, cu destulă surprindere, nu ştiam nimic despre asta. Nu mi-a spus nici o vorbă. Când s-a întâmplat?

— Cam acum un an. Şi-a revenit destul de bine, dar nimeni nu se vindecă pe de-a-ntregul. E o boală ciudată – are un efect straniu asupra caracterului. E cu putinţă ca persoana să se schimbe cu totul, după un asemenea episod. După câteva momente de tăcere, a vorbit din nou: În zilele noastre ne îngrozim când ne-aducem aminte de epocile în care vrăjitoarele erau arse pe rug, dar cred că va veni şi vremea în care ne vom înfiora la gândul că pedeapsa pentru crimă era, cândva, spânzurătoarea.

— Nu eşti adeptul pedepsei capitale?

— Nu-i vorba de asta…, a dat el să-mi răspundă, apoi s-a oprit puţin şi a adăugat, cu un aer grav: Ştii ceva, Clement, n-aş vrea să fiu în locul dumitale. Meseria mea mi se pare preferabilă.

— De ce?

— Pentru că dumneata ai foarte mult de-a face cu binele şi răul – aşa cum se zice de obicei. Iar eu, unul, nu sunt foarte sigur că există aşa ceva. Ia gândeşte-te: dacă cumva totul nu e decât o problemă de secreţie a glandelor? Una secretă prea mult, alta prea puţin – şi poftim criminalul, poftim hoţul, poftim omul înclinat spre fapte rele. Clement, eu cred că va veni vremea când o să ne îngrozim la gândul lungilor secole în care ne-am lăsat duşi de valul moralismului şi în care i-am tot judecat pe alţii, la gândul că am pedepsit nişte oameni bolnavi, care, sărmanii, nu se puteau abţine de la ceea ce făceau. Doar nu spânzuri pe cineva pentru că are tuberculoză.

— Dar acela nu este periculos pentru comunitate.

— Ba da, într-un oarecare sens, pentru că-i îmbolnăveşte şi pe cei din jur. Sau, alt exemplu: un om care se crede împăratul Chinei. Despre el nu se spune: „Vai, ce fire stricată”, înţeleg ce-mi spui, în legătură cu comunitatea. Trebuie apărată. Sunt de acord ca aceşti oameni să fie închişi undeva unde nu pot face nici un rău – chiar şi eliminaţi discret, cu blândeţe, până şi asta mi s-ar părea acceptabil, cu condiţia să nu se numească pedeapsă. Să nu fie făcuţi de ruşine nici ei, nici familiile lor, care n-au absolut nici o vină.

— Nu te-am auzit niciodată vorbind aşa, i-am spus, privindu-l cu uimire.

— Nu am obiceiul să fac paradă de ideile mele. Astăzi m-am lăsat puţin dus de val. Dumneata, Clement, eşti un om inteligent, ceea ce nu se poate spune despre toţi pastorii. Pesemne că n-ai să vrei să recunoşti niciodată că, într-adevăr, ceea ce numiţi voi „păcat” nu există, dar eşti îndeajuns de deschis la minte pentru a lua în calcul şi varianta asta.

— Numai că asta e o lovitură fatală pentru toate teoriile unanim acceptate, am replicat.

— Da, noi, oamenii, suntem nişte fiinţe înguste la minte, egoiste şi pline de sine, foarte dornice să judece nişte

lucruri despre care, de fapt, nu ştiu nimic. Îţi spun sincer, părerea mea este că un criminal trebuie trimis la doctor, nu la poliţie şi nu la biserică. Pe viitor, poate că nici nu vor mai exista astfel de oameni.

— Adică veţi fi reuşit să-i vindecaţi?

— Chiar aşa. Ce idee minunată! Ai cercetat vreodată statisticile legate de crime? Nu cred… Foarte puţini au avut curiozitatea. Totuşi, eu da. Ai fi uimit să afli cât de multe sunt cele comise de adolescenţi – pesemne că-i tot o chestiune legată de glande. Tânărul acela, Neal, criminalul din Oxfordshire, a ucis cinci fetiţe înainte să-l bănuiască cineva. Băiat simpatic, înţeleg, toată lumea îl aprecia. Lily Rose, o fetiţă din Cornwall, şi-a ucis unchiul pentru că nu-i mai cumpăra dulciuri. A aşteptat s-adoarmă şi apoi l-a lovit cu un ciocan de spart cărbunii, după care a plecat acasă şi, două săptămâni mai târziu, şi-a ucis sora mai mare, care o bătuse la cap cu nu ştiu ce poveste fără importanţă. Niciunul din ăştia doi nu a fost spânzurat, fireşte. I-au trimis undeva, într-o instituţie. Poate că până la urmă se vor îndrepta – sau poate că nu. De fetiţă mă îndoiesc. Se pare că singurul lucru care-o bucură este să asiste la înjunghierea porcilor. Ştii la ce vârstă se înregistrează cele mai multe sinucideri? Între cincisprezece şi şaisprezece ani. De la uciderea de sine până la uciderea altei persoane nu e o distanţă foarte mare. Dar nu e vorba de carenţe morale, ci fizice.

— E groaznic ce spui!

— Nu… Doar că, pentru dumneata, sunt noutăţi. Dar noile adevăruri pe care le afli trebuie înfruntate. Trebuie să-ţi adaptezi viziunea. Numai că, uneori… Asta îţi îngreunează viaţa.

A rămas aşezat, încruntându-se, dar cu o expresie stranie, de oboseală, întipărită pe chip.

— Haydock, l-am întrebat, dacă ai bănui… Dacă ai şti cu siguranţa că o anumită persoană a comis o crimă, ai denunţa-o la poliţie sau ai fi tentat s-o protejezi?

Întrebarea mea a avut un efect care m-a luat cu totul prin surprindere. Doctorul s-a întors către mine, supărat şi bănuitor.

— Ce te face să spui aşa ceva, Clement? La ce te gândeşti? Haide, omule, vorbeşte limpede.

— Păi nimic, nimic special, i-am răspuns, destul de şovăielnic. Doar că… Uite ce-i, acum toată lumea se gândeşte la crimă. Dacă, cine ştie cum, ai fi ajuns să descoperi adevărul… Mă întrebam pur şi simplu cum ai fi reacţionat.

Supărarea i-a trecut; a rămas din nou cu privirile aţintite în gol, ca un om care încerca să afle răspunsul la o întrebare care-l chinuie, dar care nu există decât în mintea lui.

— Dacă aş bănui ceva… Sau dacă aş şti cu siguranţă adevărul, Clement, aş face ceea ce trebuie să fac. Cel puţin, aşa nădăjduiesc.

— Întrebarea este ce ai considera că „trebuie” să faci.

— Fiecare om se confruntă cu întrebarea asta, mai devreme sau mai târziu, Clement, eu aşa cred, mi-a răspuns privindu-mă cu o expresie indescifrabilă. Şi fiecare om trebuie să se hotărască în felul său.

— Aşadar, nu ştii?

— Nu, nu ştiu…

Mi s-a părut atunci că trebuia să schimb subiectul.

— Nepotul ăsta al meu e foarte încântat de toată povestea. Îşi petrece tot timpul căutând urme şi adunând scrum de ţigară.

— Ce vârstă are? A zâmbit Haydock.

— Numai şaisprezece ani. La vârsta asta, nu iei în serios tragediile. Nu vezi în faţa ochilor decât Sherlock Holmes şi Arsene Lupin.

— E un băiat arătos şi bine făcut, a spus Haydock gânditor. Ce-ai de gând cu el?

— Mi-e teamă că nu am bani să-l trimit la Universitate. Dinspre partea lui, ar vrea să intre în Serviciul Comercial.

La Marină a încercat şi n-a reuşit.

— Mă rog, e o viaţă grea… Dar ar putea fi şi mai rău. Da, ar putea fi şi mai rău.

— Trebuie să plec, am zis dintr-odată, observând cât era ceasul. Ar fi trebuit să fiu acasă pentru dejun, încă de-acum jumătate de oră.

Când am ajuns, ai mei tocmai se aşezau la masă. Mi-au cerut să le povestesc în amănunt tot ce se întâmplase în dimineaţa aceea, şi asta am şi făcut; în timp ce povesteam, mi-a trecut prin minte că, pesemne, aveau să fie oarecum dezamăgiţi. Cu toate astea, Dennis s-a distrat la culme auzind povestea telefonului primit de doamna Price Ridley şi chiar a izbucnit în râs când am început să le descriu ce şoc nervos îi provocase vecinei noastre întâmplarea şi cum fusese nevoie să-şi revină, cu vreo câteva înghiţituri de rachiu de prune.

— Aşa-i trebuie, scorpia bătrână! A exclamat el. Are limba cea mai ascuţită de pe-aici. Îmi pare rău că nu mi-a venit şi mie ideea s-o sun şi s-o sperii niţel. Ştii ceva, unchiule Len, ce-ai zice să-i mai administrăm o doză?

Pe dată, l-am rugat să nu care cumva să facă aşa ceva. Nu există nimic mai periculos decât eforturile bine intenţionate ale tinerei generaţii de a te ajuta şi de a-şi dovedi simpatia. Dispoziţia lui Dennis s-a schimbat imediat. S-a încruntat şi şi-a luat aerul de om de lume.

— Am fost împreună cu Lettice aproape toată dimineaţa, a spus. Să ştii, Griselda, că e cu adevărat foarte îngrijorată. Nu vrea s-o arate, dar este. Foarte, foarte îngrijorată.

— Păi, ar fi şi cazul, a spus Griselda, scuturând din cap. (Nu prea îi place ei Lettice Protheroe.)

— Eu zic că nu eşti întotdeauna dreaptă cu Lettice.

— Nu, zău? A răspuns soţia mea.

— Sunt mulţi oameni pe lume care nu poartă doliu.

Nici Griselda, nici eu, n-am răspuns nimic. Dennis a continuat:

— Nu prea vorbeşte ea cu multă lume, dar mie îmi povesteşte ce are pe suflet. E foarte îngrijorată de întreaga poveste şi crede că ar trebui făcut ceva.

— O să-şi dea seama, la un moment dat, am intervenit, că şi inspectorul Slack crede la fel. În după-amiaza asta o să meargă la Old Hall, cu intenţia de-a afla adevărul, şi, pesemne, o să le facă tuturor celor de-acolo viaţa amară.

— Dar tu, Len, care crezi că este adevărul? M-a întrebat, dintr-odată, Griselda.

— E greu de spus, draga mea. Pe moment, nu aş putea afirma că am vreo idee limpede.

— Ziceai că inspectorul avea de gând să investigheze apelul… Apelul care te-a chemat la familia Abbott?

— Da.

— Dar e cu putinţă aşa ceva? Nu e ceva foarte greu?

— N-aş crede. În centrală trebuie să existe o listă cu convorbirile efectuate.

— Oh! A spus ea, şi s-a cufundat din nou în gânduri.

— Unchiule Len, m-a întrebat Dennis, de ce te-ai răstit la mine azi-dimineaţă, când am povestit cum îţi doreai să-l omoare cineva pe colonelul Protheroe? Era o glumă.

— Pentru că fiecare lucru trebuie făcut la vremea lui, am răspuns. Inspectorul Slack nu are nici urmă de simţ al umorului. Te-a luat foarte în serios şi pesemne că o s-o interogheze iarăşi pe Mary şi o să facă rost de un mandat de arestare pentru mine.

— Dar nu-şi dă seama când omul nu vorbeşte serios?

— Nu, nu-şi dă, am spus. Numai munca, râvna şi respectul pentru datorie l-au adus acolo unde este acum, aşa că n-a avut nici un pic de timp pentru micile distracţii ale vieţii.

— Îţi e simpatic, unchiule Len?

— Nu, am răspuns, absolut deloc. Am rămas cu o impresie proastă din primul moment în care l-am văzut. Dar nu am nici o îndoială că, în munca lui, este un om plin de succes.

— Şi crezi c-o să afle cine l-a împuşcat pe moş Protheroe?

— Dacă nu află, n-o să fie din cauză că nu s-a străduit, am zis. Atunci a apărut Mary:

— Domnul Hawes e aici, şi vrea să vă vadă. L-am lăsat în salonaş. E şi un bilet. Aşteaptă răspuns. Nu trebuie să fie în scris, merge şi prin viu grai.

Am deschis biletul şi am citit:

Dragă domnule Clement, v-aş fi foarte recunoscătoare dacă aţi putea să treceţi pe la mine în după-amiaza aceasta, cât mai devreme cu putinţă. Am mari probleme şi aş vrea să vă cer sfatul,

Cu sinceritate,

Estelle Lestrange

— Am să ajung cam într-o jumătate de oră, te rog să transmiţi, i-am spus lui Mary, apoi m-am dus în salonaş să-l văd pe Hawes.

Capitolul XV

Înfăţişarea vizitatorului meu m-a întristat. Îi tremurau mâinile, iar pe faţă îi tot tresărea câte un muşchi. Mi se părea bolnav şi i-am şi spus că ar fi trebuit nici să nu se dea jos din pat, dar nici n-a vrut să audă.

— Vă asigur, domnule, că mă simt mai bine ca niciodată. Sunt sănătos tun.

Era limpede că nu era aşa, drept pentru care n-am ştiut cum să-i răspund. Într-o oarecare măsură, admir oamenii care nu cedează în faţa bolii, dar Hawes mergea cam prea departe.

— Am venit să vă spun cât îmi pare de rău că s-a întâmplat aşa ceva tocmai la vicariat.

— Aşa e, am răspuns, nu-i foarte plăcut.

— E groaznic… Absolut groaznic. Şi pare-se că, până la urmă, nu l-au mai arestat pe domnul Redding?

— Nu. A fost o greşeală. Făcuse nişte declaraţii destul de… Prosteşti.

— Iar acum cei de la poliţie sunt convinşi că e nevinovat?

— Cu totul convinşi.

— Şi de ce, dacă-mi permiteţi întrebarea? Vreau să zic… Bănuiesc cumva pe altcineva?

Nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte că Hawes putea fi atât de interesat de amănuntele unui caz de crimă. Pesemne că era aşa pentru că totul se întâmplase la vicariat. Părea la fel de dornic să afle noutăţi ca un reporter.

— Nu sunt sigur dacă inspectorul Slack are îndeajuns de multă încredere în mine pentru a-mi spune totul. Din câte ştiu, momentan nu bănuieşte pe nimeni în mod special. Deocamdată se ocupă cu cercetările.

— Da, da, fireşte. Dar cine să fi comis aşa o grozăvie? Nici nu-mi trece prin minte.

I-am răspuns numai printr-o clătinare a capului.

— Colonelul Protheroe nu era un bărbat foarte iubit, ştiu asta. Dar o crimă! Pentru aşa ceva e nevoie de un motiv foarte puternic.

— Tocmai, tocmai, am încuviinţat eu.

— Şi cine să aibă aşa un motiv? Poliţia nu ştie nimic?

— N-aş putea să spun.

— Poate că-şi făcuse duşmani. E cu putinţă, să ştiţi. Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât sunt mai convins că era genul de persoană care să aibă duşmani. Se ştia că la procese era foarte sever.

— Da, presupun că da.

— Cum, domnule, nu vă amintiţi? Chiar alaltăieri dimineaţă vă povestea cum fusese ameninţat de omul acela, Archer.

— Da, acum că stau să mă gândesc, aşa e, am răspuns. Sigur, îmi amintesc. Când s-a întâmplat, erai şi dumneata acolo, chiar lângă noi.

— Da, şi am auzit ce vă povestea. Nici n-aveam cum să n-aud… Era colonelul Protheroe, la urma urmei. Avea un glas aşa de puternic, nu? Ţin minte că am fost impresionat de ce

i-aţi răspuns – că, atunci când vine vremea, s-ar putea să fie şi el tratat cu dreptate şi nu cu milă.

— Am spus eu aşa ceva? M-am întrebat, încruntându-mă; din amintirile mele, răspunsul dat nu fusese chiar aşa.

— Aţi spus-o într-un chip foarte impresionant, domnule. Cuvintele dumneavoastră m-au izbit. Dreptatea e ceva înfricoşător. Şi când te gândeşti că nici n-a trecut mult, şi bietul om a fost el însuşi lovit… Parcă aţi avut o premoniţie.

— Nici vorbă de aşa ceva, i-am replicat, sec.

Hawes are o înclinaţie spre misticism care nu-mi prea place. Uneori, aduce a vizionar.

— Aţi povestit la poliţie despre omul ăsta, Archer, domnule?

— Dar nu ştiu nimic despre el.

— Vă întrebam dacă le-aţi spus ce povestea atunci colonelul – despre cum fusese ameninţat de Archer.

— Nu, n-am făcut-o, i-am răspuns încet.

— Şi nici nu aveţi de gând?

N-am spus nimic. Nu-mi face nici o plăcere să persecut un om împotriva căruia s-au ridicat deja instrumentele legii şi ale ordinii. N-aveam pic de consideraţie pentru Archer, care este un braconier învederat, unul dintre acei neisprăviţi fără nici un fel de grijă pe suflet care există în fiecare parohie. Chiar dacă spusese anumite vorbe grele, la mânie, atunci când fusese condamnat, nu aveam de unde să ştiu dacă nu-şi schimbase cumva sentimentele, până la ieşirea din închisoare.

— Ai auzit şi dumneata conversaţia, am răspuns, în cele din urmă. Dacă ai impresia că e de datoria dumitale s-o povesteşti la poliţie, atunci fă-o.

— Ar fi mai bine să vină chiar de la dumneavoastră.

— Poate că da, dar, ca să fiu sincer… Ce să zic, nu am nici o înclinaţie s-o fac. S-ar putea ajunge la spânzurarea unui om nevinovat.

— Dar dacă l-a împuşcat pe colonelul Protheroe…

— Ei da, dacă! Dar nu există nici o dovadă.

— L-a amenințat.
— Cinstit vorbind, nu el l-a amenințat pe colonel, ci viceversa. Colonelul tot amenința că o să-i arate ce înseamnă adevărata Răzbunare, dacă-l mai prindea încă o dată.
— Nu vă înțeleg poziția, domnule.
— Chiar așa? Am întrebat, obosit de discuție. Ești tânăr. Râvnești mereu să faci ce e bine. Când o să ajungi la vârsta mea, o să devii și dumneata mai puțin dispus să judeci oamenii, dacă nu știi nimic sigur despre ei.
— Nu-i vorba… Adică…
N-a mai continuat, iar eu l-am privit surprins.
— Cât despre dumneavoastră… Nu aveți nici o teorie… Adică despre cine ar putea fi criminalul?
— Dumnezeule, nici vorbă!
— Nici care… ar putea fi motivul…, a insistat Hawes.
— Nu. Dumneata ai?
— Eu? Nu, nu, nu am. Doar mă întrebam dacă nu cumva colonelul Protheroe v-a făcut anumite… Declarații… Dacă nu a pomenit ceva…
— Declarațiile lui, atâtea câte au fost, au răsunat în întreg satul, alaltăieri-dimineață, am răspuns eu sec.
— Da. Da, firește. Cât despre Archer… Nu credeți…?

— O să afle şi poliţia despre el, şi încă repede, am răspuns. Dacă l-aş fi auzit cu urechile mele ameninţându-l pe colonelul Protheroe ar fi fost altceva. Dar poţi să fii sigur că, dacă într-adevăr l-a ameninţat, a fost auzit de cel puţin jumătate din oamenii din sat, iar veştile vor ajunge la poliţie fără greş. Dumneata, fireşte, procedează cum crezi de cuviinţă.

Însă Hawes părea – lucru curios – foarte puţin dispus să ia el însuşi vreo măsură. De la început şi până la sfârşit, se purtase bizar, ca şi cum era foarte tulburat. Mi-am amintit ce-mi spusese Haydock despre boala lui. Pesemne că asta era explicaţia. Până la urmă şi-a luat rămas-bun, dar fără tragere de inimă, de parcă mai avea ceva de spus şi nu ştia cum s-o facă. Înainte să ne despărţim, am stabilit să las în grija lui slujba pentru Sindicatul Mamelor, precum şi întâlnirea cu grupurile de vizitatori din regiune. Eu aveam alte planuri pentru după-amiaza respectivă.

Luându-mi mintea de la Hawes, cu necazurile lui cu tot, am pornit spre casa doamnei Lestrange. Pe măsuţa din vestibul, am observat două ziare, rămase nedesfăcute: Guardian şi Church Times. În drum, mi-am amintit că doamna Lestrange avusese o întâlnire cu colonelul Protheroe, cu o seară înainte de moartea acestuia. Poate că, în cursul acelei discuţii, ieşise la iveală ceva care să facă lumină şi în povestea morţii sale.

Servitoarea m-a condus fără întârziere în micul salon, iar doamna Lestrange s-a ridicat pe dată, ieşindu-mi în întâmpinare. Am rămas din nou impresionat de minunata atmosferă pe care femeia aceea ştia s-o creeze. Purta o rochie dintr-un material negru ca noaptea, care-i punea în valoare pielea foarte palidă. La faţă însă arăta ciudat – ca o moartă. Numai ochii îi erau vii, arzători. În ziua aceea, avea o privire neliniştită, de parcă stătea la pândă, dar, altfel, nu dădea nici un semn de tulburare.

— A fost foarte frumos din partea dumneavoastră că aţi venit, domnule Clement, a spus ea, întinzându-mi mâna.

Deunăzi, când ne-am văzut, am vrut să vă spun ceva, apoi m-am hotărât să n-o fac. Am greşit, însă.

— Aşa cum v-am spus şi atunci, voi fi fericit să fac tot ce pot ca să vă ajut.

— Da, aşa aţi spus. Şi aţi spus-o pe un ton care-mi arăta că vorbiţi sincer. Nu sunt mulţi oameni pe lume, domnule Clement, care au fost vreodată cu adevărat dispuşi să mă ajute.

— Nu-mi vine să cred asta, doamnă Lestrange.

— Dar e adevărat. Majoritatea oamenilor… A bărbaţilor, cel puţin, nu se preocupă decât de propria persoană.

În glas i se citea amărăciunea. Nu i-am răspuns, iar ea a continuat:

— Luaţi loc, vă rog.

M-am supus, iar ea şi-a luat un scaun şi s-a aşezat drept în faţa mea. A şovăit o clipă, apoi a început să vorbească foarte încet, gânditoare, părând să cântărească fiecare cuvânt pe măsură ce-l rostea:

— Domnule Clement, mă aflu într-o situaţie foarte neobişnuită şi voiam să vă cer sfatul. Vreau să spun că nu ştiu ce trebuie să fac în continuare. Ce-a fost a fost şi nu mai poate fi schimbat, înţelegeţi?

Înainte să pot răspunde, fata în casă, care mă primise cu puţin timp în urmă, a intrat şi a spus, foarte speriată:

— Of! Dacă-mi daţi voie, doamnă, a sosit un inspector de poliţie şi zice că trebuie să vă vorbească, dacă nu vă supăraţi.

S-a lăsat tăcerea. Expresia de pe chipul doamnei Lestrange a rămas neschimbată, doar ochii i s-au închis foarte încet, apoi s-au deschis la loc. A părut să înghită în sec, o dată sau de două ori, apoi a rostit, cu glasul la fel de limpede şi liniştit ca şi mai înainte:

— Condu-l înăuntru, Hilda.

Am dat să mă ridic, dar ea mi-a făcut un semn poruncitor, aşa că m-am aşezat la loc.

— Dacă nu vă supăraţi… Mi-ar prinde foarte bine să mai rămâneţi.

— Desigur, dacă aşa doriţi, am şoptit, fără să mă mişc din loc, în timp ce Slack tocmai intra, cu mersul lui ţanţoş, de om aflat în misiune.

— Bună ziua, doamnă, a început el.

— Bună ziua, domnule inspector.

Exact atunci, a dat cu ochii de mine şi s-a încruntat. Mi-am dat încă o dată seama că Slack nu mă agreează deloc.

— Sper că nu aveţi nimic împotriva prezenţei domnului vicar?

Nu prea avea cum să obiecteze, presupun, aşa că a răspuns, cam fără tragere de inimă:

— Nu… Deşi, poate, ar fi mai bine…

Doamna Lestrange nu i-a luat în seamă aluziile.

— Şi cu ce vă pot ajuta, domnule inspector? A întrebat.

— Uitaţi cum stau lucrurile, doamnă. Uciderea colonelului Protheroe. Eu mă ocup de caz, aşa că fac cercetări. Doamna Lestrange a încuviinţat din cap.

— Doar aşa, ca formalitate, vreau să aflu despre toată lumea ce făcea ieri-seară, între 6 şi 7 p.m. O simplă formalitate, înţelegeţi.

Doamna Lestrange nu părea câtuşi de puţin tulburată.

— Vreţi să ştiţi unde eram aseară, între 6 şi 7?

— Da, doamnă, vă rog să-mi spuneţi.

— Să mă gândesc…, a început ea, apoi a tăcut o clipă. Eram aici. Aici, în casă.

— Aha! A spus inspectorul, fulgerând-o cu privirea. Şi fata în casă… O singură slujnică aveţi, pare-mi-se… Poate să confirme asta?

— Nu. Hilda avea după-amiaza liberă.

— Înţeleg.

— Aşa că, mi-e teamă că va trebui să mă credeţi pe cuvânt, a continuat doamna Lestrange, pe un ton liniştit.

— Aşadar, îmi declaraţi oficial că aţi rămas în casă toată după-amiaza?

— Vorbeaţi de intervalul dintre şase şi şapte, domnule inspector. Ceva mai devreme, am fost la o plimbare şi m-am întors puţin înainte de cinci.

— Şi atunci, dacă o anumită doamnă… Să zicem, domnişoara Hartnell, ar declara că a venit în vizită pe la şase, a sunat, dar nu i-a răspuns nimeni, aşa că a fost silită să plece, aţi spune că e vorba de o greşeală, nu?

— A, nu, a răspuns doamna Lestrange, scuturând din cap.

— Dar…

— Uitaţi cum este: dacă slujnica e acasă, poate răspunde la uşă, spunând că stăpâna lipseşte. Dar dacă eşti singur acasă şi se întâmplă să nu vrei să vezi pe nimeni… Singura soluţie este să-i laşi să sune la uşă şi să nu dai nici un semn.

Inspectorul Slack părea uşor derutat.

— Femeile mai în vârstă mă plictisesc de moarte, a zis doamna Lestrange. Iar domnişoara Hartnell este printre cele mai rele. Cred că a sunat de cel puţin şase ori înainte să plece.

Şi i-a zâmbit dulce inspectorului, care s-a recules o clipă, apoi a apucat-o pe o altă cale:

— Şi atunci, dacă cineva s-ar întâmpla să spună că v-a văzut pe-afară, la momentul acela…

— Dar nu s-a întâmplat aşa ceva, nu? A replicat ea, sesizând foarte repede că acesta era un punct slab. Nu m-a văzut nimeni, pentru că nu am ieşit din casă, înţelegeţi.

— Înţeleg perfect, doamnă.

Inspectorul şi-a tras scaunul, venind un pic mai aproape.

— Acuma, doamnă Lestrange, înţeleg că i-aţi făcut o vizită colonelului Protheroe, la Old Hall, cu o seară înainte de moartea sa.

— Aşa e, a răspuns calmă doamna Lestrange.

— Puteţi să-mi spuneţi despre ce aţi discutat?

— Este o problemă privată, domnule inspector.

— Mi-e teamă că trebuie să vă cer să-mi explicaţi şi mie această problemă privată.

— Nici prin gând nu-mi trece să fac aşa ceva. Vă asigur, doar, că în cursul acelei discuţii nu s-a rostit nimic care să aibă vreo legătură cu crima.

— Cred că trebuie să mă lăsaţi pe mine să judec, în această privinţă.

— Oricum ar fi, domnule inspector, va trebui să mă credeţi pe cuvânt.

— Pare-mi-se că mi-aţi mai spus asta o dată. Deci trebuie să vă cred pe cuvânt, orice mi-aţi răspunde?

— Aşa s-ar zice, a încuviinţat ea, rămânând calmă şi zâmbind în continuare.

Inspectorul Slack s-a făcut foarte roşu la faţă.

— Problema aceasta, doamnă Lestrange, este foarte serioasă. Vreau adevărul…, a continuat el, lovind cu pumnul în masă. Şi am de gând să fac tot ce pot ca să-l aflu.

Doamna Lestrange nu i-a răspuns nimic.

— Nu vedeţi, doamnă, că vă puneţi într-o poziţie foarte dubioasă?

Din nou – nici un răspuns.

— O să fiţi chemată să depuneţi mărturie la anchetă.

— Da.

Atât – un răspuns monosilabic, rostit pe un ton neutru, fără urmă de interes. Inspectorul şi-a schimbat tactica.

— Îl cunoşteaţi pe colonelul Protheroe?

— Da, îl cunoşteam.

— Bine?

Răspunsul a venit după o scurtă pauză:

— Nu-l mai văzusem de mai mulţi ani.

— Pe doamna Protheroe o cunoşteaţi?

— Nu.

— Mă iertaţi că vă spun, dar v-aţi ales o oră foarte nepotrivită pentru o vizită.

— Eu n-aş fi de acord.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Voiam să vorbesc cu colonelul Protheroe între patru ochi. Nu voiam să le văd nici pe doamna, nici pe domnişoara

Protheroe. Asta mi s-a părut cea mai bună cale de a obţine ce doream.

— Şi de ce nu voiaţi să vă întâlniţi cu doamna sau cu domnişoara Protheroe?

— Asta, domnule inspector, e treaba mea.

— Atunci înseamnă că nu mai aveţi ce să-mi spuneţi.

— Chiar aşa.

Inspectorul Slack s-a ridicat.

— Dacă nu sunteţi atentă, doamnă, o să vă puneţi într-o situaţie foarte neplăcută. Lucrurile astea nu-mi miros a bine. Nu-mi miros deloc a bine.

Doamna Lestrange a râs. Până şi eu aş fi putut să-i explic inspectorului că nu era o femeie care să se sperie cu uşurinţă.

— Ce să zic, a continuat el, încercând să iasă cu demnitate din încurcătură, să nu spuneţi că nu v-am prevenit, asta-i tot. La revedere, doamnă, şi credeţi-mă: o să aflăm noi adevărul.

A plecat. Doamna Lestrange s-a ridicat şi ea şi mi-a întins mâna.

— Acum o să vă rog să plecaţi – da, e mai bine aşa. Cum să vă spun, e prea târziu pentru sfaturi. Mi-am ales calea. Apoi a repetat, cu un glas uşor pierdut: Mi-am ales calea.

Capitolul XVI

Plecând, m-am întâlnit în prag cu Haydock. Se uita gânditor şi încruntat după Slack, care tocmai ieşea pe poartă.

— A venit s-o interogheze? M-a întrebat.

— Da.

— Sper că a fost politicos.

După părerea mea, politeţea este o artă pe care inspectorul Slack nu a deprins-o cu adevărat până acum, dar am presupus că, după propriile sale criterii, chiar fusese politicos şi, oricum, nu voiam să-l mai supăr pe Haydock, care şi aşa arăta îngrijorat şi posomorât. Aşa că

am răspuns că da, fusese politicos. Haydock a dat din cap şi a intrat, iar eu am început să cobor pe strada principală şi, destul de repede, l-am ajuns pe inspector din urmă. Mi s-a părut că mergea intenţionat foarte încet. Oricât de mult i-aş displăcea, nu e el omul care să-şi lase sentimentele să stea în calea nevoii de a afla informaţii noi.

— Ştiţi ceva despre doamna asta? M-a întrebat, mergând drept la ţintă.

Am răspuns că nu ştiam absolut nimic.

— Nu v-a spus de ce a venit să locuiască aici?

— Nu.

— Şi totuşi mergeţi s-o vedeţi.

— E de datoria mea să-mi vizitez enoriaşii, am răspuns, fără să-i dezvălui că fusesem chemat.

— Hm, da, aşa o fi.

Vreo două minute n-a mai spus nimic, dar apoi n-a mai rezistat dorinţei de a discuta cu mine despre recentul său eşec şi a continuat:

— Dubioasă poveste, mi se pare mie.

— Chiar aşa?

— Ca să fiu cinstit, eu la „şantaj” mă gândesc. Pare ciudat, dacă ne gândim la colonelul Protheroe, pe care nimeni nu-l bănuia că ar fi avut ceva de ascuns, dar, la urma urmei, nu se ştie niciodată. N-ar fi primul epitrop al bisericii care să ducă o viaţă dublă.

Mi-am adus aminte vag că şi Miss Marple pomenise câte ceva despre acelaşi subiect.

— Şi chiar crezi că e probabil să fie aşa?

— Păi, domnule, se potriveşte destul de bine. De ce să vină o doamnă ca ea, rafinată, bine îmbrăcată, tocmai aici, în fundul pământului? Şi de ce s-a dus să-l vadă tocmai la ora aceea neobişnuită? De ce n-a vrut să dea ochii cu doamna sau cu domnişoara Protheroe? Da, totul se potriveşte. Şi nici nu poate să recunoască, pentru că şantajul e un delict şi se pedepseşte ca atare. Dar scoatem noi adevărul de la ea. N-avem de unde şti dacă nu cumva este ceva important

pentru caz. Dacă Protheroe ascundea ceva, ceva de care se făcuse vinovat – ceva ruşinos, înţelegeţi şi dumneavoastră câte posibilităţi se deschid.

Adevărul e că înţelegeam.

— Am încercat să-l fac pe majordom să vorbească, pentru că putea să fi auzit câte ceva din conversaţia lui Protheroe cu această Lestrange. Se mai întâmplă, uneori. Numai că mi-a jurat că n-are absolut nici o idee despre ce s-a discutat şi, că veni vorba, din cauza asta a fost şi dat afară. Colonelul s-a răstit la el, supărat pentru că o primise înăuntru, iar majordomul a ripostat, anunţându-şi demisia. Zice că oricum nu-i plăcea locul şi că se gândise de ceva timp să plece.

— Chiar aşa?

— Cu asta, avem încă o persoană cu un dinte împotriva colonelului.

— Nu vrei să-mi spui acum că îl suspectezi pe omul ăsta… Că veni vorba, cum îl cheamă?

— Îl cheamă Reeves şi nu spun că l-aş bănui. Spun doar că nu se ştie niciodată. Nu-mi place cum se poartă. E prea onctuos şi mieros.

M-am întrebat ce ar fi avut Reeves de spus despre manierele inspectorului.

— Acum mă duc să-l interoghez pe şofer.

— Atunci, i-am spus, te-aş ruga să mă iei şi pe mine cu dumneata în maşină. Vreau să vorbesc puţin cu doamna Protheroe.

— Despre ce?

— Despre înmormântare.

— Ah! A comentat inspectorul Slack, puţin încurcat. Mâine, sâmbătă, e ancheta.

— Tocmai. Pesemne că înmormântarea o s-o facem marţi.

Inspectorul părea puţin ruşinat de propria bruscheţe. În semn de împăcare, în loc de creangă de măslin, m-a invitat să fiu de faţă la discuţia cu şoferul, Manning. E un flăcău simpatic, neavând mai mult de douăzeci şi cinci sau

douăzeci şi şase de ani, care avea tendinţa clară de a se lăsa impresionat de personalitatea inspectorului.

— Ei băiete, a început Slack, am nevoie de ceva informaţii de la tine.

— Da, domnule, s-a bâlbâit şoferul. Desigur.

Nici dacă era el însuşi criminalul nu putea fi mai tulburat.

— În cursul zilei de ieri ţi-ai dus stăpânul în sat?

— Da, domnule.

— La ce oră?

— Cinci şi jumătate.

— A venit şi doamna Protheroe?

— Da, domnule.

— Şi v-aţi dus drept în sat?

— Da.

— Nu v-aţi oprit nicăieri, pe drum?

— Nu, domnule.

— Când aţi ajuns acolo, ce-aţi făcut?

— Colonelul a coborât şi mi-a spus că nu mai are nevoie de automobil şi că avea de gând să se întoarcă acasă pe jos. Doamna Protheroe avea de făcut ceva cumpărături. Când a terminat, a pus pachetele în maşină, mi-a spus că asta era tot, aşa că m-am întors acasă.

— Şi ai lăsat-o acolo, în sat?

— Da, domnule.

— Pe la ce oră se întâmpla asta?

— La şase şi un sfert. Precis.

— Unde ai lăsat-o?

— Lângă biserică, domnule.

— Şi colonelul nu a pomenit nimic despre destinaţia pe care-o avea?

— A zis ceva că trebuia să treacă pe la veterinar… Ceva despre unul dintre cai.

— Înţeleg. Şi tu te-ai întors direct încoace?

— Da, domnule.

— Proprietatea asta are două intrări, una pe la South Lodge, alta pe la North Lodge. Presupun că, atunci când

pleci în sat, o apuci pe la South Lodge.
— Da, domnule, întotdeauna.
— Şi tot pe acolo te-ai şi întors, ieri?
— Da, domnule.
— Hm. Bun. Cred că asta e tot. Ah! Iat-o şi pe domnişoara Protheroe.
Lettice venea, plutind, către noi.
— Manning, am nevoie de Fiat, a spus ea. Te rog să mi-l porneşti, bine?
— Desigur, domnişoară, a răspuns şoferul, îndreptându-se spre un automobil cu două locuri şi ridicând prelata.
— Doar o clipă, domnişoară Protheroe, a oprit-o Slack. Am nevoie să cunosc mişcările tuturor în cursul după-amiezii de ieri. Sper că nu vă supăraţi.
Lettice l-a privit lung.
— Să ştiţi că eu niciodată nu cunosc timpul exact, a spus ea.
— Înţeleg că ieri aţi plecat destul de repede după masa de prânz.
Lettice a făcut semn că aşa era.
— Dacă nu vă supăraţi, unde v-aţi dus?
— Să joc tenis.
— Cu cine?
— Cu familia Hartley Napier.
— La Much Benham?
— Da.
— Şi când v-aţi întors?
— Nu ştiu, v-am spus că niciodată nu ştiu lucrurile astea.
— Te-ai întors pe la şapte şi jumătate, am intervenit.
— Aşa e, a încuviinţat Lettice, şi am picat drept în mijlocul întregii agitaţii. Anne avea o criză, iar Griselda o ajuta.
— Mulţumesc, domnişoară, a spus inspectorul. Asta-i tot ce voiam să ştiu.
— Ce straniu, a replicat Lettice. Pare aşa de neinteresant.
Şi s-a îndreptat spre Fiat. Inspectorul şi-a dus un deget la frunte, cu un gest sugestiv.

— Are ceva lipsă? Mi-a sugerat el.

— Câtuşi de puţin, i-am răspuns. Dar aşa-i place să pară.

— Eh, mă rog, acum mă duc să văd ce au să-mi spună slujnicele.

E adevărat că nu-i uşor să-ţi placă Slack, dar e de admirat pentru energia sa nesfârşită. Ne-am despărţit, iar eu l-am întrebat pe Reeves dacă puteam s-o văd pe doamna Protheroe.

— Pe moment, domnule, se odihneşte.

— Atunci mai bine n-o deranjez.

— Poate ar fi bine să aşteptaţi puţin, totuşi. Ştiu că doamna Protheroe era nerăbdătoare să vă vadă. Aşa spunea la dejun.

M-a condus în salon şi a aprins lumina electrică. Jaluzelele erau coborâte.

— Foarte tristă poveste, am comentat.

— Da, domnule, mi-a răspuns, cu un glas rece şi plin de respect.

I-am aruncat o privire, întrebându-mă ce sentimente se regăseau îndărătul acelui comportament impasibil. Oare ştia ceva, ne-ar fi putut lămuri în vreo privinţă? Nu există nimic pe lume mai neomenesc decât masca unui bun servitor.

— Mai doriţi ceva, domnule?

În ciuda vorbelor politicoase şi adecvate momentului, mi s-a părut că ghicesc în glasul lui o urmă de îngrijorare, de parcă era nerăbdător să plece.

— Nu, mulţumesc, i-am răspuns.

N-am avut mult de aşteptat, până ca Anne Protheroe să coboare să mă vadă. Am discutat despre ce aveam de făcut în continuare, am stabilit câteva detalii, apoi ea a exclamat:

— Doctorul Haydock este un om minunat! Atât de bun la suflet.

— Da, Haydock este omul cel mai cumsecade din câţi cunosc.

— A fost uluitor de blând cu mine. Dar pare foarte trist, nu credeţi?

Nu-mi trecuse până atunci prin minte că Haydock ar fi putut fi trist. Am cântărit asta o vreme şi, în cele din urmă, am răspuns:

— Nu cred să fi observat vreodată aşa ceva.

— Nici eu, până azi.

— Se întâmplă uneori ca necazurile prin care trecem să ne facă mai sensibili la ale altora, am comentat.

— Foarte adevărat. Domnule Clement, a continuat Anne după câteva clipe de tăcere, există un lucru pe care nu pot să-l pricep, oricât m-aş chinui. Dacă soţul meu a fost împuşcat imediat după ce-am plecat eu, cum se face că nu am auzit împuşcătura?

— Există motive să credem că totul s-a întâmplat mai târziu.

— Şi-atunci ora scrisă pe bilet? 6.20?

— Se poate să fi fost adăugată de altă mână – de criminal, adică.

Anne s-a albit la faţă.

— Ce groaznic!

— N-aţi observat că cifrele care alcătuiau ora arătau altfel decât scrisul lui obişnuit?

— Oricum, întreg biletul arăta diferit.

Observaţia era destul de bună. Scrisul de pe bilet era o mâzgăleală, aproape de necitit, nu ordonat şi frumos aşa cum scria Protheroe de obicei.

— Şi ştiţi sigur că nimeni nu-l mai bănuieşte pe Lawrence?

— Cred că s-a convins toată lumea că nu e vinovat.

— Şi atunci, domnule Clement, cine ar putea fi? Lucius nu era foarte iubit, ştiu asta, dar nu cred că avea vreun duşman adevărat. Genul… Genul acesta de duşmani.

— E un mare mister, am răspuns, clătinând din cap şi gândindu-mă, nedumerit, la cei şapte suspecţi ai lui Miss Marple. Cine puteau fi?

După ce mi-am luat rămas-bun de la Anne, am pus în practică o idee la care mă gândisem la un moment dat. M-am întors la Old Hall pe o cărare ascunsă. Când am ajuns la gard, m-am întors câţiva paşi pe drumul pe care venisem, am găsit un loc unde mi s-a părut că iarba de pe jos părea călcată şi am părăsit cărarea, croindu-mi drum printre tufişuri. Păduricea în care mă aflam era destul de deasă, cu multă vegetaţie pe jos. Nu înaintam prea repede. Dintr-odată, mi-am dat seama că mai era cineva care se mişca printre tufişuri, nu departe de mine. M-am oprit, neştiind ce să fac, şi brusc a apărut Lawrence Redding, cărând în braţe o piatră mare. Presupun că arătam a om luat pe nepregătite, pentru că el a izbucnit deodată în râs.

— Nu, mi-a spus, nu e un indiciu, este o jertfă de împăcare.

— O jertfă de împăcare?

— Mă rog, dacă nu asta, atunci să zicem o bază pentru negocieri. Am nevoie de o scuză ca să-i fac o vizită vecinei dumneavoastră, Miss Marple, şi mi s-a spus că lucrul care-i place cel mai mult pe lume este un pietroi drăguţ pentru grădina aceea japoneză de care se ocupă.

— Asta-i adevărat, am răspuns. Dar ce treabă ai dumneata cu bătrâna?

— Păi, un singur lucru am să-i cer. Dacă a fost ceva de văzut ieri-seară, atunci Miss Marple a văzut precis. Nu trebuie să fie neapărat ceva legat de crimă – sau vreun lucru despre care ea să creadă că ar avea legătură. Mă gândeam la vreun incident ieşit din comun, straniu, vreun lucru mic şi neimportant care să ne dea un indiciu despre ce s-a petrecut. Ceva ce nici nu i s-ar părea demn de pomenit la poliţie.

— Da, se poate, cine ştie.

— Oricum, merită încercat. Să ştiţi, domnule Clement, că am de gând să dau de capătul poveştii. De dragul lui Anne, măcar. Şi nu am prea mare încredere în Slack – e destul de zelos, dar zelul nu poate ţine loc de creier, la urma urmelor.

— Văd, i-am replicat, că ai devenit acel personaj literar, favoritul tuturor – detectivul amator. Totuşi, în viaţa reală, nu sunt sigur că astfel de oameni ţin pasul cu profesionişti.

M-a privit lung, cercetător, apoi, dintr-odată, a râs.

— Şi dumneavoastră, padre, ce făceaţi în pădure?

Am avut bunul-simţ să roşesc.

— Cam tot ce făceam şi eu, nu-i aşa? Înseamnă că trebuie să fi avut aceeaşi nedumerire ca şi mine. Cum Dumnezeu a ajuns criminalul în birou? Prima rută – pe poteca din spate şi prin grădină. Ruta a doua – pe uşa din faţă. Ruta a treia – există oare aşa ceva? Ideea mea era să cercetez dacă există vreun semn că tufişurile ar fi fost deranjate sau rupte undeva în apropierea zidului vicariatului.

— La asta mă gândeam şi eu, am recunoscut.

— Eu însă nu m-am apucat de treabă, a continuat Lawrence, pentru că mi-a trecut prin cap că ar fi mai bine să vorbesc întâi cu Miss Marple, ca să fiu absolut sigur că n-a trecut nimeni pe potecuţă ieri, câtă vreme noi eram în studio.

Am scuturat din cap.

— Ne-a spus că nu a trecut nimeni, şi era absolut sigură.

— Da, da, nimeni care să fi fost cu adevărat „cineva” pentru ea – pare o prostie, dar înţelegeţi ce spun. Ar putea să fi fost cineva ca poştaşul sau lăptarul, sau ucenicul măcelarului – cineva a cărui prezenţa să fie atât de firească încât să nici nu-ţi mai vină în minte s-o pomeneşti.

— Te-ai apucat de citit G. K. Chesterton, am spus, iar Lawrence nu a negat.

— Dar nu credeţi că ideea asta valorează cât de cât ceva?

— Mă rog, presupun că da, am încuviinţat.

Fără multă vorbă, ne-am croit drum spre casa lui Miss Marple. Am găsit-o lucrând în grădină. Când ne-a observat sărind gărduţul, ne-a strigat.

— Vedeţi, mi-a şoptit Lawrence, nimic nu-i scapă.

Ne-a primit foarte bine şi a fost foarte încântată de uriaşa piatră adusă de Lawrence, pe care el i-a oferit-o cu toată

solemnitatea.
— Foarte drăguţ din partea dumneavoastră, domnule Redding. Foarte drăguţ.
Încurajat, Lawrence a trecut la întrebările care-i stăteau pe limbă. Miss Marple l-a ascultat atent.
— Da, înţeleg ce vreţi să spuneţi şi sunt cu totul de acord. Nimeni nu observă sau nu se oboseşte să pomenească de astfel de persoane. Dar vă asigur că nu s-a întâmplat nimic de soiul ăsta. Nu a trecut absolut nimeni.
— Sunteţi sigură, Miss Marple?
— Foarte sigură.
— Dar pe poteca din pădure nu aţi văzut pe nimeni, în după-amiaza aceea? Am întrebat şi eu. Ducându-se, venind…
— Oh, ba da, chiar multă lume. Doctorul Stone şi domnişoara Cram au plecat pe acolo – pentru ei este drumul cel mai scurt până la Gorgan. Asta a fost puţin după două. Şi doctorul Stone tot pe acolo s-a şi întors – după cum ştiţi, domnule Redding, pentru că s-a întâlnit cu dumneavoastră şi cu doamna Protheroe.
— Că veni vorba, am spus. Focul acela de armă pe care l-aţi auzit dumneavoastră, Miss Marple. Pesemne că domnul Redding şi doamna Protheroe l-au auzit şi ei.
Şi l-am privit întrebător pe Lawrence.
— Da, a răspuns el, gânditor. Cred că am auzit nişte împuşcături. Nu-i aşa? Una sau două?
— Eu am auzit numai una, a zis Miss Marple.
— Îmi amintesc ceva, dar extrem de vag, a continuat Lawrence. La naiba cu toate, ce n-aş da să-mi pot aminti mai bine! Dac-aş fi ştiut… Dar, vedeţi, eram foarte prins de… de…
A tăcut, jenat, eu am tuşit uşor, cu tact, iar Miss Marple, uşor cam aferată, a schimbat subiectul.
— Inspectorul Slack a tot încercat să mă fac să spun precis dacă am auzit împuşcătura înainte sau după ce domnul Redding şi doamna Protheroe au plecat din studio. A trebuit

să mărturisesc că, pur şi simplu, nu-mi amintesc clar, dar am impresia – şi, pe măsură ce mă gândesc mai adânc, mi se pare din ce în ce mai sigur – că a fost după.

— Şi cu asta, faimosul nostru doctor Stone iese din discuţie, a spus Lawrence, oftând. Nu că ar fi existat vreodată vreun motiv pentru care să fie suspectat de uciderea bătrânului Protheroe.

— Ah, da! A exclamat Miss Marple. Numai că mie mi se pare prudent să bănuiesc pe fiecare, măcar puţin. Vreau să spun că, la urma urmei, nu se ştie niciodată, nu?

Tipic pentru Miss Marple. L-am întrebat pe Lawrence dacă era de acord cu ea, în privinţa împuşcăturii.

— Chiar că nu ştiu. Vedeţi dumneavoastră, a fost un zgomot extrem de banal. Înclin să cred că l-am auzit când eram încă în studio. Dacă-i pe aşa, sunetul ar fi fost oarecum înfundat şi… Şi din înăuntru nu s-ar fi remarcat mai deloc.

M-am gândit în sinea mea că avea el şi alte motive să nu remarce, pe lângă faptul că sunetul ar fi fost înfundat.

— Trebuie s-o întreb pe Anne, a spus Lawrence. Poate-şi aminteşte ea. Că veni vorba, mi se pare că mai există un fapt curios, care necesită o explicaţie. Doamna Lestrange, misterioasa doamnă din St. Mary Mead, i-a făcut o vizită bătrânului Protheroe, miercuri seara, după cină. Nimeni nu pare să ştie despre ce-a fost vorba. Bătrânul n-a pomenit nimic, nici faţă de soţia lui, nici faţă de Lettice.

— Poate ştie domnul vicar, a spus Miss Marple.

Poftim! De unde ştia ea că fusesem s-o vizitez pe doamna Lestrange, chiar în după-amiaza aceea? E de-a dreptul ieşit din comun cum face să afle atâtea lucruri. Am clătinat din cap şi le-am spus că n-am nici o informaţie cu privire la povestea aceea.

— Şi inspectorul Slack ce crede? A întrebat Miss Marple.

— A făcut tot ce-a putut ca să-l sperie niţel pe majordom, dar rezultă că acesta n-a fost îndeajuns de curios ca să asculte la uşă. Aşa că, una peste alta, nimeni nu ştie.

— Totuşi, cred că există cineva care să fi auzit câte ceva, nu? A continuat Miss Marple. Vreau să spun că aşa se întâmplă mereu. Aici cred că domnul Redding ar putea afla ceva.

— Dar doamna Protheroe nu ştie nimic.

— Nu la Anne Protheroe mă refeream, a spus Miss Marple. Mă refeream la slujnice. Ştiţi bine ce reticente sunt să povestească poliţiei. Pe de altă parte, un tânăr arătos... Să nu vă supăraţi pe mine, domnule Redding... Şi încă unul care-a fost bănuit pe nedrept... Sunt convinsă că va afla pe dată tot ce se ştie.

— O să trec pe-acolo astă-seară să-mi încerc norocul, a încuviinţat Lawrence, fără şovăire. Mulţumesc pentru idee, Miss Marple. O să mă duc acolo după... După ce eu şi domnul vicar ne terminăm trebuşoara.

M-am gândit atunci că era momentul să nu mai zăbovim, aşa că ne-am luat rămas-bun de la Miss Marple şi am intrat iarăşi în pădure. Pentru început, am urcat pe potecă până am ajuns într-un alt loc în care era aproape sigur că cineva o făcuse la dreapta, printre copaci. Lawrence mi-a spus însă că cercetase deja pista aceea şi că nu ducea nicăieri. Cu toate astea, a fost de acord să mai vedem o dată. Poate greşise.

Până la urmă s-a dovedit că avusese dreptate. După zece sau doisprezece iarzi, nu se mai vedea nici un semn că cineva s-ar fi strecurat pe acolo. Acela era locul în care ajunsese şi Lawrence mai devreme, înainte să se întâlnească cu mine.

Am ieşit iar pe potecă şi am mai mers puţin. Am ajuns iarăşi într-un loc în care tufişurile păreau deranjate. Semnele erau greu de observat dar, din câte mi s-a părut, odată ce le observai era limpede că trecuse cineva pe acolo. De data aceasta, lucrurile arătau mai promiţător. Pe o cale foarte ocolită, urma se apropia încet, încet de vicariat. Până la urmă, am ajuns într-un loc în care tufişurile creşteau foarte dese, lipite de zid. Zidul este înalt, împodobit pe

creastă cu tot felul de cioburi. Dacă fusese cineva acolo, cu o scară, nu aveam cum să nu găsim urme ale trecerii sale.

Tocmai ne strecuram, cu paşi mici, pe lângă zid, când am auzit un zgomot – ca o crenguţă uscată care troznea sub talpa cuiva. Am mers mai departe, croindu-mi drum printr-un desiş, şi m-am trezit faţă în faţă cu inspectorul Slack.

— A, dumneavoastră eraţi, mi-a spus. Şi domnul Redding. Mă rog frumos, domnilor, cam ce făceaţi pe aici?

Uşor stânjeniţi, i-am explicat.

— Ei ca să vezi, a spus inspectorul. Şi noi, care, iată, nu suntem aşa de proşti cum ne crede lumea în general, am avut aceeaşi idee. M-am învârtit pe aici vreo oră. Şi vreţi să ştiţi ceva?

— Da, i-am răspuns spăşit.

— Nici vorbă ca ucigaşul colonelului Protheroe să fi trecut pe aici. Nici pe partea asta a zidului, nici pe cealaltă, nu există nici un semn. Ucigaşul a venit pe uşa din faţă. Altfel, nu se poate.

— Cu neputinţă! Am strigat eu.

— Şi de ce n-ar fi? Uşa e mereu deschisă. Nu trebuie decât să intri, pur şi simplu. Din bucătărie nu poţi fi văzut. Se ştie că dumneavoastră sunteţi plecat, se ştie că doamna Clement este la Londra, se ştie că domnul Dennis este plecat să joace o partidă. Simplu ca bună ziua. Şi nici nu e nevoie să vină sau să plece prin sat. Chiar vizavi de poarta vicariatului este o potecă, accesibilă tuturor, de pe care poţi ajunge tot aici, în pădure, şi poţi ieşi pe unde doreşti. N-are cine să vadă, cu excepţia doamnei Price Ridley. Şi dacă ea nu se nimereşte să iasă chiar atunci pe poartă, drumul e liber. E mult mai uşor decât să te caţeri pe zid. Oricum, ferestrele de la etajul de sus al casei doamnei Price Ridley se află la un nivel mai înalt decât creasta. Credeţi-mă pe mine, pe acolo a venit.

Şi chiar părea să aibă dreptate.

Capitolul XVII

În dimineaţa următoare, inspectorul Slack a trecut să mă vadă. Am avut senzaţia că se mai îmblânzise puţin faţă de mine. Cu timpul, poate că avea să uite de incidentul cu ceasul.

— Ei, ei, domnule, m-a salutat el, am reuşit să aflu de unde provenea apelul telefonic.

— Chiar aşa? Am întrebat eu, curios.

— E ceva destul de straniu. Persoana care a sunat se afla la North Lodge, pe pământurile de la Old Hall. Căsuţa e goală, momentan, pentru că precedenţii chiriaşi au fost rugaţi să plece iar cei noi încă n-au ajuns. Nu era nimeni acolo, aşadar, ceea ce-a fost foarte convenabil – unde mai pui că una dintre ferestrele din spate era deschisă. Pe receptor nu existau amprente – au fost şterse toate. Asta-i destul de sugestiv.

— Adică?

— Adică, toate indiciile îmi spun că acel apel telefonic a fost deliberat – menit să vă îndepărteze din peisaj. Aşadar, crima fusese plănuită cu grijă, dinainte. Dacă ar fi fost o simplă glumă proastă, amprentele n-ar fi fost şterse cu atâta grijă.

— Ai dreptate, înţeleg.

— Asta mai arată şi că ucigaşul nostru ştia bine moşia de la Old Hall, cu toate împrejurimile. Telefonul n-a fost dat de doamna Protheroe. I-am verificat toate mişcările din după-amiaza aceea. Sunt cel puţin şase servitori gata să jure că nu a ieşit până la cinci şi jumătate. Apoi a fost adus automobilul, iar ea şi colonelul au plecat în sat. Colonelul a trecut pe la Quinton, veterinarul, să-i spună ceva legat de un cal. Doamna Protheroe a comandat câte ceva la băcănie şi la prăvălia de peşte, şi de acolo a apucat-o drept pe poteca din spate, unde a văzut-o Miss Marple. Toţi vânzătorii au spus acelaşi lucru – că nu avea poşetă cu ea. Bătrâna avea dreptate.

— Aproape întotdeauna are, am replicat, liniştit.

— Iar domnişoara Protheroe se afla în Much Benham, la cinci şi jumătate.

— Da, ştiu, am spus. Era şi nepotul meu acolo.

— Cu asta, am scos-o şi pe ea din discuţie. Fetele în casă păreau cinstite – cam întoarse pe dos şi la limita nervilor, dar e de aşteptat. Fireşte că am pus ochii pe majordom – din cauza poveştii cu demisia. Dar nu prea cred că ar şti ceva legat de toată povestea.

— Pare-mi-se că n-ai prea obţinut rezultate pozitive, domnule inspector.

— Aşa şi aşa, ce să zic. A apărut şi ceva foarte, foarte ciudat – şi pe neaşteptate, aş putea spune.

— Ce anume?

— Vă aduceţi aminte ce tărăboi făcea ieri-dimineaţă doamna Price Ridley, vecina dumneavoastră? Despre persoana care-a sunat-o la telefon…

— Da, şi? Am spus.

— Păi, ca s-o liniştim, am aflat de unde venea apelul – şi ia să-mi spuneţi, de unde credeţi dumneavoastră că era?

— Dintr-o cabină? Am sugerat.

— Nicidecum, domnule Clement. Persoana care a sunat era acasă la domnul Lawrence Redding.

— Poftim? Am exclamat eu, surprins.

— Da. Cam ciudat, nu credeţi? Domnul Redding n-a avut însă nimic de-a face cu asta. La momentul respectiv, 6.30, era în drum spre Mistreţul Albastru împreună cu doctorul Stone, sub ochii tuturor oamenilor din sat. Dar faptul rămâne. Sugestiv, nu? Cineva a intrat în casă – era pustie, la ora aceea – şi a folosit telefonul. Dar cine să fi fost? Cu asta, iată două telefoane inexplicabile într-o singură zi. Te face să crezi că există o legătură între ele. Dacă nu se dovedeşte că a fost aceeaşi persoană la mijloc, îmi mănânc pălăria.

— Dar ce motiv să fi avut?

— Păi, tocmai asta rămâne de aflat. Al doilea telefon nu pare să fi avut cine ştie ce motiv, dar trebuie să descoperim noi ceva. Şi înţelegeţi semnificaţia? Telefonul dat de la

domnul Redding de-acasă. Pistolul domnului Redding. Tot felul de indicii ca să-l bănuim.

— Mai logic ar fi fost ca primul telefon să fie dat de la el de-acasă, am protestat.

— Aha, dar să nu credeţi că nu m-am gândit şi eu la asta. Ce făcea domnul Redding, în majoritatea după-amiezelor? Se ducea la Old Hall s-o picteze pe domnişoara Protheroe. De la el de-acasă, pleca pe motocicletă şi trecea prin poarta dinspre nord. Acuma înţelegeţi ce s-a-ntâmplat cu telefonul numărul doi. Criminalul este o persoană care nu ştia nimic despre cearta dintre domnul Redding şi colonel, şi nu ştia că domnul Redding nu se mai ducea la Old Hall.

Am reflectat o clipă, pentru a cântări pe toate părţile argumentele inspectorului. Păreau logice. Concluzia era de neocolit.

— Dar pe telefonul domnului Redding exista vreo amprentă? Am întrebat.

— Nu, a răspuns cu amărăciune inspectorul. Nenorocirea face ca bătrâna aceea care vine şi-i face treburile prin casă să fi trecut pe-acolo ieri-dimineaţă şi să fi şters praful. Oricum e o babă proastă, a continuat el, după câteva minute în care rămăsese pe gânduri, încrâncenat. Nici nu-şi mai aminteşte când a văzut ultima dată pistolul. Poate că era acolo în dimineaţa crimei, sau poate nu era. „Zău că nu-mi amintesc.” Toate-s la fel! Am fost să-l văd şi pe doctorul Stone, doar aşa, ca o formalitate. Trebuie să vă spun că s-a comportat foarte bine. Mi-a spus că el şi domnişoara Cram se duseseră la movila aia – sau gorgan, sau cum i-o spune – pe la două şi jumătate şi că au rămas acolo toată după-amiaza. Doctorul s-a întors singur, ea a mai rămas puţin. Zice că n-a auzit nici o împuşcătură, dar recunoaşte că e cam aiurit. Numai că totul se potriveşte cu ceea ce credeam şi noi.

— Cu excepţia faptului că încă n-aţi prins criminalul, am spus.

— Hm, a răspuns inspectorul. Dumneavoastră aţi auzit la telefon un glas de femeie. Pare extrem de probabil ca şi persoana care-a sunat-o pe doamna Price Ridley să fie tot o femeie. Măcar dacă împuşcătura nu ar fi venit aşa repede după apelul telefonic. Atunci aş şti încotro să mă îndrept.

— Încotro?

— Ei, domnule, asta-i mai bine să nu vă spun.

Şi-atunci, într-un mod destul de ingenios şi cam fără ruşine, am propus să bem un pahar de vin vechi de porto. Am acasă nişte porto destul de vechi, şi foarte bun. E drept că la ora unsprezece dimineaţa era cam devreme pentru aşa ceva, dar mi s-a părut că inspectorul Slack nu era genul de om care să pună preţ pe asta. Fireşte că era o risipă de toată frumuseţea, dar am considerat că nu trebuia să mă arăt meschin. După ce inspectorul a dat pe gât al doilea păhărel, s-a mai îmblânzit un pic şi a devenit jovial. Cam aşa se întâmplă după ce cineva gustă din vinul respectiv.

— La urma urmei, domnule vicar, cred că dumneavoastră pot să vă spun, a zis Slack. Dar sper că o să ţineţi totul pentru dumneavoastră. Să nu cumva să aud tot felul de zvonuri prin parohie.

L-am asigurat că aşa aveam să fac.

— Ţinând cont că povestea s-a petrecut la dumneavoastră acasă, parcă aveţi şi dreptul să ştiţi.

— Cam aşa cred şi eu, am încuviinţat.

— Ei, domnule, atunci ia spuneţi: ce părere aveţi despre doamna care l-a vizitat pe colonelul Protheroe cu o seară înainte de moartea lui?

— Doamna Lestrange? Am exclamat eu, destul de tare, din pricina uimirii care mă cuprinsese.

Inspectorul mi-a aruncat o privire de reproş.

— Mai încet, domnule. Da, eu pe doamna Lestrange am pus ochii. Nu uitaţi ce v-am spus – şantaj.

— Dar ăsta nu-i un motiv pentru crimă. E ca şi cum ai omorî găina care face ouă de aur… Şi asta dacă, într-

adevăr, teoria dumitale e adevărată, ceea ce eu nu vreau să admit nici măcar o clipă.

Inspectorul mi-a făcut cu ochiul, într-un mod destul de vulgar.

— Da, da, da, doamna asta e exact genul de femeie căreia bărbaţii îi iau apărarea. Dar ia gândiţi-vă, domnule. Ce-ar fi dacă ea l-ar fi şantajat deja pe bătrân, cândva în trecut? Trec nişte ani, apoi îi dă din nou de urmă, vine încoace şi încearcă din nou. Numai că, între timp, lucrurile s-au schimbat. Legile noi sunt cu totul altfel decât cele vechi. Oamenii care îi dau pe alţii în judecată pentru şantaj au tot felul de avantaje – nu mai este voie ca numele lor să fie pomenite în presă. Ia să ne gândim: colonelul Protheroe schimbă foaia şi ameninţă s-o dea pe mâna justiţiei. Doamna se trezeşte într-o postură neplăcută. Şantajul se pedepseşte destul de drastic, mai nou. Situaţia, deci, se schimbă radical. Nu-i mai rămâne nimic altceva de făcut decât să scape de el fără întârziere.

Am rămas pe gânduri. Trebuia să recunosc că inspectorul construise o teorie destul de plauzibilă. Nu-mi trecea prin minte decât un singur lucru care să mă împiedice să-i dau dreptate – caracterul doamnei Lestrange.

— Nu sunt de acord cu dumneata, domnule inspector, am spus. Doamna Lestrange nu-mi pare a fi tipul de şantajistă. E… mă rog, ştiu că vorba asta e cam de modă veche, dar e o adevărată doamnă.

Mi-a aruncat o privire plină de milă.

— Ei bine, domnule, a spus el, cu înţelegere, dumneavoastră sunteţi om al bisericii. Nu ştiţi mare lucru din ce se-ntâmplă pe lume. Adevărată doamnă, auzi! Dacă aţi ştii câte ceva din ce ştiu eu, aţi rămâne surprins.

— Nu mă refer doar la poziţia socială. Oricum, la o adică, nu mi se pare exclus să fie o persoană care şi-a pierdut, din cine ştie ce motiv, statutul social. Mă referem însă la… Purtarea ei. E atât de rafinată.

— Înseamnă că o priviţi cu alţi ochi decât mine. Oi fi eu bărbat, dar sunt ofiţer de poliţie, să nu uităm. Rafinamentele lor nu le sunt de nici un folos cu mine. Ce să zic, femeia aia e genul de om care-ţi poate înfige cuţitul în piept fără să şovăie nici o clipă.

Curios – şi mie doamna Lestrange mi se părea mult mai capabilă de crimă, decât de şantaj.

— Numai că, fireşte, nu putea să-i telefoneze doamnei de-alături şi să-l împuşte pe colonelul Protheroe în acelaşi timp, a continuat inspectorul.

Nici nu terminase bine, când şi-a dat seama de ceva, şi s-a pălmuit cu putere pe coapsă.

— Asta-i! A exclamat. Ăsta-i motivul pentru al doilea apel. Un soi de alibi. Persoana ştia bine că o să facem legătura cu primul apel. Trebuie să arunc o privire în povestea asta. Cine ştie, o fi plătit vreun băieţandru din sat să dea telefon în locul ei. Unuia de soiul ăsta nici prin cap nu i-ar trece să se gândească la crimă.

Cu asta, s-a grăbit să plece.

— Miss Marple vrea să te vadă, mi-a spus Griselda, vârându-şi capul pe uşă. Mi-a trimis un bilet foarte incoerent – cu un scris plin de bucle şi de sublinieri. Nici n-am reuşit să înţeleg tot. Pare-se că ea, una, nu poate pleca de-acasă. Grăbeşte-te să vezi despre ce e vorba. Mie-mi vin musafirele în câteva minute, altfel aş fi venit şi eu. Ce nu-mi plac femeile bătrâne – îmi tot povestesc despre cum le dor picioarele şi, din când în când, nu se lasă până nu-mi şi arată. Ce noroc că ancheta este chiar azi după-amiază! Aşa, nu va mai trebui să asişti la meciul de crichet de la clubul băieţilor.

M-am grăbit, la rândul meu, să plec, destul de curios cu privire la motivul chemării. Am găsit-o pe Miss Marple într-o stare care cred că poate fi descrisă ca „de agitaţie”. Era foarte îmbujorată şi uşor incoerentă.

— Nepotul meu, mi-a explicat. Nepotul meu, Raymond West, scriitorul. Vine astăzi în vizită. Ce de lucruri sunt de

făcut şi eu trebuie să văd de toate. Nu poţi avea încredere în fata în casă, să aerisească paturile aşa cum trebuie, ca să nu mai spun că, fireşte, astă-seară trebuie să avem carne la cină. Bărbaţii mănâncă atâta carne, nu credeţi? Şi ceva de băut. Trebuie neapărat să am ceva de băut în casă – şi un sifon.

— Dacă pot să ajut cu ceva…, am început.

— Vai, sunteţi foarte amabil. Dar nu despre asta era vorba. La urma urmei, e timp destul. Pipa şi tutunul şi le aduce el, ceea ce e bine. E bine pentru că nu mai trebuie să-mi bat capul să aflu ce fel de ţigări trebuie cumpărate. Pe de altă parte, nu-i aşa bine, pentru că trebuie mult timp până să iasă mirosul din perdele. Fireşte că deschid ferestrele în fiecare dimineaţă, devreme, şi le scutur zdravăn. Raymond se trezeşte foarte târziu – cred că aşa fac aproape toţi scriitorii. Cărţile lui sunt foarte spirituale, aşa mi se pare, cu toate că oamenii nu sunt nici pe departe aşa de nesuferiţi cum îi descrie el. Tinerii inteligenţi ştiu aşa puţine despre viaţă, nu credeţi?

— Vreţi să-l aduceţi cumva la cină la vicariat? Am întrebat; tot nu reuşeam să-mi dau seama de ce mă chemase.

— Vai, mulţumesc, dar nu, a răspuns Miss Marple. Sunteţi foarte amabil, a adăugat.

— Păi… Era ceva despre care voiaţi să-mi vorbiţi, parcă, i-am sugerat, în disperare de cauză.

— Ah, da, fireşte! Cu toată agitaţia, îmi ieşise complet din minte. Aici s-a întrerupt, şi i-a strigat fetei în casă: Emily, Emily… Alte cearşafuri, te rog. Cele cu dantelă şi cu monogramă, şi nu le aşeza prea aproape de foc. Apoi a închis uşa şi s-a întors la mine în vârful picioarelor. Aseară s-a întâmplat ceva ciudat, asta-i tot, mi-a explicat. M-am gândit că aţi vrea să ştiţi, deşi, pe moment, nu am înţeles absolut nimic. Aseară nu aveam somn – mă tot gândeam la istoria asta tristă. Aşa că m-am ridicat şi m-am uitat pe fereastră. Şi ce credeţi c-am văzut?

I-am aruncat o privire întrebătoare.

— Pe Gladys Cram, a spus Miss Marple, cu multă gravitate. Cum vă văd şi cum mă vedeţi, se ducea în pădure cu o valiză.

— O valiză?

— Da, nu-i ceva cu totul ieşit din comun? Ce să caute la douăsprezece noaptea în pădure, cu o valiză? Înţelegeţi dumneavoastră, nu prea cred să aibă ceva de-a face cu crima. Dar este un Fapt Ciudat, iar acum cred că toţi suntem de acord – Faptele Ciudate trebuie observate cu atenţie.

— Cu totul uluitor, am spus. Nu cumva se ducea să… Doarmă la gorgan?

— Nu, asta nu, a răspuns Miss Marple, pentru că s-a întors la scurtă vreme după aceea, şi nu mai avea nici o valiză cu ea.

Capitolul XVIII

Ancheta a început în după-amiaza aceea de sâmbătă, la ora două, la Mistreţul Albastru. Nici nu mai e nevoie să precizez că a suscitat un interes cu totul ieşit din comun. Trecuseră cel puţin cincisprezece ani de când în St. Mary Mead nu mai avusese loc vreo crimă. În plus, faptul că un om de vază, precum colonelul Protheroe, fusese omorât de-a dreptul în birou, la vicariat, era un adevărat ospăţ de senzaţii tari, aşa cum rar le este dat să guste oamenilor dintr-un sat ca al nostru.

În timp ce mă aflam acolo, mi-a ajuns la urechi un potop de comentarii pe care, probabil, nu ar fi trebuit să le aud.

— Uite-l pe vicar. Cam palid, nu crezi? Mă întreb dacă n-a avut şi el ceva de-a face cu asta… La urma urmei, totul s-a petrecut acolo, la vicariat.

— Mary Adams, nu ţi-e ruşine? Ca să nu mai spun că la momentul respectiv, tocmai trecea pe la Henry Abbott.

— Ei, da, dar tot se vorbeşte că el şi colonelul s-ar fi certat. Uite-o şi pe Mary Hill. Ce aere-şi dă, şi de ce? Numai pentru că lucrează acolo. Hai, taci, taci, vine judecătorul.

Judecătorul de instrucţie era doctorul Roberts, din Much Benham, orăşelul vecin. După ce şi-a dres glasul, şi-a potrivit ochelarii pe nas şi a luat un aer impozant.

N-are nici un rost să mai povestesc o dată tot ce s-a vorbit. Ar fi prea obositor. Primul a fost Lawrence Redding, care a declarat cum a descoperit cadavrul şi a identificat pistolul ca fiind al lui. Din câte credea, ultima oară când văzuse arma fusese marţi, cu două zile înainte de crimă. Îl ţinea pe un raft, la el acasă, iar uşa de la intrare era, în general, lăsată descuiată.

Doamna Protheroe a declarat că îşi văzuse pentru ultima dată soţul în jur de şase fără un sfert, când se despărţiseră, fiecare cu treburile sale, pe strada mare din sat. Conveniseră ca ea să treacă să-l ia de la vicariat, ceva mai târziu. Ajunsese acolo pe la şase şi un sfert, intrând prin spate, prin grădină. Nu auzise zgomot de voci venind din birou, aşa că îşi imaginase că nu era nimeni înăuntru, dar a recunoscut că ar fi fost cu putinţă ca soţul ei să fi fost aşezat la masa de scris, caz în care nu avea cum să-l observe. După părerea ei, colonelul se comportase foarte firesc în ziua aceea şi nu se plânsese de nimic. Nu ştia să existe vreun duşman care să-i fi putut purta pică.

A venit şi rândul meu să povestesc despre întâlnirea fixată cu Protheroe şi despre cum fusesem apoi chemat la familia Abbott. Am descris şi momentul în care găsisem cadavrul şi îl chemasem pe doctorul Haydock.

— Domnule Clement, cam câtă lume ştia de vizita pe care colonelul urma să v-o facă în seara aceea?

— Destul de multă, cred eu. Soţia mea ştia, la fel şi nepotul meu… ca să nu mai spun că însuşi colonelul Protheroe îmi vorbise despre asta în dimineaţa aceea, când ne-am întâlnit în sat. Aş zice că e cu putinţă să fi fost auzit de multe persoane, pentru că, fiind cam surd, vorbea foarte tare.

— Aţi spune, deci, că era ceva cunoscut de toată lumea? Oricine putea să afle?

Am încuviinţat.

După mine a venit Haydock – un martor important. El a descris cu multă grijă şi cu tot felul de detalii tehnice cum arăta cadavrul şi ce răni se puteau observa. În opinia lui, crima avusese loc în timp ce victima scria ceva. Cât despre oră, intervalul propus a fost 6.20-6.30, cu siguranţă nu mai târziu de 6.35, limita maximă admisă. Acest fapt a fost subliniat şi enunţat foarte limpede. Nu se punea problema sinuciderii, căci rănile nu permiteau o asemenea teorie.

A apărut şi inspectorul Slack, care a fost discret şi reţinut. A povestit cum fusese chemat şi în ce împrejurări descoperise cadavrul. Biletul neterminat a fost prezentat instanţei şi s-a luat notă de ora înscrisă pe foaie – 6.20. A fost adus şi ceasul şi, în mod tacit, s-a presupus că moartea survenise la ora 6.22. Poliţia nu avea de gând să lase să transpire nimic din ceea ce se aflase până atunci. Ceva mai târziu, Anne Protheroe mi-a spus că i se sugerase să afirme că ajunsese la vicariat ceva mai devreme de 6.20.

Următorul martor chemat a fost Mary a noastră, care s-a dovedit destul de grosolană şi de recalcitrantă. A afirmat că nu auzise nimic şi nici nu voia să audă ceva. Că doar nu se întâmpla prea des ca domnii veniţi în vizită la vicariat să se trezească împuşcaţi. Nici vorbă de aşa ceva. În plus, avea şi ea treabă de făcut. Colonelul Protheroe sosise la şase şi un sfert, foarte precis. Nu, nu se uitase la ceas, dar auzise sfertul bătând la biserică, imediat după ce-l condusese în birou. Nu auzise nici o împuşcătură. Dacă ar fi fost aşa ceva, ar fi auzit. Ei da, sigur că înţelegea că trebuie să se fi tras, de vreme ce domnul fusese găsit împuşcat – dar, una peste alta, ea nu auzise nimic şi gata.

Judecătorul de instrucţie nu a insistat – mi-am dat seama că se înţelesese în prealabil cu colonelul Melchett.

Doamna Lestrange a fost chemată în mod oficial să depună mărturie, dar un certificat medical, semnat de doctorul Haydock şi prezentat în instanţă, a atestat că se simţea prea rău pentru a putea participa.

Ultimul martor a fost o bătrână, destul de împrăştiată şi greu de urmărit în ceea ce spunea – era cea care, după cum se exprimase Slack, „îi făcea treburile” lui Lawrence Redding: doamna Archer.

I s-a arătat pistolul, iar ea l-a recunoscut ca fiind cel pe care-l văzuse acasă la domnul Redding, în salon, „undeva în bibliotecă, acolo-l ţinea, aruncat aşa, pur şi simplu”. Ultima oară, îl văzuse în ziua crimei. Da – a venit răspunsul la întrebarea următoare, era foarte sigură că arma era acolo, joi la prânz, la unu fără un sfert, când plecase ea acasă. Mi-am amintit ce-mi spusese inspectorul şi am rămas uşor surprins. Cu toate că nu se exprimase foarte precis când fusese interogată prima oară, la anchetă şi-a prezentat declaraţiile cu multă hotărâre.

Judecătorul de instrucţie a rezumat cazul, foarte ferm, deşi concluziile pozitive erau puţine. Verdictul s-a dat aproape imediat: crimă, ucigaşul sau ucigaşii rămânând neidentificaţi.

Când am plecat, am observat un mic grup de tineri cu feţe agere şi inteligente, care semănau destul de bine între ei, la trăsături. Pe unii deja îi cunoşteam din vedere, după ce, în zilele precedente, tot bântuiseră pe la vicariat. Căutând o scăpare, am intrat repede înapoi la Mistreţul Albastru, având marele noroc de a da imediat peste doctorul Stone, arheologul. Fără să preget, m-am agăţat de el.

— Ziarişti, i-am spus, pe scurt, cu multă suferinţă în glas. Aţi putea oare să mă scăpaţi din ghearele lor?

— Vai, fireşte, domnule Clement. Haideţi cu mine sus.

M-a condus la etaj, pe o scară îngustă, şi m-a introdus în salonul lui, unde am găsit-o pe domnişoara Cram, aşezată în faţa unei maşini de scris şi lovindu-i clapele cu gesturi sigure. Când m-a văzut, m-a întâmpinat cu un surâs larg şi a profitat de ocazie ca să se oprească din lucru.

— Ce groaznic, nu-i aşa? Mi s-a adresat. Adică, faptul că încă nu se ştie cine-a făcut-o. Ca să nu mai spun că am fost dezamăgită de anchetă. Prea cuminte, după părerea mea.

S-a vorbit atât şi nu s-a dezvăluit nici un amănunt picant, ca să zicem aşa.

— Deci ai asistat şi dumneata, domnişoară Cram?

— Sigur, sigur că da. Ca să vezi – nu m-aţi observat? Mă simt puţin rănită de asta, să ştiţi. Zău că da. Un bărbat, fie el şi cleric, ar trebui să mai vadă şi ce-i prin jurul său.

— Şi aţi fost şi dumneavoastră? L-am întrebat pe doctorul Stone, încercând să scap de vorbele ei jucăuşe şi în doi peri.

Tinerele de felul domnişoarei Cram mă fac întotdeauna să mă simt stânjenit.

— Nu, mi-e teamă că nu sunt prea interesat de lucrurile de felul ăsta. Sunt om foarte prins de propriile pasiuni.

— Probabil că şi munca în sine este de natură să captiveze, am spus.

— O, da… Vă pricepeţi la arheologie, cât de cât?

M-am simţit obligat să mărturisesc că nu ştiam aproape nimic despre asta, dar doctorul Stone nu s-a dovedit genul de om care să se lase împiedicat de o asemenea confesiune. Până la urmă, aş fi putut la fel de bine să-i spun şi că săpăturile în gorgane erau singura mea formă de relaxare – rezultatul ar fi fost acelaşi. A tras aer în piept şi s-a lansat într-o cuvântare. În cuvintele lui s-au revărsat, unele peste altele, gorgane alungite, gorgane rotunde, epoca de piatră, epoca bronzului, paleoliticul, neoliticul, monumente celtice şi cromlehuri. Nu mi-a rămas altceva de făcut decât să dau din cap a încuviinţare şi să încerc să par că înţelegeam – deşi această din urmă dorinţă s-a dovedit, poate, cam prea optimistă. Doctorul Stone îi dădea înainte. E un bărbat mic de statură, cu capul rotund şi chel, cu chipul rotofei şi rozaliu, care priveşte în jur, cu ochii mari, dindărătul unor ochelari foarte groşi. N-am cunoscut niciodată în viaţă un om care să aibă nevoie de atât de puţină încurajare pentru a-şi da pe faţă entuziasmul. A trecut în revistă toate argumentele pro şi contra teoriei sale preferate – pe care, că veni vorba, nu am izbutit s-o înţeleg – şi mi-a povestit în

amănunt ce divergenţe de opinie avusese cu colonelul Protheroe.

— Încăpăţânat ca un catâr. Nu renunţa cu nici un preţ la ideile lui, mi-a spus doctorul, cu multă pasiune. Da, da, ştiu că a murit şi că despre morţi nu trebuie să vorbeşti de rău. Dar moartea nu schimbă nimic. A fost exact aşa cum v-am spus mai devreme. Citise şi el ceva cărţi şi, pe motivul ăsta, se considera un mare ştiutor – şi asta de faţă cu cineva care a studiat problema o viaţă întreagă. Toată viaţa, domnule Clement, mi-am dedicat-o muncii. Toată viaţa…

De entuziasmat ce era, începuse să se bâlbâie. Gladys Cram l-a adus cu picioarele pe pământ, cu o singură frază, scurtă şi la obiect:

— Dacă nu sunteţi atent, o să pierdeţi trenul.

— Oh! A exclamat omuleţul şi s-a întrerupt în plin discurs, scoţându-şi ceasul din buzunar. Vai de mine şi de mine! Deja fără un sfert? Nu se poate!

— După ce vă luaţi cu vorba, niciodată nu mai ştiţi cât e ceasul. Ce v-aţi face fără mine, zău că nu ştiu.

— Chiar aşa, draga mea, chiar aşa, a răspuns el, mângâind-o cu afecţiune pe umăr. E o fată minunată, domnule Clement. Nu uită niciodată nimic. Mă consider foarte norocos că am găsit-o.

— Ei, haideţi, domnule doctor…, a spus domnişoara în chestiune. Mă răsfăţaţi, zău aşa.

Fără voia mea, mi-a trecut prin minte că mă aflam deja în situaţia de a oferi informaţii care să întărească cea de-a doua şcoală de gândire din sat – cea care prevedea pentru viitorul doctorului Stone şi al domnişoarei Cram o căsătorie legitimă. În felul ei, m-am gândit eu atunci, domnişoara Cram era o tânără foarte pricepută.

— Cred că ar fi timpul să plecaţi, a spus ea.

— Da, da, nu mai pot întârzia, a încuviinţat doctorul, dispărând în camera vecină şi întorcându-se cu o valiză în mână.

— Ne părăsiţi? Am întrebat, oarecum surprins.

— Dau o fugă până la oraş, numai vreo două zile, mi-a explicat. Mâine trec s-o văd pe mama – e o femeie în vârstă, înţelegeţi – şi luni am ceva treburi cu avocaţii. Marţi mă întorc. Că veni vorba, presupun că moartea colonelului Protheroe nu va schimba nimic în privinţa muncii mele – la înţelegerile privitoare la gorgan mă refer. Credeţi că doamna Protheroe o să aibă ceva de obiectat?

— N-aş crede.

Ascultându-l, mă întrebam cine avea, la urma urmei, să ia deciziile cu privire la ce se întâmpla la Old Hall. Nu era cu totul exclus ca Protheroe să-i fi lăsat casa lui Lettice. M-am gândit că ar fi fost interesant de ştiut ce conţinea testamentul colonelului.

— Mari necazuri în familie, după o moarte…, a intervenit domnişoara Cram, cu un soi de încântare morbidă în glas. Aşa nişte certuri se iscă uneori, de nici nu v-ar veni să credeţi.

— Ei, de-acum chiar că trebuie să fug, a spus doctorul Stone, încercând în zadar să ridice şi valiza, şi un sul de pânză, şi o umbrelă mare şi incomodă. Nu vă deranjaţi, nu vă deranjaţi, a protestat când i-am sărit în ajutor. Mă descurc perfect. Precis o să fie cineva jos să mă ajute.

Numai că jos nu se vedea nici urmă de hamal şi nici de altcineva. Am bănuit că erau undeva unde se tratau pe cheltuiala ziariştilor. Timpul ne presa, aşa că am apucat-o împreună spre gară, doctorul Stone cu valiza, eu cu pânza şi umbrela. În timp ce mergeam, în ritm rapid, doctorul emitea remarci intermitente, printre gâfâieli.

— Sunteţi prea amabil, zău aşa… Nu voiam… Să vă deranjez… Sper să nu pierd… Trenul… Gladys e o fată minunată… Chiar minunată… E aşa de bună din fire… N-a fost prea… Fericită acasă, mă tem… Are o inimă de copil… Nici mai mult nici mai puţin… O inimă de copil, vă asigur… În ciuda diferenţei de vârstă… Avem multe în comun… Tocmai când am dat colţul spre gară, am trecut pe lângă căsuţa lui Lawrence Redding, aflată într-un loc izolat, fără

vreo altă casă alături. Am observat doi tineri cu priviri agere care stăteau în faţa uşii de la intrare şi încă vreo doi care trăgeau cu ochiul prin geamuri. Era o zi foarte plină pentru oamenii din presă.

— Simpatic tânărul Redding, am spus în treacăt, ca să văd ce-avea să-mi răspundă însoţitorul meu, numai că, în momentul acela, el îşi pierduse suflul de tot, aşa că-i venea greu să mai vorbească; până la urmă mi-a răspuns, cu un singur cuvânt de-abia rostit, aşa că a trebuit să-i cer să-l repete.

— Periculos…, a îngăimat el.

— Periculos?

— Foarte periculos… Fetele nevinovate… Nu ştiu multe despre viaţă… se lasă amăgite de un individ… ca ăsta… Care mereu se învârte pe lângă femei… Nu-i a bună…

Din asta, am dedus că singurul tânăr din sat nu trecuse neobservat de dulcea Gladys.

— Vai de mine şi de mine! A exclamat doctorul Stone. Trenul!

Ajunseserăm destul de aproape de gară, aşa că am luat-o la fugă. Trenul venit de la Londra era deja la peron, iar cel cu care pleca spre oraş tocmai intra în gară.

La ghişeul de bilete ne-am izbit de un tânăr foarte spilcuit. L-am recunoscut pe nepotul lui Miss Marple, care tocmai sosise. Pesemne că nu e genul de om căruia să-i facă plăcere să se izbească alţii de el – se mândreşte cu graţia sa şi cu atitudinea relaxată şi desprinsă de cele lumeşti şi nu încape îndoială că un asemenea impact nu este câtuşi de puţin favorabil mersului graţios. El s-a împleticit pe picioare, eu mi-am cerut scuze în grabă şi aşa am intrat în gară. Doctorul Stone s-a urcat în tren. I-am înmânat şi bagajele, exact în clipa în care trenul s-a cutremurat, ca trezit din letargie, şi a pornit. După ce i-am făcut puţin cu mâna, am apucat-o pe drumul de întoarcere. Raymond West plecase, dar l-am întâlnit în schimb pe farmacistul nostru,

binecuvântat cu numele de Cherubim, care tocmai mergea spre sat, şi m-am alăturat lui.

— Mai, mai să-l scape, a început el. Ei, domnule Clement, cum a mers ancheta?

I-am spus care fusese verdictul.

— A, deci aşa. M-am gândit eu că asta avea să fie concluzia. Şi doctorul Stone unde pleacă?

I-am povestit ce aflasem mai devreme.

— Noroc că nu a pierdut trenul. Deşi, cu ruta asta, nu se ştie niciodată. Ascultaţi-mă pe mine, domnule Clement, e strigător la cer. Ruşinos, aşa cred eu. Trenul cu care am venit a întârziat zece minute – şi asta azi, sâmbătă, când nu e deloc aglomeraţie. Miercuri, însă… Nu, joi… Da, joi a fost – îmi aduc aminte că era în ziua cu crima, pentru că am avut de gând să scriu o plângere foarte dură şi s-o trimit companiei, dar veştile despre crimă m-au făcut să uit… Da, joia trecută am fost la o întâlnire a Societăţii Farmaciştilor. Cât credeţi că a întârziat ăsta de 6.50? Jumătate de oră! Exact jumătate de oră. Ce ziceţi de asta? Hai, la zece minute, nu mă plâng. Dar dacă trenul ajunge la şapte şi douăzeci, n-ai cum să fii acasă înainte de şapte şi jumătate. Păi atunci, de ce-i mai zic trenul de 6.50, asta vreau să întreb!

— Chiar aşa, am încuviinţat, după care, dorind să scap de monologul lui, m-am îndepărtat, sub pretextul că aveam să-i spun ceva lui Lawrence Redding, pe care-l observasem apropiindu-se, pe cealaltă parte a drumului.

Capitolul XIX

— Ce bine că v-am întâlnit, mi-a spus Lawrence. Haideţi să intrăm la mine.

Ajunşi la portiţa mică şi simplă, am apucat-o pe aleea care ducea la intrare, iar el a scos o cheie din buzunar şi a deschis.

— Văd că ai început să ţii uşa încuiată, am remarcat.

— Mda, a răspuns el, cu un râs cam amar. Numai că-i cam târziu acum, după ce faptul s-a consumat, cam aşa s-ar zice.

Ştiţi, padre, a continuat, ţinând uşa deschisă şi poftindu-mă să intru, e ceva în povestea asta care nu-mi place. Aduce prea mult cu… Nu ştiu cum să spun… cu o treabă făcută din interior. Era cineva care ştia de pistolul meu… Aşadar, criminalul, cine-o fi fost, trebuie să fi trecut cândva pe la mine pe-acasă. Cine ştie dacă n-am şi băut ceva împreună.

— Nu-i obligatoriu, l-am contrazis eu. Pesemne că toată lumea din St. Mary Mead ştie precis unde-ţi ţii periuţa şi ce fel de praf de curăţat dinţii foloseşti.

— Nu văd de ce i-ar interesa toate astea.

— Nici eu, am răspuns, şi totuşi aşa e. Dacă te decizi să-ţi schimbi crema de bărbierit, satul va avea un nou subiect de conversaţie.

— Pesemne că duc mare lipsă de ştiri.

— Aşa e. Aici nu se întâmplă mai niciodată ceva ieşit din comun.

— Şi totuşi, acum s-a întâmplat. Şi ce mai poveste…

Am încuviinţat.

— Bine, dar cine le povesteşte despre toate astea, la urma urmei? Despre crema de bărbierit şi alte cele?

— Cred că bătrâna doamnă Archer.

— Uscătura aia? Din câte îmi dau seama, e cam slabă de minte.

— Nici vorbă, i-am explicat, ăsta-i deghizamentul săracilor. Se refugiază în spatele unei măşti de prostie. Dacă cercetezi mai bine, ai să descoperi că bătrâna nu-i nici pe departe aşa. Că veni vorba, am observat că acum pare foarte convinsă că pistolul era la locul său joi la prânz. Ce s-o fi întâmplat, de s-a hotărât aşa de brusc?

— Habar n-am.

— Şi crezi că e aşa cum spune?

— Nici asta nu ştiu. Nu obişnuiesc să-mi trec în revistă obiectele din casă în fiecare zi.

Mi-am plimbat privirile prin sufrageria micuţă. Toate rafturile şi mesele erau încărcate cu diverse obiecte.

Lawrence trăia înconjurat de o dezordine specifică artiştilor, care pe mine, unul, m-ar fi înnebunit.

— Câteodată mi-e destul de greu să găsesc ceea ce caut, a spus el, observându-mi privirea. Pe de altă parte, totul este la îndemână. Nu-i nimic ascuns prin cotloane.

— Aici îţi dau dreptate fără rezerve, am spus. Dar poate că ar fi fost mai bine ca, pentru pistol cel puţin, să găseşti vreun cotlon.

— Să ştiţi că m-am aşteptat să aud aşa ceva, din partea judecătorului de instrucţie. Judecătorii ăştia îşi dau mereu aere de mari ştiutori. Mă aşteptam să fiu dojenit, sau cum Dumnezeu se zice.

— Că veni vorba, am întrebat, era încărcat?

Lawrence a scuturat din cap.

— Chiar aşa de neprevăzător nu sunt. Nu era încărcat, numai că alături era o cutie cu cartuşe.

— Din câte am auzit, când a fost recuperat, butoiaşul era plin şi se trăsese un singur foc dintre cele şase.

Lawrence a făcut semn că aşa era.

— Dar cine să fi fost cel care-a tras? Ce să spun, domnule, acum nu mă plâng, dar dacă adevăratul ucigaş nu este descoperit, o să fiu bănuit de crimă până la sfârşitul zilelor.

— Nu spune asta, băiete.

— Ba chiar aşa va fi.

Şi cu asta a tăcut, căzând pe gânduri. Până la urmă totuşi, şi-a revenit şi mi-a zis:

— Mai bine să vă povestesc cum m-am descurcat aseară. Să ştiţi că bătrâna Miss Marple chiar se pricepe…

— Da, şi cred că pe motivul ăsta nici nu e foarte agreată de ceilalţi.

Lawrence a început să-mi spună povestea. După sfatul lui Miss Marple, se dusese la Old Hall unde, cu ajutorul lui Anne, avusese o discuţie cu una dintre fetele în casă. Începutul îl făcuse Anne, care nu spusese decât:

— Rose, domnul Redding vrea să-ţi pună câteva întrebări.

Şi apoi plecase din cameră. Lawrence se simţea, din câte mi-a povestit, destul de stingherit. Rose, o fată drăguţă de douăzeci şi cinci de ani, îl privea fix, cu nişte ochi limpezi, făcându-l să fie cam nesigur pe el.

— E vorba… E vorba de moartea colonelului.

— Da, domnule.

— Vezi tu, e foarte important pentru mine să aflu adevărul.

— Da, domnule.

— Am senzaţia că ar putea exista… Că poate cineva… Că… Că s-ar fi putut întâmpla vreun incident care…

Ajuns aici, Lawrence avusese impresia că încercarea lui nu era prea glorioasă, şi o blestemase din tot sufletul pe Miss Marple şi sfaturile ei.

— Şi mă întrebam dacă nu m-ai putea ajuta cumva.

— Da, domnule? Răspunsese Rose, fără să-şi schimbe purtarea, rămânând aşadar politicoasă şi dornică să fie de ajutor, dar şi cu totul neinteresată, ca o slujnică perfectă.

— Ei, la dracu’ cu toate, spusese Lawrence, adică voi, servitorii, nu aţi vorbit deloc despre ce s-a petrecut?

Această nouă cale de atac reuşise s-o facă pe Rose să se fâstâcească oarecum. Calmul ei imperturbabil se sfărâmase.

— Noi între noi, domnule?

— Da, în salonul vostru, sau în dormitorul menajerei, sau în cămăruţa valetului, sau unde vă adunaţi voi să discutaţi. Trebuie să aveţi voi un astfel de loc.

Rose dăduse vagi semne că era pe punctul să chicotească, iar Lawrence se simţise încurajat.

— Uite ce-i, Rose, tu eşti o fată foarte drăguţă şi sunt convins că trebuie să înţelegi ce simt. Nu vreau să fiu spânzurat. Nu l-am omorât pe stăpânul tău, numai că multă lume aşa crede. Nu mă poţi ajuta cumva?

Îmi imaginez că, ajuns în acest punct, Lawrence trebuie să fi arătat extrem de atrăgător, cu capul său frumos dat pe spate şi cu ochii aprinşi şi albaştri, de irlandez, aşa că Rose se înmuiase şi capitulase.

— Of, domnule, măcar dacă vreunul dintre noi ar putea să vă ajute cumva. Nimeni nu crede că aţi fi fost dumneavoastră, domnule. Credeţi-mă.

— Ştiu, fată dragă, dar asta n-o să mă ajute în problemele cu poliţia.

— Poliţia! Răspunsese Rose, scuturând din cap. Să ştiţi de la mine, domnule, că noi nu avem o părere prea bună despre inspectorul ăla, Slack, sau cum l-o fi chemând. Zău aşa, poliţia…

— O fi, numai că nu uita că ei au foarte multă putere. Uite ce-i, Rose, ai zis că o să te străduieşti să mă ajuţi. Nu ştiu de ce, dar am impresia că există încă multe lucruri pe care nu le-am aflat. De exemplu, doamna care-a venit să discute cu colonelul Protheroe în seara de dinaintea crimei.

— Doamna Lestrange?

— Da, doamna Lestrange. Mă tot gândesc că vizita asta a ei e cam ciudată.

— Da, chiar aşa, domnule, aşa am zis şi noi.

— Zău?

— A venit aşa târziu, seara. Şi a întrebat numai de colonel. Şi cred că ştiţi că se spun tot felul de lucruri despre ea – fiindcă nimeni nu ştie precis de unde vine. Şi doamna Simmons – adică menajera, domnule – ne-a spus că după părerea ei femeia asta e soi rău. Dar după ce-am auzit ce ne-a spus Gladdie, cum să zic, nu ştiu ce să mai cred.

— Şi ce-a spus Gladdie?

— A, nimica, domnule. Numai că… Vorbeam şi noi, ştiţi.

Simţind că i se ascundea ceva, Lawrence îi aruncase o privire piezişă.

— Tare-aş vrea să aflu despre ce-a vorbit ea cu colonelul Protheroe.

— Da, domnule.

— Şi cred că tu ştii, Rose.

— Eu? O, nu, domnule. Zău că nu. De unde să ştiu?

— Haide, Rose, ai spus că mă ajuţi. Dacă s-a întâmplat să auzi ceva, orice… Poate nu ţi se pare important, dar cine

ştie… Ţi-aş fi aşa de recunoscător. La urma urmei, nu-i ceva ieşit din comun. Oricine poate să audă ceva din conversaţia altuia… Aşa, din întâmplare.

— Dar eu n-am auzit nimic, domnule, zău că nu.

— Atunci înseamnă că a auzit altcineva, replicase Lawrence pe dată.

— Păi, domnule…

— Hai, Rose, spune-mi.

— Nu ştiu ce-ar zice Gladdie, tare mi-e teamă că…

— Ba ar zice să-mi spui. Că veni vorba, cine-i această Gladdie?

— E fata de la bucătărie, domnule. Uitaţi cum a fost, ea tocmai ieşise să vorbească ceva cu un prieten şi tocmai trecea pe la fereastră… pe la fereastra biroului… Şi stăpânul era acolo cu doamna. Şi fireşte că vorbea foarte tare, cum făcea stăpânul întotdeauna. Şi, fireşte că… Fiind un pic curioasă… Adică…

— E foarte firesc, spusese Lawrence. Asta-i în firea lucrurilor. N-ai cum să nu stai să asculţi puţin.

— Da, dar să ştiţi că nu a spus nimănui… Numai mie. Şi amândouă am fost de acord că e ceva foarte ciudat. Dar Gladdie nu putea să spună nimic, ştiţi dumneavoastră, pentru că dacă s-ar afla că ieşise ca să se vadă cu… cu un prieten… Cum să spun eu, ar fi avut o groază de necazuri cu doamna Pratt, adică bucătăreasa, domnule. Dar sunt sigură că dumneavoastră v-ar spune totul, domnule, cu dragă inimă.

— Păi şi pot să mă duc la bucătărie să vorbesc cu ea?

Auzind această propunere, Rose se îngrozise.

— Vai, nu, domnule, aşa ceva nu se poate. Oricum, Gladdie e o fată foarte nevricoasă.

Până la urmă, reuşiseră să ajungă la un acord, după multe discuţii cu privire la dificultăţile care erau de întâmpinat. Se pusese la cale o întâlnire secretă în grădină, în dreptul aleii cu tufişuri. Acolo, la momentul stabilit, Lawrence o întâlnise în cele din urmă pe sensibila Gladdie, care, după spusele

lui, aducea mai mult cu un iepure speriat decât cu o fiinţă omenească. În primele zece minute nu făcuse altceva decât să încerce s-o liniştească, în timp ce Gladys, tremurând din toate încheieturile, se plângea că nu poate face ceva de soiul ăsta, că n-ar fi trebuit, că nu credea că Rose avea s-o trădeze aşa, că oricum nu avusese nici o intenţie rea, zău că nu, şi că avea să dea de mari necazuri dacă povestea ajungea la urechile doamnei Pratt. Lawrence o consolase, îi spusese vorbe mângâitoare, îi dăduse tot felul de argumente… Şi, până la urmă, Gladys se lăsase convinsă să spună tot.

— Dar numai dacă îmi promiteţi că rămâne între noi, domnule.

— Sigur că da.

— Şi n-o să fiu chemată şi acuzată la tribunal?

— Niciodată.

— Şi n-o să-i spuneţi stăpânei?

— Nici o vorbuliţă.

— Dacă ajunge ceva la urechile doamnei Pratt…

— N-o să ajungă. Hai, Gladys, spune-mi.

— Dar sunteţi sigur că nu e nimic rău în asta?

— Sigur că da. Cândva ai să te simţi mulţumită de tine însăţi, pentru că m-ai salvat de la spânzurătoare.

Gladys scosese un ţipăt uşor.

— Oh, da, domnule, aşa ceva n-aş vrea să se întâmple. Păi, mare lucru n-am auzit eu… Şi a fost numai o întâmplare, cum zice lumea…

— Înţeleg perfect.

— Numai că era clar că stăpânul era foarte, foarte furios. „După atâţia ani – aşa spunea – îndrăzneşti să vii încoace… E o ruşine.” Pe urmă, n-am auzit ce i-a răspuns doamna, dar după ceva timp el a zis: „Nici vorbă de aşa ceva. Nu accept”. Şi nu-mi amintesc chiar totul, dar părea că sunt la cuţite, ea îi cerea să facă nu ştiu ce şi el nu voia. „Faptul că ai venit încoace e o ruşine”, asta am auzit. Şi încă ceva: „N-ai s-o întâlneşti niciodată. Îţi interzic”. Şi asta m-a făcut să

ciulesc urechile. Părea că doamna voia să-i spună câte ceva doamnei Protheroe, iar el se cam temea de asta. Şi m-am gândit în sinea mea: „Ei, ia uite şi la stăpânul. Un om aşa de pretenţios şi, la urma urmei, poate că nici el nu-i chiar uşă de biserică. Ca să vezi!” După care i-am spus prietenului meu că toţi bărbaţii sunt la fel. El, desigur, a zis că nu-i aşa. S-a şi certat cu mine pe tema asta, dar a recunoscut că era uimit să audă aşa ceva de colonelul Protheroe, epitrop al bisericii şi toate cele, omul care strângea donaţii şi care citea lecţiile de duminică. „Ei, uite, i-am spus, ăştia sunt adesea cei mai răi din toţi.” Că asta am auzit eu de la mama, şi încă de multe ori.

Gladdie se oprise din vorbă, cu respiraţia tăiată, iar Lawrence, cu mult tact, încercase s-o aducă din nou la subiectul discuţiei pe care-o auzise.

— Şi altceva nu ai mai auzit?

— Păi, domnule, îmi vine greu să-mi amintesc exact, că parcă se tot repetau. O dată sau de două ori stăpânul a spus: „Nu cred”. Aşa, pur şi simplu. „Orice-ar spune Haydock, eu nu cred”.

— Aşa a zis, deci? „Orice-ar spune Haydock”?

— Da. Şi a spus că totul era pus la cale.

— Şi pe doamnă nu ai auzit-o deloc vorbind?

— Numai pe la sfârşit. Pesemne că se ridicase şi se apropiase de fereastră. Şi am auzit ce-a zis şi mi-a îngheţat sângele în vine, zău aşa. N-o să uit niciodată. „Cine ştie, până mâine-seară pe vremea asta, poate mori”, aşa a zis. Şi cu un glas aşa de rău şi de amar. De cum am auzit veştile, ştiţi ce i-am zis lui Rose? „Ei, poftim!” – asta i-am zis. „Ei, poftim!”

Lawrence căzuse pe gânduri. Mai întâi de toate, se întreba cât de mult preţ putea fi pus pe povestea lui Gladys. O fi avut ea un sâmbure de adevăr, dar bănuia că fusese multă înfrumuseţată şi transformată, în timpul scurs de la crimă. Ultima remarcă, îndeosebi, nu-i se părea demnă de crezare. Era cu putinţă să fi fost adăugată în urma descoperirii

crimei. După ce-i mulţumise lui Gladys şi o recompensase substanţial, asigurând-o că escapada ei nu avea să ajungă la urechile doamnei Pratt, plecase de la Old Hall cu mintea plină de gânduri. Ceva era limpede. Întâlnirea dintre doamna Lestrange şi colonelul Protheroe nu fusese una paşnică, iar el nu avea nici o intenţie de a-i povesti soţiei sale despre ce se discutase. M-am gândit la povestea lui Miss Marple – cu epitropul care întreţinea două familii. Oare şi povestea noastră era la fel? Şi mai mult m-a mirat faptul că fusese pomenit Haydock. El ce legătură să fi avut? La urma urmei, el o salvase pe doamna Lestrange atunci când ar fi trebuit să depună mărturie la anchetă, şi se străduise din răsputeri să o apere de poliţie. Cât de departe era dispus să meargă cu protecţia pe care i-o oferea? Dacă ar fi bănuit-o de crimă… ar fi încercat în continuare s-o apere?

Doamna Lestrange era o femeie ciudată… Avea un soi de farmec foarte puternic, care te atrăgea ca un magnet. Nici mie nu-mi venea câtuşi de puţin să fac vreo legătură între ea şi crimă. În adâncul sufletului meu, ceva îmi spunea: „Nu poate fi ea!” Dar de ce?

Şi atunci un drăcuşor ascuns în mintea mea a răspuns: „Pentru că e o femeie foarte frumoasă şi atrăgătoare. Uite de-asta!”

Cum ar spune Miss Marple, firea omenească este la fel în întreaga lume.

Capitolul XX

Când am ajuns îndărăt la vicariat, am nimerit drept în mijlocul unei crize domestice. Griselda mi-a ieşit înainte în vestibul şi, cu lacrimi în ochi, m-a tras după ea în salonaş.

— Pleacă, pleacă.

— Cine pleacă?

— Mary. Ne-a dat preavizul.

Oricât m-aş fi străduit, vestea nu mi se părea nici pe departe tragică.

— Ei, am răspuns, atunci va trebui să găsim altă fată în casă.

Mi se părea un lucru de foarte mult bun-simţ. Dacă un servitor pleacă, angajezi altul. N-am reuşit să înţeleg privirea încărcată de reproşuri pe care mi-a aruncat-o Griselda.

— Len… Nu ai pic de inimă. Pur şi simplu nu-ţi pasă!

Nu-mi prea păsa. La drept vorbind, mă simţeam aproape uşurat la gândul că se terminase cu budincile arse şi cu legumele nefierte.

— Acum va trebui să caut o fată şi, după ce o găsesc, s-o instruiesc, a continuat Griselda, plângându-şi de milă cu vocea tremurată.

— Adică Mary e instruită? Am întrebat.

— Sigur că e!

— Presupun, am replicat, că s-a găsit cineva s-o audă când ne vorbea frumos cu „domnule”, „doamnă” şi, pe dată, ne-a şi furat-o, considerând-o un chilipir. Nu pot spune decât că va fi o mare dezamăgire.

— Nu-i vorba de asta, m-a contrazis Griselda. Nimeni n-o vrea. Ar fi şi culmea s-o vrea cineva. Dar are şi ea sentimentele ei şi acum s-a supărat pentru că Lettice Protheroe i-a spus că nu a şters praful aşa cum trebuia.

Se întâmplă adesea ca Griselda să spună lucruri surprinzătoare, dar de data aceea am fost atât de uimit încât am cerut să aflu mai multe. Mi se părea cel mai puţin probabil lucru din lume ca Lettice Protheroe să-şi dea într-atât de tare în petic încât să intervină în treburile noastre gospodăreşti şi să ne critice fata în casă pentru că nu-şi făcuse treaba. Era ceva cu totul „neletiţian”, şi chiar aşa m-am şi exprimat.

— Păi nu înţeleg, am spus, ce are praful nostru de-a face cu Lettice Protheroe.

— Absolut nimic, mi-a răspuns soţia mea. Tocmai de-asta mi se pare că totul e o mare prostie. Te rog, du-te să vorbeşti cu Mary. E în bucătărie.

Nu aveam nici o poftă să vorbesc cu Mary despre asta, dar Griselda, care e o persoană foarte energică şi ageră, mai că nu m-a împins prin uşa batantă care dă în bucătărie, înainte să am timp să mă răzvrătesc. Mary era la chiuvetă, curăţând cartofi.

— Hmm… Bună ziua, i-am spus, cu multă tulburare în glas.

Mary a ridicat ochii şi a pufnit dispreţuitoare, dar nu mi-a răspuns.

— Doamna Clement îmi spune că vrei să ne părăseşti, am continuat.

La asta, Mary a binevoit să răspundă:

— Există chestii, a spus ea mohorâtă, pe care nici o fată nu poate fi obligată să le suporte.

— Vrei să-mi spui mai precis ce anume te-a supărat?

— Cum să nu, păi pot să vă spun în două vorbe (Aici cred eu că a exagerat destul de mult). Oamenii ăştia care vin să-şi bage nasul când nu sunt atentă. Îşi bagă nasul peste tot. Ce-o interesează pe dumneaei, mă rog, de câte ori se şterge praful sau se face ordine în birou? Dacă dumneavoastră şi stăpâna nu vă plângeţi, nu e treaba nimănui altcuiva. Dacă dumneavoastră sunteţi mulţumiţi, asta contează. Eu aşa zic.

Pe mine, unul, Mary nu m-a mulţumit niciodată. Mărturisesc că tânjesc de multă vreme după o cameră care praful să fie şters aşa cum se cuvine şi care să fie curăţată în fiecare dimineaţă. Mary are obiceiul de a îndepărta cu palmele straturile cele mai evidente de praf de pe tăblia meselor, lucru care mie mi se pare cu totul nepotrivit. Cu toate astea, mi-am dat seama atunci că nu era momentul să menţionez astfel de chestiuni colaterale.

— Am fost obligată să merg la anchetă, nu? Să stau acolo în picioare, în faţa a doisprezece bărbaţi, eu care sunt o fată respectabilă. Şi cine ştia ce întrebări aveau să-mi pună! Un lucru vă spun. N-am mai lucrat niciodată într-o casă unde să fi avut loc vreo crimă, şi nici nu mai vreau.

— Sper să nu mai ai parte de aşa ceva, i-am spus. Statistic vorbind, pare foarte puţin probabil.

— Nici cu oamenii legii nu mă împac eu. Şi ăla era tot magistrat. O groază de oameni sărmani ajung la închisoare pentru că prind şi ei câte un iepure – în timp ce el, cu fazanii lui şi mai ştiu eu ce… Şi-apoi, pe când nici măcar nu a fost îngropat aşa cum se cuvine, fiică-sa asta vine încoace să-mi spună că nu-mi fac bine treaba.

— Vrei să spui că domnişoara Protheroe a trecut pe aici?

— Am găsit-o când m-am întors de la Mistreţul Albastru. Era în birou şi să vedeţi ce-mi spune: „Ooo, cică am venit să-mi caut biretul… O pălărie mică, galbenă, pe care am lăsat-o mai deunăzi aici". „Păi, răspund eu, n-am văzut nici o pălărie p-aici. Nu era aici când am făcut curat joi dimineaţă", îi zic. La care ea: „Oh, cică, păi nici n-ai avea cum s-o vezi. Nu-ţi ia prea mult să cureţi o cameră, aşa-i?" Şi cu asta, îşi trece un deget pe policioara căminului şi apoi îl ridică aşa, să-l văd. Ca şi cum aş fi avut timp într-o dimineaţă ca asta să dau toate bibelourile la o parte şi-apoi să le pun la loc, când poliţia abia aseară ne-a deschis camera. „Dacă domnul vicar şi cu doamna sunt mulţumiţi, asta contează, cred, domnişoară", i-am zis. La care ea râde şi, înainte să plece pe fereastră, cică: „Dar eşti sigură că sunt mulţumiţi?" Şi asta e! Am şi eu sentimente! Pentru dumneavoastră şi pentru doamna mi-aş da şi sufletul muncind. Când îmi cere dânsa să încerc cine ştie ce fel nou şi complicat, niciodată nu zic nu.

— Sunt convins că-i aşa, am zis eu, cu glas dulce.

— Dar trebuie să fi auzit aia ceva, altfel n-ar fi zis ce-a zis. Şi dacă nu vă sunt pe plac, atunci mai bine plec. Nu că mi-ar păsa de ce spune domnişoara Protheroe. Nu e prea iubită acolo, la Old Hall, ascultaţi-mă pe mine. Nici te rog, nici mulţumesc, şi lasă toate aruncate în stânga şi-n dreapta. Eu, una, n-aş da nici doi bani pe domnişoara Lettice Protheroe, chiar dacă domnul Dennis e aşa de încântat de ea. Aşa-s fetele ca ea – tot timpul învârt bărbaţii pe degete.

În tot acest timp, Mary se ocupase să cureţe punctele negre din cartofi cu atâta energie încât bucăţelele zburau prin toată bucătăria, ca grindina. La un moment dat, una dintre ele m-a lovit în ochi, făcând ca discuţia să se întrerupă pentru o perioadă.

— Nu crezi, i-am spus, în timp ce-mi tamponam ochiul cu batista, că te-ai cam grăbit să te superi fără să ai vreun motiv? Să ştii, Mary, că stăpânei tale îi va părea tare rău să te piardă.

— N-am nimic cu stăpâna… Şi nici cu dumneavoastră, domnule, că veni vorba.

— Ei, şi atunci, nu crezi că te-ai comportat puţin cam prosteşte?

— Eram puţin tulburată, după toată povestea cu ancheta, a suspinat Mary. Şi am şi eu sentimente, ca toată lumea. Dar n-aş vrea să-i fac necazuri stăpânei.

— Atunci totul e în regulă, am spus.

Am ieşit din bucătărie şi i-am găsit pe Griselda şi Dennis aşteptându-mă pe coridor.

— Ei? M-a întrebat Griselda.

— Rămâne, i-am spus şi am oftat.

— Len, mi-a răspuns soţia mea, zău că ai făcut un lucru tare bun!

Nu prea eram înclinat să-i dau dreptate. Nu mi se păruse un lucru aşa bun. Cred cu tărie că nu există pe lumea asta servitor mai incapabil ca Mary. Orice schimbare, în opinia mea, ar fi fost spre bine. Pe de altă parte, îmi place s-o mulţumesc pe Griselda. I-am povestit toate amănuntele supărării lui Mary.

— Tipic pentru Lettice, a spus Dennis. Nu putea să-şi fi lăsat aici bereta cea galbenă, pentru că o avea cu ea joi, la tenis.

— Mi se pare foarte probabil să fie aşa, am răspuns.

— Niciodată nu ştie unde-şi lasă lucrurile, a continuat Dennis, cu un soi de mândrie afectuoasă şi cu o undă de

admiraţie în glas care mi se părea cu totul nepotrivită. Pierde zeci de lucruri în fiecare zi.

— O trăsătură extrem de atrăgătoare a firii ei, am comentat.

Dennis nu a sesizat ironia.

— Da, e o fată atrăgătoare, a spus el, oftând adânc. Primeşte o groază de cereri în căsătorie – chiar ea mi-a spus.

— Dacă asta se întâmplă aici, în zona noastră, pesemne că sunt propuneri neortodoxe, am replicat. Nu există nici un burlac prin împrejurimi.

— Există doctorul Stone, a spus Griselda, cu voioşie în glas.

— E adevărat că mai deunăzi a invitat-o să-i vadă gorganul, am recunoscut.

— Sigur că a invitat-o, a zis Griselda. Să ştii, Len, că e cu adevărat atrăgătoare. Până şi arheologii cărora le cade părul simt asta.

— Are mult S. A. {5}, a conchis, cu înţelepciune, Dennis.

Cu toate acestea, s-a observat că Lawrence Redding rămăsese complet imun la farmecul lui Lettice. Griselda ne-a explicat şi motivul, cu aerul cuiva care ştie foarte bine că are dreptate.

— Lawrence are şi el foarte mult S. A. Felul ăsta de bărbaţi umblă mereu după… Cum să spun… După femeile de tip Quaker. Foarte retrase şi închise în sine. Genul de femei pe care toată lumea le numeşte reci. Cred că Anne este singura femeie care l-ar putea păstra pe Lawrence. Nu cred că o să se plictisească vreodată unul de celălalt. Cu toate astea, cred că într-o anumită privinţă el s-a arătat destul de prostănac. S-a cam folosit de Lettice, înţelegeţi ce vreau să spun. Cred că nici prin cap nu i-a trecut că ei i-ar păsa… Câteodată este un bărbat foarte modest… Dar am senzaţia că, până la urmă, ea a pus totul la inimă.

— Nu poate să-l sufere, a spus Dennis, foarte sigur pe el. Aşa mi-a spus.

Griselda a întâmpinat această remarcă într-o tăcere compătimitoare, care m-a impresionat profund. M-am dus în birou. Intrând, mi s-a părut că mă copleşeşte o senzaţie destul de stranie şi de înfricoşătoare. Ştiam însă că trebuia să trec peste asta. Dacă cedam, pesemne că n-aş mai fi izbutit niciodată să-mi folosesc biroul. Îngândurat, m-am dus lângă masa de scris. Acolo şezuse Protheroe, roşu la faţă, aprins, plin de indignare cum era de obicei şi tot acolo, într-o clipă, fusese doborât. Chiar în locul în care mă aflam eu se oprise un duşman… Şi după aceea… Gata cu Protheroe. Iată şi stiloul pe care-l ţinuse cândva în mână.

Pe podea se vedea o pată întunecată, aproape ştearsă. Covoraşul fusese trimis la curăţătorie, dar sângele se îmbibase. M-am cutremurat.

— Nu pot sta aici, am spus cu voce tare. Nu pot sta în camera asta.

Apoi, privirea mi-a fost atrasă de ceva – o licărire slabă, albastră. M-am aplecat şi, între podea şi piciorul mesei, am văzut un obiect micuţ. L-am ridicat. Tocmai îl ţineam în palmă şi îl cercetam, când a intrat Griselda.

— Len, am uitat să-ţi spun. Miss Marple ne-a invitat pe la ea în seara asta, după cină. Ca să-i distrăm nepotul. I-e teamă ca nu cumva să se plictisească. I-am spus că mergem.

— Foarte bine, draga mea.

— La ce te uiţi?

— La nimic, am răspuns, închizând palma, apoi privindu-mi soţia am continuat: Dacă nici tu nu reuşeşti să-l distrezi pe domnişorul Raymond West, dragă, pesemne că-i un om foarte greu de mulţumit.

— Nu fi ridicol, Len, mi-a răspuns ea, făcându-se cam roşie la faţă.

După ce a plecat, mi-am desfăcut din nou palma. Aveam acolo un cercel albastru, cu un lapislazuli înconjurat de perle naturale. Era o bijuterie destul de neobişnuită, şi ştiam foarte limpede unde o văzusem ultima dată.

Capitolul XXI

N-aş putea spune că am simţit vreodată o mare admiraţie pentru domnul Raymond West. Ştiu că lumea îl consideră un strălucit romancier şi că a făcut ceva vâlvă şi ca poet. Poeziile lui sunt scrise fără majuscule, ceea ce, pare-mi-se, este esenţa modernităţii artistice. Romanele sunt despre personaje nesuferite care au nişte vieţi extrem de plicticoase. Cât despre el, am observat, o priveşte cu afecţiune, cu superioritate şi cu milă pe „mătuşa Jane”, pe care, chiar şi în prezenţa ei, o numeşte „supravieţuitoare”. Ea îi ascultă discursurile cu un interes menit să-l flateze şi chiar dacă, din când în când, în ochi i se aprinde o scânteie amuzată, sunt convins că el nu observă niciodată.

De cum a văzut-o pe Griselda, s-a lipit de ea cu o repeziciune de care soţia mea ar fi putut fi mândră. Au început să discute despre teatrul modern, iar apoi despre stilurile moderne de decoraţiuni interioare. Griselda pretinde că Raymond West este puţin ridicol, dar, din câte mi se pare, se lasă cu uşurinţă atrasă de vorbele lui. În timpul discuţiei mele (banale) cu Miss Marple, am tot auzit repetându-se o anumită expresie: „dumneata, cum eşti îngropată aici…” Până la urmă, a început să mă irite, aşa că, dintr-odată, i-am spus:

— Presupun că dumneata ne crezi foarte înapoiaţi pe noi, cei de-aici.

— St. Mary Mead, a răspuns Raymond West, cu un glas foarte autoritar, fluturându-şi ţigara prin aer, mi se pare o baltă cu apă stătută.

Şi ne-a privit, pregătit să ne manifestăm dezaprobarea faţă de ceea ce auzisem. Cred că a fost puţin supărat să constante că nimeni nu părea iritat.

— Raymond, dragule, nu-i o comparaţie prea bună, a intervenit pe dată Miss Marple. Nu cred să existe ceva mai plin de viaţă decât o picătură de apă stătută, privită la microscop.

— Da… Există viaţă, de un anume fel, a recunoscut romancierul.

— La urma urmei, viaţa este la fel peste tot, nu? A spus Miss Marple.

— Aşadar, mătuşă Jane, te compari cu una dintre făpturile acelea care vieţuiesc în bălţile cu apă stătută?

— Ah, dragul meu, mi-aduc aminte că şi tu ai spus ceva de soiul ăsta în ultima ta carte.

Nici unui tânăr spiritual nu-i convine ca propriile cuvinte să fie citate ca argument împotriva unei idei pe care tocmai a emis-o. Nici Raymond West nu face excepţie.

— Acolo era cu totul altceva, a răspuns el, uşor răstit.

— La urma urmei, viaţa e cam la fel peste tot, a continuat Miss Marple, cu glasul ei liniştit. Te naşti, creşti… Intri în legături cu alţi oameni, dai piept cu tot felul de dificultăţi, apoi vine căsătoria şi apar alţi copii…

— Şi până la urmă şi moartea, a completat Raymond West. Şi nu e vorba întotdeauna de moarte fizică, ci, uneori, de o moarte vie.

— Că veni vorba de moarte, a intervenit Griselda. Ştiai că am avut parte de o crimă, chiar aici?

Scuturându-şi ţigara, Raymond West a alungat departe de el spectrul crimei.

— Crima e o treabă aşa de grosolană, a spus el. Nu mă interesează câtuşi de puţin.

Nu m-am lăsat înşelat de o asemenea declaraţie. Se spune că un îndrăgostit este agreat de toată lumea – dacă înlocuim însă îndrăgostitul cu „o crimă”, obţinem un adevăr încă şi mai solid. Toată lumea este interesată de crime, inevitabil. Oamenii simpli ca mine şi ca Griselda pot recunoaşte asta, dar unul ca Raymond West trebuie să se pretindă plictisit… Măcar pentru primele cinci minute. Cu toate astea, Miss Marple şi-a trădat nepotul, explicându-ne:

— Eu şi Raymond numai despre asta am discutat la cină.

— Mă interesează foarte mult noutăţile locale, s-a grăbit să adauge Raymond, zâmbind cu afecţiune şi tolerant către

Miss Marple.

— Şi ai şi dumneata o teorie, domnule West? A întrebat Griselda.

— Din punct de vedere logic, a răspuns el, fluturându-şi din nou ţigara, o singură persoană putea să-l fi omorât pe Protheroe.

— Da, cine? A insistat soţia mea.

Îl ascultam cu toţii cu cea mai mare atenţie – un adevărat compliment.

— Vicarul, a spus Raymond, întinzând un deget acuzator în direcţia mea.

Am rămas cu gura căscată.

— Fireşte, m-a asigurat el, ştiu că nu aţi făcut-o dumneavoastră. Viaţa nu e niciodată aşa cum ar trebui să fie. Dar gândiţi-vă ce dramatic… Şi ce potrivit ar fi… Epitropul bisericii omorât în biroul vicarului chiar de către vicar. Minunat!

— Dar motivul? M-am interesat eu.

— Ei, da, asta e ceva interesat, a răspuns Raymond, ridicându-se şi stingându-şi ţigara. Un complex de inferioritate, cred. Poate prea multe inhibiţii. Mi-ar plăcea să scriu o poveste despre asta. Ceva foarte complicat. Săptămână după săptămână, an după an, cei doi s-au tot văzut – la adunările parohiale, la spectacolele corului de băieţi, în biserică, strângând colectele, apoi aducându-le în altar. Şi dintotdeauna unul l-a urât pe celălalt, dar şi-a înăbuşit sentimentele. E ceva necreştinesc, nu-şi poate permite. Aşa că totul mocneşte şi fierbe până ce, într-o zi…

Şi a făcut un gest foarte explicit. Griselda s-a întors către mine.

— Te-ai simţit vreodată aşa, Len?

— Niciodată, i-am răspuns cu sinceritate.

— Şi totuşi aud că acum câteva zile vă doreaţi ca el să nu mai existe pe lume, a comentat Miss Marple.

(Nenorocitul de Dennis! Dar era numai vina mea, fireşte, pentru că spusesem aşa ceva.) – Teamă mi-e că da, am

recunoscut. A fost o vorbă foarte prostească, dar tocmai avusesem parte de o dimineaţă foarte neplăcută, din pricina lui.

— Mă simt dezamăgit, a spus Raymond West şi a oftat. Asta, fireşte, pentru că dacă subconştientul dumneavoastră se pregătea cu adevărat să-l elimine pe colonel, nu v-ar fi îngăduit niciodată să faceţi o asemenea remarcă. Uite aşa, teoria mea se prăbuşeşte. Pesemne că asta-i, de fapt, o crimă foarte banală… Un braconier răzbunător sau ceva de felul ăsta.

— Azi după-amiază a trecut domnişoara Cram să mă vadă, a spus Miss Marple. Am întâlnit-o în sat şi am invitat-o să-mi vadă grădina.

— E pasionată de grădini? A întrebat Griselda.

— Nu prea cred, a răspuns Miss Marple, uşor amuzată. Dar e un pretext foarte bun pentru a sta de vorbă, nu crezi?

— Şi cum vi s-a părut? A insistat Griselda. După părerea mea, nu e chiar aşa soi rău cum o consideră toată lumea.

— Mi-a povestit tot felul de lucruri, din proprie iniţiativă. Foarte, foarte multe lucruri, a răspuns Miss Marple. Despre ea, înţelegeţi, şi despre familia ei. Toţi par să fie ori morţi, ori plecaţi în India. Foarte trist. Că veni vorba, s-a dus să stea la Old Hall pentru sfârşitul de săptămână.

— Poftim?

— Da, se pare că doamna Protheroe a invitat-o, sau ea i-a sugerat doamnei Protheroe, nu prea ştiu cum a fost. S-a dus ca s-o ajute cu hârtiile – sunt foarte multe scrisori la care trebuie răspuns. A fost o întâmplare destul de fericită că doctorul Stone e plecat, iar ea nu are nimic de făcut. Ce agitaţie a mai fost şi cu gorganul ăsta!

— Stone? A intervenit Raymond. E tipul ăla, arheologul?

— Da, e aici şi sapă la un gorgan, pe pământul familiei Protheroe.

— E un om de mare ispravă, a spus Raymond. Foarte pasionat de munca lui. L-am întâlnit la o cină nu cu mult

timp în urmă şi am avut o discuţie foarte interesantă. Trebuie să trec să-l văd.

— Din păcate, am afirmat, s-a dus să-şi petreacă sfârşitul de săptămână la Londra. De fapt, v-aţi şi întâlnit, în după-amiaza asta, la gară.

— Ştiu că am dat peste dumneavoastră şi că eraţi împreună cu un individ micuţ şi gras, cu ochelari.

— Da, el era doctorul Stone.

— Vai, domnule dragă… Nici vorbă să fie Stone.

— Nu era Stone?

— Nu era arheologul, în orice caz. Îl cunosc bine. Omul acela nu era Stone – nu seamănă absolut deloc.

Ne-am uitat unii la alţii cu priviri uimite. Eu, unul, am privit-o mai ales pe Miss Marple.

— Ce nemaipomenit! Am exclamat.

— Valiza, a spus Miss Marple.

— Dar de ce? A întrebat şi Griselda.

— Mi-aduce aminte de omul acela care a venit cândva şi s-a tot plimbat pe-aici pretinzând că ar fi inspectorul de la gaze, a şoptit Miss Marple. A adunat ceva pradă până la urmă.

— Un impostor, a intervenit Raymond West. Uite ceva tare interesant.

— Întrebarea e dacă asta are de-a face cu crima, a zis Griselda.

— Nu neapărat, i-am răspuns. Dar… Şi m-am uitat iarăşi la Miss Marple.

— Asta, a decretat ea, este un Fapt Ciudat Alt Fapt Ciudat

— Da, am fost de acord, ridicându-mă. Şi mi se pare mie că inspectorul trebuie să-l afle cât mai repede cu putinţă.

Capitolul XXII

După ce l-am prins la telefon, inspectorul Slack mi-a dat nişte ordine foarte scurte şi precise. Nu trebuia să „transpire” nimic, iar domnişoara Cram, mai mult ca oricine altcineva, nu trebuia alarmată. Între timp, prin vecinătatea

gorganului avea să se organizeze o căutare a valizei cu pricina. Eu şi Griselda ne-am întors acasă foarte entuziasmaţi de noile incidente, dar nu puteam vorbi prea multe de faţă cu Dennis, odată ce-i promiseserăm solemn inspectorului Slack să nu suflăm nici o vorbă nimănui. Oricum, Dennis era cufundat în propriile necazuri. A venit după mine în birou şi a început să se joace cu diverse obiecte şi să se foiască în loc, părând extrem de stânjenit de ceva.

— Ce s-a-ntâmplat, Dennis? L-am întrebat în cele din urmă.

— Unchiule Len, nu vreau să plec pe mare.

Am rămas uimit. Până atunci, băiatul se arătase foarte hotărât în privinţa carierei sale.

— Dar parcă erai foarte încântat de ideea asta.

— Eram, dar m-am răzgândit.

— Şi ce-ai vrea să faci?

— Vreau să lucrez în finanţe.

Uimirea mea a crescut.

— Cum adică, în finanţe?

— Păi aşa, pur şi simplu. Vreau să mă apuc de afaceri.

— Dar, băiete dragă, sunt convins că felul ăsta de viaţă n-o să-ţi placă, nici măcar dacă reuşesc să-ţi obţin o slujbă la o bancă. Numai că Dennis mi-a explicat că nu asta avea de gând. Nu voia să se angajeze la o bancă. I-am cerut atunci să-mi explice exact ce voia şi bineînţeles, aşa cum bănuisem, a reieşit că nu ştia. Pentru el, „a lucra în finanţe” însemna, pur şi simplu, să se îmbogăţească repede, lucru care, din câte îşi imagina el cu optimismul tinereţii, era absolut sigur odată ce „se apuca de afaceri”. Am încercat să-i scot din cap ideile acelea, cu toată blândeţea posibilă.

— Şi cum ai ajuns să te gândeşti la asta? L-am întrebat. Erai aşa mulţumit la gândul de a pleca pe mare.

— Ştiu, unchiule Len, dar m-am gândit la mai multe lucruri. Cândva, o să vreau să mă însor şi… Cum să spun, ca să iei o fată în căsătorie trebuie să fii bogat.

— Faptele demonstrează că teoria asta nu e corectă, am replicat.

— Ştiu, dar vorbesc de o fată adevărată. Adică una care e obişnuită cu anumite lucruri.

Era ceva foarte vag, dar m-am gândit că ştiam la ce se referea.

— Află de la mine, i-am spus cu bunăvoinţă, că nu toate fetele sunt ca Lettice Protheroe.

S-a aprins pe dată.

— Tare nedrepţi mai sunteţi cu ea! Ţie nu-ţi prea place, şi nici Griseldei – spune că-i obositoare.

Din punctul de vedere al unei femei, Griselda are perfectă dreptate. Lettice chiar este obositoare. Cu toate astea, mi-am dat seama că un asemenea adjectiv nu putea fi pe placul unui băiat.

— Măcar dacă oamenii ar fi un pic mai înţelegători. Până şi familia Hartley Napier o tot vorbeşte de rău, şi încă într-un moment ca ăsta! Şi numai pentru că a plecat cam devreme de la partida lor de tenis. Dacă se plictisea, la ce să mai stea? Mi se pare foarte frumos din partea ei că s-a dus.

— Da, mare favoare le-a făcut, am spus, dar Dennis nu a bănuit nici un fel de ironie la mijloc, fiind plin de îngrijorare şi de mânie de dragul lui Lettice.

— Să ştii că nu e câtuşi de puţin egoistă. Uite – ca dovadă, m-a convins pe mine să mai rămân. Fireşte că voiam şi eu să plec, dar ea nici n-a vrut să audă. A zis că ar fi prea nepoliticos pentru familia Napier. Aşa că am mai stat vreun sfert de oră, numai de dragul ei.

Tinerii au nişte păreri foarte curioase despre altruism.

— Şi acum aud că Susan Hartley Napier spune peste tot pe unde se duce că Lettice nu ştie să se poarte.

— În locul tău nu mi-aş face griji, i-am spus.

— Aşa o fi, dar… Şi aici s-a întrerupt o clipă. Eu… Eu aş face orice pentru Lettice.

— Nu mulţi dintre noi pot face „orice” pentru altcineva, i-am replicat. Oricât de mult ne-am dori, nu avem puterea.

— La dracu’ cu viaţa asta! A exclamat Dennis.

Bietul băiat! Dragostea asta prostească şi tinerească e o boală foarte grea. M-am abţinut să-i ţin vreunul dintre discursurile convenţionale şi, probabil, iritante care se rostesc în general în asemenea momente. În loc de asta, i-am spus noapte bună şi m-am dus la culcare.

În dimineaţa următoare, când m-am întors de la slujba de ora opt, am găsit-o pe Griselda aşezată la masă, cu micul dejun în faţă şi cu un bilet desfăcut în mână. Era de la Anne Protheroe.

Dragă Griselda,

V-aş fi foarte recunoscătoare dacă tu şi vicarul aţi putea veni astăzi la prânz, dar fără să ştie prea multă lume. S-a întâmplat ceva foarte ciudat, şi aş vrea să-i cer sfatul domnului Clement.

Vă rog însă să nu pomeniţi de asta când ajungeţi, pentru că nu am povestit nimic nimănui.

Toată dragostea, a ta, cu multă afecţiune,

Anne Protheroe

— Fireşte că trebuie să mergem, a zis Griselda, iar eu am încuviinţat. Mă întreb ce s-o fi întâmplat.

Nici eu nu aveam vreo idee.

— Ştii ceva, i-am spus Griseldei, până la urmă nu cred că am ajuns încă la sfârşitul poveştii ăsteia.

— Ce vrei să spui? Că nu se termină până nu este cineva arestat?

— Nu, nu, am răspuns, nu asta. Vreau să spun că exista nişte ramificaţii, nişte urmări despre care nu ştim nimic. Sunt o groază de lucruri de lămurit până să aflăm adevărul.

— Adică nişte lucruri care nu contează prea mult, dar incomodează?

— Da, cred că ai înţeles foarte bine.

— Eu, unul, cred că ne agităm cu toţii mult prea mult, a zis Dennis, servindu-se cu gem. Moartea lui moş Protheroe e

un lucru foarte bun pentru toată lumea. Nimeni nu-l plăcea. Bine, ştiu că poliţia trebuie să-şi facă cercetările – că doar asta e treaba lor. Dar eu, unul, mai că aş spera să nu afle niciodată nimic. N-aş vrea să-l văd pe Slack promovat şi plimbându-se peste tot umflat în pene de propria isteţime.

Sunt şi eu om. M-am simţi înclinat să fiu de acord cu ce spusese despre promovarea lui Slack. Un om care izbuteşte mereu să-i scoată din sărite pe ceilalţi nu poate pretinde să fie prea iubit.

— Şi doctorul Haydock e cam de părerea mea, a continuat Dennis. El, unul, n-ar da niciodată un criminal pe mâna justiţiei. A şi zis asta.

Cam asta e problema cu teoriile lui Haydock, după părerea mea. Or fi ele solide, prin ele însele – nu am căderea să judec, dar în acelaşi timp lasă, asupra unor minţi fragede şi nu foarte profunde, o impresie pe care sunt convins că Haydock însuşi nu ar dori s-o aibă.

Griselda a aruncat o privire pe fereastră şi ne-a comunicat că erau nişte reporteri prin grădină.

— Pesemne că iar fotografiază ferestrele biroului, a spus ea, oftând.

Avuseserăm destul de multe de suferit în direcţia asta. Mai întâi – curiozitatea oamenilor fără ocupaţie din sat: cu toţii veniseră să se uite cu gura căscată. Au urmat reporterii, înarmaţi cu aparate de fotografiat, şi iarăşi oamenii din sat, ca să-i vadă pe reporteri. Până la urmă, trebuise să fie adus un poliţist din Much Benham, care să stea de pază în faţa ferestrei.

— Mă rog, am spus, mâine e înmormântarea şi, după asta, sunt convins că toată agitaţia o să înceteze, Când am ajuns la Old Hall, am observat şi pe acolo câţiva reporteri dând târcoale. M-au abordat cu diverse întrebări, la care am răspuns, invariabil, aşa cum ajunseserăm cu toţii la concluzia că era cel mai bine, cum că „nu aveam nimic de spus”.

Majordomul ne-a condus într-un salonaş, al cărui singur ocupant s-a dovedit a fi domnişoara Cram, aflată, din câte se părea, într-o foarte bună dispoziţie.

— Ce surpriză, nu? A început ea, în timp ce dădeam mâna. Nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap aşa ceva, dar doamna Protheroe e foarte bună la suflet, nu credeţi? Şi, de bună seamă, pentru o fată nu puteţi spune că e plăcut să locuiască la Mistreţul Albastru, singură, cu toţi reporterii pe cap şi alte cele. Unde mai pui că eu chiar mă pot face utilă – în astfel de momente, toată lumea are nevoie de un secretar, iar domnişoara Protheroe nu dă nici un pic de ajutor, nu credeţi?

Am constatat, amuzat, că vechea animozitate îndreptată împotriva lui Lettice persista, deşi tânăra devenise, între timp, o mare susţinătoare a lui Anne. În acelaşi timp, m-am întrebat dacă povestea venirii ei acolo era chiar adevărată. Din vorbele ei reieşea că Anne avusese iniţiativa, şi totuşi nu eram convins că era chiar aşa. Se prea putea ca tocmai domnişoara Cram să fi pomenit prima dată cât îi era de neplăcut să locuiască la Mistreţul Albastru. Nu voiam să judec pe nimeni, dar nu eram chiar sigur că tânăra era sinceră până la capăt.

În clipa aceea, Anne Protheroe a intrat în cameră. Era îmbrăcată în negru, dar foarte discret, şi avea în mână un ziar de duminică, pe care mi l-a înmânat, cu o privire tristă.

— N-am mai păţit niciodată aşa ceva. E de-a dreptul groaznic, nu credeţi? La anchetă, m-a abordat un reporter. Nu i-am spus altceva decât că eram foarte supărată şi nu aveam nimic de declarat, iar el m-a întrebat dacă nu eram şi foarte dornică de a-l descoperi pe ucigaşul soţului meu, la care am spus că da. După care m-a întrebat dacă bănuiam pe cineva şi am spus nu. A insistat. Nu-i aşa că părea să fie cineva care ştia cum mergeau lucrurile în sat? Am răspuns că aşa părea, fireşte. Şi cu asta, gata. Şi acum, ia uitaţi-vă!

În mijlocul paginii era o fotografie, care părea făcută cam cu zece ani înainte – cine ştie de unde o obţinuseră! Titlul

era scris cu litere mari:
VĂDUVA DECLARĂ CĂ NU SE VA LĂSA PÂNĂ CE NU-L VA DESCOPERI PE UCIGAŞUL BĂRBATULUI SĂU.

Doamna Protheroe, văduva bărbatului ucis, este convinsă că ucigaşul este o persoană din sat. Are anumite bănuieli, dar nici o certitudine. Spune că este devastată de supărare, dar îşi afirmă încă o dată hotărârea de a-l descoperi pe criminal.

— Ce părere aveţi, puteam să spun eu aşa ceva? A întrebat Anne.

— Putea fi şi mai rău, credeţi-mă, am asigurat-o, înapoindu-i ziarul.

— Oameni fără ruşine, zău aşa! A zis domnişoara Cram. Tare mi-ar plăcea să-l văd pe unul dintre ăştia încercând să se lege şi de mine.

Am observat, în privirea Griseldei, o sclipire care spunea că, pesemne, declaraţia trebuia considerată mai sinceră decât era domnişoara Cram dispusă să lase să se înţeleagă.

Ni s-a anunţat că prânzul era servit, aşa că ne-am dus în sufragerie. Lettice nu a apărut decât pe la jumătatea mesei. A venit plutind, ca de obicei, şi s-a aşezat în locul rămas liber, zâmbindu-i Griseldei şi făcându-mi şi mie un semn cu capul. Aveam anumite motive care m-au făcut s-o urmăresc cu multă atenţie. Părea la fel de împrăştiată ca de obicei. Foarte drăguţă, de asemenea – trebuie s-o recunosc cinstit. Tot nu purta doliu, în schimb era îmbrăcată într-o nuanţă de verde-deschis care-i scotea în evidenţă tenul delicat.

După ce ne-am băut cafeaua, Anne a spus, fără să ridice glasul:

— Am câte ceva de vorbit cu domnul vicar. O să mergem sus, în salonaşul meu.

În sfârşit, aveam să aflu motivul pentru care fusesem chemat. M-am ridicat şi am mers după ea, pe scări. Înainte să intre în salonaş, s-a oprit. Am dat să vorbesc, dar ea a

întins mâna şi m-a oprit. A rămas aşa o vreme, ascultând, cu privirile aţintite jos, în coridor.

— Bun, se duc în grădină. Nu, nu intraţi acolo. Putem urca direct.

Spre marea mea surpriză, m-a condus pe coridor în jos, până la capătul aripii în care ne aflam. Acolo, o scară îngustă cu aspect aproape improvizat, ducea la etajul de deasupra. Anne a început să urce, iar eu am urmat-o. Am ajuns într-un hol plin de praf, ea a deschis o uşă şi m-a condus într-un pod mare, întunecos, care era evident folosit drept spaţiu de depozitare. Erau acolo diverse cufere, mobilă veche, sfărâmată, câteva tablouri puse grămadă şi o sumedenie de mărunţişuri de felul celor care se adună de-a lungul anilor. Uimirea mea era vădită, astfel că ea a surâs slab.

— Mai întâi de toate, trebuie să vă explic. În ultimele zile am dormit foarte prost. Astă-noapte, sau mai degrabă azi-dimineaţă, pe la trei, am fost sigură că aud pe cineva umblând prin casă. O vreme am stat să ascult, apoi, în cele din urmă, m-am ridicat şi am venit să văd. Ieşind din dormitor, mi-am dat seama că zgomotele nu veneau de sus, ci de deasupra. Am venit până la piciorul scării pe care-am urcat acum, mi s-a părut iarăşi că aud un zgomot şi am întrebat dacă era cineva. Nu mi s-a răspuns, n-am mai auzit nimic, aşa că am presupus că nervii îmi jucau feste şi m-am culcat din nou. Cu toate astea, după ce s-a luminat, am venit încoace – doar de curiozitate. Şi ia uitaţi-vă ce-am găsit.

S-a aplecat şi a întors un tablou care zăcea sprijinit de zid, cu spatele la noi. Luat prin surprindere, am oftat. Era limpede vorba de un portret în ulei, dar faţa fusese sfâşiată şi tăiată într-un chip sălbatic, încât ajunsese de nerecunoscut. Mai mult, era evident că tăieturile erau făcute de curând.

— Ce ciudăţenie, am spus.

— Nu-i aşa? Ce credeţi, care o fi explicaţia?

Am clătinat din cap a neştiinţă.

— Îmi dă o impresie de sălbăticie care nu-mi place deloc, am afirmat. S-ar zice că a fost vorba de o criză de furie nebunească.

— Da, asta m-am gândit şi eu.

— Al cui e portretul?

— N-am nici cea mai vagă idee. Nu l-am mai văzut niciodată. Toate lucrurile astea erau deja în pod când m-am căsătorit cu Lucius şi am venit să locuiesc aici. Nu le-am cercetat niciodată şi nici nu mi-a păsat de ele.

— Extrem de ciudat, am repetat.

M-am aplecat să cercetez şi celelalte tablouri. Erau cam ceea ce mă şi aşteptam să găsesc – diverse peisaje câtuşi de puţin excepţionale, alte câteva uleiuri şi nişte reproduceri aşezate în rame ieftine. Nu am mai găsit nimic care să ne fie de ajutor. Un cufăr mare, de modă veche, de felul celor care purtau numele de „arcă”, avea înscrise pe el iniţialele E. P. Am ridicat capacul, dar era gol. În rest, în pod nu se mai afla absolut nimic interesant.

— Este realmente ceva ieşit din comun, am spus. N-are… N-are nici un sens.

— Da, a rostit Anne, şi asta mă cam sperie.

Nu mai era nimic de văzut. Am coborât împreună în salonaş, iar ea a închis uşa.

— Credeţi că ar trebui să iau vreo măsură? Să spun poliţiei?

Am şovăit.

— Aşa, la prima vedere, e greu de spus dacă…

— Dacă are sau nu de-a face cu crima, m-a completat Anne. Ştiu. De-asta îmi şi vine atât de greu. La prima vedere, nu pare să existe nici o legătură.

— Nu, am spus, dar este, din nou, un Fapt Ciudat.

Am rămas amândoi tăcuţi, adânciţi în gânduri.

— Dacă-mi daţi voie să vă întreb, ce-aveţi de gând să faceţi mai departe? Am întrebat zis în cele din urmă, iar ea a ridicat capul.

— Am să continui să locuiesc aici cel puţin încă şase luni! A spus sfidătoare. Nu prea vreau. Gândul de a locui aici îmi este odios. Dar cred că nu am de ales, altfel oamenii vor spune că am fugit pentru că aveam conştiinţa încărcată.

— Oh, exageraţi!

— Ba nu, chiar aşa ar fi. Mai ales că…, a început ea, apoi a şovăit. Mai ales că, după ce trec şase luni, am de gând să mă căsătoresc cu Lawrence. Niciunul din noi nu mai vrea să aştepte, a completat, ridicând ochii şi întâlnindu-mi privirea.

— Mă gândeam eu că aşa se va întâmpla, am răspuns.

Dintr-odată şi-a pierdut stăpânirea de sine şi şi-a îngropat capul în palme.

— Nici nu ştiţi cât vă sunt de recunoscătoare. Nici nu ştiţi. Ne luaserăm deja adio… El avea de gând să plece. Aşa… Nu mă simt chiar distrusă la gândul morţii lui Lucius. Dacă am fi avut vreun plan de a fugi împreună şi atunci el ar fi murit… Acum ar fi groaznic. Dar dumneavoastră ne-aţi făcut să vedem că ar fi fost o mare greşeală, şi de-asta vă sunt recunoscătoare.

— Şi eu sunt recunoscător, am spus, pe un ton grav.

— Cu toate astea, ştiţi foarte bine cum va fi, a continuat Anne, ridicându-se. Dacă nu este descoperit adevăratul criminal, lumea va continua să creadă ca a fost Lawrence… Da, da, aşa va fi. Mai ales când se va însura cu mine.

— Dragă doamnă Protheroe, dar mărturia lui Haydock a fost limpede…

— Ce le pasă oamenilor de mărturii? Nici măcar nu ştiu despre ce e vorba. Mărturiile medicilor nu înseamnă nimic pentru oamenii de rând. Mai există un motiv pentru care vreau să mai rămân aici, domnule Clement. Vreau să descopăr adevărul.

În timp ce vorbea, ochii îi scânteiau. A adăugat:

— De-asta i-am cerut fetei ăsteia să vină încoace.

— Domnişoarei Cram?

— Da.

— Deci chiar i-aţi cerut, adică a fost ideea dumneavoastră?

— În întregime. Ei, la drept vorbind, şi ea mi s-a plâns un pic. La anchetă – era acolo când am sosit. Dar i-am cerut special să vină.

— Că doar nu credeţi, am exclamat, că tânăra asta cam prostuţă are ceva de-a face cu crima?

— E foarte uşori să pari nătâng, domnule Clement. Este unul dintre cele mai uşoare lucruri din lume.

— Deci credeţi…?

— Nu, nu cred. Zău că nu. Cred însă că fata ştie ceva, sau ar putea să ştie ceva. Aveam de gând s-o studiez mai îndeaproape.

— Şi chiar în noaptea în care a sosit aici, portretul a fost sfâşiat, am spus gânditor.

— Credeţi că a fost ea? Dar de ce? Pare cu totul absurd şi de-a dreptul imposibil.

— Şi mie mi se pare absurd şi imposibil ca soţul dumneavoastră să fi fost asasinat în biroul meu, am răspuns, pe un ton amar. Dar chiar aşa a fost.

— Ştiu, a zis ea, punându-mi o mână pe braţ. E groaznic pentru dumneavoastră, îmi dau seama, deşi nu v-am spus nimic despre asta.

Am scos din buzunar cercelul albastru, de lapislazuli, şi i l-am arătat.

— E al dumneavoastră, nu?

— Ah, da, a răspuns ea, întinzând mâna după el, cu un zâmbet încântat. Unde l-aţi găsit?

Dar nu am dat drumul cercelului să cadă în palma ei întinsă.

— V-ar deranja, am întrebat, dacă l-aş mai păstra puţin?

— Nu, deloc, a răspuns, părând uimită şi uşor curioasă, dar nu i-am dat nici o explicaţie; în loc de asta, am întrebat-o în ce situaţie se afla din punct de vedere financiar.

— E o întrebare destul de indiscretă şi deplasată, am zis, dar credeţi-mă că nu doresc să-mi bag nasul în treburile dumneavoastră.

— Nu mi se pare deloc deplasată. Dumneavoastră şi Griselda sunteţi cei mai buni prieteni pe care-i am aici. Şi îmi place şi bătrâna Miss Marple, e distractivă. Ca să vă răspund, Lucius avea destul de multă avere. A lăsat totul împărţit aproape egal între mine şi Lettice. Old Hall îmi revine mie, dar Lettice are dreptul să aleagă îndeajuns de multe mobile pentru a umple o casă nu foarte mare şi primeşte şi o sumă separată strict pentru a-şi cumpăra o locuinţă, pentru ca nimeni să nu fie nedreptăţit.

— Şi ce intenţii are, ştiţi cumva?

Anne s-a strâmbat uşor, făcând un semn de neputinţă.

— Nu-mi spune nimic. Cred că va pleca de-aici cât se poate de repede. Nu mă place, aşa a fost dintotdeauna. E şi vina mea, pot spune, deşi am încercat în permanenţă să mă comport bine. Totuşi, cred că orice fată îşi detestă mama vitregă.

— Dar dumneavoastră ce sentimente aveţi faţă de ea? Am întrebat-o direct.

Nu mi-a răspuns imediat, ceea ce m-a convins că aveam de-a face cu o femeie foarte cinstită.

— La început o plăceam, a spus. Era o fetiţă foarte drăguţă. Acum nu cred că mai am vreo afecţiune pentru ea. Nu ştiu de ce. Poate pentru că nici ea nu mă place, iar eu tânjesc să fiu plăcută de ceilalţi, să ştiţi.

— Cu toţii suntem la fel, am zis, iar Anne Protheroe a zâmbit.

Mai aveam o singură misiune, şi anume să discut ceva cu Lettice Protheroe, între patru ochi. Am izbutit s-o găsesc destul de uşor – era în salon, singură, Griselda şi Gladys Cram fiind afară, în grădină. Am intrat după ea şi am închis uşa.

— Lettice, i-am zis, vreau să-ţi spun ceva.

Ea a ridicat privirea, fără prea mare interes.

— Da?

Mă gândisem dinainte ce aveam să-i spun. Am scos cercelul de lapislazuli şi am întrebat-o, fără să ridic vocea:

— De ce ai lăsat asta în biroul meu?

O clipă, am văzut-o încordându-se. A fost o reacţie aproape instantanee şi şi-a revenit atât de repede încât nici măcar eu nu mai puteam fi sigur că observasem într-adevăr ceva. Apoi, pe un ton detaşat, a răspuns:

— N-am lăsat nimic în biroul dumneavoastră, niciodată. Nu-i al meu. E al lui Anne.

— Ştiu asta, am replicat.

— Şi atunci de ce mă întrebaţi pe mine? Pesemne că Anne l-a pierdut.

— Doamna Protheroe nu a fost în biroul meu decât o singură dată, după crimă, iar atunci era îmbrăcată în negru, ceea ce înseamnă că nu ar fi putut purta cercei albaştri.

— Atunci, a zis Lettice, înseamnă că trebuie să-l fi pierdut altă dată. Aşa e logic, a adăugat.

— E foarte logic, am răspuns. Şi-ţi aduci cumva aminte când a purtat mama ta vitregă cerceii ăştia ultima dată?

— Oh…, a început ea, uitându-se la mine cu o privire uimită şi încrezătoare. E foarte important?

— Ar putea fi, am afirmat.

— Să încerc să mă gândesc.

A rămas pe gânduri, încruntând din sprâncene. Nu am văzut-o niciodată pe Lettice Protheroe arătând mai fermecătoare decât în clipa aceea.

— Ah, da, a răspuns deodată. Îi avea… Îi avea cu ea joi. Acum îmi amintesc.

— Joi, am spus eu încet, a fost ziua crimei. În ziua aceea, doamna Protheroe s-a apropiat de fereastra biroului prin grădină, dar, dacă-ţi aduci aminte ce-a declarat, nu a intrat.

— Şi ăsta unde l-aţi găsit?

— Căzuse sub masa de scris.

— Atunci, a replicat Lettice cu răceală, s-ar zice că nu a spus adevărul, nu-i aşa?

— Ce vrei să spui? Că a intrat şi s-a apropiat de masă?

— Păi aşa pare, nu? Foarte senină, s-a uitat în ochii mei. Dacă vreţi să ştiţi, a continuat, calmă, eu n-am crezut niciodată că Anne spune adevărul.

— Da, Lettice, dar nici tu nu eşti sinceră. O ştiu foarte bine.

— Cum adică? A întrebat, uimită.

— Vreau să spun că ultima dată când am văzut acest cercel era vineri dimineaţă, când am venit încoace cu colonelul Melchett. Se afla pe masa de toaletă a mamei tale vitrege, împreună cu perechea lui. Chiar am umblat cu ei puţin.

— Oh! A exclamat ea, cu vocea tremurată, apoi, brusc, s-a aruncat în lături, pe braţul fotoliului, şi a izbucnit în lacrimi.

Şedea prăbuşită, cu părul ei scurt şi blond aproape atingând podeaua. Era o atitudine foarte ciudată – frumoasă şi spontană. Am lăsat-o să suspine câteva minute, în tăcere, apoi i-am spus, cu foarte multă blândeţe:

— De ce-ai făcut-o, Lettice?

— Ce anume? A izbucnit ea, ridicându-se şi dându-şi părul pe spate, cu gesturi sălbatice; arăta speriată – aproape îngrozită. Ce vreţi să spuneţi?

— Ce motive ai avut? Gelozia? Faptul că nu-ţi place Anne?

— Oh, da, da…, a început să-mi răspundă, aranjându-şi părul şi părând să-şi fi recăpătat brusc stăpânirea de sine. Da, puteţi să-i spuneţi şi aşa – gelozie. Niciodată nu mi-a plăcut Anne, din prima clipă când a venit aici să facă pe stăpâna. Eu am pus chestia aia blestemată sub masă. Am sperat să-i fac necazuri şi aş fi reuşit, dacă n-aţi fi fost dumneavoastră aşa un băgăcios, să vă jucaţi cu diverse obiecte de pe masa de toaletă a altuia. Oricum, nu e treaba unui cleric să ajute poliţia.

A fost o izbucnire copilărească, meschină. Nu m-am supărat. De fapt, în clipa respectivă, chiar arăta a copil, şi încă unul foarte nefericit. O asemenea încercare naivă de a se răzbuna pe Anne nu prea părea neapărat de luat în serios. I-am şi spus-o şi am adăugat că aveam de gând să

înapoiez cercelul, fără să pomenesc împrejurările în care-l găsisem. Asta a părut să o emoţioneze.

— E foarte frumos din partea dumneavoastră, mi-a spus; a tăcut o clipă apoi, întorcându-şi faţa şi alegându-şi clar cuvintele cu foarte multă atenţie, a continuat: Domnule Clement, eu, în locul dumneavoastră, l-aş îndepărta pe Dennis de-aici cât mai repede. Cred… Cred că aşa ar fi cel mai bine.

— Dennis? Am întrebat, ridicând dintr-o sprânceană, uşor uimit, dar şi întrucâtva amuzat.

— Cred că ar fi mai bine, a repetat, apoi a adăugat, pe acelaşi ton încurcat: îmi pare rău de el. Nu credeam să… Oricum, îmi pare rău.

Şi cu asta, s-a încheiat discuţia.

Capitolul XXIII

În drum spre casă, i-am propus Griseldei să facem un ocol şi să trecem pe la gorgan. Eram nerăbdător să văd dacă poliţia trecuse la treabă şi dacă reuşise să descopere ceva. Griselda însă avea treburi acasă, aşa că am rămas singur în expediţia mea. La conducerea operaţiunii, l-am găsit pe agentul Hurst.

— Deocamdată nici un semn, domnule, mi-a raportat el. Şi totuşi e limpede că ăsta e singurul loc potrivit pentru o tainiţă.

Cuvintele lui m-au lăsat cam uimit, pentru că nu vorbeşte prea limpede şi, în loc de tainiţă, înţelesesem „temniţă”. Aproape imediat însă, am înţeles ce voia de fapt să zică.

— Cu alte cuvinte, domnule, unde putea să meargă tânăra, prin pădure, pe cărarea asta? Duce la Old Hall sau aici, unde ne aflăm, şi cam atât.

— Presupun că inspectorul Slack nu se va coborî până într-atât încât s-o întrebe direct pe tânăra domnişoară, am spus.

— Nu vrea să facă nici un pic de vâlvă, a zis Hurst. Orice i-ar scrie lui Stone şi orice îi răspunde el ar putea să facă

puţină lumină… Dar dacă află că suntem pe urmele ei, odată-şi închide gura şi gata.

„Gata” cu ce? Nu era foarte limpede, însă eu, unul, mă îndoiam că domnişoara Gladys Cram putea fi vreodată făcută să-şi închidă cu totul gura, aşa cum se spusese. Nu mă puteam gândi la ea altfel decât ca la o persoană înclinată să trăncăne fără încetare.

— Când dai peste un asemenea himpostor {6}, vrei să ştii ce l-a făcut să devină himpostor, a spus agentul Hurst, pe un ton profesoral.

— Evident.

— Iar răspunsul urmează să fie găsit în gorganul ăsta de-aci… Sau altfel ce căuta el să tot scormonească în pământ?

— Poate un raison d’être {7} ca să dea târcoale prin zonă, am sugerat, dar cele câteva cuvinte franţuzeşti s-au dovedit prea mult pentru agent; s-a răzbunat însă, pentru că nu reuşise să înţeleagă, spunând cu răceală:

— Ăsta-i punctul de vedere al unui hamator.

— Una peste alta, n-aţi găsit valiza, am zis.

— O s-o găsim, domnule. Nu vă îndoiţi.

— Nu-s aşa de sigur, am continuat. M-am tot gândit. Miss Marple a spus că n-a trecut prea multă vreme înainte ca fata să apară cu mâna goală. Înseamnă că n-ar fi avut timp să vină până aici şi să se întoarcă.

— Nu puteţi pune preţ pe ce spun doamnele în vârstă. Când au văzut ceva ciudat şi stau acolo, aşteptând, cu sufletul la gură, timpul zboară pe lângă ele, de-a dreptul. Oricum, nici o doamnă nu ştie mare lucru despre timp.

Mă întreb adesea de ce toată lumea este aşa înclinată să generalizeze. Astfel de fraze sunt foarte rar adevărate, aproape niciodată, iar de cele mai multe ori sunt de-a dreptul aberante. Eu însumi nu prea am simţul timpului (de-asta îmi şi ţin ceasul înainte), în timp ce Miss Marple, pot să spun, îl are foarte ascuţit. Ceasul ei este foarte precis, iar ea soseşte absolut punctuală cu orice ocazie. Cu toate astea, nu aveam de gând să mă contrazic cu agentul

Hurst asupra acestui aspect. Mi-am luat la revedere, i-am urat noroc, şi am pornit-o în drumul meu. Tocmai când mă apropiam de casă, mi-a venit o idee. Nu era rezultatul vreunui proces anterior, ci pur şi simplu un gând care mi se formase în minte – o posibilă soluţie a problemei. După cum am povestit mai înainte, atunci când cercetasem pentru prima oară poteca, în ziua de după crimă, găsisem tufişurile răscolite într-un anume loc. Crezusem atunci că totul fusese din cauza lui Lawrence, care făcea acelaşi lucru ca şi mine.

Mi-am amintit însă că după aceea eu şi el găsiserăm o altă urmă, foarte slab vizibilă, care se dovedise a fi drumul pe care o apucase inspectorul. Dacă mă gândeam bine, îmi aduceam aminte clar că prima urmă (a lui Lawrence) fusese mult mai clară decât a doua, ca şi cum pe-acolo ar fi trecut mai multe persoane, şi m-am gândit şi că, pesemne, asta-i atrăsese şi lui Lawrence atenţia. Dacă primii care trecuseră pe acolo fuseseră cumva doctorul Stone sau domnişoara Cram?

Mi-am amintit, sau poate doar mi-am imaginat că-mi aminteam, că văzusem câteva crenguţe rupte ale căror frunze erau deja veştejite, ceea ce însemna că urma nu putea fi lăsată în după-amiaza în care căutaserăm noi.

Tocmai mă apropiam de locul cu pricina. L-am recunoscut cu uşurinţă şi am început, încă o dată, să-mi croiesc drum printre tufişuri. De data asta am observat şi alte crenguţe, de curând rupte. Cineva trecuse pe aici, după mine şi după Lawrence.

În scurtă vreme, am ajuns la locul în care-l întâlnisem pe Lawrence. Urma cea slabă însă trecea mai departe, aşa că am continuat să mă ţin după ea. Dintr-odată, am ajuns la un mic luminiş, unde se vedeau urme recente lăsate de o persoană strecurată pe acolo. Spun luminiş pentru că ierburile nu erau foarte abundente acolo, însă crengile copacilor se întâlneau deasupra capului meu şi spaţiul liber nu putea avea mai mult de câteva picioare în diametru. De partea opusă, ierburile se îndeseau din nou şi părea

limpede că nimeni nu-şi croise drum pe acolo în ultima vreme. Totuşi, într-un anume loc, păreau uşor răscolite.

M-am apropiat şi am îngenuncheat, dând tufişurile la o parte cu ambele mâini. Am fost răsplătit cu o strălucire maronie. Plin de însufleţire, mi-am vârât braţul printre crengi şi, cu ceva greutate, am scos la lumină o valijoară brună. Mi-am permis o scurtă exclamaţie de triumf. Izbutisem. Deşi tratat cu răceală şi dispreţ de agentul Hurst, avusesem dreptate în deducţiile mele. Fără îndoială, aceea era valiza ascunsă de domnişoara Cram. Am încercat s-o deschid, dar era încuiată.

Ridicându-mă, am observat şi o bucată mică de cristal, închisă la culoare, care zăcea pe jos. Aproape fără să mă gândesc am ridicat-o şi am vârât-o în buzunar, apoi, apucându-mi comoara de toartă, m-am întors pe potecă. Pe când tocmai săream gardul, ca să ajung la aleea din spatele caselor, un glas plin de agitaţie a răsunat, undeva în apropierea mea:

— Oh, domnule Clement! Aţi găsit-o! Ce bine v-aţi descurcat!

Gândindu-mă în sinea mea că Miss Marple este neîntrecută în arta de a observa fără a fi observată, mi-am ridicat comoara şi am aşezat-o pe gărduţul care ne despărţea.

— Asta e, a spus Miss Marple. Aş recunoaşte-o dintr-o mie.

Asta mi s-a părut o uşoară exagerare. Există un număr uriaş de valize ieftine, lucitoare, care toate arată identic. Nimeni nu putea recunoaşte cu siguranţă una pe care o văzuse de la o asemenea distanţă, la lumina lunii, dar mi-am dat seama că toată povestea valizei reprezenta o izbândă personală a lui Miss Marple, aşa că era îndreptăţită să exagereze puţin.

— Presupun că-i încuiată, nu, domnule Clement?

— Da, tocmai mă duceam s-o predau la poliţie.

— Nu credeţi că ar fi mai bine să telefonaţi?

Fireşte că era mai bine să telefonez. Dacă m-aş fi plimbat prin sat cu valiza în mână, m-aş fi ales probabil cu o groază de publicitate nedorită. Aşa că am deschis portiţa grădinii lui Miss Marple şi am intrat în casă prin fereastra franţuzească, apoi, refugiat în salonaş şi cu uşa închisă, mi-am comunicat veştile. Rezultatul a fost că inspectorul Slack ne-a anunţat că avea să vină în câteva clipite. A şi sosit, într-o dispoziţie foarte arţăgoasă.

— Deci am găsit-o, da? A zis. Ştiţi ce, domnule, n-ar mai trebui să ţineţi lucruri din astea pentru dumneavoastră. Dacă aveaţi vreun motiv să credeţi că ştiaţi unde se afla ascuns articolul cu pricina, trebuia să le raportaţi asta autorităţilor în drept.

— A fost pur şi simplu un accident, am spus. Mi-a venit o idee şi cu asta, basta.

— Mda, n-aş prea crede. Sunt aproape trei sferturi de milă de pădure, iar dumneavoastră vă duceţi direct la locul potrivit şi puneţi mâna pe ea.

I-aş fi putut explica inspectorului etapele raţionamentului meu, dar reuşise, ca de obicei, să mă scoată din sărite, aşa că am tăcut.

— Ei? A continuat el, privind valiza cu dispreţ şi cu un soi de indiferenţă prefăcută. Ce-ar fi să ne uităm ce-i înăuntru?

Adusese cu sine o sumedenie de chei şi de sârmuliţe. Lacătul nu i-a pus prea mari probleme. În câteva secunde, valiza era deschisă. Nu ştiu ce ne aşteptam să găsim – pesemne ceva absolut senzaţional. Însă primul lucru care ne-a sărit în ochi a fost o basma cadrilată, cam murdară. Inspectorul a ridicat-o. A apărut un pardesiu albastru-închis, cam jerpelit de atâta purtare. Apoi o şapcă dintr-o stofă cu pătrăţele mici.

— Ce mai adunătură, a zis inspectorul.

După aceea, a venit rândul unei perechi de pantofi cu talpa aproape sfâşiată. La fundul valizei se afla un pachet ambalat în hârtie de ziar.

— Aici o fi cămaşa pentru costumul cel bun, a comentat cu amărăciune inspectorul, sfâşiind ambalajul.

O clipă mai târziu, a rămas cu gura căscată de uimire, căci pachetul conţinea câteva obiecte mici de argint, foarte fine, şi un platou rotund din acelaşi metal. Miss Marple a scos o exclamaţie pătrunzătoare, recunoscându-le.

— Tacâmurile! Tacâmurile de argint ale colonelului Protheroe şi tazza Carol al II-lea. Cine s-ar fi gândit la aşa ceva!

Inspectorul se făcuse foarte roşu la faţă.

— Deci ăsta era clenciul, a mormăit el. Tâlhărie. Dar nu-mi dau seama de ce nu mi s-a pomenit de lipsa ăstora.

— Poate că nu s-a descoperit încă, am sugerat. Presupun că asemenea lucruri valoroase nu sunt folosit zi de zi. Pesemne că erau ţinute încuiate undeva, într-un seif.

— Trebuie să cercetez asta, a zis inspectorul. Mă duc de îndată la Old Hall. Deci de-asta a tulit-o doctoraşul nostru. Din cauza poveştii cu crima şi tot restul, s-a temut că o să-i descoperim activităţile. Era cu putinţă să avem nevoie să-i percheziţionăm camerele, aşa că a pus-o pe fată să ascundă astea în pădure, împreună cu un schimb de haine. Plănuia probabil să se întoarcă pe o cale ocolită şi să plece cu ele, într-o noapte, în timp ce ea rămânea aici ca să nu dea naştere la bănuieli. Ei, este însă şi o parte bună. Cu asta, a scăpat de bănuiala de crimă. N-a avut nimic de-a face cu ea. Jocul lui era cu totul altul.

A închis valiza la loc şi a plecat, refuzând-o pe Miss Marple care-i oferea un pahar de sherry.

— Ei, cu asta am rezolvat una dintre probleme, am spus, cu un oftat. Slack are perfectă dreptate, nu există motive să-l suspectăm pe doctor de crimă. Totul se explică într-un mod foarte satisfăcător.

— Aşa s-ar părea, a fost de acord Miss Marple. Deşi nu putem fi absolut siguri niciodată, nu credeţi?

— Păi, în primul rând, nu are nici un motiv, i-am atras eu atenţia. A obţinut ce voia şi tocmai se pregătea să dispară.

— Mda.

Era limpede că nu era complet mulţumită, aşa că am privit-o cu o oarecare curiozitate. S-a grăbit să-mi răspundă întrebărilor oglindite în privire, cu un soi de însufleţire şi de regret:

— Nu mă îndoiesc că o să spun o mare prostie. Aşa fac mereu. Dar mă întrebam ceva… Argintul ăsta e foarte valoros, nu-i aşa?

— Mai deunăzi am auzit că o astfel de tazza s-a vândut cu peste o mie de lire, pare-mi-se.

— Şi deci… Nu e vorba doar de valoarea metalului.

— Nu, e ceea ce s-ar putea numi valoare de colecţie.

— Asta voiam să spun. Vânzarea unor astfel de lucruri ar putea să ia ceva timp şi, chiar dacă ar fi până la urmă aranjată, nu ar putea fi făcută decât în taină. Cu alte cuvinte… Dacă jaful ar fi fost anunţat şi dacă ar fi început o investigaţie, cum să spun, lucrurile astea nu mai puteau fi vândute deloc.

— Nu prea înţeleg ce vreţi să spuneţi, am replicat.

— Ştiu că nu explic prea bine, a continuat ea, din ce în ce mai încurcată şi parcă scuzându-se. Dar mi se pare că… Că lucrurile astea nu puteau fi, pur şi simplu, subtilizate, ca să zic aşa. Singura cale potrivită era să le înlocuiască cu nişte copii. Atunci era cu putinţă ca jaful să nu fie descoperit decât după ceva vreme.

— O idee foarte ingenioasă, am spus.

— Ar fi singura cale de reuşită, nu-i aşa? Şi dacă-i pe aşa, atunci fireşte, aşa cum spuneţi, odată ce înlocuirea ar fi fost dusă la bun sfârşit, nu ar mai fi existat nici un motiv pentru asasinarea colonelului Protheroe – chiar dimpotrivă.

— Tocmai, am răspuns. Asta şi spuneam.

— Da, dar mă întrebam… Fireşte că nu ştiu nimic sigur… Şi colonelul Protheroe aşa făcea mereu – vorbea mult despre lucrurile pe care avea de gând să le facă înainte să se apuce şi, fireşte, uneori nu se mai apuca deloc, dar a zis la un moment dat…

— Da?

— A zis că avea de gând să-şi evalueze toate bunurile – să aducă un om de la Londra pentru succesiune… Nu, asta se face când mori… Pentru asigurare. Cineva îi spusese că aşa trebuia procedat. Vorbea mult despre asta şi despre cât era de important. Fireşte, nu ştiu dacă luase într-adevăr vreo măsură, dar dacă luase…

— Înţeleg, am spus îngândurat.

— Fireşte, în clipa în care expertul dădea cu ochii de argintărie, descoperea imediat totul, şi atunci colonelul Protheroe şi-ar fi amintit că-i arătase obiectele doctorului Stone… Mă întreb dacă tot atunci a şi făcut-o… Iuţeală de mână, parcă aşa se numeşte, nu? Mă rog, iar atunci buba s-ar fi spart, ca să folosesc o expresie învechită.

— Înţeleg ce spuneţi, am răspuns. Cred că ar trebui să ne asigurăm.

Am folosit iarăşi telefonul. În câteva clipe primisem legătura la Old Hall şi vorbeam cu Anne Protheroe.

— Nu, nu-i ceva prea important. Inspectorul a ajuns? Ei, oricum să ştiţi că o să vină. Doamnă Protheroe, puteţi să-mi spuneţi dacă lucrurile de la Old Hall au fost vreodată evaluate? Cum, cum?

Răspunsul primit a fost limpede şi prompt i-am mulţumit am pus receptorul la loc şi m-am întors către Miss Marple.

— E foarte limpede. Colonelul Protheroe luase măsuri pentru ca un om să sosească de la Londra mâine, luni, pentru o evaluare completă. Din pricina morţii colonelului, chestiunea s-a amânat.

— Deci chiar exista un motiv, a spus încet Miss Marple.

— Un motiv, da. Dar asta-i tot. Nu uitaţi că, atunci când s-a tras, doctorul Stone tocmai se apropiase de ceilalţi doi, sau trecea peste gărduţ ca să-i ajungă din urmă.

— Da, a rostit gânditoare Miss Marple. Şi asta îl scoate din discuţie.

Capitolul XXIV

M-am întors la vicariat şi l-am găsit pe Hawes aşteptându-mă în birou. Se tot plimba în sus şi în jos, foarte tulburat, iar când am intrat eu în cameră a sărit în sus de parcă l-ar fi împuşcat cineva.

— Vă rog, iertaţi-mă, mi-a spus, ştergându-şi fruntea de transpiraţie. De câtva timp, am nervii întinşi la maximum.

— Dragul meu, i-am răspuns, crede-mă, trebuie să-ţi iei o mică vacanţă, altfel ai să cazi pur şi simplu la pat şi asta nu o pot îngădui.

— Nu-mi pot părăsi munca. Nu, aşa ceva n-am să fac niciodată.

— Nu se pune problema aşa. Eşti bolnav. Sunt sigur că Haydock ar fi de acord cu mine.

— Haydock… Haydock. Ce fel de doctor mai e şi ăsta? Un amărât de la ţară care nu ştie mare lucru.

— Mi se pare că eşti nedrept cu el. Dintotdeauna a fost considerat un om foarte capabil în meseria sa.

— Of, da, poate. Da, aşa o fi. Dar tot nu-mi place. Însă nu despre asta am venit să vă vorbesc. Voiam să vă rog, dacă sunteţi amabil, să ţineţi dumneavoastră predica în seara asta, în locul meu. Nu mă simt în stare… Chiar nu cred că aş putea.

— Da, fireşte, am să ţin eu slujba.

— Nu, nu, slujba o ţin eu. Cu asta n-am nici o problemă, însă ideea de a mă urca în amvon, cu toate privirile acelea aţintite asupra mea… A închis ochii şi a început să înghită în sec, foarte nervos. Mi-am dat atunci seama fără putinţă de tăgadă că era ceva foarte în neregulă cu el. De parcă şi-ar fi dat seama ce gândeam, a deschis iar ochii şi mi-a spus pe dată:

— Nu am nimic grav. Doar că mă doare capul… Am nişte migrene îngrozitoare, cumplite. Vă rog, îmi puteţi da un pahar cu apă?

— Fireşte.

M-am dus chiar eu să-i aduc de la robinet. La noi acasă, sunatul din clopoţel este o practică inutilă. Când i-am adus

paharul, mi-a mulţumit, apoi a scos din buzunar o cutiuţă de carton, din care a luat o caşetă pe care a înghiţit-o.

— Un medicament pentru durerea de cap, mi-a explicat. M-am întrebat brusc dacă nu cumva Hawes devenise dependent de droguri. Asta ar explica multe dintre ciudăţeniile lui.

— Sper că nu iei prea multe, i-am zis.

— Nu… Oh, nu, doctorul Haydock m-a prevenit să am grijă. Dar e minunat medicamentul. Îşi face efectul imediat.

Într-adevăr, părea deja mai calm şi mai stăpân pe el. S-a ridicat să plece.

— Deci o să ţineţi dumneavoastră predica diseară, da? Vă mulţumesc din suflet, domnule.

— Cu mare plăcere. Şi insist să ţin şi slujba. Dumneata du-te acasă şi odihneşte-te. Nu, nici nu vreau să aud altceva. Am încheiat discuţia.

Mi-a mulţumit din nou, apoi, mutându-şi privirea de la mine la fereastra din spatele meu, m-a întrebat:

— Astăzi aţi fost la Old Hall, nu-i aşa, domnule?

— Da.

— Iertaţi-mă, dar… Aţi fost cumva chemat acolo? M-am uitat uimit la el şi l-am văzut roşind.

— Îmi cer iertare, îmi cer iertare. Doar că… Mă întrebam dacă nu cumva s-a mai descoperit ceva, şi de-asta doamna Protheroe a trimis după dumneavoastră.

Nu aveam nici o intenţie de a-i satisface curiozitatea.

— Voia să vorbească despre înmormântare şi despre alte probleme fără prea mare importanţa, i-am spus.

— Oh, deci asta era tot. Înţeleg.

Nu am mai comentat nimic. El s-a mutat de pe un picior pe altul şi, în cele din urmă, mi-a spus:

— Domnul Redding a trecut să mă vadă aseară. Nu-mi dau seama de ce.

— Nu ţi-a explicat?

— Mi-a spus doar că i-a venit, aşa, o idee să-mi facă o vizită. Chipurile, se simţea cam singur seara. E prima dată

când face aşa ceva.
— Ei, se zice că e un om cu care e plăcut să-ţi petreci timpul, am spus, zâmbindu-i.
— Nu înţeleg de ce vine pe la mine. Nu-mi place asta, a răspuns el, ascuţindu-şi glasul. Mi-a zis că o să mai treacă. Ce-o fi însemnând asta? Ce idee i-o fi intrat în cap?
— Ai vreun motiv să crezi că nu a fost sincer cu dumneata? L-am întrebat.
— Nu-mi place, a repetat Hawes cu încăpăţânare. Eu, unul, nu i-am făcut niciodată probleme. N-am sugerat niciodată că ar fi fost vinovat, nici măcar când s-a autodenunţat. Am spus că mi se părea cu totul de neînţeles. Singurul pe care l-am bănuit a fost Archer… Dar pe el, nu. Cu Archer e cu totul altă situaţie. E un ticălos, un om de nimic, fără frică de Dumnezeu. Un braconier beţiv.
— Nu crezi că eşti puţin cam prea aspru? Am întrebat. La urma urmei, nu ştim mare lucru despre el.
— Un braconier ordinar, care intră tot timpul la închisoare. E în stare de orice.
— Şi chiar crezi că l-a împuşcat pe colonelul Protheroe? M-am interesat, foarte curios să aflu.
Hawes evită mereu să răspundă cu da sau nu. Am observat asta de mai multe ori în ultima vreme.
— Nu credeţi şi dumneavoastră, domnule, că este singura soluţie posibila?
— Din câte ştim deocamdată, am răspuns, nu există nici un fel de dovadă împotriva lui.
— Dar ameninţările? A insistat Hawes plin de însufleţire. Nu uitaţi ce a spus.
Obosisem să tot aud de ameninţările lui Archer. Din câte îmi puteam da seama, nu exista nici o dovadă clară că ar fi spus vreodată aşa ceva.
— Era hotărât să se răzbune pe colonelul Protheroe. S-a ameţit bine şi apoi l-a împuşcat.
— E pur şi simplu o presupunere.
— Dar recunoaşteţi că e foarte probabil să fi fost aşa?

— Nu, nu recunosc.
— Posibil, atunci?
— Posibil, da.
Hawes m-a privit pieziş.
— Şi de ce nu credeţi că ar fi probabil?
— Pentru că unui om ca Archer nu i-ar trece prin cap să împuşte pe cineva cu pistolul. Nu-i o armă potrivită.
Hawes părea redus la tăcere de acest argument. Era limpede că nu la asta se aşteptase.
— Chiar credeţi că o asemenea obiecţie stă în picioare? M-a întrebat neîncrezător.
— După părerea mea, este un argument foarte solid împotriva teoriei că Archer ar fi vinovatul, am spus.
Văzându-mă aşa hotărât, Hawes n-a mai continuat. Mi-a mulţumit din nou şi a plecat. Conducându-l la uşă, am văzut patru scrisori pe măsuţa din hol. Toate aveau anumite lucruri în comun. Scrisul era evident feminin, pe toate plicurile se putea citi: „Prin curier. Urgent” şi singura diferenţă pe care o puteam observa era că una era cu mult mai murdară decât celelalte. Aceste asemănări mi-au creat o senzaţie curioasă, ca şi cum aş fi văzut nu dublu, ci cvadruplu. Mary a ieşit din bucătărie şi m-a surprins cu privirea aţintită la ele.
— Au fost aduse începând de la prânz, mi-a spus ea, fără s-o fi întrebat. Cu toatele, în afară de una pe care am găsit-o în cutie.
I-am făcut un semn din cap, apoi am adunat scrisorile şi le-am dus în birou. Prima suna aşa:
Dragă domnule Clement,

Mi-a ajuns la cunoştinţă un fapt pe care cred că ar trebui să-l aflaţi şi dumneavoastră. Este în legătură cu moartea sărmanului colonel Protheroe. V-aş fi foarte recunoscătoare dacă m-aţi putea sfătui ce am de făcut – dacă să mă duc sau nu la poliţie. De la moartea scumpului meu soţ, m-am ferit

cât am putut de mult să ies în evidenţă. Poate că aţi avea timp să treceţi pe la mine în după-amiaza aceasta.
A dumneavoastră sinceră,
Martha Price Ridley

Am deschis-o şi pe a doua:

Dragă domnule Clement,

Sunt atât de tulburată – atât de preocupată în sinea mea – şi nu ştiu ce am de făcut. Mi-a ajuns la ureche ceva ce simt că ar putea fi important. Gândul de a avea de-a face cu poliţia, în orice fel, mă îngrozeşte. Sunt foarte supărată şi îngrijorată. Dragă domnule vicar, oare nu vă cer prea mult dacă vă rog să treceţi câteva minute pe la mine şi să mă ajutaţi să mă hotărăsc şi să înţeleg ce-mi rămâne de făcut, în felul dumneavoastră minunat, aşa cum faceţi întotdeauna? Iertaţi-mă că vă supăr, A dumneavoastră foarte devotată,
Caroline Wetherby

Cât despre a treia scrisoare, am avut senzaţia că o puteam recita fără probleme, încă înainte de-a o deschide:
Dragă domnule Clement,

Mi-a ajuns la urechi ceva extrem de important. Cred că dumneavoastră ar trebui să fiţi primul să aflaţi. Vă rog treceţi pe la mine cândva în după-amiaza aceasta. Vă aştept.

Concisă şi poruncitoarea epistolă era semnată „Amanda Hartnell”.
Am deschis-o şi pe a patra. În viaţă, am avut marele noroc de a nu fi tulburat de prea multe scrisori anonime. Aşa ceva este, după părerea mea, cea mai crudă şi cea mai necinstită armă de luptă din câte există. Nici cea pe care o aveam în

mână nu făcea excepţie. Pretindea a fi fost scrisă de o persoană nu prea educată, dar erau câteva aspecte care mă făceau să mă îndoiesc de asta:

Dragă domnule Vicar,

Cred io că ar trebui să ştiţi ce se Petrece. Doamna Dumneavoastră a fost văzută ieşind din căsuţa lu domnu Redding pe furiş. Ştiţi bine la ce mă referez. Ăştia doi are un Clenci unul cu altul. Cred io că ar trebui să ştiţi.

O bună prietenă

Am scos o mică exclamaţie de scârbă şi, mototolind hârtia, am aruncat-o în căminul deschis, tocmai când Griselda intra în cameră.

— Ce arunci aşa, cu atâta dispreţ? M-a întrebat.

— O mizerie, am zis.

Scoţând un chibrit din buzunar, l-am aprins şi m-am aplecat. Totuşi, Griselda a fost prea iute pentru mine. Înainte s-o fi putut opri, s-a aplecat şi ea, a luat ghemotocul de hârtie şi l-a desfăcut. A citit scrisoarea, a scos un oftat dezgustat şi mi-a aruncat-o din nou, întorcându-se cu spatele. I-am dat foc şi am privit-o arzând. Între timp, Griselda s-a îndepărtat puţin şi a rămas lângă fereastră, privind în grădină.

— Len, mi-a spus ea fără să se întoarcă.

— Da, draga mea.

— Am ceva ce aş vrea să-ţi spun. Da, să nu mă opreşti, te rog, vreau să afli. Când… Când Lawrence Redding a venit încoace, te-am făcut să crezi că îl cunoşteam deja, dar nu foarte bine. Nu-i adevărat. Îl cunoscusem… Destul de bine chiar. De fapt, înainte să te întâlnesc, fusesem îndrăgostită de el. Cred că aşa păţesc multe persoane care-l întâlnesc pe Lawrence. La un moment dat eram… Eram topită după el, ca o proastă. Asta nu înseamnă că i-aş fi scris vreun bilet compromiţător sau vreo altă idioţenie, aşa cum se

povesteşte în romane. Dar a fost o vreme când eram foarte atrasă de el.

— Şi de ce nu mi-ai spus? Am întrebat-o.

— Of, de ce, de nece. Nu ştiu precis, doar că… Tu te comporţi ciudat în anumite privinţe. Numai din pricina faptului că eşti mult mai în vârstă ca mine, ai impresia că… Mă rog, că aş avea înclinaţia de a simpatiza alte persoane. M-am gândit atunci că, dacă ai fi aflat că eu şi cu Lawrence am fost prieteni, ai fi devenit obositor.

— Te pricepi foarte bine să ascunzi anumite lucruri, am spus, amintindu-mi ce-mi zisese cu mai puţin de o săptămână în urmă, chiar în camera aceea, şi felul natural şi necăutat în care vorbea.

— Da, dintotdeauna am fost capabilă să ţin secrete, într-un fel, îmi şi place, a răspuns ea, cu un soi de bucurie copilărească în glas. Dar ce ţi-am spus a fost foarte adevărat. Nu ştiam nimic de Anne şi chiar mă întrebam ce-l făcea pe Lawrence să se comporte atât de diferit, să nu… Să nu mă prea bage în seamă, de fapt. Nu prea sunt obişnuită cu asta.

S-a lăsat tăcerea.

— Len, sper că înţelegi…, a rostit Griselda, neliniştită.

— Da, i-am răspuns, înţeleg.

Dar oare chiar aşa era?

Capitolul XXV

Impresia lăsată de scrisoarea anonimă era greu de uitat. Murdăria lasă întotdeauna urme. Cu toate acestea, am luat celelalte trei scrisori, am aruncat o privire la ceas şi am pornit la drum. Eram foarte curios să aflu ce le putuse „ajunge la urechi” celor trei doamne în acelaşi timp. Mi se părea cert că trebuia să fie aceeaşi veste, deşi urma să aflu în curând că ideile mele despre psihologie erau greşite.

Nu pot să pretind că aş fi ajuns prin apropierea secţiei de poliţie din întâmplare. De fapt, drumul meu s-a abătut într-acolo aproape fără să-mi dau seama. Eram tare dornic să

ştiu dacă inspectorul Slack se întorsese de la Old Hall. L-am găsit, într-adevăr, acolo, ba încă împreună cu domnişoara Cram. Frumoasa Gladys şedea într-un scaun la secţie, foarte dezinvoltă, şi nu voia cu nici un preţ să recunoască faptul că ar fi dus valiza în pădure.

— Vă legaţi de mine numai pentru că una dintre scorpiile astea bătrâne şi bârfitoare nu a avut nimic mai bun de făcut decât să privească toată noaptea pe fereastră. Aduceţi-vă aminte că a mai greşit odată, atunci când a spus că m-ar fi văzut undeva la capătul potecii în după-amiaza crimei şi, de vreme ce a văzut greşit atunci, pe lumină, cum credeţi că m-ar fi putut recunoaşte noaptea, în razele lunii? Mare ticăloşie, zău aşa, ce fac doamnele astea în vârsta de pe-aici. Vorbesc vrute şi nevrute, credeţi-mă. Iar eu, sărmana de mine, dormeam buştean, complet nevinovată de nimic. Ar trebui să vă fie ruşine tuturor să faceţi aşa ceva.

— Şi dacă v-aş spune, domnişoară Cram, că menajera de la Mistreţul Albastru a identificat valiza şi a declarat că-i a dumneavoastră?

— Dacă a zis aşa ceva, înseamnă că s-a înşelat. Nu există nici un nume înscris pe ea. Aproape toată lumea are o valiză ca asta. Cât despre bietul doctor Stone, să-l acuzaţi că ar fi un tâlhar ordinar… El, cu atâtea titluri, cu atâtea iniţiale scrise după semnătură…

— Aşadar refuzaţi să ne daţi explicaţii, domnişoară Cram?

— Nu-i vorba de refuz. Aţi făcut o greşeală, şi dumneavoastră, şi Marple aia, băgăcioasa. Nu mai scot nici un cuvânt dacă nu-mi vine avocatul. Şi am de gând să plec de-aici chiar în clipa asta… Dacă nu cumva vreţi să mă arestaţi.

Drept răspuns, inspectorul s-a ridicat şi i-a deschis uşa, iar domnişoara Cram a plecat, scuturând dispreţuitoare din cap.

— O ţine aşa întruna, a spus Slack, întorcându-se la locul său. Neagă totul. Fireşte, e posibil şi ca bătrâna să se fi înşelat. Nici un juriu nu ar crede că poţi recunoaşte pe

cineva, de la aşa distanţă, în lumina lunii. Am mai spus-o şi o repet, bătrâna poate să se fi înşelat.

— E posibil, am răspuns, dar nu prea cred. În general, Miss Marple are dreptate în ceea ce spune. De-asta lumea n-o prea place.

— Aşa zice şi Hurst, a rânjit inspectorul. Doamne Dumnezeule, lumea din provincie…

— Cum a rămas cu argintul, domnule inspector?

— Totul pare a fi în ordine. Fireşte, asta înseamnă că unul din cele două seturi de obiecte trebuie să fie un fals. Există în Much Benham un individ foarte priceput, expert în argintăria veche. L-am sunat şi am trimis o maşină după el. O să ştim în scurtă vreme care-i care. Fie că tâlhăria se realizase deja, fie se plănuia. Oricum, nu-i prea mare diferenţă – în ceea ce ne priveşte, vreau să spun. Tâlhăria e un mărunţiş pe lângă crimă, iar ăştia doi nu au nimic de-a face cu povestea noastră. Poate că o să izbutim să punem mâna şi pe el, cu ajutorul fetei – de-asta am lăsat-o să plece aşa uşor.

— Mă şi miram, i-am spus.

— Păcat de ce s-a-ntâmplat cu domnul Redding. Nu întâlneşti prea des un om care să te ajute din proprie iniţiativă.

— Aşa o fi, am comentat, zâmbind slab.

— Femeile astea fac o groază de necazuri, a continuat inspectorul, moralizator, apoi a oftat şi a vorbit din nou, reuşind să mă ia oarecum prin surprindere: Mai există şi Archer, fireşte.

— Ah, am spus, v-aţi gândit şi la el?

— Păi sigur, domnule, a fost primul pe listă. N-am avut nevoie să apară o scrisoare anonimă ca să mă pună pe calea cea bună.

— Scrisori anonime, deci, am replicat cu asprime. Vreţi să spuneţi că aţi primit aşa ceva?

— Nu-i nici o noutate în asta, domnule. Primim cel puţin o duzină pe zi. Da, sigur, cineva s-a gândit să ne pună pe

urmele lui Archer. Ca şi cum poliţia nu ar fi în stare să-şi poarte singură de grijă! Archer a fost bănuit de la bun început. Singura problemă este că are un alibi. Nu că ar conta, dar nu-mi vine uşor să trec peste asta.

— Cum adică, nu contează? Am întrebat.

— Păi, din câte reiese, a fost însoţit de nişte amici toată după-amiaza. Cum am mai spus, nu contează prea mult. Oamenii de teapa lui Archer şi a amicilor săi ar fi în stare să jure orice. Nu pot fi crezuţi. Ştim noi bine asta. Numai că lumea nu ştie, iar juraţii sunt aleşi din rândul oamenilor simpli… Mare păcat. Ăştia nu ştiu nimic şi există toate şansele să creadă orice se declară în boxa martorilor, indiferent cine o spune. Unde mai pui că Archer însuşi se jură pe toţi sfinţii că nu a făcut-o.

— Nu-i aşa de amabil ca domnul Redding, am spus, zâmbind.

— Nu, asta nu, a răspuns inspectorul, pe un ton foarte firesc.

— Presupun că nu-i ceva ieşit din comun să ţii cu orice preţ să-ţi scapi viaţa, am remarcat eu.

— Dacă v-aş povesti de toţi criminalii care au scăpat de pedeapsă datorită sensibilităţii juraţilor, aţi rămâne cu gura căscată, a spus morocănos inspectorul.

— Dar chiar credeţi ca Archer ar fi vinovatul? Am întrebat.

Mi se păruse de la bun început curios că inspectorul Slack părea să nu aibă absolut nici o părere personală despre crimă. Singurele aspecte pe care părea să le ia în considerare erau cât de greu, sau de uşor, putea să obţină o mărturisire semnată.

— Aş vrea să mai apară nişte dovezi, mi-a mărturisit. O amprentă, o urmă de picior, sau măcar cineva care să-l fi văzut prin împrejurimi la momentul crimei. Nu pot să risc să-l arestez fără vreo bază. E adevărat că a fost văzut o dată sau de două ori dând târcoale casei domnului Redding, dar spune că era acolo ca să discute cu maică-sa. Iar asta e o femeie foarte respectabilă. Nu, una peste alta, eu înclin să

cred că a fost cucoana. Dacă aş putea să obţin o dovadă că-l şantaja pe bătrân… Dar ăsta-i un caz în care nu poţi obţine nici o dovadă. Totul e numai deducţie, deducţie, deducţie. Mare păcat că nu locuieşte nici o doamnă nemăritată alături de dumneavoastră, domnule Clement. Pun pariu că ar fi văzut tot ce era de văzut.

Cuvintele acestea mi-au amintit de misiunea mea, aşa că mi-am luat rămas-bun. Asta a fost cam singura ocazie în care l-am găsit pe inspector oarecum mai înclinat spre discuţii.

Prima persoană pe care am vizitat-o a fost domnişoara Hartnell. Pesemne că tocmai se uita pe fereastră, aşteptându-mă, pentru că înainte să am răgazul să sun la uşă, ea mi-a deschis, mi-a luat mâna şi mi-a strâns-o tare şi m-a tras înăuntru.

— Ce bine că aţi venit. Haideţi aici. E mai intim.

Am intrat într-o cămăruţă minusculă, cam cât un coteţ de găini. Domnişoara Hartnell a închis uşa, apoi, cu un aer foarte conspirativ, mi-a făcut semn să mă aşez (erau numai trei scaune acolo). Mi-am dat seama că toată afacerea îi făcea o mare plăcere.

— Eu merg întotdeauna drept la ţintă, a început, cu glasul ei jovial, deşi ceva mai puţin răsunător ca de obicei, pentru că aşa cerea situaţia. Ştiţi cum merg lucrurile într-un sat ca al nostru.

— Din păcate, ştiu, i-am răspuns.

— Sunt foarte de acord cu ce spuneţi. Nimeni nu urăşte bârfa mai tare ca mine. Dar uitaţi cum stau lucrurile. Mi s-a părut a fi de datoria mea să-i spun inspectorului de poliţie că trecusem pe la doamna Lestrange în după-amiaza crimei şi că nu era acasă. Nu m-am aşteptat la cine ştie recunoştinţă, pentru că-mi făcusem datoria. Am făcut-o pur şi simplu. Nerecunoştinţa este primul lucru de care te loveşti în viaţă, şi ultimul. Ce să vă spun, nu mai departe decât ieri, neruşinata de doamnă Baker…

— Da, da, am întrerupt-o, nădăjduind să scap de tiradele ei obişnuite. Un lucru foarte trist, foarte trist. Dar ce spuneaţi?

— Oamenii din clasele de jos nu ştiu care le simt cei mai buni prieteni, a răspuns domnişoara Hartnell. De fiecare dată când trec pe la ea, îi spun o vorbă bună. Nu că mi-ar mulţumi vreodată.

— Îmi povesteaţi că i-aţi spus inspectorului despre vizita dumneavoastră la doamna Lestrange, i-am şoptit.

— Exact… Şi, că veni vorba, să ştiţi că nu mi-a mulţumit. A spus că atunci când va avea nevoie de informaţii, va începe el însuşi să întrebe. Nu chiar cu cuvintele astea, dar cam tot pe acolo. În zilele noastre, oamenii care se angajează la poliţie sunt dintr-o categorie cu totul aparte.

— Foarte probabil, i-am răspuns. Dar parcă aveaţi ceva să-mi spuneţi…

— De data asta m-am hotărât să nu-i suflu o vorbă acelui nenorocit de inspector. La urma urmei, clericii sunt nişte domni adevăraţi… Cel puţin unii dintre ei, a adăugat.

Am înţeles din ce spunea că mă indusese şi pe mine printre cei pe care-i aprecia.

— Dacă vă pot ajuta cu ceva…, am început.

— E vorba de o datorie civică, a spus domnişoara Hartnell, apoi a tăcut, plescăind din buze. N-aş fi vrut să trebuiască să rostesc aşa ceva. Nu cred să fie cineva mai puţin înclinat spre asta decât mine. Dar datoria e datorie.

Am aşteptat.

— Am fost lăsată să înţeleg, a continuat domnişoara Hartnell, aprinzându-se la faţă, că doamna Lestrange a afirmat că era acasă în tot timpul ăsta… Şi că nu a răspuns la uşă pentru că… Mă rog, pentru că aşa a vrut ea. Ce mai aere, ce mai purtări… Am trecut pe la ea numai ca să-mi fac datoria, şi vedeţi cum mă tratează!

— A fost bolnavă, am spus eu cu blândeţe.

— Bolnavă? Nu zău! Domnule Clement, parcă trăiţi pe altă lume. Femeia aia e bine sănătoasă. Auziţi şi dumneavoastră,

a fost prea bolnavă ca să se prezinte la anchetă! Certificat medical de la doctorul Haydock! Toată lumea ştie că el joacă după cum îi cântă ea. Da, mă rog, unde rămăsesem?

Nu prea ştiam. Cu domnişoara Hartnell, e greu de precizat unde se termină povestirea şi unde începe pledoaria.

— Ah, da, vorbeam despre vizita pe care i-am făcut-o în după-amiaza aceea. Ei bine, ce spune ea, că era în casă, e o mare minciună. Nu era, sunt convinsă.

— Cum de puteţi să fiţi aşa convinsă?

Domnişoara Hartnell s-a făcut încă şi mai roşie la faţă.

Dacă n-ar fi fost aşa de vehementă, purtarea ei ar fi putut fi considerată o dovadă de stânjeneală.

— Am bătut şi am sunat, mi-a explicat. De două ori, dacă nu şi de trei. Pe urmă, brusc, m-am gândit că poate soneria nu funcţiona.

Am observat cu mulţumire că nu mă putea privi în ochi în timp ce-mi spunea toate astea. Toate casele de pe la noi sunt construite de aceleaşi persoane, iar soneriile instalate se aud foarte bine atunci când stai în prag, în faţa uşii de la intrare. Şi domnişoara Hartnell, şi eu ştiam asta precis, dar pesemne că trebuia menţinută o oarecare decenţă.

— Da, şi? Am murmurat eu.

— N-am vrut să-mi las cartea de vizită, strecurând-o prin deschizătura pentru scrisori. Ar fi părut ceva grosolan şi, oricâte s-ar spune despre mine, grosolană nu sunt.

A emis această stupefiantă declaraţie fără să clipească.

— Aşa că mi-a venit în minte să ocolesc casa şi să… bat în geam, a continuat, fără măcar să roşească. Am ocolit toată casa şi m-am uitat pe toate ferestrele, dar nu era absolut nimeni acasă.

Am înţeles-o perfect. Profitând că toată lumea era plecată, domnişoara Hartnell îşi dăduse frâu liber curiozităţii şi ocolise casa, cercetând grădina şi trăgând cu ochiul prin toate ferestrele, ca să vadă cât putea de mult din interioare. Mă alesese tocmai pe mine să aud ce avea de spus, crezând că aveam să mă dovedesc un ascultător binevoitor şi mai

îngăduitor decât cei de la poliţie. Se presupune în general că un cleric trebuie să creadă tot ce-i mai bun despre enoriaşii săi. Nu am comentat ce auzisem, ci am întrebat pur şi simplu:

— Şi cam cât era ceasul, domnişoară Hartnell?

— Din câte îmi amintesc, a răspuns ea, trebuie să fi fost aproape şase. După aceea am venit drept acasă şi am ajuns pe la şase şi zece, iar doamna Protheroe a sosit pe la şi jumătate, lăsându-i pe doctorul Stone şi pe domnul Redding afară. Am vorbit despre bulbi. Şi când te gândeşti că la vremea aceea bietul colonel zăcea mort. Ce viaţă tristă!

— Da, uneori se întâmplă lucruri foarte neplăcute, am spus şi m-am ridicat. Asta-i tot ce voiaţi să-mi povestiţi?

— Da, dar m-am gândit că ar putea fi important.

— Ar putea fi, am încuviinţat, apoi, refuzând să mă mai las atras în conversaţie, spre marea dezamăgire a domnişoarei Hartnell, mi-am luat la revedere.

Următoarea pe listă a fost domnişoara Wetherby, pe care am găsit-o într-o stare de agitaţie.

— Dragă domnule vicar, sunteţi foarte, foarte amabil. Aţi luat ceaiul? Chiar nu vreţi? Să vă dau o pernă s-o puneţi la spate? Aţi fost foarte amabil să veniţi aşa de repede. Aşa faceţi mereu… Vă puneţi la dispoziţia celorlalţi.

Şi tot aşa, a trecut ceva vreme până să ajungem la subiect, şi chiar şi acela a fost abordat pe căi foarte ocolite.

— Trebuie să mă credeţi pe cuvânt că am aflat veştile astea de la cineva foarte de încredere.

În St. Mary Mead, sursele de încredere sunt, întotdeauna, servitorii altora.

— Nu puteţi să-mi spuneţi mai exact de la cine?

— Dragă domnule Clement, am promis să nu spun. Şi dintotdeauna am crezut că promisiunile sunt ceva sfânt, a răspuns, cu multă solemnitate. Să zicem că mi-a şoptit o păsărică, nu vreţi?

Tare îmi venea să spun: „Ei, prostia naibii”. Aproape că-mi doresc s-o fi făcut. Mi-ar fi plăcut să văd ce efect ar fi avut

asta asupra domnişoarei Wetherby.
— Bun, şi păsărică asta mi-a şoptit că a văzut o anume doamnă, al cărei nume n-o să-l pomenesc.
— Tot un fel de pasăre? Am întrebat.
Spre marea mea surpriză, domnişoara Wetherby a izbucnit în hohote puternice de râs şi m-a bătut veselă pe braţ, spunându-mi:
— Vai, domnule vicar, nu mai fiţi aşa răutăcios. După ce şi-a revenit, a continuat: Da, o anume doamnă, şi unde credeţi că se ducea ea? A apucat-o pe drumul spre vicariat, dar înainte de asta s-a uitat în sus şi în jos pe stradă într-un chip foarte straniu… ca să vadă dacă n-o observă cineva cunoscut, pare-mi-se.
— Şi păsărica…, am spus, întrebător.
— Era în vizită la vânzătorul de peşte. Sus, în camera de deasupra prăvăliei.
De-acum ştiu unde se duc servitoarele în zilele lor libere. Ştiu şi că există un loc în care nu se duc niciodată, dacă au de ales… Să se plimbe sub cerul liber.
— Şi asta se întâmpla, a continuat domnişoara Wetherby, aplecându-se spre mine cu un aer misterios, cu puţin înainte de şase.
— În ce zi?
Domnişoara Wetherby a scos un strigăt slab.
— Cum? În ziua crimei, desigur. Nu v-am spus?
— Am dedus-o, i-am răspuns. Şi numele doamnei?
— Începe cu L, a spus domnişoara Wetherby, înclinând din cap de câteva ori.
Simţind că asta era tot ce avea să-mi spună, m-am ridicat
— O să faceţi în aşa fel încât poliţia să nu mă interogheze, da? A spus domnişoara Wetherby, pe un ton jalnic, strângându-mi mâna cu ambele ale ei. Mereu mă feresc să ies în evidenţă. Gândiţi-vă, cum ar fi să trebuiască să merg la tribunal, în picioare, în boxă…
— În cazurile speciale, am spus, martorilor li se îngăduie să ia loc.

Apoi am fugit.

Mai rămăsese de vizitat doamna Price Ridley, care m-a pus la punct de la bun început.

— N-am de gând să mă las amestecată în treburile poliţiei, mi-a spus ea fermă, după ce-mi strânsese mâna cu răceală. Dar înţelegeţi, pe de altă parte, că, după ce mi-a ajuns la cunoştinţă un fapt care necesită explicaţii, cred că ar trebui comunicat şi autorităţilor.

— E vorba de doamna Lestrange? Am întrebat.

— Şi de ce să fie vorba de ea? A replicat rece doamna Price Ridley.

Aici m-a cam pus în încurcătură.

— E o poveste foarte simpla, a continuat ea. Servitoarea mea, Clara, stătea în picioare lângă poartă. Ieşise puţin din casă, chipurile ca să ia puţin aer, zice ea. După părerea mea e foarte puţin probabil. Pesemne că se uita după băiatul vânzătorului de peşte… Mă rog, băiat e un fel de-a spune. Un flăcăiandru cu nasul pe sus şi fără ruşine care crede că, dacă are şaptesprezece ani, îşi poate permite să facă glume cu toate fetele. Oricum, după cum spuneam, Clara stătea la poartă şi a auzit un strănut.

— Da, am zis, aşteptând să aud continuarea.

— Asta-i tot. A auzit pe cineva strănutând, ce nu înţelegeţi? Şi să nu cumva să-mi spuneţi acum că nu mai sunt aşa tânără cum eram pe vremuri, şi că m-am înşelat, pentru că de fapt Clara a auzit asta, iar ea are numai nouăsprezece ani.

— Bine, am spus, dar ce-i aşa ieşit din comun dacă a auzit pe cineva strănutând?

Doamna Price Ridley m-a privit cu mare milă, pesemne compătimindu-mă pentru lipsa capacităţilor deductive.

— Strănutul s-a auzit în ziua crimei, într-un moment când la dumneavoastră în casă nu era nimeni. Fără îndoială că ucigaşul se ascundea în tufişuri, aşteptând ocazia. Aşa că omul pe care-l căutaţi trebuie să aibă o virozã.

— Sau să fie alergic la cine ştie ce, am replicat. Dar, la urma urmei, doamnă Price Ridley, cred că soluţia problemei este foarte simplă. Fata noastră în casă, Mary, suferă de ceva timp de o răceală gravă. De fapt, modul în care îşi trage nasul ne-a pus nervii foarte tare la încercare în ultima vreme. Pesemne că ea a strănutat şi atunci.

— Era un strănut de bărbat, m-a contrazis doamna Price Ridley, sigură pe sine. Unde mai pui că de la poarta noastră nu se putea auzi fata în casă, strănutând la dumneavoastră în bucătărie.

— Dar nici cineva aflat în birou, am spus. Sau, cel puţin, eu mă cam îndoiesc.

— V-am spus că omul putea fi ascuns prin tufişuri, a zis doamna Price Ridley. Fără îndoială că, atunci când Clara a intrat în casă, şi-a făcut şi el intrarea prin uşa din faţă.

— Da, fireşte, se poate, am spus, încercând să nu dau impresia că îi dădeam dreptate doar ca să o împac, dar pesemne că n-am reuşit, pentru că, dintr-odată, doamna Price Ridley mi-a aruncat o privire aprigă.

— Sunt obişnuită ca lumea să nu mă asculte, dar aş putea să vă spun şi că dacă laşi o rachetă de tenis aruncată pe iarbă, fără husă, poţi s-o strici de tot. Iar rachetele astea sunt foarte scumpe în ziua de azi.

Acest nou atac părea cu totul lipsit de legătură. M-a lăsat cu gura căscată.

— Dar poate că nu sunteţi de acord cu mine, a spus doamna Price Ridley.

— Oh, ba da, de bună seamă.

— Mă bucur. Ei, cam asta am avut de spus şi acum mă spăl pe mâini de toată povestea.

S-a lăsat pe spate şi a închis ochii, ca o persoană care s-a săturat de viaţă. I-am mulţumit şi mi-am luat rămas-bun. Ajuns afară, am îndrăznit s-o chestionez pe Clara în legătură cu declaraţia stăpânei sale.

— Chiar aşa e domnule, am auzit pe cineva strănutând. Şi nu a fost un strănut obişnuit… Nici pe departe.

Nimic din ceea ce are legătură cu o crimă nu este obişnuit. Împuşcătura nu aducea cu o împuşcătură obişnuită. Strănutul nu era un strănut obişnuit. Pesemne că era strănutul special al ucigaşului. Am întrebat-o pe fată pe la ce oră se întâmplase asta, dar mi-a răspuns foarte vag: era între şase şi un sfert şi şase şi jumătate, din câte îşi amintea. Oricum „era înainte ca stăpâna să primească telefon şi să i se facă rău”. Am întrebat-o şi dacă auzise vreo împuşcătură, de orice fel. Mi-a răspuns că împuşcăturile o speriaseră de moarte. După aceea, n-am mai pus prea mare preţ pe declaraţiile ei.

Tocmai dădeam să intru pe poarta grădinii mele, când m-am hotărât să-i fac o vizită unui vechi prieten. Aruncând o privire la ceas, am văzut că mai aveam ceva timp înainte de slujba de seară. Am apucat-o pe drum spre casa lui Haydock, care a ieşit în prag să mă întâmpine. Am observat încă o dată cât de îngrijorat şi de zbuciumat părea. Toată povestea părea să-l fi îmbătrânit cu câţiva ani buni.

— Mă bucur să te văd, mi-a spus. Ce mai e nou?

I-am povestit ultimele incidente legate de Stone.

— Un tâlhar de mare clasă, a comentat el. Ei, asta explică multe. Citise el destule despre munca asta, dar din când în când îi mai scăpa câte ceva. Pesemne că Protheroe îl prinsese cu ocaua mică. Ţi-aduci aminte ce s-au mai certat. Şi de fată ce crezi? E şi ea implicată?

— În privinţa asta nu e nimic sigur, am răspuns. Eu, unul, cred că nu. Nu prea are minte în cap, am adăugat.

— Ah, n-aş prea crede asta. Domnişoara Gladys Cram e destul de ageră. Un specimen foarte sănătos. Nu pare probabil să le facă necazuri colegilor mei de breaslă.

I-am povestit că eram îngrijorat în legătură cu Hawes şi că eram de părere că trebuia să-şi ia o vacanţă şi să se ducă undeva la odihnă. Când am spus asta, doctorul a devenit uşor evaziv. Răspunsul lui nu mi-a sunat cu totul sincer.

— Da, a zis, vorbind foarte lent. Presupun că aşa ar fi cel mai bine. Bietul om! Bietul om!

— Credeam că nu-ţi prea plăcea.

— Nu-mi place… Nu prea mult, în orice caz. Dar îmi pare rău de mulţi oameni care nu-mi sunt pe plac. Şi de Protheroe îmi pare rău, a adăugat, după câteva clipe de tăcere. Sărmanul de el… Nimeni nu-l prea agrea. Era prea plin de el, prea mândru de rigoarea lui şi prea de neclintit. Ăsta-i un amestec greu de digerat. Aşa a fost mereu – chiar şi în tinereţe.

— Nu ştiam că l-ai cunoscut pe atunci.

— Oh, ba da. Pe când el trăia în Westmoreland, eu lucram undeva prin apropiere. A trecut mult de atunci, aproape douăzeci de ani.

Am oftat. Cu douăzeci de ani înainte, Griselda avea cinci ani. Timpul e ceva curios…

— Numai asta ai venit să-mi spui, Clement?

Am tresărit şi am ridicat ochii spre el. Haydock mă privea scrutător.

— Mai e ceva, nu? A continuat.

Am făcut semn că da. Când venisem, nu eram sigur dacă să-i povestesc sau nu, dar atunci, pe moment, m-am hotărât. Haydock mi-e simpatic – e unul dintre oamenii care-mi plac cel mai mult. E un om de mare ispravă în toate privinţele. Mi s-a părut atunci că tot ce aveam să-i spun îi putea fi de folos, aşa că i-am relatat discuţiile cu domnişoara Hartnell şi cu domnişoara Wetherby. După ce mi-am terminat vorba, s-a lăsat o tăcere care a durat destul de mult.

— E adevărat, Clement, a zis el în cele din urmă. Am încercat s-o apăr pe doamna Lestrange de orice tulburare, cum am putut mai bine. De fapt şi de drept, suntem prieteni vechi, dar ăsta nu e singurul motiv. Certificatul pe care l-am semnat nu a fost un pretext, aşa cum au crezut cu toţii. A făcut o scurtă pauză, apoi mi-a spus foarte serios: Rămâne între noi, Clement. Doamna Lestrange nu mai are mult.

— Poftim?

— E pe moarte. Îi mai dau cel mult o lună de trăit. Te mai miri acum că vreau s-o feresc de hărţuieli şi interogatorii? Atunci, seara, când a apucat-o pe strada asta, a venit încoace – aici, la mine.

— Nu mi-ai spus nimic despre asta până acum.

— Nu voiam să se işte vorbe. Nu obişnuiesc să primesc pacienţi între şase şi şapte şi toată lumea ştie asta. Dar poţi să mă crezi pe cuvânt că aici a fost.

— Şi totuşi, când te-am chemat nu mai era. Adică după ce-am descoperit cadavrul.

— Nu, a recunoscut el, părând tulburat. Plecase… Avea o întâlnire.

— Şi în ce direcţie s-a dus? Spre casa ei?

— Nu ştiu, Clement. Pe onoarea mea că nu ştiu.

L-am crezut, dar…

— Şi dacă va fi spânzurat un nevinovat? Am întrebat.

A clătinat din cap.

— Nu, nimeni nu va fi spânzurat pentru uciderea colonelului Protheroe. Poţi să mă crezi pe cuvânt.

Dar tocmai asta nu puteam să fac. Şi totuşi era foarte sigur pe ce spunea.

— Nu va fi spânzurat nimeni, a repetat.

— Tipul ăsta, Archer…

Haydock s-a foit nerăbdător.

— N-are îndeajuns de multă minte pentru a-şi şterge amprentele de pe pistol.

— Poate că nu, am spus eu, nu prea convins, apoi, amintindu-mi de ceva, am scos din buzunar cristalul brun pe care-l găsisem în pădure, i l-am dat şi l-am întrebat ce era.

— Hmm, a şovăit el. Pare acid picric. Unde l-ai găsit?

— Asta, i-am răspuns, este secretul lui Sherlock Holmes.

A zâmbit.

— Ce e acidul ăsta picric?

— Păi, o substanţă explozivă.

— Da, asta ştiu, dar se foloseşte şi la altele, nu?

— Se foloseşte în medicină, a încuviinţat el, ca tratament pentru arsuri. Face minuni.

Am întins mâna, iar el, şovăind o clipă, mi-a înapoiat obiectul.

— Pesemne că n-are nici o importanţă, am zis. Dar l-am găsit într-un loc destul de neobişnuit.

— Şi nu vrei să-mi spui unde?

Poate părea copilăresc, dar nu i-am spus. Avea şi el secretele lui, eu de ce să nu am? Mă simţeam puţin rănit că nu avusese mai multă încredere în mine.

Capitolul XXVI

Când am urcat în amvon, în seara aceea, eram într-o dispoziţie ciudată. Biserica era neobişnuit de plină. Nu pot să cred că tocmai gândul la predica pe care urma s-o ţină Hawes atrăsese atâta lume. Predicile lui sunt plicticoase şi dogmatice. Nici măcar vestea că urma ca eu să-i ţin locul, dacă s-ar fi răspândit, nu i-ar fi captivat într-atâta – căci predicile mele sunt plicticoase şi prea savante. Mi-e teamă că afluenţa de lume nu ar fi putut fi pusă nici măcar pe seama evlaviei.

Până la urmă am conchis că toată lumea aceea venise ca să vadă cine mai venea dintre cunoscuţi şi, poate, ca să bârfească niţeluş, după slujbă, în curtea bisericii.

Era şi Haydock acolo, ceea ce era un lucru ciudat; la fel şi Lawrence Redding. Spre marea mea surpriză, alături de Lawrence am văzut chipul încordat şi palid al lui Hawes. Era şi Anne Protheroe – care avea, într-adevăr, obiceiul de a participa duminica la slujba de seară; cu toate acestea, nu mă aşteptasem să o văd în biserică până şi în ziua aceea. Am fost încă şi mai surprins s-o zăresc pe Lettice. În timpul vieţii, colonelul Protheroe fusese de neclintit în privinţa mersului la biserică în fiecare duminică dimineaţa, dar, la slujba de seară, pe Lettice nu o mai văzusem niciodată.

Era acolo şi Gladys Cram, care ieşea în evidenţă prin tinereţea ei înfloritoare, fiind aşezată într-un grup de fete

bătrâne şi zbârcite. Mi s-a părut, de asemenea, că silueta discretă care se strecurase, cu întârziere, într-o strană din fundul bisericii, era doamna Lestrange. Nici nu mai trebuie să precizez că doamna Price Ridley, domnişoara Hartnell, domnişoara Wetherby şi Miss Marple erau toate prezente. La fel şi ceilalţi oameni din sat. Nu lipsea mai nimeni. Nici nu-mi mai aminteam să fi avut vreodată o asemenea mulţime.

Aglomeraţia este ceva straniu. În noaptea aceea, în aer plutea un soi de magnetism, iar prima persoană care i-a simţit influenţa am fost chiar eu. De obicei, îmi pregătesc cu grijă predicile. Sunt foarte minuţios şi conştiincios când vine vorba de ele, cu toate că îmi dau seama, mai bine ca oricare altul, de neajunsurile lor.

În seara aceea, eram silit să predic fără vreo pregătire prealabilă; când mi-am coborât ochii asupra oceanului de chipuri îndreptate către mine, m-a cuprins o nebunie subită. Am încetat să mai fiu, în vreun fel, un Slujitor al Domnului, şi am devenit actor. Aveam în faţa mea publicul pe care voiam să-l emoţionez – mai mult, simţeam că aveam puterea de-a o face.

Nu sunt prea mândru de ce-am făcut în seara aceea. Nu cred absolut deloc în avantajele patetismului fanatic. Cu toate acestea, atunci am jucat rolul unui evanghelist dezlănţuit, furibund. Fără să mă grăbesc, am citit pasajul ales.

„N-am venit să chem pe drepţi, ci pe păcătoşi la pocăinţă.” {8}

Am rostit fraza de două ori, ascultându-mi glasul răsunător şi puternic, care nu semăna deloc cu glasul de fiecare zi al lui Leonard Clement. Am văzut-o pe Griselda, aşezată în primul rând, ridicând privirile cu uimire, şi pe Dennis urmându-i exemplul. Mi-am ţinut răsuflarea timp de câteva clipe, apoi m-am dezlănţuit.

Mulţimea de oameni din biserică era cuprinsă de o sumedenie de emoţii ţinute cu greutate în frâu, lucru de

care mă puteam folosi după bunul meu plac. I-am îndemnat pe păcătoşi să se pocăiască. M-am lansat într-un soi de delir tulburător. Iarăşi şi iarăşi mi-am întins braţul acuzator şi am repetat fraza:

— Cu tine vorbesc…

Şi, de fiecare dată, din diverse colţuri ale bisericii s-a înălţat un oftat de uimire şi de spaimă. Am sfârşit cu acele cuvinte extrem de frumoase şi de mişcătoare – poate cele mai mişcătoare din întreg cuprinsul Bibliei:

— În această noapte, vor cere de la tine sufletul tău…” {9}

Am fost, parcă, posedat – într-un chip ciudat însă, şi nu pentru multă vreme. Când am ajuns înapoi la vicariat, mă transformasem din nou în omul de fiecare zi – discret şi reţinut. Am găsit-o pe Griselda destul de palidă la faţă. Şi-a petrecut braţul pe după al meu şi mi-a spus:

— Len, m-ai cam speriat în seara asta. Nu… Nu prea mi-a plăcut. Nu te-am mai auzit niciodată predicând aşa.

— Cred că nici n-o să mai ai vreodată ocazia, i-am răspuns, prăbuşindu-mă ostenit pe canapea; eram stors de puteri.

— Ce ţi-o fi venit?

— Nu ştiu, parcă m-a cuprins dintr-odată nebunia.

— Aha, deci… Nu era ceva special?

— Cum adică – ceva special?

— Ei, mă întrebam şi eu, asta-i tot. Nimeni nu se aştepta, Len. Simt că parcă nici eu nu te cunosc cu adevărat.

Ne-am aşezat la masă. Nu aveam nimic cald, căci era seara liberă a lui Mary.

— Ai primit un bilet. E în vestibul, a spus Griselda. Dennis, adu-l tu, te rog.

Dennis, care nu rostise nici o vorbă până atunci, s-a supus.

Am luat scrisoarea, şi am gemut. În colţul din stânga sus al plicului se putea citi: „Prin curier – urgent”.

— Asta trebuie să fie de la Miss Marple, am zis. Nu a mai rămas nimeni altcineva.

Presupunerea s-a dovedit absolut corectă.

Dragă domnule Clement,

Tare mi-aş dori să discut puţin cu dumneavoastră despre unul sau două lucruri care mi-au venit în minte. Am sentimentul că ar trebui ca noi toţi să dăm o mână de ajutor la rezolvarea acestui întristător mister. Dacă-mi permiteţi, am să trec pe la dumneavoastră la nouă şi jumătate şi am să bat la fereastra biroului. Poate că drăguţa de Griselda o să fie într-atât de amabilă încât să vină încoace, pentru ca nepotul meu să nu se plictisească. Şi domnul Dennis, fireşte, dacă doreşte. Dacă nu primesc nici un răspuns, am să-i aştept pe amândoi şi apoi am să vin eu la vicariat, la ora pe care am propus-o.

A dumneavoastră, foarte sinceră,
Jane Marple

I-am înmânat biletul Griseldei.

— A, mergem, sigur, a spus ea binedispusă. Exact de asta are omul nevoie duminică seară – de un păhăruţ sau două de lichior de casă. Cred că blamanjelele lui Mary ne-au deprimat aşa de tare pe toţi. Arată ca ceva adus de la morgă.

Dennis nu părea prea încântat de idee.

— Mulţumesc, pentru tine e bine, a mormăit el. Poţi să vorbeşti despre toate subiectele alea pretenţioase, artă şi cărţi. Mă simt aşa un mare prost când trebuie să stau şi să vă ascult.

— E bine pentru tine, a spus liniştită Griselda. Aşa vezi şi tu unde ţi-e locul. Oricum, nu cred că domnul Raymond West e atât de spiritual pe cât ar vrea să pară.

— Aproape toată lumea e aşa, am replicat.

Eram foarte curios să ştiu despre ce putea dori Miss Marple să discute cu mine. Dintre toate doamnele din congregaţia mea, pe ea o consider de departe cea mai deşteaptă. Nu numai că aude şi vede aproape tot ce se petrece, dar face nişte deducţii foarte limpezi şi corecte din

faptele care-i ajung la cunoştinţă. Dacă vreodată aş plănui ceva pe ascuns, de Miss Marple mi-ar fi cel mai frică.

„Brigada de amuzat nepotul”, aşa cum o numea Griselda, a plecat de la vicariat puţin după nouă, iar eu, pe când o aşteptam pe Miss Marple să sosească, mi-am ocupat timpul cu încercarea de a pune pe hârtie un soi de desfăşurător al faptelor care aveau legătură cu crima. Pe cât mi-a fost cu putinţă, le-am pus în ordine cronologică. Nu sunt o persoană foarte punctuală, dar sunt ordonat şi îmi plac lucrurile bine organizate.

La nouă şi jumătate fix, am auzit o bătaie uşoară la fereastră, m-am ridicat şi am poftit-o înăuntru pe Miss Marple, care avea capul şi umerii acoperiţi cu un şal de Shetland, foarte elegant şi arăta destul de bătrână şi de fragilă. A intrat şi a început pe dată să vorbească, uşor fâstâcită:

— Ce amabil aţi fost că m-aţi primit… Şi draga de Griselda, ce amabilă… Raymond are o mare admiraţie pentru ea… Aidoma unei picturi de Greuze, aşa spune mereu… Să mă aşez aici? Nu cumva e locul dumneavoastră? Mulţumesc, mulţumesc… Nu am nevoie de scăunel pentru picioare.

Am aşezat şalul de Shetland pe spătarul unui scaun şi m-am întors la locul meu, în faţa musafirei. Ne-am privit, iar pe chipul ei a apărut un zâmbet uşor, ca o scuză.

— Am impresia că nu prea înţelegeţi de ce… de ce sunt aşa interesată de toate acestea. S-ar putea să credeţi că nu e o preocupare potrivită pentru o femeie. Nu… Vă rog… Dacă-mi daţi voie, aş vrea să vă explic.

Şi s-a oprit o clipă, îmbujorându-se uşor în obraji.

— Vedeţi dumneavoastră, a început, în cele din urmă, cineva care locuieşte singur, aşa ca mine, într-un colţ de lume destul de retras, trebuie să aibă o anumită preocupare. Sigur că există şi croşetatul, şi Ghidurile, şi operele de binefacere, şi pictura, dar preocuparea mea principală este, şi a fost dintotdeauna, Natura Umană. E aşa de variată şi într-atât de fascinantă. Unde mai pui că,

într-un sătuc aşa ca al nostru, unde nu există nimic care să-ţi abată atenţia, ai ocazia să devii, aş putea spune, foarte experimentat în acest domeniu, începi să-i clasifici pe oamenii din jur, cu multă precizie, ca şi cum ar fi păsări sau flori – încrengătura nu ştiu care, genul ăsta, specia aia. Bineînţeles, uneori mai faci şi greşeli, dar pe măsură ce trece timpul sunt din ce în ce mai puţine. Şi-apoi ai şi ocazia de a te pune singur la încercare – de exemplu, povestea cu creveţii care a amuzat-o aşa de tare pe draga de Griselda – un mister cu totul lipsit de importanţă, dar absolut de neînţeles până ce nu-l priveai aşa cum trebuia. A mai fost şi povestea cu pastilele de tuse care fuseseră înlocuite şi cu umbrela soţiei măcelarului – asta, ultima, nu avea absolut nici un sens decât dacă porneai de la ipoteza că vânzătorul de zarzavaturi făcea nişte lucruri foarte nepotrivite cu soţia farmacistului – şi tocmai aşa s-a şi dovedit, până la urmă. E de-a dreptul fascinant, să ştiţi, să deduci diverse lucruri şi apoi să descoperi că ai dreptate.

— Şi dumneavoastră, în general, aveţi, pare-mi-se, am spus, zâmbindu-i.

— Da, şi mi-e teamă că asta m-a făcut un pic cam încrezută, a mărturisit Miss Marple. Dar m-am întrebat întotdeauna dacă, dând peste un mister cu adevărat important, am să fiu în stare să fac la fel – adică să-l înţeleg aşa cum trebuie. Din punct de vedere logic ar trebui să fie exact acelaşi lucru. La urma urmei, un model minuscul al unei torpile este absolut identic cu o torpilă adevărată.

— Vreţi să spuneţi că este o problemă de relativitate, am spus eu, lent. Recunosc că, logic vorbind, aşa ar trebui să fie. Totuşi nu sunt convins.

— Fireşte că trebuie să fie la fel, a zis Miss Marple. Factorii primi… Aşa cum se spunea la şcoală, sunt aceiaşi. Banii, apoi atracţia reciprocă dintre oamenii de… Cum să spun… de sex opus, apoi mai sunt şi ciudăţeniile, desigur – există aşa de mulţi oameni uşor ciudaţi, nu credeţi?

— De fapt, cam toţi oamenii sunt aşa când ajungi să-i cunoşti. Iar oamenii normali fac şi ei nişte lucruri cu totul de necrezut câteodată, iar oamenii neobişnuiţi sunt, uneori, în fond, aşa de banali şi de fireşti. La urma urmei, singura cale este să-i compari pe unii cu alţii pe care i-ai cunoscut sau de care ai auzit. Aţi fi uimit dacă aţi şti cât de puţine tipuri diferite există, dacă stai să le judeci.

— Mă speriaţi, i-am spus. Mă simt ca şi cum aş fi pus la microscop.

— Fireşte că nici nu mă gândesc să vorbesc despre asta cu colonelul Melchett – ce bărbat autoritar, nu credeţi? Cât despre bietul inspector Slack, ce să spun, el face exact ca domnişoara din magazinul de încălţăminte care vrea să-ţi vândă pantofi de lac pentru că are o pereche potrivită ca mărime, şi nici nu-i pasă că de fapt voiai ceva simplu, maro, de piele întoarsă.

Într-adevăr, o descriere foarte potrivită a inspectorului.

— Dar sunt convinsă, domnule Clement, că dumneavoastră ştiţi la fel de multe despre crimă ca şi inspectorul Slack şi m-am gândit că, dacă am putea lucra împreună…

— Ştiţi ce cred eu? Am răspuns. Cred că fiecare dintre noi, în adâncul sufletului său, se visează Sherlock Holmes.

Apoi i-am povestit despre cele trei vizite din după-amiaza aceea. I-am povestit despre descoperirea lui Anne şi despre portretul cu chipul sfâşiat. I-am descris şi atitudinea domnişoarei Cram de la secţia de poliţie şi ce-mi spusese Haydock despre cristalul descoperit în pădure.

— Având în vedere că l-am găsit chiar eu, am sfârşit, mi-ar plăcea să fie ceva important. Dar probabil că n-are nimic de-a face cu cazul.

— În ultima vreme, a spus Miss Marple, am împrumutat de la bibliotecă multe romane poliţiste americane, sperând să-mi fie de folos cu ceva.

— Şi aţi găsit vreo informaţie despre acidul picric?

— Mi-e teamă că nu, deşi îmi amintesc că am citit cândva o povestire în care un bărbat era otrăvit cu un amestec de

acid picric şi lanolină, pe care-l folosise ca unguent.

— Dar aici nimeni nu a fost otrăvit, aşa că nu pare să existe vreo legătură, am zis, apoi am luat desfăşurătorul pe care-l scrisesem şi i l-am arătat. Priviţi. Am încercat să trec în revistă faptele, cât mai limpede cu putinţă.

DESFĂŞURĂTOR

Joi, 21.

12.30 a.m.

— Colonelul Protheroe schimbă ora întâlnirii cu mine de la şase la şase şi un sfert. Foarte probabil că este auzit de majoritatea oamenilor din sat.

— Pistolul este observat pentru ultima dată la locul său obişnuit (cu toate că există anumite îndoieli, pentru că doamna Archer declară mai întâi că nu-şi aduce aminte).

5.30 (aproximativ) – Colonelul şi doamna Protheroe pleacă de la Old Hall cu maşina.

— Falsul mesaj telefonic pentru mine. Persoana se află la North Lodge, Old Hall.

6.15 (sau un minut, două mai devreme) – Colonelul Protheroe ajunge la vicariat şi este condus în birou de către Mary.

— Doamna Protheroe soseşte prin spate şi traversează grădina până la fereastra biroului. Colonelul Protheroe nu se află în raza ei de observaţie.

— Telefon de la căsuţa lui Lawrence Redding la doamna Price Ridley (conform informaţiilor de la centrală).

— 6.35 – împuşcătura (admiţând că ora de mai sus este corectă). Lawrence Redding, Anne Protheroe şi doctorul Stone par să creadă că a fost mai devreme, dar probabil că doamna Price Ridley are dreptate.

— Lawrence Redding soseşte la vicariat şi găseşte cadavrul.

— Întâlnirea dintre mine şi Lawrence Redding.

— Descopăr şi eu cadavrul.

— Haydock examinează victima.

OBSERVAŢIE – Singurele două persoane fără vreun alibi pentru 6.30-6.35 sunt domnişoara Cram şi doamna Lestrange. Domnişoara Cram spune că era la gorgan, dar nu există confirmare. Pare totuşi rezonabil ca ea să fie lăsată la o parte, pentru că nu există nici o informaţie care s-o pună în legătură cu cazul. Doamna Lestrange a plecat de la doctorul Haydock cândva după ora şase, pentru că avea o întâlnire. Cu cine şi unde? Nu putea fi vorba de colonelul Protheroe, întrucât el se aştepta să fie ocupat cu mine. E adevărat că doamna Lestrange se afla în împrejurimi la momentul comiterii crimei, dar nu e foarte limpede ce motive putea avea pentru a-l ucide pe colonel. Nu are de câştigat prin moartea lui, iar eu nu pot accepta teoria inspectorului, cu privire la şantaj. Doamna Lestrange nu este genul de om care să facă aşa ceva. Pare, de asemenea, puţin probabil ca ea să fi obţinut pistolul lui Lawrence Redding.

— Foarte limpede, a afirmat Miss Marple, dând aprobator din cap. Chiar foarte limpede. Bărbaţii alcătuiesc întotdeauna nişte scheme foarte bine organizate.

— Sunteţi de acord cu ce-am scris? Am întrebat.

— Ah, da… Aţi rezumat totul într-un chip minunat.

Apoi am întrebat-o ceva ce tânjeam de multă vreme să aflu:

— Miss Marple, dumneavoastră pe cine bănuiţi? Aţi vorbit cândva de şapte persoane.

— Chiar aşa, după părerea mea, a spus absentă Miss Marple. Am impresia că fiecare dintre noi bănuieşte pe altcineva. De fapt, se şi vede.

Dar nu m-a întrebat pe cine bănuiam eu.

— Una peste alta, a zis, trebuie găsite explicaţii pentru absolut tot. Fiecare incident trebuie explicat într-un chip satisfăcător. Dacă aveţi vreo teorie care se potriveşte cu

fiecare informaţie – atunci, ce mai, trebuie să fie cea corectă. Dar asta-i foarte greu. Dacă n-ar fi fost biletul…

— Biletul? Am spus, cu mirare.

— Da, vă amintiţi că v-am spus. Biletul acela m-a îngrijorat de la bun început. Ceva nu e în regulă.

— Ei, dar de-acum asta s-a explicat, nu? A fost scris la şase şi treizeci şi cinci şi o altă mână – criminalul, pesemne a adăugat în susul foii 6.20 pentru a ne induce în eroare. Cred că nu mai există îndoieli în privinţa asta.

— Chiar şi aşa, a spus Miss Marple, tot nu e în regulă.

— Dar de ce?

— Ascultaţi-mă, a răspuns, aplecându-se plină de însufleţire spre mine. După cum v-am spus, doamna Protheroe a trecut pe lângă grădina mea, a mers până la fereastra biroului, s-a uitat înăuntru şi nu l-a văzut pe colonel.

— Pentru că şedea la masă şi scria, am replicat.

— Şi tocmai asta nu e în regulă. Era pe la şase şi douăzeci, nu? Şi am fost cu toţii de acord că nu avea de ce să se aşeze să scrie că nu mai putea aştepta, decât după şase şi jumătate – deci, de ce şedea la masă tocmai atunci?

— La asta nu m-am gândit, am răspuns, cu glasul slab.

— Haideţi să ne mai gândim odată, dragă domnule Clement. Doamna Protheroe vine la fereastră şi crede că nu e nimeni în cameră – trebuie să fi crezut aşa ceva, pentru că altfel nici vorbă să fi coborât la studio ca să-l întâlnească pe domnul Redding. N-ar fi fost în siguranţă. Dinăuntru nu trebuie să fi răsunat absolut nici un zgomot, pentru ca ea să creadă că biroul era gol. Aşa că există trei variante, nu?

— Adică?

— Păi, mai întâi e cu putinţă ca bietul colonel să fi fost deja mort, dar nu cred că asta-i varianta cea mai probabilă.

Sunt două obiecţii – una că atunci înseamnă că el sosise doar de aproximativ cinci minute, iar eu şi doamna Protheroe ar fi trebuit să auzim împuşcătura, iar a doua, că asta nu răspunde la întrebarea de ce se afla deja aşezat la

masa de scris. A doua variantă, firește, este că el era într-adevăr așezat la masă, scriind un bilet, dar atunci trebuie să fi fost vorba de cu totul alt mesaj. Nu avea cum să spună că nu mai putea aștepta. Iar a treia variantă…

— Da? Am spus.

— Ei, firește, a treia variantă este că doamna Protheroe avea dreptate și că în birou nu se afla, într-adevăr, nimeni.

— Adică după ce a fost condus înăuntru, colonelul a ieșit și s-a întors ceva mai târziu?

— Da.

— Dar de ce să facă așa ceva?

Miss Marple și-a desfăcut brațele, într-un gest de uimire adâncă.

— Asta ar însemna să privim cazul într-o cu totul altă lumină, am zis.

— De multe ori suntem obligați să ne schimbăm perspectiva – și în multe privințe. Nu credeți?

Nu am dat nici un răspuns. Mă tot gândeam la cele trei variante pe care mi le propusese Miss Marple. Oftând ușor, bătrâna doamnă s-a ridicat.

— De-acum trebuie să mă întorc. Mă bucur tare mult că am avut această discuție – deși nu am ajuns prea departe, nu-i așa?

— Ca să fiu cinstit, i-am răspuns, aducându-i șalul, toată povestea mi se pare un labirint din care nu ai cum ieși.

— Ei, n-aș spune asta. Una peste alta, cred că există o teorie care se potrivește cu aproape tot ce știm. Asta dacă se admite o anumită coincidență, și cred că una poate fi îngăduită. Firește, mai mult de una ar fi puțin probabil…

— Chiar credeți asta? Adică, aveți o teorie care…? Am întrebat-o, privind-o în ochi.

— Recunosc că există încă o mare problemă cu teoria mea… Un fapt peste care nu pot trece. Of! Măcar dacă scrisoarea aceea ar fi arătat altfel.

A oftat și a clătinat din cap. S-a dus către fereastră și, cu gândurile aiurea, a ridicat mâna să pipăie planta, destul de

ofilită, care se afla într-un ghiveci mare, într-un colţ.
— Ştiţi ceva, dragă domnule Clement, asta ar trebui udată mai des. Biata de ea, are mare nevoie de apă. Ar trebui ca Mary a dumneavoastră să-i pună în fiecare zi. Presupun că ea este cea căreia îi revine sarcina.
— Da, ea se ocupă, am răspuns, dar la fel cum se ocupă de toate treburile casei.
— E încă destul de necoaptă, a spus discret Miss Marple.
— Da, am încuviinţat. Şi Griselda refuză cu îndârjire să încerce s-o pregătească. Are impresia că numai o servitoare pe care nimeni n-o vrea ar putea să rămână la noi. Şi totuşi Mary însăşi ne-a dat preavizul acum câteva zile.
— Aşa? Mi se părea foarte ataşată de dumneavoastră şi de Griselda.
— Eu n-am observat asta. De fapt însă, Lettice Protheroe a fost cea care-o supărase. Mary se întorsese de la anchetă destul de furioasă şi o găsise pe Lettice aici… Şi, mă rog, a avut loc o dispută.
— Oh! A spus Miss Marple; era pe punctul de a ieşi prin fereastră când s-a oprit deodată şi s-a schimbat la faţă, într-un mod destul de straniu. Vai de mine şi de mine, a şoptit, ca pentru sine. Chiar că nu m-am gândit deloc. Deci asta era. Era perfect posibil de la bun început.
— Mă scuzaţi, dar nu înţeleg.
S-a întors spre mine, cu o expresie îngrijorată pe faţă.
— Nu, nimic, nimic. Mi-a venit o idee, pur şi simplu. Trebuie să merg acasă şi să mă gândesc bine. Să ştiţi că am impresia că am fost extrem de confuză – aproape că nu-mi vine să cred.
— Mi se pare greu de crezut, am răspuns eu, politicos, şi am pornit s-o conduc prin grădină. Şi nu-mi puteţi spune ce e lucrul ăsta de care v-aţi dat seama aşa de brusc? Am întrebat.
— Pe moment, aş prefera să nu vă spun. Vedeţi dumneavoastră, există încă posibilitatea să mă înşel. Deşi

nu cred. Ah, iată-ne ajunşi. Vă mulţumesc foarte mult şi vă rog să nu vă mai deranjaţi să mă conduceţi.

— Dar biletul? Tot vă mai încurcă? Am spus, în timp ce ea intra pe portiţa grădinii şi se întorcea s-o închidă la loc.

Miss Marple m-a privit, ca şi cum nu m-ar fi ascultat foarte atent.

— Biletul? A, dar fireşte că nu era biletul cel adevărat. Aşa am crezut de la bun început. Noapte bună, domnule Clement.

A pornit repede pe cărarea care ducea spre casă, lăsându-mă cu privirile aţintite în urma ei. Nu mai ştiam ce să cred.

Capitolul XXVII

Griselda şi Dennis nu veniseră încă. Mi-am dat seama că lucrul cel mai firesc ar fi fost să merg cu Miss Marple până la ea acasă şi să-i iau cu mine. Dar şi eu, şi musafira mea fuseserăm atât de prinşi de gândurile noastre legate de misterul crimei încât uitaserăm că mai există şi altcineva pe lume în afară de noi. Tocmai mă aflam în vestibul, întrebându-mă dacă nu cumva aveam dispoziţia necesară de a mă duce şi eu să mă alătur grupului, când cineva a sunat la uşă.

M-am dus să deschid. Am văzut că în cutie se afla o scrisoare şi, presupunând că acela era motivul pentru care sunase, am scos-o şi am dat să mă întorc. Tocmai atunci însă, am auzit sunând din nou, aşa că mi-am băgat iute scrisoarea în buzunar şi am deschis uşa. Era colonelul Melchett.

— Salutare, Clement. Tocmai plecam acasă cu maşina şi m-am gândit să trec pe la dumneata să văd dacă nu-mi oferi ceva de băut.

— Cu mare plăcere, am răspuns. Haide în birou.

Şi-a dat jos haina de piele cu care era îmbrăcat şi a venit după mine. Am adus whisky şi sifon, precum şi două pahare. Când am intrat, l-am găsit pe colonel în faţa căminului, cu

picioarele desfăcute şi bine proptite pe podea, mângâindu-şi mustaţa scurtă.

— Am ceva veşti pentru dumneata, Clement. Lucrul cel mai straniu pe care l-ai auzit vreodată. Dar mai ai răbdare o clipă. Spune-mi, cum mai merg lucrurile pe aici? Au mai apărut şi alte doamne în vârstă care să pornească pe urmele criminalului?

— Da, în privinţa asta poţi fi mulţumit, am spus. Măcar una dintre ele crede că a şi ajuns să afle soluţia.

— Prietena noastră Miss Marple, nu?

— Prietena noastră Miss Marple.

— Femeile ca ea au mereu impresia că ştiu totul, a spus colonelul Melchett, sorbind încântat din whisky-ul cu sifon.

— Pesemne că îmi cam bag nasul unde nu-mi fierbe oala, am intervenit. Dar presupun că s-a găsit cineva să-l interogheze şi pe băiatul cu peştele. Vreau să spun că, dacă ucigaşul a plecat pe uşa din faţă, există o şansă ca băiatul să-l fi văzut.

— Fireşte că Slack l-a interogat şi pe el, a răspuns Melchett. Dar băiatul zice că nu s-a întâlnit cu nimeni. Nici nu părea probabil să se fi întâlnit, că doar criminalul nu se prea grăbea să se lase văzut. Pe lângă poarta dumitale din faţă sunt multe ascunzişuri. Bănuiesc că putea să se uite şi el dacă drumul era liber. Băiatul a trebuit să treacă pe la vicariat, pe la Haydock şi pe la doamna Price Ridley. Era uşor de evitat.

— Mda, am zis, presupun că aşa e.

— Pe de altă parte, a continuat Melchett, dacă se întâmplă cumva să fi fost până la urmă tâlharul de Archer, şi dacă tânărul Fred Jackson l-a văzut pe aici prin împrejurimi, mă cam îndoiesc să mărturisească. Archer e văr cu el.

— Şi chiar îl bănuiţi pe Archer, la modul serios?

— Păi, ce să zic, bătrânul Protheroe nu-l cruţase deloc. Era multă duşmănie între ei. Protheroe nu se prea pricepea să se arate îndurător.

— Nu, am încuviinţat. Era de-a dreptul necruţător.

— Părerea mea este că trebuie să te mai gândeşti şi la ceilalţi şi să-ţi vezi de treaba ta, nu de a lor, a zis Melchett. Sigur că legea e lege, dar nu strică niciodată să te mai abţii să judeci omul. Asta, Protheroe nu făcea niciodată.

— Ba se mai şi mândrea cu firea lui, am spus; după câteva clipe de tăcere, am întrebat: Şi ce e cu veştile nemaipomenite pe care mi le promiteai?

— Să ştii că sunt de-a dreptul nemaipomenite. Ştii scrisoarea aia neterminată pe care o scria Protheroe când a fost omorât?

— Da.

— Ei, i-am dat-o unui expert să se uite. Să ne spună dacă e adevărat că cifrele din susul paginii erau scrise de altă mână. Fireşte că i-am dat şi mostre cu scrisul lui Protheroe. Şi ştii ce verdict ne-a dat? Nici un cuvinţel de pe foaie nu a fost scris de Protheroe.

— Adică era un fals?

— Exact aşa. Un fals. S-ar putea într-adevăr ca textul să fi fost scris de cineva, iar cifrele de o altă persoană, dar nu se ştie sigur. Sus s-a folosit un alt tip de cerneală. Oricum, textul e un fals. N-a fost scris de Protheroe.

— E sigur?

— Mă rog, experţii ăştia lasă totdeauna loc de îndoieli. Ştii cum sunt, doar! Însă, una peste alta, e aproape sută la sută sigur.

— Fantastic, am spus, şi brusc mi-am adus aminte de ceva. Stai puţin! Mi-aduc aminte că doamna Protheroe a spus la un moment dat că scrisul nu semăna cu cel al soţului ei, dar nu mi-a atras atenţia atunci.

— Chiar aşa?

— Mi s-a părut o observaţie pripită, aşa cum fac de obicei femeile. Părea extrem de clar şi de sigur că Protheroe scrisese biletul.

Ne-am privit.

— Tare ciudat, am zis eu încet. Chiar astă-seară, Miss Marple spunea că e ceva în neregulă cu scrisoarea asta.

— La naiba cu femeia asta, nici dacă era ea însăşi criminala nu putea să ştie mai multe!

În clipa aceea, a sunat telefonul. E ceva straniu în legătură cu senzaţiile pe care ţi le trezeşte ţârâitul aparatului. Atunci a sunat de multe ori, cu îndârjire, ca un soi de premoniţie sinistră. M-am dus să ridic receptorul.

— Aici vicariatul, am spus. Cine sunteţi?

În ureche mi-a răsunat un glas nefiresc, ascuţit, isteric:

— Vreau să mărturisesc, a zis. Doamne Dumnezeule, vreau să mărturisesc.

— Alo, alo, am strigat eu. Hei, centrala, m-aţi întrerupt. Ce număr era?

Un glas leneş mi-a răspuns că nu ştia şi a adăugat că-şi cerea iertare pentru că fusesem deranjat. Am pus receptorul în furcă şi m-am întors spre Melchett.

— Mi-ai zis odată, am început, că ai să înnebuneşti de tot dacă mai apare cineva care să-şi mărturisească vina.

— Da, şi ce-i cu asta?

— La telefon era cineva care tocmai asta încerca… Dar s-a întrerupt din centrală.

Melchett s-a repezit să ia receptorul.

— Vorbesc eu cu ei.

— Chiar te rog, am spus. Poate obţii ceva. Te las aici să încerci, iar eu ies. Am senzaţia că am recunoscut glasul.

Capitolul XXVIII

Am coborât strada în graba mare. Era unsprezece noaptea, iar la ora aceea, duminica, cineva ar putea crede că toată lumea din St. Mary Mead e moartă. Cu toate astea, am văzut o lumină la o fereastră de la etajul întâi şi, dându-mi seama că Hawes încă nu se culcase, m-am oprit din drum şi am sunat. A trecut mult, sau cel puţin aşa mi s-a părut, până ce proprietăreasa lui Hawes, doamna Sandler, să desfacă, fără să se grăbească, cele două zăvoare, lanţul, apoi să învârtă cheia în broască şi să ajungă să-mi arunce o privire bănuitoare.

— Aha! Domnul vicar! A exclamat ea.

— Bună seara, i-am spus. Vreau să-l văd pe domnul Hawes. Am observat că la fereastra lui e încă lumină, deci nu s-a culcat.

— Se poate. Nu l-am mai văzut de când am urcat să-i aduc masa de seară. A petrecut o seară liniştită – nici o vizită, şi nici dumnealui n-a ieşit.

Am dat din cap apoi, trecând pe lângă ea, am urcat în grabă scările. Hawes locuieşte la primul etaj – are un dormitor şi un salonaş. Am intrat în salon şi am dat de el, zăcând pe spate într-un scaun, adormit. Nu s-a trezit nici măcar când am dat eu buzna. Pe o masă, alături de el, se afla o cutie de medicamente, goală, şi un pahar cu apă pe jumătate plin.

Iar pe podea, lângă piciorul lui stâng, era o hârtie mototolită pe care scria ceva. Am ridicat-o şi am desfăcut-o.

„Dragul meu Clement…”, începea scrisoarea. Am citit-o până la capăt, am scos un strigăt şi mi-am îndesat-o în buzunar. Apoi m-am aplecat deasupra lui Hawes şi l-am cercetat cu atenţie, după care, întinzându-mă după telefonul care se afla lângă cotul lui, am cerut numărul de la vicariat. Pesemne că Melchett era încă acolo, încercând să dea de urma apelului de mai devreme, pentru că mi s-a spus că era ocupat. Am rugat să lase vorbă să fiu sunat, apoi am lăsat receptorul.

Am băgat mâna în buzunar, ca să scot hârtia pe care o găsisem şi să o mai citesc odată. Dar împreună cu ea am scos şi scrisoarea pe care o găsisem în cutie când sosise colonelul, încă nedesfăcută. Aspectul ei mi-a provocat un fior. Era acelaşi scris ca şi cel de pe scrisoarea anonimă care sosise în după-amiaza aceea.

Am rupt plicul.

Am citit-o o dată, de două ori, dar parcă nu reuşeam să pricep ceea ce vedeam.

Tocmai începusem s-o citesc a treia oară când a sunat telefonul. Ca prin vis, am luat receptorul şi am răspuns:

— Alo?

— Alo.

— Melchett, dumneata eşti?

— Da, pe unde eşti? Am reuşit să aflu de unde venea apelul. Numărul este…

— Ştiu numărul.

— Ah, bun. Eşti cumva chiar acolo?

— Da.

— Şi cum e cu mărturisirea?

— Am primit şi mărturisirea, nici o grijă.

— Adică gata, avem criminalul?

Atunci am fost ispitit mai aprig decât fusesem vreodată în viaţa mea. L-am privit pe Hawes, apoi m-am uitat la scrisoarea mototolită, la scrisul de pe anonimă, la cutia goală de medicamente pe care se putea citi numele lui Cherubim. Mi-am amintit o conversaţie banală, purtată cândva… Am făcut un efort imens.

— Nu ştiu, am răspuns. Mai bine vino şi dumneata încoace.

Şi i-am spus adresa, apoi m-am aşezat în scaunul din faţa lui Hawes, ca să-mi adun gândurile. Aveam numai vreo două minute la dispoziţie, până să sosească Melchett. Am luat scrisoarea mototolită şi nesemnată şi am mai citit-o odată: a treia oară. Apoi am închis ochii şi m-am cufundat în gânduri.

Capitolul XXIX

Nu ştiu cât de mult am rămas aşa – pesemne că numai vreo câteva minute. Totuşi, când am auzit uşa deschizându-se, mi s-a părut că trecuse o veşnicie. Am întors capul şi am ridicat privirea, văzându-l pe Melchett intrând. El i-a aruncat o privire scrutătoare lui Hawes, care dormea în scaun, apoi s-a întors spre mine.

— Ce-i asta, Clement? Ce înseamnă toate astea?

Am ales una din cele două scrisori pe care le aveam în mână şi i-am dat-o. A citit-o cu glas tare şi răsunător:

Dragul meu Clement,

Am un lucru extrem de neplăcut să-ţi spun. M-am tot gândit şi parcă prefer să ţi-l comunic în scris. Putem discuta altădată, mai târziu. E vorba de recentele delapidări, îmi pare rău să-ţi spun că am aflat, dincolo de orice îndoială, cine este vinovatul. E foarte dureros pentru mine să acuz un preot, consfinţit de biserică, dar datoria pe care o am de îndeplinit este limpede – extrem de limpede. Trebuie dat un exemplu şi…

Colonelul m-a privit întrebător. În punctul acela, scrisoarea se termina cu o mâzgăliturăindescifrabilă, căci moartea făcuse să îngheţe mâna celui care scria. Melchett a tras aer adânc în piept şi s-a uitat spre Hawes.

— Deci asta era soluţia! Un om la care nu ne gândiserăm nici măcar o clipă. Şi remuşcările l-au făcut să mărturisească.

— În ultima vreme s-a comportat foarte ciudat, am spus.

Brusc, Melchett s-a apropiat cu paşi mari de bărbatul adormit şi a scos o exclamaţie puternică. L-a apucat de umeri şi l-a zguduit, mai întâi ceva mai încet, apoi din ce în ce mai zdravăn.

— Nu doarme! A luat medicamente! Ce înseamnă asta?

Privirea i-a fost atrasă de cutiuţa goală, pe care a ridicat-o.

— Crezi că…?

— Poate că da, am spus. Mi-a arătat pastilele astea ieri. Mi-a spus că fusese prevenit să nu ia prea multe. Şi-a ales calea de scăpare, sărmanul. Poate-i mai bine aşa. Nu noi trebuie să-l judecăm.

Însă Melchett era, înainte de orice, inspectorul-şef al poliţiei din regiune. Argumentele de care mă lăsasem convins eu însumi nu aveau nici o greutate în ochii lui. Pusese mâna pe un criminal şi voia să-l vadă spânzurat. Într-o clipă, era la telefon, scuturând nerăbdător receptorul până ce a obţinut un răspuns. A cerut numărul lui Haydock. S-a lăsat iarăşi un răstimp de tăcere, în care el nu s-a mişcat din loc, ci a rămas cu urechea lipită de receptor şi cu ochii la trupul prăbuşit pe scaun.

— Alo… Alo. Alo., doctorul Haydock? Vă rog, spuneţi-i doctorului să vină imediat pe High Street. La domnul Hawes. E urgent… Poftim? Atunci ce număr e? Oh, iertaţi-mă.

Şi a închis, spumegând de mânie.

— Greşeală, greşeală… Mereu e greşeală! Şi acum viaţa unui om atârnă de asta. ALO… Mi-aţi dat un număr greşit… Da… Nu mai pierdeţi vremea… Daţi-mi trei nouă… Nouă, nu cinci.

Alt răstimp de nerăbdare, de data asta mai scurt.

— Alo… Haydock, dumneata eşti? Aici e Melchett. Vino te rog pe High Street, la numărul 19, imediat. Hawes a luat medicamente… O sumedenie. Dar imediat, omule, e foarte important.

A închis, apoi a început să se plimbe nerăbdător prin cameră, cu paşi mari.

— De ce naiba n-ai sunat imediat la doctor, Clement, nu înţeleg. Pesemne că-ţi pierduseşi capul.

Din fericire, Melchett nu se gândeşte niciodată că o persoană poate avea alte principii după care să se ghideze decât cele pe care le are el. N-am răspuns, iar el a continuat:

— Şi scrisoarea asta unde-ai găsit-o?

— Pe podea, mototolită… I-a căzut din mână, probabil.

— Ce poveste nemaipomenită… Fata aia bătrână avea dreptate că nu era scrisoarea bună, cea pe care am găsit-o atunci. Mă întreb cum de şi-o fi dat seama. Dar ce gogoman şi ăsta, că n-a distrus-o pe cea originala. A păstrat-o, auzi… Dovada cea mai periculoasă la care te poţi gândi!

— Firea omului e plină de contradicţii.

— Dacă n-ar fi aşa, mă îndoiesc că am reuşi vreodată să punem mâna pe un criminal. Ăştia fac întotdeauna câte o prostie, mai devreme sau mai târziu. Nu arăţi prea bine, Clement. Presupun că a fost un şoc foarte mare pentru dumneata.

— A fost. După cum ţi-am spus, Hawes s-a comportat ciudat de ceva timp, dar nici nu mi-a trecut prin cap…

— Cui i-ar fi trecut? Ia stai, parcă vine o maşină, a spus el, ducându-se la fereastră, dând draperia la o parte şi uitându-se în stradă. Da, e chiar Haydock.

O clipă mai târziu, doctorul a intrat în cameră. Melchett i-a explicat situaţia în câteva cuvinte. Haydock nu e omul care să-şi dea pe faţă sentimentele. N-a făcut decât să ridice dintr-o sprânceană şi să încuviinţeze, apoi s-a apropiat cu paşi mari de pacientul său. I-a căutat pulsul, i-a ridicat pleoapa şi s-a uitat cu atenţie în ochiul lui. Apoi s-a întors către Melchett.

— Vrei să-l salvezi ca să-l duci la spânzurătoare? A întrebat. Nu e într-o situaţie prea bună, să ştii. O să fie pe muchie. Mă îndoiesc că-l pot face să-şi revină.

— Fă tot ce e cu putinţă.

— Foarte bine.

A scotocit prin servieta pe care o adusese cu el, pregătindu-şi o seringă hipodermică pe care i-a înfipt-o lui Hawes în braţ. Apoi s-a ridicat.

— Cel mai bine ar fi să-l ducem în Much Benham… la spital. Daţi-mi o mână de ajutor să-l coborâm în maşină.

Ne-am supus amândoi. În timp ce se urca la volan, Haydock a întors capul peste umăr şi a spus, în loc de la revedere:

— Melchett, să ştii că n-ai să-l poţi spânzura.

— Adică n-o să-şi revină?

— Poate că da, poate că nu. Nu la asta mă refeream. Vreau să spun că, şi dacă îşi revine… Ce să zic, sărmanul om nu era responsabil pentru faptele sale. Am să depun şi mărturie în sensul ăsta.

— Ce-o fi vrut să spună? A întrebat Melchett în timp ce urcam.

I-am explicat că Hawes suferise de encephalitis lethargica.

— Boala somnului, da? În zilele noastre, mereu se găseşte câte o explicaţie pentru ticăloşiile pe care le fac oamenii. Nu eşti de acord?

— Ştiinţa ne învaţă multe.

— Ei, la naiba cu ştiinţa… Îmi cer scuze, Clement. Toate vorbele astea fără cap şi fără coadă mă scot din sărite. Eu sunt un om simplu. Mă rog, cred că acum ar trebui să ne uităm puţin pe aici.

Dar, în clipa aceea, am fost întrerupţi – şi încă într-un chip extrem de ciudat. Uşa s-a deschis, iar Miss Marple a intrat în cameră. Era îmbujorată şi oarecum fâstâcită, şi a părut să-şi dea seama cât de tare ne luase prin surprindere.

— Îmi pare aşa rău… Aşa rău îmi pare… Să vă deranjez. Bună seara, domnule colonel Melchett. După cum vă spuneam îmi pare tare rău, dar auzind că domnul Hawes e bolnav, m-am hotărât să vin să văd dacă nu pot să ajut cu ceva.

S-a oprit. Colonelul Melchett a intervenit cu un oarece dezgust pe chip:

— Foarte frumos din partea dumneavoastră, Miss Marple, a spus el aspru. Dar nu trebuia să vă deranjaţi. Că veni vorba, de unde aţi aflat?

Şi eu ardeam de nerăbdare să pun întrebarea asta.

— De la telefon, ne-a explicat Miss Marple. Niciodată nu au grijă ce număr formează… Greşesc mereu, nu credeţi? Prima dată aţi vorbit cu mine şi aţi crezut că eram doctorul Haydock. Numărul meu este trei cinci.

— Deci asta era! Am exclamat.

De fiecare dată, există o explicaţie foarte limpede şi rezonabilă pentru omniscienţa lui Miss Marple.

— Aşa că, a continuat ea, am venit să văd dacă pot fi de folos cu ceva.

— Foarte drăguţ din partea dumneavoastră, a repetat Melchett, parcă şi mai aspru. Dar nu-i nimic de făcut. Haydock l-a dus la spital.

— Chiar la spital? Oh, ce uşurare. Mă bucur tare mult s-o aud. Acolo o să fie în deplină siguranţă. Când spuneţi că „nu-i nimic de făcut”, sper că nu vă referiţi chiar la domnul Hawes, nu-i aşa? Adică, o să-şi revină…

— Nu e deloc sigur, am spus.

Privirea lui Miss Marple fusese atrasă de cutia de medicamente.

— Presupun că a luat prea multe pastile, nu? A întrebat.

Cred că Melchett ar fi preferat să nu dăm prea multe informaţii. Poate aşa aş fi făcut şi eu, în alte împrejurări. Dar discuţia pe care o purtasem ceva mai devreme cu Miss Marple îmi era prea proaspătă în minte ca să pot fi de acord cu el, deşi trebuie să recunosc că apariţia ei bruscă şi curiozitatea evidentă mă cam iritau.

— Mai bine uitaţi-vă la asta, am spus, şi i-am întins scrisoarea neterminată a lui Protheroe.

A luat-o şi a citit-o, fără să pară câtuşi de puţin surprinsă.

— Eraţi deja sigură că trebuie să fi fost ceva de felul ăsta, nu-i aşa? Am întrebat.

— Da… Chiar aşa. Dar, domnule Clement, pot să vă întreb ce v-a făcut să veniţi încoace în noaptea asta? Aici e ceva ce mă nedumereşte. Şi dumneavoastră, şi colonelul Melchett… Nu mă aşteptam câtuşi de puţin la asta.

I-am explicat povestea cu telefonul, şi că avusesem impresia că recunosc glasul lui Hawes. Miss Marple a încuviinţat gânditoare.

— Foarte interesant. De-a dreptul providenţial… Dacă pot să spun aşa. Da, şi asta v-a adus aici tocmai la timp.

— Tocmai la timp pentru ce? Am întrebat, cu amărăciune.

Miss Marple părea surprinsă.

— Pentru a-i salva viaţa domnului Hawes, desigur.

— Nu credeţi, am spus, că ar fi fost mai bine pentru el dacă nu şi-ar reveni? Şi pentru el şi pentru toată lumea, de fapt. De-acum ştim adevărul şi…

M-am oprit – pentru că Miss Marple încuviinţa din cap cu o vehemenţă atât de stranie încât m-a făcut să pierd firul şi să uit ce voiam să spun.

— Fireşte! A spus ea. Fireşte! Asta şi vrea să vă facă să credeţi! Că ştiţi adevărul… Şi că aşa e cel mai bine pentru toată lumea. Da, da, totul se potriveşte… Scrisoarea, medicamentele, starea de spirit a bietului domn Hawes şi mărturisirea. Totul se potriveşte… Dar e greşit.

Am rămas amândoi cu ochii la ea şi cu gura căscată.

— De-asta mă bucur aşa tare că domnul Hawes este în siguranţă… Că e în spital unde nimeni nu poate ajunge la el. Dacă-şi revine, o să vă spună adevărul.

— Adevărul?

— Da… Că nu s-a atins nici măcar de un fir de păr de-al colonelului Protheroe.

— Dar telefonul, am spus? Dar scrisoarea? Medicamentele. Totul e foarte limpede.

— Da, asta vrea să vă facă să credeţi. Oho, e un om foarte deştept! Faptul că a păstrat scrisoarea, ca s-o folosească în felul ăsta, e cu adevărat foarte ingenios.

— Ce vreţi să spuneţi? Am întrebat. Cine e foarte deştept?

— Criminalul, a spus Miss Marple, apoi a adăugat cu un glas foarte slab: Adică domnul Lawrence Redding.

Capitolul XXX

Ne-am holbat la ea. Cred, chiar, că vreme de un minut sau două am avut amândoi impresia că-şi pierduse minţile. Acuzaţia părea cu totul absurdă. Colonelul Melchett a vorbit primul. A vorbit cu blândeţe şi cu un soi de îngăduinţă miloasă:

— Miss Marple, asta e de necrezut. Orice bănuială împotriva tânărului Redding s-a spulberat.

— Fireşte, a răspuns Miss Marple. A avut el grijă de asta.

— Dimpotrivă, a spus sec colonelul Melchett. A făcut tot ce-a putut ca să fie acuzat de crimă.

— Da, a zis Miss Marple. Şi aşa ne-a păcălit pe toţi… Şi pe mine la fel ca pe ceilalţi. Dragă domnule Clement, cred că vă aduceţi aminte că am fost de-a dreptul descumpănită când am auzit că domnul Redding mărturisise. Asta mi-a dat peste cap toate ideile şi m-a făcut să-l cred nevinovat… Deşi până atunci fusesem convinsă că era exact invers.

— Deci pe Lawrence Redding îl bănuiaţi dumneavoastră?

— Ştiu că în cărţi criminalul este, întotdeauna, cel mai puţin suspect. Dar am descoperit că regula asta nu se aplică în viaţa reală. Se întâmplă foarte adesea ca adevărul să fie tocmai ceea ce este evident. Deşi mi-a plăcut dintotdeauna doamna Protheroe, n-am putut să nu ajung la concluzia că era cu totul la cheremul domnului Redding şi că era gata să facă orice îi cerea el. Şi, fireşte că el, aşa tânăr cum e, nu poate îndura gândul să fugă cu o femeie care n-are nici un ban. Din punctul lui de vedere, era musai ca bietul colonel Protheroe să fie înlăturat… Aşa că l-a înlăturat. E unul dintre tinerii ăştia fermecători care nu au nici un pic de simţ moral. Tot foindu-se şi pufnind de ceva vreme, colonelul Melchett a izbucnit:

— E o prostie – o mare prostie, cu totul! Ştim perfect ce-a făcut Redding până la 6.50, iar Haydock a spus foarte ferm că Protheroe nu putea să fi fost omorât atunci. Presupun că dumneavoastră credeţi că vă pricepeţi mai bine decât doctorul. Sau vreţi să insinuaţi că Haydock minte de-a dreptul… Cine ştie de ce?

— Cred că doctorul Haydock a spus numai şi numai adevărul. E un om foarte corect. Şi desigur că persoana care l-a împuşcat cu adevărat pe colonel a fost doamna Protheroe… Nu domnul Redding.

Iarăşi ne-am holbat la ea. Miss Marple şi-a aranjat baticul de dantelă, şi-a dat jos şalul pufos pe care-l avea pe umeri, apoi a început să ne ţină o predică blândă, tipică pentru o fată bătrână, rostind cele mai uluitoare fraze pe care le auzisem vreodată în chipul cel mai firesc din lume:

— Până acum, mi s-a părut că nu aveam dreptul să vorbesc. Chiar dacă cineva crede că ştie un lucru… Crede aşa de tare încât e de-a dreptul sigur… Asta nu-i o dovadă. Şi numai dacă ai o explicaţie care să se potrivească cu toate faptele (aşa după cum îi spuneam în seara asta dragului domn Clement), o poţi prezenta cu o adevărată convingere. Iar explicaţia mea nu era chiar completă – îi lipsea un singur lucru – dar, dintr-odată, tocmai când ieşeam din biroul domnului Clement, am observat planta care se află într-un ghiveci lângă fereastră şi… Mă rog, atunci am înţeles tot. Mi-a fost limpede ca lumina zilei!

— E nebună… E nebună de legat, mi-a şoptit Melchett, însă Miss Marple ne-a zâmbit foarte senină şi a continuat, cu glasul ei blând şi educat:

— Mi-a părut foarte rău să cred aşa ceva… Chiar foarte rău, pentru că îi simpatizam pe amândoi. Dar ştiţi cum e firea omenească. Iar la început, când au mărturisit aşa, prosteşte, mai întâi el, apoi şi ea… Ce să spun, am fost extrem de uşurată. Însemna că greşisem. Aşa că am început să mă gândesc la alţi oamenii care aveau un posibil motiv să-l elimine pe colonelul Protheroe.

— Cei şapte suspecţi! Am murmurat.

Miss Marple mi-a zâmbit.

— Chiar aşa. Mai întâi omul acela, Archer – nu părea probabil, dar dacă bea zdravăn (alcoolul îţi zboară minţile), nu se ştie niciodată. Mai era şi Mary a dumneavoastră, fireşte. E de multă vreme împreună cu Archer şi e o fată cu

un temperament foarte ciudat. Avea motiv şi avea şi ocazie – că doar era singură în casă. Bătrâna doamnă Archer putea cu mare uşurinţa să ia pistolul din casa domnului Redding şi să-l dea oricăruia din ei doi. Apoi Lettice, desigur – care dorea libertate şi bani pentru a face tot ce voia. Am cunoscut multe cazuri de fete foarte frumoase şi eterice care au dovedit că nu aveau aproape deloc scrupule morale – cu toate că, aşa cum e normal, adevăraţii domni nu vor niciodată să creadă aşa ceva despre ele.

Am clipit nervos.

— Şi mai era şi racheta de tenis, a continuat Miss Marple.

— Racheta de tenis?

— Da, cea pe care Clara, fata în casă a doamnei Price Ridley, a văzut-o zăcând pe iarbă la poarta vicariatului. Părea că domnul Dennis s-ar fi întors de la partida aceea de tenis mai devreme decât spusese. Băieţii de şaisprezece ani sunt foarte bănuitori şi îşi pierd foarte uşor controlul. Orice motiv ar fi avut – fie de dragul lui Lettice, fie de dragul dumneavoastră, sau poate şi una, şi alta – era o posibilitate. Pe urmă veneau sărmanul domn Hawes şi dumneavoastră… Nu amândoi, fireşte, dar în alternanţă, aşa cum spun avocaţii.

— Eu? Am exclamat, uimit şi indignat.

— Păi, da. Îmi cer iertare… Şi, la urma urmei, să ştiţi că nu am crezut niciodată cu adevărat… Dar se punea problema banilor care tot dispăreau. Vinovatul era ori domnul Hawes, ori dumneavoastră, iar doamna Price Ridley umbla în sus şi în jos şi tot făcea aluzii cum că dumneavoastră eraţi… Mai ales pentru că v-aţi opus cu atâta hotărâre să se pornească o investigaţie. Sigur că eu, una, am fost dintotdeauna convinsă că era domnul Hawes – îmi amintea aşa de mult de nefericitul de organist despre care v-am vorbit odată; totuşi, chiar şi aşa, nu puteam fi absolut sigură…

— Pentru că aşa-i firea omenească, am sfârşit eu, sumbru, în locul ei.

— Exact. Şi mai era, fireşte, şi draga de Griselda.

— Dar doamna Clement nu avea nici o legătură, a întrerupt-o Melchett. S-a întors aici cu trenul de 6.50.

— Da, aşa ne-a spus, a replicat Miss Marple. Dar nu trebuie niciodată să ne luăm după ce spun oamenii. În seara aceea, trenul de 6.50 a întârziat o jumătate de oră. Numai că, la şapte şi un sfert, am văzut-o cu ochii mei pornind spre Old Hall. Înseamnă deci că trebuie să se fi întors ceva mai devreme. De fapt, a şi fost văzută; dar poate că asta deja aţi aflat.

Şi m-a privit scrutătoare. Un soi de magnetism oglindit în privirea ei m-a făcut să scot ultima scrisoare anonimă, cea pe care o deschisesem cu atât de puţină vreme în urmă. Acolo se povestea în detaliu că Griselda fusese văzută ieşind din casa lui Lawrence Redding, prin uşa-fereastră din spate, la şase şi douăzeci, în ziua crimei.

Nici atunci, nici mai târziu, nu am spus nimic despre bănuiala îngrozitoare care pusese pentru o clipă stăpânire pe mintea mea. Văzusem totul ca într-un coşmar – o legătură din trecut între Lawrence şi Griselda care ajunsese cumva la urechile lui Protheroe, apoi hotărârea lui de a-mi povesti şi apoi pe Griselda, disperată, furând pistolul pentru a-l face să tacă pentru totdeauna. După cum am spus, a fost doar un coşmar, dar care, vreme de câteva minute îngrozitoare, căpătase un aspect înfiorător de real. Nu ştiu dacă Miss Marple a bănuit ceva din toate acestea. Pesemne că da. E foarte probabil, pentru că puţine lucruri îi rămân necunoscute. Mi-a înapoiat biletul, cu un semn uşor din cap.

— Toată lumea din sat vorbea despre asta, a spus. Şi chiar părea ceva suspect, nu? Mai ales după ce, la anchetă, doamna Archer ajurat că pistolul era încă acolo când a plecat ea, la prânz. S-a oprit o clipă, apoi a continuat: Numai că m-am abătut foarte mult de la subiect. Ce vreau să fac – şi cred că este de datoria mea – este să vă prezint explicaţia misterului, aşa cum o văd eu. Dacă nu credeţi… Mă rog, oricum mă voi fi străduit. Oricum e posibil ca

dorinţa mea de a fi absolut sigură, înainte de a rosti vreun cuvânt, să-l fi costat viaţa pe sărmanul domn Hawes.

S-a oprit iarăşi, iar când a reînceput, glasul ei căpătase o altă nuanţă. Nu mai părea aşa umil şi era mai hotărât.

— Iată cum explic eu faptele. Până joi după-amiază, crima fusese plănuită în cele mai mici amănunte. Mai întâi, Lawrence Redding l-a vizitat pe domnul vicar, ştiind că nu era acasă. Avea cu el pistolul, pe care l-a ascuns în ghiveciul care se află lângă uşa-fereastră. Când domnul vicar s-a întors, Lawrence şi-a motivat vizita, afirmând că se hotărâse să plece din sat. La cinci şi jumătate, Lawrence Redding i-a telefonat domnului vicar, de la North Lodge, prefăcându-şi glasul ca să semene cu o femeie (amintiţi-vă că e un foarte bun actor amator). Doamna Protheroe şi soţul ei tocmai plecaseră spre sat. Şi – un lucru foarte curios, cu toate că s-a întâmplat ca nimeni să nu-l bage de seamă – doamna Protheroe nu şi-a luat nici o poşetă cu ea. Credeţi-mă, pentru o femeie e un lucru foarte neobişnuit. Cu puţin înainte de şase şi douăzeci, a trecut pe lângă grădina mea, s-a oprit şi mi-a vorbit, ca să-mi dea toate prilejurile să observ că nu avea cu ea nici o armă şi că se comporta absolut firesc. Şi-au dat seama, vedeţi dumneavoastră, că eu sunt o persoană care observă multe. Apoi, doamna Protheroe a dispărut după colţul casei, ducându-se spre fereastra biroului. Bietul colonel era aşezat la masă, scriindu-vă dumneavoastră. Era surd, după cum bine ştim. Ea a luat pistolul care o aştepta în vas, s-a apropiat de el prin spate şi l-a împuşcat în cap, apoi a aruncat pistolul şi a ieşit ca un fulger, coborând prin grădină către studio. Aproape toată lumea ar fi dispusă să jure că nu putea avea timp!

— Dar împuşcătura? A protestat colonelul. Nu aţi auzit împuşcătura?

— Există o invenţie care se cheamă, mi se pare, surdină Maxim. Aşa am aflat din romanele poliţiste. Mă întreb dacă nu cumva strănutul pe care l-a auzit Clara, fata în casă, nu a

fost chiar împuşcătura. Dar nu contează. La studio, doamna Protheroe s-a întâlnit cu domnul Redding. Au intrat amândoi şi – pentru că firea omenească este aşa cum este, mi-e teamă că şi-au dat seama că nu aveam să plec din grădină până ce nu-i vedeam ieşind!

În momentul acela, Miss Marple mi-a plăcut mai mult ca niciodată, datorită acestei amuzate mărturisiri despre propriile slăbiciuni.

— Când au ieşit, s-au comportat vesel şi natural. Iar aici, la urma urmei, au făcut o greşeală. Pentru că, dacă într-adevăr şi-ar fi luat adio, după cum pretindeau, ar fi arătat cu totul altfel. Dar vedeţi dumneavoastră, ăsta a fost punctul lor slab. Pur şi simplu nu au îndrăznit să pară supăraţi în nici un fel. În următoarele zece minute, cu mare grijă, fiecare şi-a asigurat un alibi – parcă aşa se numeşte. Apoi domnul Redding s-a dus la vicariat, şi a plecat cât de târziu a îndrăznit. Pesemne că v-a văzut venind, de la depărtare, şi a putut să planifice lucrurile aşa cum trebuia. A luat pistolul şi surdina, a lăsat scrisoarea falsificată, care avea ora notată pe ea cu un alt fel de cerneală şi, aparent, cu un alt scris. Odată descoperit falsul, ar fi părut o încercare stângace de a da vina pe Anne Protheroe. Numai că, pregătindu-se să lase biletul, l-a descoperit pe cel scris cu adevărat de colonelul Protheroe – ceva absolut neaşteptat. Şi, fiind un tânăr foarte inteligent, observând că scrisoarea îi poate fi de mare folos, a luat-o cu el. Apoi a umblat la ceas, făcându-l să arate aceeaşi oră ca şi cea scrisă pe bilet, ştiind foarte bine că era ţinut întotdeauna cu un sfert de oră înainte. Motivul a fost acelaşi – ar fi părut o încercare de a se da vina pe doamna Protheroe. Apoi a plecat, întâlnindu-se cu dumneavoastră la poartă şi jucând rolul unui om cu minţile aproape rătăcite. V-am mai sus, este un bărbat remarcabil de inteligent. Spuneţi-mi: ce ar fi făcut un criminal care tocmai ucisese pe cineva? Ar fi încercat să se comporte firesc. Deci domnul Redding tocmai asta n-a făcut. A aruncat surdina undeva, însă s-a dus glonţ

la secţia de poliţie cu pistolul şi s-a denunţat, într-un chip absolut ridicol, care ne-a păcălit pe toţi.

Era ceva fascinant în modul în care Miss Marple rezuma cazul. Vorbea cu atâta siguranţă încât şi eu şi colonelul eram convinşi că numai aşa, şi nicidecum altfel, ar fi putut fi comisă crima.

— Dar cum rămâne cu împuşcătura din pădure? Am întrebat. Asta să fie coincidenţa la care vă refereaţi ceva mai devreme?

— Oh, nu, vai de mine, a răspuns Miss Marple, scuturând aprig din cap. Nu a fost nici pe departe o coincidenţă. Nici pe departe. Era absolut necesar să se audă o împuşcătură – altfel, bănuielile îndreptate împotriva doamnei Protheroe ar fi putut rămâne în picioare. Nu ştiu exact cum a procedat domnul Redding în privinţa asta. Dar am înţeles de undeva că acidul picric explodează dacă pică ceva deasupra lui şi vă aduceţi aminte, dragă domnule vicar, că l-aţi întâlnit pe domnul Redding în pădure, cu o piatră în braţe, tocmai prin zona în care, ceva mai târziu, aţi găsit cristalul. Bărbaţii se pricep foarte bine la mecanisme – piatra trebuie să fi fost atârnată deasupra cristalelor şi prevăzută cu un fitil mai lung, sau poate cu o flacără care să ardă încet, ceva care s-o facă să cadă cam în douăzeci de minute, pentru ca explozia să aibă loc pe la 6.30, atunci când şi domnul Redding şi doamna Protheroe ieşiseră din studio şi puteau fi văzuţi de toată lumea. Nu era nici un risc, pentru că nu rămânea în urmă decât un pietroi! Şi până şi pe ăsta a încercat să-l îndepărteze – când l-aţi surprins dumneavoastră.

— Da, cred că aveţi dreptate! Am exclamat, amintindu-mi cum tresărise Lawrence când mă văzuse, în ziua aceea.

Pe moment mi se păruse firesc, însă după ceea ce auzisem… S-ar fi zis că Miss Marple îmi citise gândurile, pentru că a început iarăşi să dea puternic din cap.

— Da, a spus, trebuie să fi fost un lucru foarte tulburător pentru el să dea peste dumneavoastră tocmai atunci. S-a

descurcat bine însă – a pretins că-mi aducea o piatră pentru grădina mea. Numai că…, a continuat ea, cu un glas care devenise dintr-odată foarte autoritar, nu era o piatră potrivită pentru grădina mea. Înţelegeţi?! Şi asta m-a pus pe calea cea bună.

Colonelul Melchett rămăsese nemişcat, ca şi cum s-ar fi cufundat într-o transă. În cele din urmă, a dat şi el semne că-şi revenea. A pufnit o dată sau de două ori, şi-a tras nasul, părând cu totul zăpăcit, şi a spus:

— Pe cinstea mea! Auzi! Pe cinstea mea!

Mai mult de-atât nu a îndrăznit să spună. Cred că şi el, ca şi mine, era impresionat de siguranţa şi de rigoarea cu care Miss Marple îşi prezentase concluziile. Numai că pe moment nu era dispus s-o recunoască. În loc de asta, a întins mâna, a ridicat scrisoarea mototolită şi a spus, răstit:

— Toate bune şi frumoase. Dar de individul ăsta, Hawes, ce-mi spuneţi? Să nu uităm că a sunat el însuşi şi a mărturisit.

— Da, şi asta a fost de-a dreptul providenţial. A fost din pricina predicii, fără îndoială. Dragă domnule Clement, să ştiţi că aţi ţinut o predică de-a dreptul remarcabilă. Pesemne că domnul Hawes a fost profund afectat. N-a mai putut îndura şi a simţit că trebuia să mărturisească faptul că-şi însuşise banii bisericii.

— Poftim?

— Da. Şi astfel providenţa i-a salvat viaţa (Eu, una, nădăjduiesc şi cred că va fi salvat; doctorul Haydock e un om aşa de priceput). Iată cum văd eu lucrurile: domnul Redding a păstrat scrisoarea (un lucru periculos, dar cred că trebuie s-o fi ascuns pe undeva, într-un loc sigur) şi a aşteptat până ce a aflat cu siguranţă la cine se referea. Nu i-a luat mult să-şi dea seama că era domnul Hawes. Înţeleg că a venit aici împreună cu acesta, aseară, şi a stat mult de vorbă cu el. Bănuiesc că tocmai atunci a înlocuit una dintre pilulele dintre cutie cu o pilulă adusă de el, şi a strecurat scrisoarea în buzunarul halatului de casă al domnului

Hawes. Sărmanul tânăr avea să înghită pilula fără să-şi dea seama de nimic – iar, după moartea lui, urma să aibă loc o percheziţie, scrisoarea avea să fie găsită şi toată lumea urma să tragă concluzia pripită că el îl împuşcase pe colonelul Protheroe şi că-şi luase singur viaţa, din pricina remuşcărilor. Tare îmi vine să cred că domnul Hawes a găsit scrisoarea în seara asta, tocmai după ce luase pilula cu pricina. În starea sa de tulburare, pesemne că i s-a părut ceva supranatural, mai ales după predica de mai devreme, ca şi cum ceva îl îndemna să mărturisească totul.

— Pe cinstea mea, a spus colonelul Melchett. Pe cinstea mea! E cu totul ieşit din comun. Nu… Nu cred nici un cuvânt.

Nu făcuse niciodată vreo declaraţie care să sune mai puţin convingător. Pesemne că şi-a dat şi el seama de asta, pentru că a continuat:

— Şi puteţi să ne explicaţi şi ce-a fost cu celălalt telefon? Cel dat de-acasă de la domnul Redding, către doamna Price Ridley?

— Ah, da, a spus Miss Marple. Asta e coincidenţa de care vorbeam. Telefonul acela l-a dat drăguţa de Griselda – cred că şi domnul Dennis a participat. Auziseră zvonurile pe care doamna Price Ridley le făcea să circule despre domnul vicar şi s-au gândit la această cale, poate uşor copilărească, de a o face să tacă. Şi coincidenţa a făcut ca apelul să se nimerească exact la ora la care a răsunat falsa împuşcătură din pădure. Asta ne-a făcut să credem că ar putea exista o legătură.

Mi-am amintit brusc că toată lumea care vorbea de împuşcătură spunea că fusese „altfel” decât ar fi trebuit să fie. Aşa şi era. Şi totuşi era extrem de greu să explice în ce consta această diferenţă. Colonelul Melchett şi-a dres vocea.

— Soluţia dumneavoastră este foarte plauzibilă, Miss Marple, a spus. Dar sper să-mi îngăduiţi să vă atrag atenţia că nu există nici urmă de dovadă.

— Ştiu, a răspuns Miss Marple. Dar sunteţi convins că acesta-i adevărul, nu?

După câteva clipe de tăcere, colonelul a recunoscut, parcă fără prea multă tragere de inimă:

— Da, sunt. La naiba cu toate, numai aşa se putea întâmpla. Dar nu există dovezi – nici urmă.

Miss Marple a tuşit discret.

— Tocmai de-asta m-am gândit că poate… În asemenea împrejurări…

— Da?

— Am putea recurge la o mică înşelăciune. Să-i întindem o capcană.

Capitolul XXXI

Şi colonelul, şi eu am făcut ochii mari.

— O capcană? Ce fel de capcană?

Miss Marple părea oarecum reticentă, deşi era limpede că-şi făcuse un plan foarte bine pus la punct.

— Ce-ar fi dacă domnul Redding ar fi sunat la telefon şi prevenit?

Colonelul Melchett a zâmbit.

— Totul s-a dat pe faţă! Fugi!” Asta-i o şmecherie veche, Miss Marple. Ce-i drept, de multe ori are succes, dar cred că, în cazul nostru, tânărul Redding este mult prea inteligent ca să se lase prins aşa de uşor.

— Da, îmi dau seama că trebuie să fie ceva foarte precis, a spus Miss Marple. Eu aş propune – dar e pur şi simplu o propunere – ca avertismentul să vină din partea cuiva despre care se ştie că are nişte îndoieli în această problemă. De exemplu, discutând cu doctorul Haydock, oricine poate ajunge să creadă că el ar fi tentat să privească o astfel de crimă dintr-un punct de vedere cam neobişnuit. Dacă el i-ar sugera domnului Redding că o anumită persoană – doamna Sadler, să zicem, sau unul dintre copii – l-a văzut, din întâmplare, pe când înlocuia pilula… Ce să zic,

dacă domnul Redding este nevinovat, anunţul nu va însemna nimic pentru el, dar dacă nu e…

— Dacă nu e?

— E cu putinţă să facă o prostie.

— Şi cu asta să ajungă pe mâinile noastre. E posibil. Foarte ingenios, Miss Marple. Dar oare Haydock va fi de acord? După cum aţi spus, părerile sale… Miss Marple, foarte sigură pe sine, l-a întrerupt:

— Ei, da, dar una e teoria şi cu totul alta practica, nu credeţi? Oricum, uitaţi-l că vine, îl putem întreba.

Am senzaţia că Haydock a fost oarecum mirat să o găsească pe Miss Marple cu noi. Arăta obosit şi tulburat.

— A fost cât pe ce, ne-a spus. A fost cât pe ce să nu-l pot scăpa. Dar o să se facă bine. Treaba doctorului este să-şi salveze pacientul, aşa că l-am salvat, dar aş fi fost la fel de mulţumit şi dacă nu izbuteam.

— S-ar putea să-ţi schimbi părerea, a replicat Melchett, când ai să auzi ce avem de spus.

După care, fără multe vorbe şi digresiuni inutile, i-a explicat teoria pe care o avea Miss Marple despre crimă, ajungând în cele din urmă şi la propunerea pe care voiam să i-o facem. Atunci am avut privilegiul de a observa îndeaproape ceea ce voia să spună Miss Marple prin diferenţa dintre teorie şi practică. Haydock părea să-şi fi schimbat radical părerile. Am senzaţia că în clipa aceea i-ar fi făcut mare plăcere să primească pe o tipsie capul retezat al lui Lawrence Redding. Dar nu cred că vehemenţa sa fusese provocată de uciderea colonelului Protheroe, cât de tentativa de asasinare a nefericitului Hawes.

— Ticălos blestemat! A exclamat Haydock. Ticălos blestemat! Şi Hawes, bietul de el. Mai are şi o mamă, şi o soră. Ar fi suferit toată viaţa de ruşinea de a fi rudele unui criminal. Gândiţi-vă cât de nefericite ar fi fost. Ce înscenare laşă şi perversă!

Dacă vreţi să vedeţi ce înseamnă mânia absolută, primitivă, apelaţi la un astfel de om, cu vederi umanitare,

atunci când este stârnit.

— Dacă-i adevărat, a spus, puteţi conta pe mine. Individul ăsta nu merită să trăiască. Auzi, să facă aşa ceva unui om fără apărare ca Hawes.

Orice câine schilod poate fi sigur că se bucură de simpatia lui Haydock. Tocmai punea la punct detaliile, împreună cu Melchett, când Miss Marple s-a ridicat, iar eu am insistat să o conduc acasă.

— Foarte amabil din partea dumneavoastră, domnule Clement, a spus Miss Marple, în timp ce străbăteam strada pustie. Vai de mine, e trecut de douăsprezece. Sper că Raymond s-a culcat şi nu m-a mai aşteptat.

— Ar fi trebuit să vină cu dumneavoastră, am spus.

— Dar nu i-am zis că plec, a răspuns Miss Marple.

Mi-am amintit brusc de subtila analiză a crimei făcută de Raymond West şi am zâmbit.

— Dacă se dovedeşte că teoria dumneavoastră este adevărată – şi eu, unul, nu mă îndoiesc nici o clipă de asta – înseamnă că i-aţi luat-o cu mult înainte nepotului dumneavoastră.

Miss Marple a zâmbit la rândul ei – un zâmbet indulgent.

— Mi-aduc aminte o vorbă de-a surorii bunicii mele, mătuşa Fanny. La vremea aceea aveam şaisprezece ani şi mi s-a părut ceva extrem de prostesc.

— Şi anume? Am întrebat.

— Ia auziţi ce obişnuia să spună: „Tinerii cred că bătrânii se comportă prosteşte, însă bătrânii ştiu cu siguranţă că tinerii nu au nimic în cap!”

Capitolul XXXII

Nu au mai rămas prea multe de spus. Planul lui Miss Marple a avut succes. Lawrence Redding nu era nevinovat, iar sugestia că ar fi existat un martor al schimbului de pastile l-a împins, într-adevăr, să facă „o prostie”. Iată efectul conştiinţei încărcate.

Situaţia lui era ciudată, desigur. Presupun că primul impuls a fost să lase totul baltă şi să fugă. Dar trebuia să se mai gândească şi la complicea lui. Nu putea să părăsească locul fără să-i trimită vorbă şi nu mai îndrăznea să aştepte până dimineaţă. Aşa că s-a dus la Old Hall chiar în noaptea aceea – urmărit de doi dintre cei mai eficienţi agenţi de-ai colonelului Melchett. A aruncat cu pietricele în fereastra lui Anne Protheroe, a trezit-o şi i-a cerut, într-o şoaptă nerăbdătoare, să coboare să discute cu el. Pesemne că se simţeau mai în siguranţă afară decât înăuntru, atâta vreme cât exista posibilitatea ca Lettice să se trezească la rândul ei. Numai că, în felul acesta, cei doi agenţi de poliţie au reuşit să audă întreaga discuţie. Asta a spulberat orice îndoială. Miss Marple avusese dreptate în toate privinţele.

Procesul celor doi este de-acum un lucru cunoscut de toată lumea. Nu am de gând să pomenesc aici de el. Singurul lucru de spus este că inspectorul Slack s-a bucurat de multă apreciere, pentru inteligenţa şi zelul datorită cărora izbutise să-i aducă pe criminali în mâinile autorităţilor. Fireşte că despre rolul jucat de Miss Marple în toată afacerea nu s-a pomenit nimic. Ea însăşi ar fi fost îngrozită la gândul că s-ar fi putut întâmpla aşa ceva. Lettice a venit să mă vadă chiar înainte de începerea procesului. A plutit prin fereastra biroului, fantomatică, la fel ca întotdeauna. Mi-a spus atunci că fusese convinsă de la bun început de vinovăţia mamei sale vitrege. Pierderea beretei galbene fusese un simplu pretext pentru a scotoci prin birou, sperând, în ciuda a ceea ce i se spusese, că ar fi putut găsi ceva ce poliţia nu observase.

— Vedeţi dumneavoastră, mi-a spus ea cu un glas visător, cei de la poliţie nu o urau cum o uram eu. Şi ura face ca totul să devină mai uşor.

Dezamăgită de rezultatul căutării, aruncase intenţionat cercelul lui Anne acolo, lângă masa de scris.

— De vreme ce eram convinsă că ea o făcuse, ce mai conta? Orice metodă era la fel de bună. La urma urmei, s-a

dovedit că ea a fost, nu?

Am oftat uşor. Se pare că vor rămâne întotdeauna anumite aspecte pe care Lettice nu este capabilă să le observe. În anumite privinţe, aş zice că, din punct de vedere moral, este daltonistă.

— Şi-acum ce-ai să faci, Lettice? Am întrebat-o.

— Păi… Când se termină totul am să plec în străinătate, a spus ea; a şovăit puţin, apoi a continuat: Plec în străinătate împreună cu mama.

Uimit, am ridicat privirea, iar ea a încuviinţat.

— Nu v-aţi dat seama? Doamna Lestrange este mama mea. Am aflat că… Este pe moarte. Voia să mă vadă, aşa că a venit încoace sub un nume fals. Doctorul Haydock a ajutat-o. Sunt prieteni foarte vechi, iar el a avut cândva o slăbiciune pentru ea – se vede de la o poştă. Într-un fel, încă o mai are. Bărbaţii şi-au pierdut mereu minţile după mama, am impresia. Şi acum este încă foarte atrăgătoare. Oricum, doctorul Haydock a făcut tot ce-a putut ca s-o ajute. Ea şi-a schimbat numele când a venit încoace din cauza obiceiurilor dezgustătoare ale oamenilor de a bârfi în permanenţă. În seara aceea, s-a dus să-l vadă pe tata, i-a spus că e pe moarte şi că voia tare mult să petreacă un timp cu mine. Tata a fost îngrozitor. I-a spus că, prin fuga ei, renunţase la orice drepturi şi că eu credeam că a murit – ca şi cum aş fi înghiţit vreodată basmul ăsta! Bărbaţii ca tata nu văd mai departe de lungul nasului! Dar mama nu este obişnuită să renunţe. I s-a părut mai potrivit să meargă întâi să discute cu el, dar după ce a refuzat-o cu atâta vehemenţa, mi-a trimis un bilet. Am făcut în aşa fel încât să plec de la tenis mai devreme şi să mă întâlnesc cu ea la şase şi un sfert, la capătul potecii. N-am făcut decât să schimbăm câteva vorbe, înţelegându-ne când să ne întâlnim din nou. Până în şase şi jumătate, ne-am despărţit. După aceea, am fost îngrozită la gândul că va fi bănuită că l-ar fi ucis pe tata. La urma urmei, chiar îi purta pică. De-asta am pus mâna pe portretul ei cel vechi, din pod, şi l-am sfâşiat. Mi-

era teamă că poliţia ar fi putut să-şi bage nasul, să dea de el şi s-o recunoască. Şi doctorul Haydock s-a temut. Am impresia că, uneori, chiar şi-a închipuit că ea era vinovată! Mama este o persoană destul de… Disperată. Nu prea se gândeşte la consecinţe. E ciudat, a mai spus Lettice după câteva clipe de tăcere. Eu şi ea ne potrivim foarte bine. Cu tata nu mă înţelegeam mai deloc. Dar mama… Ei, ce să spun, acum o să plec cu ea în străinătate, şi o să rămân cu ea până… Până la sfârşit…

S-a ridicat, iar eu i-am luat mâna.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze pe-amândouă, am spus. Sper că, în scurtă vreme, o să ai parte de multă fericire, Lettice.

— Ar trebui, a răspuns, încercând să râdă. Până acum nu prea am avut… Nu credeţi? Mă rog, la urma urmei ce contează? La revedere, domnule Clement. Aţi fost foarte cumsecade cu mine de la bun început. Şi dumneavoastră, şi Griselda.

Griselda!

A trebuit, în cele din urmă, să-i mărturisesc cât de mult mă supărase scrisoarea anonimă, iar ea, mai întâi, a râs, apoi mi-a ţinut o predică solemnă.

— Oricum ar fi, a adăugat, pe viitor am să fiu foarte serioasă şi cu multă fricã de Dumnezeu – cam ca profeţii din vechime.

Mi-era greu s-o văd pe Griselda în rol de profet.

— Vezi tu, Len, a continuat ea, în viaţa mea e pe cale să apară cineva care să-mi aducă mult echilibru. Şi într-a ta, de altfel, dar pentru tine va fi un soi de… Întinerire – cel puţin, aşa sper. N-ai să poţi să-mi mai spui atât de uşor „copilă dragă”, câtă vreme o să avem şi noi un copil adevărat. Şi, Len, să ştii că m-am hotărât ca, de-acum că o să devin o adevărată „mamă şi soţie” (cum se spune în cărţi), să mă apuc şi de gospodărie aşa cum trebuie. Am cumpărat două cărţi despre „Întreţinerea casei” şi una despre „Iubirea de mamă”, şi dacă nici astea nu mă ajută,

atunci… Sunt teribil de amuzante – deşi, evident, fără intenţie. Mai ales cea despre creşterea copiilor.

— Sper că n-ai cumpărat şi vreuna despre „Cum să te porţi cu soţul tău”, am spus, pradă unei temeri subite, luând-o în braţe.

— De asta n-am nevoie, a răspuns Griselda. Sunt o soţie foarte bună. Te iubesc mult. Altceva, ce mai vrei?

— Nimic, am spus.

— N-ai putea şi tu, măcar o dată, să mărturiseşti că mă iubeşti la nebunie?

— Griselda, i-am zis, te ador! Eşti iubirea vieţii mele. Dragostea pe care ţi-o port e sălbatică, disperată şi cu totul nepreoţească!

Soţia mea a scos un oftat adânc, de mulţumire. Apoi, brusc, s-a îndepărtat de mine.

— Fir-ar să fie! Vine Miss Marple. Te rog frumos, ai grijă să nu bănuiască ceva. Nu vreau să înceapă toată lumea să-mi întindă perne şi să mă îndemne să ţin picioarele sus. Spune-i că m-am dus până la terenul de golf. Asta o să o pună pe o pistă greşită – unde mai pui că e şi adevărat, pentru că mi-am lăsat acolo puloverul cel galben şi vreau să-l recuperez.

Miss Marple a venit până la fereastră, s-a oprit, ca şi cum şi-ar fi cerut iertare pentru deranj, şi a întrebat de Griselda.

— S-a dus la terenul de golf, i-am răspuns.

În ochii lui Miss Marple a apărut o expresie de îngrijorare.

— Vai de mine, a zis, dar asta nu este deloc indicat – cel puţin acum.

După care, ca o adevărată domnişoară bătrână, de modă veche, bine educată, a roşit. Pentru a scăpa de stânjeneala momentului, am început repede să vorbim despre cazul Protheroe şi despre doctorul Stone care se dovedise a fi un escroc bine-cunoscut, care folosea multe nume diferite. Că veni vorba, orice bănuială împotriva domnişoarei Cram se spulberase. În cele din urmă, ea mărturisise că dusese valiza în pădure, dar că o făcuse fără vreun gând necurat, după ce doctorul Stone îi povestise că se temea de alţi

arheologi, rivali de-ai săi, care nu s-ar fi dat în lături de la tâlhărie pentru a pune mâna pe un mijloc de a-i contrazice teoriile. Aparent, tânăra noastră înghiţise această poveste destul de neverosimilă. Acum, potrivit lumii din sat, a început să caute un exemplar ceva mai autentic din specia burlacilor trecuţi de prima tinereţe, care să aibă nevoie de o secretară. În timp ce vorbeam, mă tot întrebam cum reuşise Miss Marple să descopere ultimul nostru secret. În cele din urmă, cu multă discreţie, ea însăşi mi-a dat un indiciu.

— Sper că drăguţa de Griselda nu se oboseşte prea tare, a spus, cu voce scăzută, apoi, după câteva momente de tăcere discretă, a continuat: Ieri am fost în Much Benham, la librărie…

Sărmana Griselda – cartea despre „Iubirea de mamă” a dus-o la pieire!

— Miss Marple, ştiţi ce mă întrebam? Am zis, dintr-odată. Dacă dumneavoastră aţi comite vreodată o crimă, oare aţi fi descoperită?

— Ce idee îngrozitoare, a spus Miss Marple, şocată. Am nădejdea că n-aş putea niciodată să comit o faptă atât de rea.

— Şi totuşi, firea omenească fiind aşa cum este…, am îngânat.

Miss Marple a recunoscut că lovitura atinsese un punct sensibil, şi a râs discret şi plăcut, ca o adevărată doamnă în vârstă.

— Vai, domnule Clement, ce răutăcios sunteţi, a spus ea, ridicându-se. Fireşte, înţeleg că sunteţi foarte binedispus… S-a oprit puţin, lângă fereastră. Transmiteţi-i drăguţei de Griselda toată dragostea mea – şi spuneţi-i că mă pricep foarte bine să păstrez un secret.

La urma urmei, Miss Marple este, cu adevărat, o scumpă…

SFÂRŞIT

{1} Society for the Propagation of the Gospel în Foreign Parts – o organizaţie de misionari a Bisericii Anglicane, înfiinţată în 1701. (n. Red.) {2} Church of England Men's Society – Asociaţia Membrilor Bisericii Anglicane (n. Red.) {3} Bucuria de a trăi (lb. Franceză în original) {4} În engleză, slack înseamnă „lent, încet, delăsător” (n.tr.). {5} Sex-appeal (prescurtat şi în original) {6} Ca mulţi alţi britanici nu foarte educaţi, inspectorul Hurst nu pronunţă „h” iniţial acolo unde trebuie, dar are tendinţa să-l adauge acolo unde nu e nevoie. (n.tr.) {7} Motiv (în franceză, în original). {8} Luca 5:32 (n. Red.) {9} Luca 12:20 (n. Red.)